OSCAR FİLMLERİ

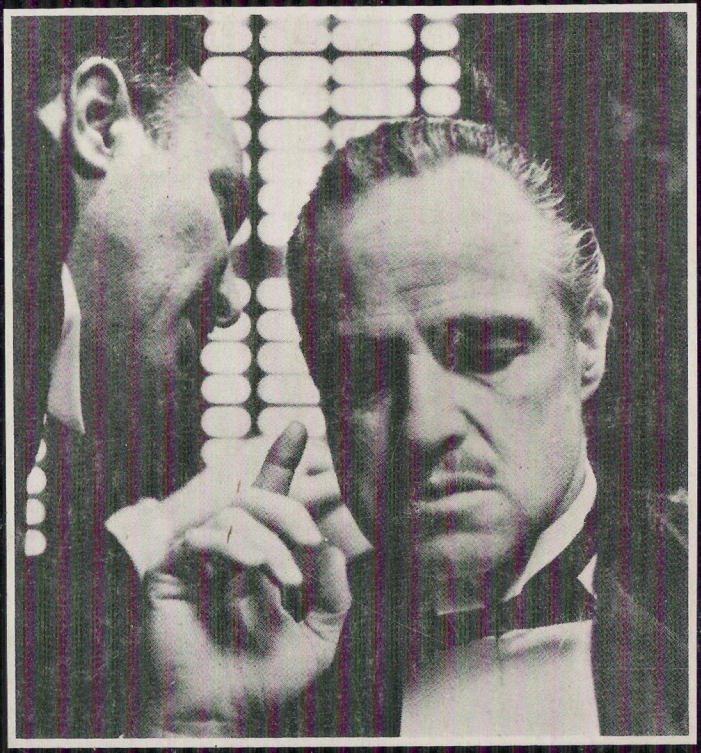

Kalem

Bu kitabın tüm hakları Kalem Ltd. Şti.'nindir.
Kalem Ltd. Şti Ankara Şubesince hazırlanmıştır

Kalem Yayıncılık : Şehit Adem Yavuz Sok. 16/14
Kızılay - ANKARA Tel : 25 79 65

Birinci Basım : Eylül 1986, Ankara
01.08.86.016

Kapak Düzeni : Kalem Ajans
Kapak Baskı : Ünal Ofset. Ankara
Dizgi ve Baskı : Orun Dizgi. Ankara

OSCAR FİLMLERİ

1927 - 1986

Derleyen :
Ahmet Boyacıoğlu

Kalem

ÖNSÖZ

Sinemada ödül, her yönetmenin, her oyuncunun, her yapımcının ve filmlerin çekiminde görev alan diğer yaratıcıların ya da teknik elemanların düşüdür. Öyle bir düş ki, onu kazanana ya ün, ya para, ya yeni iş olanakları, ya da hepsini birden getirir. Oysa ödülün kutsal işlevi sanatsal bakımdan üstün olanı belirlemektir. Ama denilebilir ki, ancak kimi zaman işin bu yanı ödüllendirilir. Ne var ki, bugün uluslararası film şenliklerinde ya da "Oscar'lar" gibi şenlik dışı ödüllendirmelerde, değişik amaçlarla sinemanın çeşitli yanlarında üstünlük taşıyan yapıtlar ortaya çıkarılmaya çalışılır. Oscar ödülleri böylece çok yönlü bir değerlendirme yöntemini oluşturuyor.

Herhangi bir sanat dalında verilen ödülün başlıca amacı "nitelik" kaygısı taşımasıdır. Ama öyle ödüller vardır ki, özellikle sinemada kimi filmlere nasıl verilmiş diye şaşırıp kalırsınız. Dünya sinemasında kararları tartışma konusu yapılmayan ulusal ya da uluslararası seçiciler kurulu yoktur. Uzun yıllardan beri üzerinde en çok durulan, en çok konuşulan ve tartışılan sinema ödülerinin başında da Oscar'lar yer almıştır.

Bu, biraz Amerika Birleşik Devletleri'nde geliştirilen kapitalizmin özel tanıtma ve halkla ilişkiler yöntemlerinin Oscar'lar için yıllardan beri abartılarak kullanılmasından kaynaklanıyor. Biraz da Hollywood'un görkeminden ve büyüsünden... İşin hiç politik yanı yok mu? Eskiden beri Amerika Birleşik Devletleri kendi ideolojisini tüm dünya üzerinde hakim kılmak ve etkili bir düzeyde sürdürebilmek amacıyla kendi sinemasından nasıl yararlanıyorsa, Oscar'ların dağıtımından da aynı anlayışla bu uğraşısına bir pay çıkarmaya çalışıyor.

Ne var ki, ideolojisi ne olursa olsun, Amerika Birleşik Devletlerindeki sinemanın, uzun bir zaman dilimi içinde değerlendirildiğinde, sanatsal nitelikleri bir hayli üstün, bir hayli etkileyici

ve dünya sinemasını bir hayli yönlendirici özelliklere sahip olduğu yadsınamaz.

Acaba Oscar'ların bu gibi değerlendirme çerçevesi içindeki yeri nedir? İlişikte sunulan ayrıntılı incelemenin bu soruya hemen açık seçik bir yanıt getirmesini bekleyemeyiz. Çünkü böyle bir değerlendirmeyi yapabilmek için hem Oscar almış filmleri yıllar boyunca izlemiş, hem de Vietnam Savaşı sırasında ve sonrasında Amerika Birleşik Devletleri'ndeki toplumsal gelişmeleri yeterince izlemiş olmak gerekir. Vietnam Savaşı yenilgisinden sonra Amerikan yaşama biçimi değişmemekle birlikte, halkın moral kazanmasına çalışan politik güçler daha sağa kayarken, toplumsal sorunlar üzerinde daha çok durulmasını vurgulayan bir kesim de belirdi. Her iki taraf Amerikan sinemasında da kendini göstermekte gecikmedi. Oscar'ların dağıtımı ise genellikle Amerikan toplumunun sağdaki ya da en azından toplumsal kaygılardan uzaktaki sinemanın yanında yer aldı. İşte ilişikteki inceleme bu konuyu daha derinlemesine izlemek isteyenlere, Oscar'ların dağıtımı hakkında en gerekli gerçekleri sergileyerek, destek bilgiyi sağlıyor. Hatta Amerikan sinemasının başlangıçta ne gibi soylu sanatsal kaygılardan yola çıkarak dünya çapında bir etki ve esin kaynağı olduğunu ve sonra da kapitalist ideolojinin yaygınlaştırılması için nasıl kullanıldığını da önümüzdeki sayfalardan bulup çıkarmanız mümkündür.

Eğer Amerikan sinemasının bir zamanlardaki görkemini izlemiş bir sinema severseniz, tam anlamı ile temele inmeyen ve ülke sorunlarına yeterli toplumsal boyutlardan yoksun ve ancak kişisel çözümler ve eleştiriler getiren daha sonraki yıllardaki kimi Amerikan filmlerinin Oscar'ların dışında tutulduğunu ilerdeki sayfaları okuyunca sezmemeniz olanaksızdır. Gerçekte, Oscar'ların dağıtımı tutucu bir değerlendirmenin sonucunda gerçekleştiriliyor. Daha da açıkcası, Oscar'ların verildiği dalları ilişikteki sayfalardan bulup çıkardığınızda, bu ödüllendirme yönteminin küçük ve alçakgönüllü bir yapımda bile çok geniş bir kamera arkası ekibi ile çalışan bir üretim biçiminden kaynaklandığını da hemen anlarsınız. Böyle bir çalışma yöntemine sahip sinemanın ödüllendirme yönteminde de sanattan daha çok tecimsel amaçların ve görkemin ön plana çıkması önlenemez, elbette.

Nitekim, Avrupa ve hatta diğer kıtalardaki film şenlikleri ve sinema ödülleri önem kazanmaya başlayınca, bir de Amerikan sinemasındaki durgunluktan ötürü, Oscar'lar giderek ağırlığını yitirdi. Ama yine de Oscar'ların tecimsel etkisi, ödül alan filmlerin ve kişilerin piyasa değeri, hatta Oscar'a salt aday gösterilmenin getirdiği parasal üstünlükler bile bu uğurda eski fırıldakların yeni yöntemlerle çevrilmesini sağlamaya devam ediyor.

İşte çok yönlü ve çok yanlı Oscar öyküsünün yaklaşık tüm gerekli ayrıntılarını sergileyen ilişikteki incelemenin yazarına özellikle bir noktayı göz ardı etmediği için de teşekkür borçluyuz. Bu yapıt, Oscar olayını derinlemesine incelemekle ve olayın her yanını didiklemekle yetinmiyor. Oscar'ların dağıtımının geride bırakabildiği sanatsal birikimi de gözler önüne seriyor. Oysa Oscar'ları değerlendirirken, A. Boyacıoğlu, konunun salt tecimsel yanı ve komplolardan kurulu düzeni üzerinde durmakla da yetinebilirdi. Az ya da çok. derin ya da yüzeysel, Oscar dağıtımının yaratabileceği ve etkileyebildiği çevreler üzerinde kültürel boyutu görebilmemiz, bize bu fırsatı veren için çok olumlu bir nokta... Bu noktadan yola çıktığımızda aşağıdaki değerli çalışmanın yerini daha iyi belirlememiz mümkün olacaktır.

En sonunda da, ülkemizde giderek sayıları ve niteliği artan sinema yayınlarına birinin daha eklenmesi de kıvancımızı haklı kılan bir başka nedeni oluşturuyor. Sinema incelemelerine bir yenisini kazandıran Ahmet Boyacıoğlu'na teşekkür ederken, yeni çalışmalarını beklediğimizi de belirtelim.

Mahmut Tali Öngören

Mart 1986 - Ankara

1920'li yılların başında Hollywood, o güne kadarki en parlak dönemini yaşıyordu. Birinci Dünya Savaşı, Avrupa'daki film yapımını neredeyse olanaksız kılmıştı. Bu nedenle de Hollywood, uzun süre ABD pazarına tek başına egemen oldu. Güçlerini arttıran film stüdyoları, sürekli bir büyüme içindeydiler ve girişimci yapımcılar, ileride birer imparatorluk haline gelecek işletmelerinin temellerini bu dönemde attılar. Adolph Zukor gibi stüdyo sahipleri, düzinelerce sinema salonu satın alarak, filmlerini daha rahat pazarlama yoluna gidiyorlardı. Ayrıca Hollywood, çeşitli ülkelerden ABD'nin batı kıyılarına göç eden yetenekli kişileri kısa süre içinde en iyi biçimde piyasaya sürmeyi öğrenmişti. Böylece, İtalyan oyuncu Rudolfo Valentino, "The Four Horsemen of the Apocalypse" (Mahşerin 4 Atlısı, 1921) ve "The Sheik" (Şeyh, 1921) gibi filmlerle bir gecede dünyanın bir numaralı seks sembolü haline geldi. Alman yönetmen Ernst Lubitsch, "The Marriage Circle" (Evlilik Çemberi, 1924) ile başlayan bir dizi başarılı güldürü filmi çevirdi. Bu güldürüler kısa sürede herkesin dilinde, Lubitsch adını zekice yapılmış güldürülerin simgesi haline getirdi.

1925 yılına kadar başarıyla giden bu dönem, daha sonra bir durgunluk göstermeye başladı. Sinema seyircisinde önemli bir düşüş gözlenmekteydi. Kullanılmış reçetelerle para kazanmak için yeniden yapılan filmler başarı kazanmadığı gibi bu filmlerde rol alan oyuncuların da harcanmasına neden oluyordu. Sonuçta Hollywood'un teknik, ekonomik ve sosyal açıdan köklü değişikliklere gereksinimi olduğu açığa çıktı.

Diğer yandan teknisyenler, bir süredir sessiz filmi nasıl sesli hale getirebileceklerini ciddi olarak araştırıyorlardı: De Forest 1923'de bir dizi kısa filmde fonofilm adı verilen bir yöntemi ortaya attı, 6 Ocak 1926'da Warner Brothers/Vitaphone Film

"Don Juan" filminde plak üzerindeki senkronize eşlik müziğini uygulamaya koydu. 1927 yılının ocağında da Fox, yeni bir ses sisteminin kullanılmasını önerdi. Bütün bu girişimler seyircinin fazla ilgisini çekmemesine karşın, birçok yapımcı, sesli filmin gelmesiyle doğacak sorunların bilincindeydi.

O dönem Hollywood'un ikinci sıradaki, ama giderek önem kazanacak olan diğer bir sorunu ise sansürdü. Filmler halk tarafından ilgi gördükçe, bazı gruplar devlet tarafından yönetilen bir sansürün gerekliliğini savunmaya başladılar. Yapımcılar, böyle bir devlet sansürünün kamuoyunda yaratacağı olumsuz etkilerden çekindiklerinden, film endüstrisinin bir anlamda kendini sansürden geçirmesini amaçlayan "Hays Office"i kurdular. "Hays Office"in iyi çalışmaması, sorunların kısa sürede yeniden ortaya çıkmasına neden oldu. Özellikle de Cecil B'de Mille dinsel motifleri ağırlıklı olmak üzere, seks, şiddet konularını birbiriyle iyice kaynaştırdığı tarihi filmlerinde, yarıçıplaklığın güzelliğini ön plana çıkartıp, "Hays Office"in koyduğu sansür kurallarını atlatmada olağanüstü başarılı oldu. Bu tip "kötüye kullanma"ların doğal sonucu olarak katolik kilisesinin öncülüğünde birçok eyalette sansür kurulları, "Hays Office"i dikkate almaksızın, etkin hale getirildi. Bu sansür kurulları ya "Hays Office"den bağımsız olarak sansür kurallarını uygulamaya koydular, ya da filmlerin doğrudan katolik kilisesinin yasakları içerisinde olduğu gerekçesiyle oynatılmaması yoluna gittiler.

1920'lerin başında film yapımcılarının büyük sorunlarından biri de sendikalardı. 1922 yılında Sahne Sanatçıları Sendikası (Equity), oyuncular üzerindeki etkinliğini arttırmaya ve yaygınlaştırmaya çalıştı. Ancak oyuncular, işlerinin ağır olmaması nedeniyle sendikaya fazla ilgi göstermediler. Buna karşılık, film çalışanları kendi aralarında iyi örgütlenmişlerdi. Amerikan İşçi Federasyonu ile Sinema ve Tiyatro Çalışanları Birliği, yıllardır süren tartışmaları ve aralarındaki görüş ayrılıklarını bir yana bırakarak, toplu iş sözleşmelerinde birlikte hareket etmeye karar verdiler. 1926'de dokuz stüdyo ve beş sendika arasında müzisyenler, set desinatörleri, sahne çalışanları, ressamlar ve elektrikçiler için geçerli olan temel bir anlaşma imzalandı. Stüdyo sahipleri kısa sürede yönetmenlerin, oyuncuların ve müzikçilerin, sendikalaşacaklarının bilincindeydi.

Akademi yönetimi, kuruluş yemeğinden kısa süre sonra, yedi kişiden oluşan bir kurulu ödül verme yönetmeliğini saptamakla görevlendirdi. Cedric Gibbons, Sid Grauman, Bess Meredyth, J. Stuart Blackton, Richard Barthelmess, Henry King ve David Wark Griffith'den oluşan bu kurul, daha ilk toplantısını yapamadan, Akademi bir sorunla karşı karşıya kalıyordu: Louis B. Mayer'in bütün göstermelik iyi niyetlerinin altında, gerçekte, Akademi'yi kendi çıkarları için kullanma düşüncesi yatmaktaydı. MGM şirketi mali sıkıntıya düşünce, 1927 Temmuzunda Louis B. Mayer, Akademi Yönetim Kurulu'na, bütün işçilerin ücretlerinde yüzde onluk kısıntı yapabilmek için kendisine yasal yetki verilmesi konusunda bir önerge verdi. Akademi ödün vermeyerek bu öneriyi reddetti. Böylece Mayer, istemeyerek de olsa, önergesini geri almak zorunda kaldı. Bu olaya tepki olarak Sahne Sanatçıları Sendikası "Actors Equity", sinema oyuncuları sendikasını kurma girişiminde bulundu. Akademi hızla devreye girerek, Aralık 1927'de standart bir ücret belirleme yoluna gitti. Sendikalarla olan ilk çatışma böylelikle ucuz atlatıldıktan sonra, gözler yeniden ödül çalışmalarına çevrildi.

Mayıs 1928'de yedi kişilik kurul toplandı ve ödüllerin ilgi çekici olması açısından her yıl verilmesi kararını aldı. Aynı zamanda, ilk ödülün Ağustos 1927 ile Temmuz 1928 tarihleri arasında Los Angeles'te gösterime giren filmler arasında dağıtılması uygun görüldü. "Academy Award of Merit" adıyla verilecek ödülün biçiminin belirlenmesi görevi, MGM sanat bölümü ressamı Cedric Gibbons'a verildi. Bir söylentiye göre Cedric Gibbons, bugün dünyaca ünlü Oscar heykelini, bir Akademi yemeği sırasında masa örtüsüne çizmiştir. Gerçekte Gibbons, heykelin çizimini bürosunda tamamlamış ve heykel Los Angelesli heykeltraş George Stanley tarafından yapılmıştır.

16 Mayıs 1929'da Hollywood'da, Roosevelt Oteli'ndeki ilk Oscar ödül töreni büyük ilgi görmedi. Ödül sahipleri önceden bilinmekteydi. "The Last Command" (Son Emir) ve "The Way of All Flesh" (Tendeki Şeytan) filmlerindeki oyunuyla en iyi erkek oyuncu ödülünü alan Emil Jannings, heykelciğini törenden önce almış ve Berlin'e gitmişti. Ödül töreninin haber değeri de oldukça azdı. Bazı gazeteler kısa haber olarak geçerken, rad-

yo yayınlarında törene hiç yer verilmedi. "Seventh Heaven (Yedinci Cennet), "Street Angel" (Sokak Meleği) ve "Sunrise" (Şafak) adlı filmlerindeki başarısıyla en iyi kadın oyuncu ödülünü alan Janet Gaynor yıllar sonra şöyle demiştir: "Ödül kuşkusuz beni çok sevindirdi. Ama bu, Akademi'nin ilk ödülü olduğu için ne geçmişi ne de belli bir geleneği vardı. Bu nedenle de, bugünkü kadar anlamlı değildi. Eğer ödülü aldığım sırada, ileride kazanacağı değeri bilseydim, çılgına dönerdim. O sırada ödülü Douglas Fairbanks'ın elinden almak beni ödülü kazanmış olmaktan çok daha fazla mutlu etmişti." Bu arada, Douglas Fairbanks'ın şimdilerde saatler süren ödül dağıtım törenini 4 dakika 22 saniye gibi kısa bir sürede bitirerek, bu alanda bir rekor kırdığını belirtmek gerekir.

William A. Wellman'ın sessiz filmi "Wings" (Kanatlar), 1927/28 yılının en iyi filmi olarak ödüllendirildi. Büyük bir bölümü uçaktan çekilen film, I. Dünya Savaşı sırasında Amerikalı iki pilotun Fransa'da başından geçenleri anlatıyordu.

Frank Borzage'nin duygusal sessiz melodramı "Seventh Heaven" en iyi senaryo ve en iyi yönetmen dallarında iki Oscar aldı. F. W. Murnau'nun klasiği "Sunrise" en iyi görüntü yönetmeni dalında ve yapımın sanatsal değeri nedeniyle iki Oscar kazanırken, Janet Gaynor da her iki filmdeki oyunuyla en iyi kadın oyuncu ödülünü aldı.

İlk Oscar ödülleri büyük önem taşımadığı gibi, filmlerin seçiminde gösterilen öznel tutum ve ödüllendirilen filmlerin belli bir kaliteden yoksun oluşu, eleştiri konusu olmuştu. "Wings" in teknik kalitesi herkesce kabul ediliyordu, ama bu film gerçekten yılın en iyi filmi ödülünü almaya layık mıydı?

"Seventh Heaven"a 3 Oscar verilirken, King Vidor'un, yeni gerçekçiliğin ilk ve en önemli örneği sayılan başyapıtı "The Crowd" (Kalabalık) ödül alamadı. Aday listesinde yer alan 31 filmden çoğu bugün unutulmuşken, "The Crowd" temasal ve sanatsal içeriği ve New York sokaklarının, insanlarının gizli kamerayla görüntülenmesinde sağladığı başarı nedeniyle sinema tarihinin önemli filmlerinden biri olarak kabul edilir.

Birçok kişi, seçiciler kurulu kararlarının, filmlerin sanatsal değerinden çok, Louis B. Mayer'in ticari çıkarlarının gözönünde

tutularak verildiği kanısındaydı. Ne de olsa Mayer, Akademi'ye parasal destek sağlayan, avukatlarını ücretsiz olarak Akademi'nin tüzüğünü hazırlamada görevlendiren kişiydi. Böylece de Mayer'in film seçimlerinde bir çeşit veto hakkına sahip olduğu dedikodusu ortalıkta dolaşıyordu. En tarafsız kişiler bile, bir yıl sonra yaşanan olaylar sonucunda, Oscar ödüllerinin dağıtılmasında ne gibi dolapların döndüğüne tanık oldular.

3 Nisan 1930'da Mary Pickford, Sam Taylor'un "Coquette" (Koket) filmindeki oyunu için en iyi kadın oyuncu Oscar'ı ile ödüllendirildi. Mary Pickford, yirmi yılı aşkın bir süredir sessiz filmlerin en ünlü yıldızlarından biriydi. Ününü son yıllarda yavaş yavaş yitirdiğinden, ödülün ona verilmesi birçokları tarafından olumlu karşılandı. Ancak eleştirmenler bu karara ilkesel olarak karşı çıktılar. Oscar ödülü bir kariyer için değil, yalnızca bir filmdeki başarı için verilmeliydi Pickford'un "Coquette"deki oyunu, aday olan diğer oyuncuların ortaya koyduğu performansa erişemiyordu. Diğer yandan Pickford'un kocası Douglas Fairbanks altı ay öncesine kadar Akademi başkanıydı ve seçici kurulun da üyesiydi. Acaba Pickford, Akademi'nin ileri gelen üyelerine çay servisi yaptığı için mi Oscar'la ödüllendirilmişti? Üyelerden ve basından gelen baskı sonucu, Akademi Yönetim Kurulu 1930 yazında Oscar seçiciler kurulunu dağıttı ve Oscar ödüllerinin bütün Akademi üyelerinin oylarıyla verilmesini karara bağladı. Ne de olsa Akademi belli bir düzeyde saygınlık kazanmıştı ve kimse bu saygınlığın çeşitli dedikodularla sarsılmasını istemiyordu.

İlk Oscar ödül dağıtım töreni basından büyük ilgi görmezken, bir bölgesel radyo istasyonu ikinci törenden bir saatlik canlı yayın yaptı. Akademi ödülü 10 Kasım 1931'de dördüncü kez dağıtılırken, başkan yardımcısı Charles Curtis sahneye geldi ve Başkan Herbert Hoover'in iyi dilek mesajını okudu. Bu arada altın heykelcik adını da değiştirmiş, "Academy Award of Merit", Oscar adını almıştı. Oscar adının nereden geldiği ise, bugün bile üzerinde tartışılan bir konudur. Bette Davis, heykelciğin kendisine ilk kocası Harmon Oscar Nelson'u anımsattığını savunurken, bugün kabul edilen görüş, Oscar'ın isim babasının, heykelciği 1931 yılında amcası Oscar Pierce'e benzeten Akademi sekreteri Margret Herrick olduğudur.

Oscar'ın başlangıçta karşılaştığı sorunlara karşın, kısa sürede ünlenmesi, ABD'nin o zamanki ekonomik ve sosyal durumuyla yakından ilgiliydi. 1930'ların başında ABD'yi sarsan ekonomik bunalım, Hollywood'u pek etkilemedi. Tersine sinema, gerçeklerden kaçan yığınların ilgisini her zamankinden daha çok çekiyordu. Oscar bir masal fabrikası ürünü olarak karanlık ve umutsuz gerçeklere pembe gözlüklerle bakmayı sağlamak görevini başarıyla yerine getirdi. Artan suç işleme oranları, işsizlik, salonlarında zengin davetler düzenlenen otellerin kapılarından içeri sızmıyordu. «All Quiet on the Western Front» (Batı Cephesinde Yeni Birşey Yok) gibi mesaj veren birkaç film hesaba katılmazsa, western, müzikal ve güldürü türündeki filmler Oscar aday listelerini dolduruyorlardı. Amerikan sinema tarihinin en önemli gangster ve korku filmleri de Oscar'ın ilgi alanı dışında kaldı. Bugün klasikler arasına girmiş bulunan "Little Cesar" (Küçük Sezar 1930), "Public Enemy" (Halk Düşmanı 1931), "Scarface" (1932) gibi filmlerin yerine, gerçeklerden bütünüyle uzak ya da gerçeklerden kaçan filmler yeğlendi.

Akademi kuruluşundan bu yana sesli filmi olanca gücüyle destekledi. Birinci Oscar dağıtım töreninde ilk sesli film olan Warner Brothers yapımı "The Jazz Singer" (Caz Şarkıcısı)'a bir özel Oscar verildi. Bir yıl sonra Erich von Stroheim'ın "The Wedding March" (Düğün Marşı) ve Victor Sjöström'ün "The Wind" (Rüzgar) filmleri yerine, içerikten yoksun, kötü seslendirilmiş bir müzikal olan "Broadway Melody" en iyi film Oscar'ına layık görüldü. Ertesi yıl sesli filmin bütün olanaklarını ilk kez en iyi biçimde kullanan Ernst Lubitsch'in "Love Parade" (Aşk Resmi Geçiti) isimli operet filmi 6 dalda Oscar'a aday gösterilerek, bu alanda bir rekor kırdı.

1930'larda çekilen bazı kaliteli sessiz filmler, sözgelimi Charlie Chaplin'in başyapıtı "Citylights" (Şehir Işıkları, 1931) görmezlikten gelinirken, bugün sinema kitaplarında adı bile geçmeyen bazı sesli filmler ödüllendirildi.

Akademi Oscar konusunda gerçeklerden kaçmada büyük bir ustalık gösterirken, sorunları çözmede hiç bir başarı elde edemedi. Kiliseye bağlı grupların sürekli artan baskısı sonucu Hays Office, 1929 yılında kendini feshederek, Katolik Ahlak

Grubu adlı kuruluşa katıldı. Bu kuruluş tarafından hazırlanan film yapım yasasına (Motion Picture Production Code) devlet sansürü korkusu nedeniyle yıllarca kimse karşı çıkamadı.

Bu yasadaki tutucu ahlak anlayışı, yönetmenlerin toplumsal konuları işleyen filmler çekmesini yıllarca engelledi. Akademi ise, bu konuda üzerine düşen görevi yerine getirmedi.

1932/33 yıllarında film endüstrisi ekonomik bunalımın etkilerini hissetmeye başladı. Stüdyo sahipleri ücretleri kısmak ve diğer tasarruf planlarını kabul ettirmek için Akademi'yi kullanmayı denediler. Bu olay sendikalar ile Akademi'yi karşı karşıya getirdi. Kuruluşundan 6 yıl sonra Akademi, tarihindeki en büyük krizlerden birine itildi. Akademi ile sendikalar arasındaki ilk çatışma, büyük Hollywood stüdyoları içinde parasal açıdan en zayıf durumda olan Paramount'un iflasıyla başladı. Stüdyo sahipleri, yaptıkları bir toplantıda stüdyoların bu bunalımı atlatabilmelerine acil çözüm olarak, genel müdürlerden kapıcılara kadar bütün çalışanların ücretlerinin yüzde elli kısıtlanmasını kararlaştırdılar. Sendikalardan gelecek tepkiyi etkisiz kılmak için de Akademi'yi paravan olarak kullanmaya karar verdiler. Akademi, 1927 yılındaki toplu sözleşmede oynadığı rolden ve diğer çalışmalarından ötürü birçok oyuncu ve yönetmen tarafından sendikaya eşdeğer bir kuruluş olarak görülmekteydi. Gerçekte ise, stüdyo sahipleri tarafından kötüye kullanılmaya yatkın bir kuruluş olduğu bilinmekteydi.

1933 yılında Akademi, geçici bir ücret kısıtlamasını kabul etti. Ancak, asgari ücretle çalışanlara bu kural uygulanmayacak ve stüdyolar yeniden kâra geçince, ücret kısıtlaması da derhal sona erecekti. Durumunu düzelten ilk stüdyo Warner Brothers oldu. Jack Warner'i ziyaret edeerk, çalışanlara yeniden eski ücretlerin ödenmesi gerektiğini anımsatan Akademi görevlisi, tatsız bir süprizle karşılaştı: Jack Warner stüdyonun kendisine ait olduğunu ve kısıtlamayı kaldırarak eski ücretleri yeniden ödemeyi kesinlikle düşünmediğini belirtti. Kısa bir süre sonra Samuel Goldwyn de aynı yolu seçince, komplo açık seçik ortaya çıkmış oldu.

Bu olayın doğal sonucu olarak, Akademi başkanı Conrad Nagel 1933 yılının Nisanında görevinden istifa etti. Basında Nagel'in Warner'i desteklediği ve bu yüzden Yönetim Kurulunun

tepkisine neden olduğu yolunda söylentiler çıktı. Diğer haberlere göre ise Nagel, Jack Warner'i kararından dönmesi yolunda ikna etmeye çalışmış, ancak başarılı olamamıştı. Akademi'nin yeni başkanı J.T. Reed, ileride böyle suistimalleri önlemek amacıyla tüzükte değişiklik önerdiği sırada yeni bir skandal patlak verdi.

Franklin D. Roosevelt 16 Haziran 1933'te ekonomik bunalımın aşılabilmesi için bir dizi önlemi içeren ve çalışma yaşamının yeniden düzenlenmesini öngören National Recovery Act (Ulusal İyileştirme Yasası)nı imzalamıştı. Bu yasanın sinema ile ilgili bölümleri, getirilen ağır vergiler, hükümetin film yapımına doğrudan karışabilmesi gibi maddeler yüzünden ağır eleştirilere uğradı. Ancak üzerinde en çok tartışılan konu, yasa ile stüdyo sahiplerine verilen sınırsız yetkiler konusuydu. Yeni Akademi başkanı J.T. Reed'in bu yasayı hazırlayan kurulun üyesi olduğunun açığa çıkması ve ayrıca Louis B. Mayer'in yakın arkadaşı olması, bardağı taşıran son damla oldu. Yeni sinema yasasının eleştiri konusu olan maddeleri Eddie Cantor'un Roosevelt ile yaptığı bir görüşmeden sonra yumuşatıldı. Ancak James Cagney, Gary Cooper ve Fredric March'ın önderliğinde bir çok oyuncu Akademi'den ayrılarak, 1933 yılının Ekiminde sahne oyuncuları birliğini kurdular. Yönetmenler de bir süre sonra aynı yolu seçerek, Amerikan Yönetmenler Birliği'nde toplandılar. Böylece Akademinin üye sayısı 600'den 40'a düştü.

Bu olay doğal olarak Oscar'ı da etkiledi. Gücünü yitiren böyle bir kuruluşta çıkarları kalmayan Mayer ve arkadaşları yavaş yavaş Akademi'deki parasal desteklerini çektiler. Yönetim Kurulu ise, bir sonraki Oscar ödül töreninin nasıl ve kim tarafından destekleneceğini kara kara düşünmeye başladı.

27 Şubat 1935 yılında yapılan ödül dağıtım töreninin en önemli olayı Bette Davis ile ilgiliydi. John Cromwell'in yönettiği bir W. Somerset Maugham uyarlaması olan "Of Human Bondage" (Aşk Kölesi) adlı filmdeki güzel oyunuyla eleştirmen ve izleyicilerin büyük beğenisini kazanan Bette Davis'ın en iyi kadın oyuncu Oscar'ını kazanmasına kesin gözüyle bakılıyordu. Ancak, Oscar adayları açıklanınca Hollywood karıştı. «It Happened One Night» (Bir gecede oldu) daki oyunuyla Claudette Colbert,

Oscar'a aday gösterilmişti. Bette Davis listeye alınmazken, MGM'nin ikinci güçlü adamı olan Irving G. Thalberg'in eşi Norma Shearer'in adı listedeydi. Bette Davis'in kasıtlı olarak liste dışı bırakılması, büyük protestolara neden oldu ve Akademi 15 Şubat 1935'te bugüne kadar benzeri olmayan bir karara vardı. Seçiciler aday listesindeki isimleri dikkate almaksızın, istedikleri oyuncuya oylarını verebileceklerdi. Ama bu gecikmiş bir karardı. Oyların çoğu verilmiş, hatta sayılmıştı bile. Ödülü Bette Davis'in alacağından neredeyse emin olan ve bu nedenle de ödül gecesi kentten ayrılmayı düşünen Claudette Colbert, trenden indirilerek törene yetiştirildi ve eline Oscar heykelciği tutuşturuldu. En iyi niyetli kişilerin gözünde bile Akademi'nin tarafsız olmadığını kanıtlayan bu ödül töreninden üç ay sonra, ABD yüksek mahkemesi, Roosevelt'in ulusal iyileştirme yasasını anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle reddetti. Böylece stüdyo sahipleri ağır bir darbe yemiş oldular ve yeni kurulan sendikalar, herkesin kötüye kullandığı Akademi'ye karşı saldırıya geçtiler. Akademi'nin yeni başkanı Frank Capra, bir sonraki ödül töreni için para sağlamada büyük güçlükler çekerken, sendikalar da Oscar aleyhinde bir propogandaya başladılar. Oscar ödül dağıtım töreninden iki gün önce Paul Muni, James Cagney ve Gary Cooper sahne oyuncuları birliği adına meslekdaşlarına bir telgraf çektiler: «Yapımcınız sizi büyük bir olasılıkla Oscar ödül dağıtım törenine katılmaya davet etmiş olmalı. Böylece sendika üyelerinin Akademi'yi desledikleri kanısı uyandırılmak isteniyor. Akademi'nin sendikanın çıkarlarına karşı tutumu bilindiğinden Yönetim Kurulu törene katılmamanızın doğru olacağı kanısındadır.»

Telgraf çok iyi zamanlanmıştı ve işlevini kusursuz yerine getirdi. Ancak Frank Capra böyle bir hamleyi önceden sezmiş ve David Wark Griffith'in yaşamı boyunca sinemaya olan katkısından ötürü bir özel Oscar'la ödüllendirileceğini açıklamıştı. Çok az kişi bu ince kurnazlığın farkına varabildi. Eleştirmenler tarafından yerin dibine batırılan son filmi «The Struggle» (Mücadele) den sonra beş sene film çekmesine olanak tanınmayan Griffith, borç içindeydi ve bir çokları için bu özel Oscar ödülü, sinemanın bir sanat haline dönüşmesinde büyük katkıları olan Griffith'e yapılan haksızlıkların geç de olsa telafisi niteliğini taşıyordu.

Capra ise, ödül törenine ilgiyi arttırabilmek, boykot çağrılarını etkisiz kılabilmek için sinema tarihinin bu ünlü ismini,

unutulmuşluğun karanlığından geri çekerek, bir özel ödül alması için ikna etmişti. Bu hile yüzde yüz başarıya ulaşmadı, ancak ödül töreninin beklendiğinden sönük geçmesini de engelledi. Dudley Nichols'un en iyi senaryo ödülünü almayı reddetmesine, bir çok ünlü oyuncunun törene katılmamasına karşın salon gene de doluydu ve Akademi böylelikle zaman kazanmış oluyordu.

Bir yıl sonra, 9. Oscar ödül töreni hazırlıklarını yapan Capra, bu kez yalnızca paranın değil, seçicilerin de eksik olduğunu farketti. Seçici üye sayısı o kadar azalmıştı ki, Oscar ödüllerinin bir seçim sonucu dağıtıldığını söylemek zor olacaktı. Capra sonuçta sendika yöneticilerine boyun eğmek zorunda kaldı ve sendika üyelerinin oylamaya katılmasına izin verilmesini istedi. Sendika üyelerinin oylarıyla gerçekleştirilebilen 9. Oscar ödül dağıtım töreninden sonra, Capra, ağırlığını ortaya koyarak, Akademi tüzüğünde değişiklik yapılması yoluna gitti. 5 Mart 1937'de Yönetim Kurulu oy birliği ile Akademi'nin ücret kavgaları ve sendikal sorunların dışında tutulmasına karar verdi. Böylece Akademi yeni bir döneme girmiş oluyordu. Sendikalarla ilgili sorunlar ortadan kalkmış ama, para sorunu hala çözümlenememişti. Stüdyoların bütün parasal desteği çekmesiyle, para ödeyen üyelerin sayısı onyediye düştü. Oysa bu sayı Akademi'nin kuruluş günlerinde altıyüze ulaşıyordu. Büyük para sıkıntısına rağmen Capra, Oscar ödül dağıtım töreninin yapılmasından vazgeçme yoluna gitmedi. Bu doğru bir karardı, çünkü Oscar, büyük beklentilerle kurulan ve sonunda bir film müzesine dönüşen Akademi'nin en önemli işlevi haline gelmişti.

Geçmişle olan bağlantılar koparıldıktan sonra yapılan ilk ödül dağıtım töreni, Los Angeles'i su basması ve Malibu ile Beverly Hills arasındaki caddelerin selden geçilmez hale gelmesi yüzünden bir hafta ertelenmek zorunda kaldı.

1300 kişinin katıldığı görkemli ödül töreninde William Dieterle'nin «The Life of Emile Zola» (Emile Zola'nın Hayatı) adlı filmi, yılın en iyi filmi seçildi. Bir önceki sene seçici sayısı 200 iken, sendikaların üyelerinin seçime katılmasına izin vermesinden sonra bu sayı onbeşbine yükselmişti. 1938 yılından itibaren gittikçe artan bir saygınlık ve değer kazanan Oscar ödülü, sinema endüstrisi tarafından belirlenmesi ve seyirci kitlelerini çok etkilemesi nedeniyle, bir filmin erişebileceği en büyük ba-

şarı olarak görülmeye başlandı. Oscar tarihi boyunca yapımcılar bu ödülü kazanmak için bazan akıl almaz yollara başvurdular.

Bu konuda en iyi örnek, David O. Selznick'in Margret Michell'in romanından uyarladığı «Gone With the Wind» (Rüzgar Gibi Geçti) filminin öyküsüdür. Romanın filme çekilme hakkı ellibin dolar gibi yüksek bir ücret karşılığı satın alındıktan sonra, Scarlet O'Hara'yı oynayacak oyuncu bütün ülkede aranmaya başlandı. Selznick tarafından tutulan bir reklam firması basını ustaca yöneterek film için yapılan bu çalışmaları manşetlere geçirdi, film endüstrisini, eleştirmenleri ve seyircileri etkileyen, o zamana dek görülmemiş çapta bir reklam kampanyasını gerçekleştirdi.

Filmin 15 Aralık 1939'daki göz kamaştırıcı galası daha yapılmadan, herkes «bütün zamanların en iyi filmi»ni konuşuyordu.

29 Şubat 1940'daki 12. Oscar ödül dağıtım töreni yapılmadan çok önce, hangi filmin ödülü kazanacağı bir çokları tarafından biliniyordu. 1939 yılında Amerikan sineması, ileride klasikler arasına girecek olan «Mr. Smith Goes to Washington». (Bay Smith Washingtn'a gidiyor) «Ninotschka», «Of Mice and Men», (Fareler ve İnsanlar) «Stagecoach» (Cehennem Dönüşü) ve «The Wizard of Oz» (Billur köşk / küçük kızın rüyası) gibi yapıtlar vermişti. Ancak bu filmlerden hiçbiri, son derece ustalıkla pazarlanan «Gone With the Wind» karşısında tutunamadı. Ambassador otelinin önünde Vivien Leigh'in hayranlarının hücumuna uğrayıp ezilme tehlikesi geçirmesi, filmin ödül töreninden önceki son reklamı oldu.

Ödül töreninde ise beklenen gerçekleşti. «Gone With the Wind» sekiz dalda ödüle layık görülerek —ayrıca renk dramaturjisi için bir özel Oscar— o zamana kadar en çok ödül alan film ünvanını kazandı. Bu ödüllerin de yardımıyla bütün gişe rekorlarını kırdı.

Oscar'ın gücünün bir filmi olumsuz yönde etkilemesinin en iyi örneği ise, Orson Welles'in başyapıtı «Citizen Kane» (Yurttaş Kane» dir. Charles Foster Kane'nin biografisinin anlatıldığı fil-

min çekimi sırasında senaryonun, basın imparatoru William Randolf Hearst'ın yaşam öyküsünü anlattığı söylentisi yayıldı. Bu nedenle de Hearst'ın gazeteleri filme ve Orson Welles'e karşı acımasız bir kampanyaya giriştiler ve filmin yasaklanmasını taleb ettiler. Bu baskılar karşısında RKO stüdyosu çekimi tamamlanan filmi Orson Welles'den satın alıp, negatiflerini yok etme yolunu denedi, ancak Welles, filmin gösterime çıkmaması halinde RKO'yu mahkemeye vermekle tehdit etti.

9 Nisan 1941'de filmin New York basın mensupları için özel gösterimi yapıldı. Hearst'ın gazeteleri filmi boykot ederken, diğer gazetelerde hayranlıkla karışık şaşkınlık belirten yazılar çıktı. «Citizen Kane», New York'ta ve diğer büyük kentlerde önemli başarılar kazandı ve New York film Eleştirmenleri ödülünü de aldı. Ancak küçük kentlerde hiç ilgi görmedi. Gazeteler «Citizen Kane»nin reklamlarını yayımlamayı reddederken, sinema sahipleri, filmi satın almış olmalarına karşın gösterime koymadılar. Sonuçta «Citizen Kane», Hearst'ın gücü karşısında yenik düştü.

1942 yılının başında Akademi, «Citizen Kane»nin hak ettiği başarıyı kazanmasına yardımcı olabildi. Senenin en iyi filmi olarak Oscar ödülünü almak, o zamanlar bile bir filmin büyük ticari başarı kazanmasına neden oluyordu. Ancak «Citizen Kane»in 9 dalda Oscar'a aday gösterilmesiyle başlayan olaylar, sonuçta tam bir trajediye dönüştü. Ödül töreninde Orson Welles'in adı her okunduğunda salon ıslıklar ve yuh sesleri ile inliyordu. Gregg Toland'ın olağanüstü kamera çalışması ve Robert Wise'ın kurgusu ödüle layık görülmedi. Gary Cooper'in en iyi erkek oyuncu Oscarını almasından sonra, en iyi yönetmen ödülü de «How Green Was My Valley» (Vadim o kadar yeşildi ki) deki çalışmasıyla John Ford'a gitti. «How Green Was My Valley» filminin en iyi film Oscar'ını almasıyla Orson Welles'in yenilgisi kesinleşti. «Citizen Kane» sonuçta yalnızca en iyi senaryo Oscar'ıyla yetinmek zorunda kaldı. Akademi bu başyapımı dışlamış ve bugün, bütün zamanların en iyi on filmi listesinde birinci sırada yer alan bu filmi görmezlikten gelmişti.

Eleştirmenlerin harika çocuk olarak nitelediği Orson Welles'in daha filmin çekimi sırasında RKO ile anlaşmazlığa düşmesi ve filmin ticari başarı kazanamaması, Hollywood'un Welles'e sağ-

ladığı sanatsal özgürlüğün sona ermesine neden oldu. Welles 1947'de Hollywood'u terketti, daha sonra da genellikle yönetmen değil, oyuncu olarak çalışma olanağı elde edebildi.

«Gone With the Wind» ve «Citizen Kane» Oscar'ın 1938-45 yılları arasında kazandığı gücü gösteren en iyi iki örnektir. Bu sıralar ödül dağıtımında izlenen yolun fazla eleştiriye neden olmaması, o zamanki sosyo-politik durum ile açıklanabilir. ABD'nin ikinci dünya savaşına girmesinden sonra Oscar ile ilgili tartışmalar doğal olarak azaldı. Bu arada Akademi, Oscar'ın çekiciliğini arttırmak için ustaca çalışmalar yapıyordu. Ödül kazananların isimlerinin ödül töreninden önce basına açıklanması kuralı 1941 yılında değiştirildi ve isimler törene kadar gizli tutulmaya başlandı. Böylece mühürlenmiş zarflardan çıkacak isimlerle yaratılan gerilim, halkın ilgisini ve merakını çekerken, ödül töreninin de ülke çapında önemi artmış oluyordu.

ABC radyosunun 1945 yılından sonra ödül törenini canlı olarak yayımlamaya başlaması, Oscar'a olan ilginin artmasında önemli rol oynadı. Oscar'ın popüler olması, stüdyoların ilgisini de çekti ve stüdyolar 1930'larda olduğu gibi yeniden Akademi'nin bütün masraflarını üzerlerine aldılar.

İkinci dünya savaşı Akademi'yi bazı küçük ödünler vermeye zorladı: 1942 yılında William Wyler'in propaganda filmi «Mrs. Miniver» yılın en iyi filmi seçildi. Görkemli ödül törenleri de bu dönemde daha alçakgönüllüce düzenlenmekteydi. 1943-45 yılları arasında Oscar heykelcikleri maden rasyonalizasyonuna bağlı olarak alçıdan yapıldı. Ancak savaş yılları Oscar'ı pek etkilemeden geçip gitti.

Savaş sonrası yıllarda ise, film endüstrisi tarihinin en büyük krizine düştü: Amerikalılar sinemaya gitmek yerine, yeni TV'lerini izlemeyi yeğliyorlardı. 1946'nın sinema tarihinin en başarılı yılı olmasına rağmen, 2 yıl sonra seyirci sayısı %70 azaldı. Amerikan sinemasının uluslararası pazara açılma umudu da gerçekleşmedi. Yüksek vergiler yüzünden film dış satımı kazanç getirmiyordu. Tersine yabancı yapımlar ve özellikle İngiliz filmleri Amerikan pazarına giriyor, izleyici buluyor ve hatta bazı Amerikan filmlerinden daha iyi kazanç sağlıyordu.

1948 Mayısında Amerikan Yüksek Mahkemesi'nin, stüdyo monopollerini ortadan kaldıran kararıyla Hollywood'un klasik

stüdyo sistemi sona erdi. Bu bunalımlı dönemde, Oscar ödülünün bir filmin ticari başarısına etkisini inceleyen ve ileride önemli sonuçlar doğuracak olan bir kamuoyu araştırması yapıldı. Bu araştırma sonucunda 1946-47 yıllarında en iyi film Oscar'ını alan «Best Years of Our Lives» (Hayatımızın en güzel yılları) ve «Gentlemen's Agreement» (Centilmenler Anlaşması) adlı filmlerin iki milyon dolar ek kazanç sağladığı ortaya çıktı. Böylece Oscar ödüllerinin ticari değeri ilk kez nesnel olarak kanıtlanıyordu. Bu gerçek ortaya çıktıktan sonra, Amerikan film endüstrisi Oscar ödülüne aday İngiliz filmlerine karşı daha duyarlı hale geldi. 1946 yılında Lawrence Olivier'nin yepyeni bir yorumla çektiği «Henry V» bir özel Oscar aldı. Bir yıl sonra Michael Powell ve Emeric Pressburger'in «Black Narcissus» (Siyah Narsis) ve David Lean'nin Charles Dickens uyarlaması «Great Expectations» (Büyük Umutlar) filmleri teknik dallarda ikişer ödül aldılar. Artık kısa süre içinde bir İngiliz filminin en iyi film Oscar'ını alması bekleniyordu. 1948'de Lawrence Olivier'nin ikinci Shapespeare uyarlaması «Hamlet» Amerika'da gösterime girince Amerikan film endüstrisinin korktuğu başına geldi. «The Treasure of Sierra Madre» (Altın Hazineleri) bir yana bırakılırsa, diğer Amerikan filmleri karşısında büyük başarı kazanan «Hamlet»in en iyi film Oscar'ını kazanacağına kesin gözüyle bakılıyordu. Beş büyük stüdyonun patronu, 1948 Noelinden kısa bir süre önce bu bunalımı konuşmak üzere biraraya geldiler. Aralarında alışılmamış bir beraberlik vardı. Bir yabancı filme iki milyon dolarlık ek gelir sağlamak için seksenbin dolara malolacak bir ödül törenini finanse etmek, kabul edilemez bir durumdu. Stüdyolar, «Hamlet»in en iyi film ödülünü kazanması halinde, Akademi'den bütün parasal desteklerini çekeceklerini bildirdiler. «Hollywood Raporter»in yazı işleri müdürü W. R. Wilkinson, bu konudaki düşüncesini alaylı bir biçimde şöyle dile getirmişti: «Amerika, İngiltere'nin savaşı kazanmasında yeterince yardımcı oldu, ama bir de bizim Oscarlarımızı kazanmalarına yardımcı olmamız biraz fazla değil mi?»

«Hamlet», beklenildiği gibi en iyi film de dahil olmak üzere yedi dalda Oscar'a aday gösterilince, heyecan doruk noktasına ulaştı. Bu sırada Akademi başkanı Jean Hersholt kamu oyuna beklenmedik bir açıklamada bulunarak stüdyoları basit ticari çıkarlar uğruna Akademi'nin onurunu ve saygınlığını zedelemek-

le suçladı. Bu konuşma «Hamlet»e karşı yürütülen olumsuz yaklaşımları alabildiğine dengeledi. Artık herşey ortadaydı. Acaba Akademi üyeleri yüreklilik mi gösterecekler, yoksa Oscar'ın geleceğini düşünerek, stüdyo patronlarına boyun mu eğeceklerdi?

Oscar tarihinde gururla anılan 24 Mart 1949 gecesinde Akademi üyeleri, ya stüdyo patronlarının hesaplarına karşı oldukları için, ya da gerçekten nesnel davrandıklarından, «Hamlet»i davetlilerin donakalmış bakışları arasında yılın en iyi filmi Oscar'ı ile ödüllendirdiler.

Ödül töreninden kısa bir süre sonra MGM, Paramount, Fox, Warner ve RKO ortak bir basın duyurusu yayınladılar: «Sinemanın başarılı ürünlerinin ödüllendirilmesi düşüncesini ileride de destekleyeceğiz. Ayrıca, «Academy of Motion Picture Arts and Sciences» in temel çalışmalarını da parasal olarak destekleyeceğiz. Ama, Oscar ödül töreni masraflarını bundan böyle karşılamayacağız. Bu adım, ticari amaçlarla değil, aksine, Oscar'ın ticarileşmesinin önlenmesi için atılmış bir adımdır. Sinemanın sanatsal boyutları yalnızca yılda bir yapılan bir yarışmayla ölçülemez. Ayrıca Oscar böyle bir değerlendirme için tek ölçüt olmayıp daha bir çok yarışma olduğu da unutulmamalıdır.»

Kısa bir süre sonra Universal ve Columbia stüdyoları da bu açıklamaya katıldıklarını bildirdiler. Böylece, Oscar'ın finanse edilmesi konusundaki 21 yıllık kavga sona ermiş oluyordu. Bazı gazeteler «Hamlet oylarını nereden aldı, Hamlet'e kim oy verdi?» gibi sorularla yapımcıların yanında yer alırken, çoğunluk stüdyoların bu kopuşunu Oscar adına olumlu bir olay olarak görüyordu. Genel düşünce, Oscar'ın bağımsız olarak daha iyi yönde gelişebileceği ve stüdyo patronlarının etkisi ortadan kalktıktan sonra verilecek ödüllerin daha inandırıcı ve yansız olacağı şeklindeydi.

Akademi bir anlamda özgürleşmiş durumdaydı, ama bu arada parasal sorunları hala kökten çözülmüş değildi. Radyo reklamları, artırılan üye aidatları ve bağış kampanyalarıyla Oscar bir süre daha kendisini su üzerinde tutabilirdi. Ancak, 1952 yılının sonunda parasal sorunlar doruk noktasına ulaştı. Oysa kimsenin beklemediği bir gelişme, Oscar'ı kesin iflastan kurtaracak ve ününün zirvesine çıkaracaktı.

Televizyon, yayın yaşamına geçtikten yedi yıl sonra bile hala çekicliğini yitirmemiş, Hollywood'un beklentilerinin tersine arttırmıştı. Haftalık diziler izleyicileri televizyonun başında tutmaya yetiyordu. Stüdyoların televizyonun bu etkinliği karşısında birtakım yapısal değişikliklere gitme gereksinimi duymaları sonucu, Louis B. Mayer, Nicholas Schenck ve Darryl Zanuck gibi film endüstrisinin eski büyük isimleri ya kendiliklerinden ayrıldılar ya da istifaya zorlandılar. Yeni stüdyo yöneticileri sinerama, 3-D, cinemascope, vista vision gibi teknik yeniliklerle seyircileri yeniden sinemaya çekmeye çalışmaktaydılar. Hollywood televizyonla ortak bir çalışmaya girmekten kaçınıyordu. Ünlü film yıldızları televizyona çıkma konusunda olabildiğince kısıtlanıyor, televizyonda görünen oyunculara ise, elden geldiğince az konuşmaları öğütleniyordu. Oysa televizyon sinemaya; özellikle bir çok oyuncunun, yönetmenin, kısacası Hollywood seçkinlerinin boy gösterdiği Oscar ödüllerine ilgi duymaktaydı. 1953 yılı başında NBC televizyonu, Akademi Başkanı Charles Brackett'e, Oscar ödül töreninin yayım hakkı için yüzbin dolar ve ek olarak tören masraflarının karşılanması önerisinde bulundu. Akademi bu öneriyi reddetmemeliydi, reddedemezdi. Çünkü 25'inci Oscar ödül töreninin gerçekleşebilmesi için başka olanak yoktu. 19 Mart 1953'te Oscar için yeni bir dönem başlıyordu. Oscar ödül töreninin Ronald Reagan tarafından sunulan ilk canlı yayını, seksen milyon kişi tarafından izlenerek, televizyonun yayına başladığı tarihten o güne kadarki en büyük izleyici sayısıyla rekor kırdı. Variety yorumunda, ilk televizyon-sinema evliliğinin başarıya ulaştığını yazdı. Bir yıl sonra bu birlikteliğin yan etkileri de görülmeye başladı. NBC televizyonu üstlendiği reklamları yayınlayabilmek için, oyuncuların ödül konuşmaları sırasında bile araya reklam sokuyordu.

Ancak, televizyonun Oscar'a sağladığı popülarite o kadar fazlaydı ki, bu ufak tefek estetik hatalar önemsenmiyordu. Televizyon izleyicisinin olağanüstü ilgisini çeken ödül töreninin yarattığı gerilimdi. Bunun da ötesinde, Oscar ödül töreninde olup bitenleri, ertesi gün dedikodu sütünlarından ya da fotoğraflardan öğrenmek yerine, anında izlemek, ilahlaştırılan oyuncuların sevinç ve üzüntülerini canlı olarak görmek izleyiciye çok cazip geliyordu.

Ama 1950'li yıllarda Oscar'ın ününe gölge düşüren bir dizi olaylar yaşandı. 1938 yılında kurulan «Amerika'ya Karşı Eylemleri Araştırma Komitesi»nin başlattığı ve «Mc Carthyizm» adını alan akım, savaştan sonra Amerikan antikomünizminin itici gücü haline gelmiş ve 1950'lerde soğuk savaşın fanatizmi ile doruk noktasına ulaşmıştı. Charlie Chaplin'in Sovyetlere dostça tutumu büyük yankılar uyandırdıktan sonra, politikacılar araştırmalarının odak noktası olarak Hollywood'u seçtiler. Film endüstrisinde çalışanların listeleri taranarak, sol düşüncede olanların işten atılmaları sağlanıyordu. Film çalışanları için Amerika'ya Karşı Eylemleri Araştırma Komitesi'ne bağlı olduğunu söylemek işte kalmak için yetmemekteydi, ayrıca arkadaşları arasında sol düşüncede olanları da ihbar etmek gerekiyordu.

Robert Taylor, Ronald Reagan, Garry Cooper, Elia Kazan ve daha önce Sovyetler Birliği ile işbirliğini destekleyen bir kişi olmasına karşın Jack Warner gibi isimler Komiteyle gönüllü bir işbirliğine girdiler. 19 «sevimsiz» tanık, hapis cezası tehditi altında Komiteye açıklama yapmaya çağrıldılar. Bunlardan on tanesi Komiteyi anayasaya aykırı buldukları için, herhangi bir açıklama yapmayı reddettiler. Bu on kişi (Hollywood onlusu), senatonun bir kuruluşu olan Komiteye, dolayısıyla da senatoya saygısızlık suçuyla mahkemeye verildiler ve hapis cezalarına çarptırıldılar. Bu ilk büyük soruşturmadan sonra, onlarca kişi, çoğu zaman nedeni anlaşılmayan sebeplerden kara listeye alındılar ve işlerinden atıldılar. Birçoğu takma isimle çalışmak zorunda kalırken, Robert Rossen, Joseph Losey ve Carl Foreman gibi isimler Amerika'yı terkettiler. Ancak, Amerika'ya bağımlı olan yabancı film endüstrileri bu boykota uyarak, bu kişilere Avrupa'da da çalışma şansı vermedi.

Kara listeye alınmış kişilerin Oscar'a aday gösterilmeleri ve hatta ödüllendirilmeleri çeşitli sorunlar yaratıyordu. «A Streetcar Named Desire» (İhtiras Tramvayı) filmindeki rolüyle en iyi yardımcı kadın oyuncu ödülünü alan Kim Hunter'in törenden kısa süre önce bir çok meslekdaşı tarafından ihbar edilmiş olması, Akademi'nin ilerde Oscar adaylarını seçmede daha dikkatli davranması konusunda bir uyarı niteliğindeydi. Amerika'ya Karşı Eylemleri Araştırma Komitesi tarafından komünist diye damgalanan birinin Oscar ödülünü alıp, bütün ülkeye elinde Oscar

heykelciliği ile televizyon ekranlarından gülümsemesi, bir kez daha olmamalıydı.

1956 yılında Michael Wilson, William Wyler'in «Friendly Persuasion» (Kan Dökmeyeceksin) adlı filminin senaryosunu yazdı. Wilson, «Hollywood Onlusu»nu savunan «Salt of the Earth» (İyi Kalpli Biri 1953) adlı filmin yapımında çalışmıştı ve üç yıldır kara listedeydi. Bu nedenle filmin jeneriğinde adı geçmemesine karşın, senaryo yazarları Wilson'un Oscar'ı kazanacağına kesin gözüyle bakıyorlardı. Bunu önlemek için Akademi Yönetim Kurulu 6 Şubat 1957'de Oscar'a aday olma koşullarına ilişkin kuralları değiştirdi: «Bir federal komitenin karşısında komünist partinin üyesi olduğunu kabul eden veya komünist parti üyesi olup olmadığı konusundaki sorulara yanıt vermeyi reddeden ya da böyle bir komitenin kendisine yaptığı çağrıya uymayıp, komite karşısına çıkmayı kabul etmeyen kişilerin Akademi ödülüne aday gösterilmeleri ve dolayısıyla da ödülü almaları mümkün değildir.»

Aceleyle yapılan bu değişiklik, hemen yürürlüğe kondu. «Friendly Persuasion»ın en iyi senaryo dalında Oscar'a aday gösterilmiş olmasına karşın, Michael Wilson'un ismi aday listesinden çıkarıldı. Ancak çok geçmeden sorunlar yaratan, uygulaması zor bu kural, trajikomik olayların meydana gelmesine neden oldu. 27 Mart 1957'de yapılan 29. Oscar ödül töreninde Robert Rich, The Brave One'deki senaryo çalışması için altın heykelciği kazandı. Ancak o gece kimsenin bilmediği bir şey vardı: Robert Rich, kara listenin en tanınmış kurbanlarından biri olan Dalton Trumbo'un kullandığı takma addı. Robert Rich ismi okunduğu zaman, Jesse Lasky jr. ödülü almak için sahneye çıktı, birkaç kelime mırıldanıp, arkadaşı Robert Rich'in başka çalışmaları olduğu için törene katılamadığını söyleyerek sahneyi terketti. Daha önceki yıllarda da ödül kazanan bazı kişilerin törene katılmamış olmaları nedeniyle, kimse bu olayda gariplik sezmedi. Asıl skandal, senaryo yazarları birliğinin Robert Rich adının üye kayıtlarında olmadığını farketmesiyle ortaya çıktı. Bu gizemli harika çocuğu bulmak için başlatılan araştırmalar sonuçsuz kaldı. Senaryo, tanınmış bir film acentası tarafından RKO'ya önerilmiş, kurallara uygun olarak RKO tarafından satın alınmış ve filme çekilmişti. Konuyla ilgili bütün bilinen buydu. Kısa

süre sonra Robert Rich adı Oscar kayıtlarından silindi ve olay unutuldu. Gerçekte çok az kişi Robert Rich'in kimliğini bilmekteydi. Dalton Trumbo 1975 yılında Akademi'ye başvurdu ve Oscar'ını 18 yıllık bir gecikmeyle aldı.

1958 yılında ise, «The Bridge on River Kwai» filmindeki senaryo çalışması ile Pierre Boulle Oscar ödülünü aldı. Oysa gerçekte senaryo, ikisinin de adı kara listede olan Carl Foreman ve Michael Wilson'un ortak çalışmasıydı ve bu herkesçe bilinen bir sırdı.

Akademi Yönetim Kurulu Stanley Kramer'in filmi «The Defiant Ones (Kader Bağlayınca) nın senaryosunun Oscar'a aday gösterilmesinden sonra 1958 yılı içinde birçok kez protestolara neden olan bu kuralı yürürlükten kaldırmak zorunda kaldı. «The Defiant Ones»ın senaryosu iki yazar tarafından kaleme alınmıştı: Harold Jacob Smith ve Nathan E. Douglas. Amerika'ya Karşı Eylemleri Araştırma Komitesi'ne göre adı kara listede olmadığından, Smith'in Oscar'a aday gösterilmesinde bir sakınca yoktu, ama Nathan E. Douglas, Nedrick Young'ın takma adıydı ve Young 1953'den beri kara listede olduğu için aday gösterilmesi mümkün değildi. Bu adaylık karşısında Akademi zor durumda kaldı. Ayrıca herkes, ırkçılık konusunu ustaca işleyen bu senaryonun Oscar ödülünü alacağından emindi. Tek çözüm yolu Smith'e Oscar ödülünü verirken, Young'ı bu ödülün dışında bırakmaktı.

Adayların açıklanmasından 6 hafta önce, 12 Aralık 1959'da Akademi kara listede olanların Oscar'a aday gösterilemeyeceği kuralını uygulanamaz olması nedeniyle iptal etti.

John Wayne sayesinde 1960 yılında Oscar tarihinde yeni bir sayfa açıldı. Davy Crockett ve diğer Teksaslı kahramanların öyküsünü anlatan «Alamo»nun (Alamo Fedaileri) ilk gösteriminde olumsuz eleştiriler alması, filmin yapımcısı, yönetmeni ve baş oyuncusu John Wayne'in canını sıktı. Alamo'yu büyük ölçüde kendi finanse eden Wayne, filminin çeşitli dallarda Oscar'a aday olabilmesi için usta bir reklamcı olan Russel Birdwell'in yardımıyla o güne kadar eşi benzeri görülmemiş bir reklam kampanyasına girişti. Görkemli bir basın toplantısı ve gazete ilanları ile, «bütün zamanların en iyi filmi» Alamo'nun tanıtımına başlandı.

Bu girişim kısa süre içinde olumsuz değerlendirilip, alay konusu olunca, Birdwell, filmin işlediği vatanseverlik temasını ön plana çıkartarak, «Alamo'ya oy vermeyen, iyi bir Amerikalı değildir» türünden saldırgan ilanlar vermeye başladı.

Bu ilanlara bazı liberal gazeteler karşı çıktılar. Los Angeles Mirror'un sanat eleştirmeni Dick Williams, «insan iyi bir Amerikalı olabilir, ama buna rağmen Alamo'yu sıradan bir film sayabilir,» diyerek tepkisini dile getirdi.

Birdwell ve Wayne ise inatla kampanyayı sürdürdüler. Yeni ilanlarda tanrının bile «Alamo»yu beğendiği, filmin Oscar almamasının büyük haksızlık olacağı ileri sürülüyordu.

Oscar adayları açıklandığında, 150.000 dolara malolan reklam kampanyasının amacına ulaştığı anlaşıldı. «Alamo» en iyi film de dahil olmak üzere tam yedi dalda aday gösterilmişti. Filmin sonuçta yalnızca en iyi ses dalında Oscar almasına karşın, stüdyolar dikkatlerini bu olay üzerinde yoğunlaştırdılar. Reklam kampanyalarının önemi ilk kez «Alamo» örneği ile açık seçik ortaya çıkıyordu.

Hollywood 60'lı yıllarda güncellikten yoksun, sıradan filmleri büyük reklam kampanyalarıyla pazarlamaya çalıştı. Bu konuda özellikle 20th Century Fox stüdyosunun izlediği yol ilginçtir. Robert Wise'ın filmi «The Sound of Music» (Neşeli Günler, 1965)'in 5 dalda Oscar alması ve beklenmedik ticari başarısı, parlak dönemi çok gerilerde kalmış olan müzikalleri yeniden güncel hale getirdi. Birbiri ardına çevrilen «Dr. Dolittle» (1967), «Star» (1968) «Hello Dolly» (1969) gibi müzikaller hem belirli bir kaliteden yoksun, hem de pahalı yapımlar olduklarından, ticari başarı kazanmaları için Oscar ödülüne gereksinimleri vardı. Bu da ancak reklam kampanyaları ile sağlanabilirdi. Örneğin «Dr. Dolittle»ın Akdemi üyeleri için yapılan özel gösteriminde, seyircilere şampanya ve havyar sunuldu. Fox'un basın sözcüsü daha sonra, «bu kez pahalı ilanlarımızın fazla etkili olmadığını biliyorduk. Şehirde herkes filmin ne kadar kötü olduğunu konuşuyordu. Biz de masraftan kaçınmayarak, pahalı bir soğuk büfe hazırladık. Sonra da filmi gösterdik. Akademi üyelerinin filmi şampanya renkli bir gözlükle izlediği de söylenebilir» diyerek uygulama taktiğini açıklıyordu.

Gerçekte böyle hesaplar hiçbir zaman tutmadı. Reklamı yapılan filmler birçok dalda aday gösterilmelerine karşın, nadiren Oscar'ı alabildiler. Bu yolu deneyen stüdyolar ise, büyük maddi zarara uğrarken, Fox, 1969 yılında iflasın eşiğine kadar geldi.

Ayrıca sıradan filmlerin reklam kampanyaları sonucu Oscar'a aday olması, gerçekte Oscar alabilecek nitelikte filmlerin daha aday olamadan elenmesine yol açıyordu. Diğer taraftan seçicilerin yaş ortalaması oldukça yükselmişti. Çoğu Hollywood'un kuruluş yıllarından beri sinemanın içinde olan bu kişiler için altın heykelcik geçmişin güzelliklerini unutulmaktan kurtaran ve gelenekleri koruyan son simgeydi.

Yeni sinema akımları bütün dünyada ilgi ile karşılanırken, Oscar geceleri geleneksel sinemanın zaferleriyle sonuçlanıyordu. Örneğin 1964'de Kubrick'in başyapıtı «Dr. Strangelove» (Dr. Garip Aşk)'ın yerine, George Cukor'un masraflı, ancak modası geçmiş müzikali «My Fair Lady» en iyi film Oscar'ını aldı.

Oscar'ın daha doğrusu Akademi'nin gençleşmeye ve çağdaşlaşmaya gereksinim duyduğu sık sık yinelenirken, 1967 yılının Haziranında Yönetim Kurulu Gregory Peck'i başkanlığa getirdi. Eski başkan Arthur Freed'den 22 yaş daha genç olan Gregory Peck, yeni yeteneklerin Akademi'ye üye olmasını sağlarken, emekliye ayrılmış olan yaşlı Akademi üyelerini pasif üye statüsüne sokup, Oscar seçiminde oy kullanma haklarını ellerinden aldı.

Akademi'deki gençleşme çabaları sürerken bugün klasikler arasına girmiş olan bir çok film Oscar'lardan yoksun bırakıldı. Yeni Hollywood sinemasının ilk temsilcisi sayılan Mike Nichols'un «The Graduate»i (Aşk Mevsimi-Mezun, 1967) gangster filmlerinin estetik ve içeriğine yeni bir yorum getiren Arthur Penn'in «Bonny and Clyde»i (1967), Akademi üyelerince önemsenmedi. 1968'de Stanley Kubrick'in başyapıtı 2001 A Space Odyssey (2001 Uzay Macerası)'nın yerine Carol Reed'in pahalı ancak sinemaya bir yenilik getirmeyen müzikali Oliver en iyi film Oscar'ıyla ödüllendirildi.

Bir yıl sonra Gregory Peck'in Akademi'yi gençleştirme çabalarının ilk olumlu sonuçları görülmeye başlandı. Akademi ilk kez çağdaş bir sorunu işleyen ve ayrıca oldukça karamsar bir

film olan John Schlesinger'in «Midnight Cowboy»unu (Geceyarısı Kovboyu), «Anne of the Thousand Days» (Bin Günlük Mutluluk) ve «Hello Dolly» gibi filmlere tercih ederek, yılın en iyi filmi seçti.

1970'den itibaren Akademi üyelerinin tutumları bütünüyle değişti. Geçmişin izlerini silip atmak için her fırsat değerlendirilirken, sinemanın genç isimlerini desteklemek yoluna gidildi. Vietnam, Watergate gibi bütün ülkeyi ilgilendiren sorunlar korkusuzca tartışılmaya başlandı.

George C. Scott 1970'de «Patton»daki oyunu ile Oscar'a aday gösterildiğinde, yaşamın bir yarışma olmadığı ve kendisini de diğer oyuncu arkadaşlarına rakip görmediği gerekçesiyle, adaylığı reddetti. Bu olay Akademi'nin rahatsız edici kararlar almaktan kaçınmayacağını göstermek için iyi bir fırsattı ve bu fırsat değerlendirilerek, en iyi oyuncu Oscar'ı George C. Scott'a verildi. Scott'un ödüllendirilmesi Akademi tarihinde bir dönüm noktası oldu. 1960'larda tutucu sinemanın destekleyicisi olan altın heykelcik artık liberal düşüncelerin yayılmasını sağlamak görevini üstleniyordu.

1972'de George C. Scott'dan esinlenen Marlon Brando, «The Godfather» (Baba) filmindeki oyunuyla aldığı Oscar ödülünü Amerikalıların ve özellikle Hollywood'un kızılderililere karşı güttüğü ırkçı politika nedeniyle reddetti. Marlon Brando'nun tutumu bir bomba etkisi yarattı. Oscar töreninin ertesi günü gazeteler Oscar'ın politikaya alet edilmesi konusunu eleştiren yazılarla doldu, taştı.

Akademi yönetim kurulu Oscar ödüllerinin giderek politize olmasını önleyecek güçte değildi. Ödül kazananların ağızlarını bağlamak olanaksız olduğundan, ödül törenlerinde politik tartışmalardan kaçınma çağrıları ile yetinmek zorunda kalınıldı.

Oscar ödül törenlerinin kamuoyu oluşturmadaki gücünü kavrayan sanatçılar, Amerika'nın iç ve dış politikasına ait sorunlarla ilgili görüşlerini sık sık dile getirdiler. Öyle ki, Oscar ödül törenleri politik tartışmaların canlı olarak yayınlandığı bir TV programına dönüştü.

1975 yılında Vietnam'ı konu alan «Hearts and Minds» adlı film ile en iyi belgesel Oscar'ını alan Peter Davis ve Best

Schneider, ödül için teşekkür ettikten sonra 200 milyon seyirciye Hanoi'den gelen kısa bir telgrafı okudular. «Teşekkürler Amerika, Güney Vietnam'ın kurtuluşu için teşekkürler». Törenin sunucusu Frank Sinatra hemen sahneye gelerek, yapılan politik yorumlardan töreni düzenleyenlerin sorumlu olmadıklarını, ve bu olaydan üzüntü duyduklarını sinirden kıpkırmızı olmuş bir yüzle açıkladı.

3 nisan 1978'deki ödül töreni de politik gösteriler eşliğinde yapıldı. «The Palestinians (Filistinliler) adlı antisiyonist filmiyle tanınan Vanessa Redgrave, Julia'daki oyunu ile en iyi yardımcı kadın oyuncu ödülünü alırken törenin yapıldığı Dorothy Chandler pavyonunun kapısı önünde Yahudi Savunma locası üyeleri Redgrave'in kuklasını yakıyorlar ve üzerinde «Vanessa bir katildir» yazılı pankartlar taşıyorlar, Filistin Arap Birliği bu gösteriye «Siyonizm ırkçılıktır» pankartlarıyla karşılık veriyordu. Redgrave ise ödülünü aldıktan sonra tutumları bütün yahudiler için yüz karası olan siyonistlerden etkilenmedikleri için davetlilere teşekkür ediyor ve dışarıdaki politik gösterileri salona taşıyordu.

1978'de Vietnam'ı konu alan, «The Deer Hunter» (Avcı) ve «Coming Home» (Eve Dönüşü)'ün en önemli Oscarları paylaşmaları ile Oscar'ın politize olduğu dönem sona erdi.

1979'da iktidara gelen Ronald Reagan'ın «Güçlü Amerika Politikası», doğal olarak film endüstrisini ve Akademi'yi de etkiledi: «Apocalypse Now» (Kıyamet) Vietnam savaşını eleştirdiği için, «Heaven's Gate» (Cennetin Kapısı) ise Amerika'nın kuruluşunda yaşanan tatsız olayları konu aldığından pek ilgi görmediler.

Güncel sorunları işleyen, eleştiri dozu yüksek filmler gözden düşerken, George Lucas ve Steven Spielberg'in filmleri büyük ilgi çekmeye başladı.

ET, Raiders of the Lost Ark (Kutsal Hazine Avcıları) gibi teknik açıdan kusursuz ve aynı zamanda oldukça eğlendirici olan bu yeni zaman masalları, ayrıca rekor düzeyde ticari başarı kazandılar. Bu tür neomitolojik filmlerin durdurulamayan yükselişi Amerikan sinemacılığının aynası durumundaki Oscar'ın en güncel sorununu oluşturmaktadır. Teknik üstünlükleri hariç tu-

tulursa Return of the Jedi (Jedinin Dönüşü) gibi filmlerin Oscar ödülüne layık olduklarını söylemek olanaksızdır. Diğer yandan bu filmlere karşı seçenekler gittikçe azalmaktadır. Geçen yılların ödül kazanan filmlerinin Ordinary People (Sıradan İnsanlar) Chariots of Fire, (Ateş Arabaları) ve Terms of Endearment. (Sevgi Sözcükleri) belirli bir düzeyi tutturan, ödüle değer filmler olmakla birlikte, günümüz sinemasını temsil ettikleri söylenemez.

Akademi'nin seksenli yıllarda film endüstrisine olan bağlarını ne denli kopardığını 1984 Oscar ödül töreni en iyi biçimde göstermektedir. 1984 yılının Oscarlarını toplayan filmler Amadeus, The Killing Fields, (Öldüren Tarlalar) A Passage to India, (Hindistan'da Bir Geçit) ve Places in the Heart (Yürekteki Yerler) iken, yılın ticari açıdan en başarılı dört filmi ise, Ghostbusters, Indiana Jones and the temple of Doom (Kamçılı Adam) Gremlins ve Beverly Hills Cop (Beverly Hills Polisi) olarak sıralanmaktadır.

En iyi film Oscar'ını alan yapımın dünya çapında ticari başarı kazanacağı savı da böylece geçerliliğini kaybetmiş oluyor.

Oscar'ın önemsiz masal filmlerine karşı klasik sinema kültürünü mü savunacağı yoksa film endüstrisinin güncel eğilimlerine mi ayak uyduracağını zaman gösterecektir.

OSCAR'A GİDEN YOL

Oscar ödülleri genelde üç basamaklı bir seçim sonucu sahiplerini bulur. Bu seçimlerin tarihleri kesin olarak belirlenmemiştir. 7. Oscarlar 27 şubatta dağıtılırken, 43. Oscarları kazananlar heykelciklerini alabilmek için 15 nisana kadar beklemek zorunda kalmışlardı. Son yıllarda Oscar ödül töreni mart sonu ile nisan başı arasında yapılmaktadır

İlk seçim hazırlığı Oscar'a aday olabilecek bütün filmlerin listesinin hazırlanmasıyla başlar. İlk koşul bir filmin 35 mm.lik bir kopyesinin Los Angeles bölgesinde (Los Angeles, West Los Angeles, ve Beverly Hills) ticari bir sinemada ücret karşılığı en az bir hafta boyunca gösterilmiş olmasıdır. Böylece 16 mm.lik filmler ya da yalnızca New York'da gösterilmiş olan filmler yarışma dışı kalmaktadır.

Bu koşullara uygun her film Oscar adaylığı için yapılacak seçmeye katılabilir.

Bir yapımcının filmini özel olarak Akademi'ye bildirmesi gerekmediği gibi, Akademi de belirli bir koşul ileri süremez.

Küçük bir sinemada 1 hafta gösterimde kalan ucuz bir soft-porno aylarca gösterilen bir başyapıt ile teorik olarak eşit şansa sahiptir. Buna karşın sanıldığından çok az film seçmelere katılma hakkını kazanmaktadır. Bu sayı 1983'de 223, 1984'de ise 228 idi.

Ocak sonunda oylamaya katılmaya hak kazanan filmlerin listesi belirlenmiş olur ve Akademi her dalda en fazla 5 adayın seçilmesi için oy pusulalarını üyelerine gönderir. Bazı özel kurallar hariç tutulursa, her Akademi üyesi kendi dalındaki Oscar adaylarını belirler (oyuncular en iyi oyuncu adaylarını, görüntü yönetmenleri en iyi görüntü yönetmeni adaylarını vb.). En iyi film, senaryo, görüntü yönetmeni kostüm, müzik, kurgu, özel

effektler ve ses dallarında filmler aday gösterilirken, en iyi yönetmen ve oyuncu dallarında kişiler aday olur.

Akademi üyelerinin yaklaşık 2 hafta içinde oy pusulalarını Akademi'ye geri göndermeleri gerekmektedir. 1 hafta süren sayımdan sonra Şubat sonuna doğru Oscar adayları açıklanır. Aday seçiminde her Akademi üyesi yalnız kendi çalıştığı dalda oy kullanabilirken, ödül kazananların belirlenmesinde üyeler her dal için oy kullanma hakkına sahiptir. Akademi üyeleri Oscar'a aday olan filmleri üç hafta boyunca özel gösterimlerde —tekrar— seyrettikten sonra 2 hafta içinde oylarını postalamak zorundadırlar. Oyların son gönderilme tarihinden 9 gün sonra —ödül töreninin yapılacağı günün öğleden sonrası— kazananlar saptanmış olur.

Kategoriler

En İyi Film:

En iyi film Oscar'ı, filmi gerçekleştiren kişileri bir araya topladığı ve filmin yapımına olan katkıları nedeniyle yapımcıya verilir. Diğer dalların aksine en iyi film adayları bütün Akademi üyeleri tarafından seçilir. Çocuk filmleri ve fantastik filmler dışında her film türü yılın en iyi filmi Oscar'ı ile ödüllendirilmiştir.

Son 57 yılın en iyi film Oscar'ını kazanan filmlerin ortak özellikleri, uzun olmalarıdır: Sound of Music, (Neşeli Günler), 172 dk., One Flew over the Cuckoo's Nest (Guguk Kuşu) 134 dk., Gandhi 188 dk., Around the World in 80 Days (Seksen Günde Devrialem) 178 dk, Gone with the Wind (Rüzgar Gibi Geçti) 220 dk., Lawrence of Arabia (Arabistanlı Lawrence) 221 dk.

Bugüne kadar en fazla dalda ödül alan film «Ben-Hur» dur.

En İyi Yabancı Film:

En iyi yabancı film ödülü 1947 yılından beri verilmektedir. Bu ödül 1955 yılına kadar Akademi yönetim kurulu tarafından önceden aday gösterilmeksizin verilirken, 1956 yılından sonra bu dalda 5 film aday gösterilip, en iyi film Akademi üyeleri tarafından seçilmeye başlandı.

Her ülke kendi ulusal film enstitüsü tarafından seçilen bir filmi yarışmaya gönderebilir. Oscar'a aday seçilebilmesi için filmin 1 Kasım ile 31 Ekim arası çevrildiği ülkede gösterime girmiş olması gerekmektedir. Filmin Amerika'da gösterilmiş olması, ise, ön koşul değildir, ancak İngilizce senkronize ya da İngilizce alt yazılı bir kopyesinin Akademi'ye gönderilmesi zorunludur. Bir seçici kurul Akademi'ye baş vuran filmlerden 5 tanesini Oscar'a aday gösterir. Akademi üyeleri bu 5 film arasından yılın en iyi yabancı filmini seçerler. Bugüne dek yabancı film Oscar'ını kazanan ülkeler arasında Fransa en başarılı olanıdır. Fransız filmleri 8 kez en iyi yabancı film Oscar'ını kazanma başarısını göstermişlerdir.

Eğer bir yabancı filmin İngilizce senkronize edilmiş veya İngilizce alt yazılı kopyası Los Angeles'da gösterime girip istenen koşulları yerine getirirse diğer dallarda da Oscar'a aday olabilir. Örneğin, Constantin Costa-Gavras'ın ünlü filmi "Z" (Ölümsüz) hem en iyi yabancı film dalında, hem de en iyi kurgu, yönetmen ve senaryo dallarında Oscar'a aday gösterilip en iyi yabancı film ve en iyi kurgu Oscar'larını kazanmıştı.

En iyi Çevre Düzenlemesi:

Bu daldaki adayları belirleyen "Art Directors Branch", hem çevre düzenleyicileri hem de kostümcüleri temsil ettiğinden, önce özel bir oylamayla, aday olmaya değer 10 film saptanır. Daha sonra bütün Akademi üyeleri oylarıyla 5 aday filmi seçerler.

Cedric Gibbons 11 Oscar ile bu dalda en çok ödül kazanan sanat yönetmeni olmuştur.

En İyi Oyuncu:

Bir oyuncunun iki ayrı filmdeki oyunu için aynı dalda aday gösterilmesi Akademi kurallarına aykırıdır. Ancak değişik roller için farklı dallarda aday gösterilme mümkündür. Örneğin 1982 yılında Jesica Lang, «Frances» filmindeki oyunuyla en iyi kadın oyuncu dalında, «Tootsie» deki oyunuyla da en iyi yardımcı kadın oyuncu dalında Oscar'a aday gösterilmişti.

1931 yılında Fredric March ve Wallace Beery en iyi erkek oyuncu Oscar'ını, 1968'de de Barbra Streisand ve Katharine

Hepburn eşit sayıda oy alarak en iyi kadın oyuncu Oscar'ını paylaştılar.

Bugüne kadar en çok Oscar alan oyuncu «Morning Glory» (Sabah Zaferi), «Guess Who's Coming to Dinner» (Beklenmeyen Misafir), «The Lion in Winter» (Kış Aslanı) ve «On Golden Pond» (Altın Gölün Üstünde) filmlerindeki oyunlarıyla tam 4 kez ödüllendirilen Katharine Hepburn'dur. Katharine Hepburn'un ayrıca hiç bir Oscar ödül törenine katılmamış olması Oscar tarihinin ilginç olaylarından biridir.

En İyi Belgesel Filmler :

En iyi belgesel film Oscar'ı 1941 yılından beri verilmektedir. 1943 yılında bu dal 1000 metre'den kısa Documentary Features ve 1000 metre'den uzun Documentary Short Subjects olarak iki alt kategoriye ayrıldı. Belgesel filmlerin Oscar'a aday olabilmeleri için Los Angeles'te gösterilme koşulu aranmaz. ABD'nin herhangi bir yerinde gösterime girmiş olmaları yeterlidir.

Walt Disney hayvanları konu alan filmleri ile bu dalda 4 kez ödüllendirilmiştir.

En İyi Senaryo:

Burada en iyi özgün senaryo ve en iyi uyarlama senaryo alt dalları sözkonusudur.

Bugüne kadar en çok ödül kazanmış senaryo yazarı Billy Wilder'dir: The Lost Weekend, (Yaratılan Adam), Sunset Boulevard (Sunset Bulvarı), The Apartmen (Garsonyer)

Özel Oscarlar:

Bu ödüller Akademi yönetim kurulu tarafından verilmektedir. Hollywood'un bir çok ünlü ismi sinema sanatına katkılarından dolayı şeref Oscarları ile ödüllendirilmiştir. Özel Oscar kazananlara normal boyutlarda bir heykelcik verilirken, Şeref Oscarlarında durum farklıdır. Örneğin Walt Disney'e Pamuk Prenses ve 7 Cüce filmi için, 1 büyük ve 7 küçük heykelcik verilmiştir.

Başarılı çocuk oyunculara da «Juvenile Awards» adı verilen küçük heykelciler verilmektedir.

En İyi Görüntü Yönetmeni:

Çevre düzenlemesi dalında olduğu gibi, bu dalda da özel bir kurul aday olmaya değer 10 filmi saptar. Daha sonra ikinci bir oylamayla bu sayı beşe indirilir.

Bugüne kadar en fazla ödül alan görüntü yönetmeni Joseph Ruttenberg'dir: The Great Waltz (Büyük Vals), Mrs. Miniver, Somebody Up There Likes Me, (Yukarda Biri) ve Gigi ile 4 kez.

En İyi Kostüm:

Bu dalda da adaylar Çevre Düzenlemesi ve Görüntü Yönetmeni dallarında olduğu gibi seçilir. Oscar'a aday olabilmek için kostümlerin özel olarak film için çizilmiş olması ve filmin konusuna uygunluğu koşulu vardır.

Bu dalda rekor 8 ödül ile Edith Head'e aittir: Roman Holiday, (Roma Tatili), The Sting (Belalılar) v.b.

En İyi Kısa Filmler:

En iyi kısa film ve çizgi film Oscarları 1931 yılından beri verilmektedir. Bu filmlerin yapımcıları tarafından Akademi'ye bildirilmeleri gerekmektedir.

Özel bir kurul, yapımcıların Akademi'ye bildirdiği filmler arasından Oscar adaylarını seçer.

Walt Disney, çizgi filmleri için tam 17 kez Oscar ödülü almıştır.

En İyi Müzik:

1934'den beri verilen bu ödüle aday olmak isteyen bestecilerin Akademi'ye resmi başvuruda bulunmaları gerekmektedir. 1962'den beri en iyi özgün film müziği ve en iyi uyarlama müzik dallarında ödül verilmektedir.

Besteci Alfred Newman bugüne kadar 9 kez en iyi müzik Oscar'ına layık görülmüştür: Wuthering Heights (Uğultulu Tepe-

ler). The Grapes of Wrath (Gazap Üzümleri), All About Eve (Perde Açılıyor), Airport (Havaalanı) v.b. Bu aynı zamanda müzik Oscar'ı dalında bir rekordur.

En İyi Yönetmen:

En iyi yönetmen dalında kimin Oscar kazanacağını önceden tahmin etmek oldukça kolaydır. Amerika Yönetmenler Birliği'nin Oscar'dan yaklaşık 1 ay önce verdiği ödülü kazanan yönetmen genelde Oscar ödülünü de alır.

Şimdiye dek yalnızca bir kadın yönetmen, Lina Wertmüller, 1976 da «Pasqualino Settebelleze» adlı filmiyle Oscar'a aday gösterilmiştir.

John Ford bu ödülü The Informer (Muhbir), The Grapes of Wrath (Gazap Üzümleri), How Green Was My Valley (Vâdim o kadar yeşildi ki), The Quiet Man (Kadın Satılmaz) ile 4 kez kazanmıştır.

En İyi Kurgu:

Bu dalda 1934 yılından beri ödül dağıtılmaktadır. Görüntü yönetmeni, kostüm, çevre düzenlemesi dallarında olduğu gibi, önce bir özel kurul tarafından ödüle değer filmler saptanır, sonra 5 aday oylama ile seçilir.

Ralph Dawson ve Daniel Mandell bu dalda üçer kez ödüle layık görülmüşlerdir.

En İyi Film Şarkısı:

1934'den beri verilen bu ödül, en iyi şarkının söz yazarı ve bestecisine verilmektedir. Özel olarak film için bestelenmiş şarkılar bu dalda aday olabilir. My Fair Lady ve West Side Story'de olduğu gibi, daha evvel sahneye konmuş bir müzikalin şarkılarını adaylığı sözkonusu değildir. Bu dalda, diğer dalların aksine bir filmde birden fazla şarkının aday gösterilmesi olanaklıdır.

En İyi Özel Effektler:

İlk kez 1939 yılında verilen bu ödül, 1963 yılından sonra özel görüntü effektleri ve özel ses effektleri olarak ikiye ayrılmıştır. Burada da adaylar özel bir kurul tarafından saptanır.

En İyi Ses:

En iyi ses Oscar'ı, 1929/30 yılında sessiz film dönemi kapanırken verilmeye başlandı. Başlangıçta stüdyoların ses departmanları ödüllendirilirken bugün sorumlu kişilere ödül verilmektedir. Bu daldaki adaylar «ses dalı seçme kurulu» (Sound Branch Nominalting Committee) tarafından saptanır.

Teknik ve Bilimsel Çalışmalara Verilen Oscarlar:

Bu daldaki Oscarlar, 1930'dan beri bir özel kurul tarafından verilmektedir. Bu dalda sinemaya katkıda bulunan bilimsel çalışmalar ve teknik yenilikler ödüllendirilir.

1927'de ilk ve son kez verilen ara yazı Oscar'ı sesli filmin yaygınlaşmasıyla kaldırılmıştır.

1932-37 yılları arasında verilen yönetmen yardımcılığı ve 1935-37 yılları arasında verilen Koreografi Oscarları devamlılığını koruyamamıştır.

Bugüne kadar en çok Oscar alan kişi, özel Oscarlar ve teknik-bilimsel dallardaki Oscarlar da dahil olmak üzere tam 30 kez ödüllendirilen Walt Disney'dir.

NATIONAL BOARD OF REVIEW
(ULUSAL ELEŞTİRMENLER BİRLİĞİ)

National Board of Review sinemaya ilgi duyan ve toplumda saygınlık kazanmış 175 kişiden oluşan bir kamu kuruluşudur. Sinemayı bir eğlence, sanat ve toplumsal güç olarak değerlendiren bu kuruluş 1930'dan beri yılın en iyi on filmi listesini açıklamaktadır. National Board of Review 1945'den beri en iyi oyuncu ve yönetmen, 1954'den beri de en iyi yardımcı oyuncu dallarında ödül vermektedir. Ödüller 1979'da «David Wark Griffith Ödülü» adını almıştır.

THE NEW YORK FILM CRITICS CIRCLE
(NEW YORK FİLM ELEŞTİRMENLERİ BİRLİĞİ)

1935'de kurulan New York Film Eleştirmenleri Birliği kaliteli filmlerin ödüllendirilmesi ve film eleştirmenliğinin saygınlığının korunması amacını gütmektedir. Ödül kazananlar ilk yıllarda 18 New York gazetesinin eleştirmeni tarafından saptanırken, 1980'den sonra çeşitli dergilerde çalışan eleştirmenlerin de katılmasıyla bu sayı 30'a yükselmiştir. En iyi film, kadın ve erkek oyuncu ödülleri 1935'den, en iyi yardımcı kadın ve erkek oyuncu ödülleri de 1969'dan beri verilmektedir.

BRITISH ACADEMY AWARDS
(İNGİLİZ AKADEMİ ÖDÜLLERİ)

İlk kez 1947'de verilen İngiliz Film ve Televizyon Sanatları Akademisi ödülleri Amerika'da dağıtılan ödüller kadar popüler olmamalarına karşın yapılan doğru seçimler ile dikkati çekerler. Örneğin Richard III, The Huster (Serseri), The Graduate (Aşk Mevsimi / Mezun), Julia gibi filmleri yılın en iyi filmi seçen tek kuruluş İngiliz Film ve Televizyon Sanatları Akademisidir.

1952'den sonra, en iyi İngiliz kadın/erkek oyuncu ve en iyi yabancı kadın/erkek oyuncu dallarında ödül verilmiştir. Bu kural 1968'de değiştirilerek Oscar'da olduğu gibi en iyi yardımcı kadın/erkek oyuncu dalları benimsenmiştir.

armalarını almak için iniş yapar ve acı gerçekle karşılaşır. David Jack'ın kolları arasında can verir. Savaştan sonra Jack ruhsal çöküntü içinde Amerika'ya geri döner. Jack'ı hala seven Mary ise, onu beklemektedir.

1. Dünya Savaşı sırasında pilot olarak ün kazanan yönetmen William A. Wellman, filmdeki bütün uçak sahnelerini herhangi bir film hilesine başvurmaksızın çekti. «Wings», içerdiği gerçekçilik ve Hollywood'da bugüne kadar çekilmiş en başarılı uçak sahneleri ile seyirciden büyük ilgi gördü. İlk gösterimde filmin büyük bir bölümü magnoscope (projektördeki ek bir objektif ile resmi 4 kez büyüten bir yöntem) ile sunuldu. Ayrıca bazı görüntü ve ses effektleri filmi daha da ilginç kılıyordu. Uçak motorlarının uğultusu gibi ses effektlerinin yanısıra, bazı hava savaşı sahneleri renklendirilmişti. Gök ve bulutlar mavi iken, uçakların makinalı tüfeklerinin namlularından kırmızı kıvılcımlar çıkmaktaydı. Film, özel effektler dalında da bir Oscar ödülüne layık görüldü.

Yeni yeni ün kazanan bir Hollywood yıldızı da «Wings»deki oyunuyla ilgi çekti. Filmde yalnızca bir sahnede ve 4 dakika görünen Gary Cooper, seyircileri o kadar etkilemişti ki stüdyo bu pilotun kimliğini soran mektuplarla doldu taştı.

WINGS. (KANATLAR) William A. Wellman

En İyi Film
En İyi Özel Effektler: Roy Pomeroy

THE DOVE. (GÜVERCİN). Roland West

En İyi Çevre Düzenlemesi: William Cameron Menzies

THE FAIR CO-ED. Sam Wood

En İyi Ara Yazı: Joseph Farnham

THE LAST COMMAND. (SON EMİR). Josef von Sternberg

En İyi Erkek Oyuncu: Emil Jannings

LAUGH, CLOWN, LAUGH. Herbert Brenon

En İyi Ara Yazı: Joseph Farnham

SEVENTH HEAVEN. (YEDİNCİ CENNET). Frank Borzage.

En İyi Kadın Oyuncu: Janet Gaynor
En İyi Uyarlama Senaryo: Bejamin Glazer
En İyi Yönetmen

STREET ANGEL. (SOKAK MELEĞİ). Frank Borzage

En İyi Kadın Oyuncu. Janet Gaynor

SUNRISE. (ŞAFAK) F. W. Murnau

En İyi Kadın Oyuncu: Janet Gaynor
En İyi Görüntü Yönetmeni: Charles Rosher, Karl Struss

TELLING THE WORLD. Sam Wood

En İyi Ara Yazı: Joseph Farnham

THE TEMPEST. (FIRTINA). Sam Taylor

En İyi Dekor: William Cameron Menzies

TO ARABIAN KNIGHTS. (İKİ ARAP ŞÖVALYESİ).

Lewis Milestone
En İyi Yönetmen (güldürü)

UNDERWORLD. (YERALTI DÜNYASI). Josef vos Sternberg

En İyi Öykü: Ben Hecht.

THE WAY OF ALL ELESH. (TENDEKİ ŞEYTAN). Victor Flemin

En İyi Erkek Oyuncu: Emil Jannings.

1928/29 THE BROADWAY MELODY

Yapım: Harry Rapf-M.G.M. (ABD). **Yönetmen:** Harry Beaumont. **Senaryo:** Sarah Y. Mason, James Gleason, Norman Houston. **Görüntü Yönetmeni:** John Arnold. **Müzik:** Nacio Herb Brown ve Arthur Freed. **Oyuncular:** Anita Page (Queenie), Bessie Love (Hank), Charles King (Eddie), Jed Prouty (Bernie), Kenneth Thomson (Jock). **Süre:** 110 dk.

«The Broadway Melody» en iyi film Oscar'ını kazanan ilk sesli film ve aynı zamanda ilk müzikaldi. «Herkes konuşuyor, herkes şarkı söylüyor, herkes dans ediyor» biçiminde reklamı yapılan film, 1929 şubatında gösterime girdiğinde büyük başarı kazandı. Ancak, bu gösterişli müzikal içerik açısından zayıftı: Taşralı iki kız arkadaş, Quennie ve Hank, Broadway'de sahneye çıkarak yaşamlarını kazanmaktadırlar, ikisi de New York'lu şarkıcı ve dansör Eddi'ye aşık olunca, birliktelikleri sona erer.

Bessie Love'un Oscar'a aday gösterilen iyi oyunu gözönüne alınmazsa dans ve müzik sahneleri filmde ön plandaydı ve filmin Nacio Herb Brown ve Arthur Freed tarafından bestelenen melodileri «You are meant for me, Give my regards to Broadway, The wedding of the pointed doll» kısa sürede ünlendi.

350.000 dolar masrafla çekilen film, maliyetinin on katı gelir sağladı. Filmin bu ticari başarısı üzerine MGM 1935-1937 ve 1939 yıllarında 3 yeni «Broadway Melody» yaptı, ancak bu filmlerden yalnızca 1935'de çekileni başarılı olabildi ve Oscar'a aday gösterildi.

BROADWAY MELODY, Harry Beaumont
En İyi film

THE BRIDGE OF SAN LUIS REY. Charles J. Brabin
En iyi çevre düzenlemesi: Cedric Gibbons

THE DIVINE LADY. (İLAHİ KADIN). Frank Lloyd
En iyi yönetmen

IN OLD ARIZONA Irwin Cummings
En iyi erkek oyuncu: Werner Baxter

THE PATRIOT, Ernst Lubitsch

En iyi senaryo: Hans Kraly

WHITE SHADOWS IN THE SOUTH SEA, W. S. van Dyke

En iyi görüntü yönetmeni: Clyde De Vinna

COQUETTE - Sam Taylor

En iyi Kadın Oyuncu : Mary Pickford

1929/30 ALL QUIET ON THE WESTERN FRONT (BATI CEPHESİNDE YENİ BİR ŞEY YOK)

Yapım: Carl Laemmle Jr. Universal (ABD), **Yönetmen:** Lewis Milestone, **Senaryo:** Del Andrews, Maxwell Anderson, George Abbott. **Görüntü Yönetmeni:** Arthur Edeson. **Müzik:** David Brockman. **Oyuncular:** Lev Ayres (Paul Baumer) Louis Wolheim (Katczinsky), John Wray (Himmelstoss). Raymond Griffith (fransız asker). Bery Mercer (Bayan Baumer), Slim Summerville (Tjaden). William Bakewell (Albert). **Süre:** 135 dk.

Erich Maria Remarque'nin ünlü savaş karşıtı romanı «All Quiet on the Western Front» (Batı Cephesinde Yeni Birşey Yok), 31 Ocak 1929'da Almanya'da yayımlandığında büyük tepkiyle karşılandı. Romanın diğer tipik savaş romanlarında olduğu gibi kahramanlık ve vatanseverlik konularını işlemeyip, savaşın vahşet ve korkunçluğunu anlatması Almanya'da yeni yeni güçlenen nasyonal sosyalistlerin ideolojisi ile bağdaşmıyordu. Batı Cephesinde Yeni Birşey Yok Almanya dışında ise çok beğenildi ve kısa sürede bir çok ülkede en çok satan kitaplar listesine girdi (E.M. Remarque'nin yapıtı bugüne kadar 32 dile çevrilip, 12 milyon satarak dünyanın en çok satan kitaplarından biri olmuştur.)

Yapımcı Carl Laemmle kitabın Amerika'da yayımlanmasından hemen sonra film haklarını satın aldı. 11 Kasım 1929'da Lewis Milestone, 1,2 milyon dolar bütçe ile o zamana kadar

Universal Stüdyosu'nun gerçekleştirdiği bu en büyük yapımın 17 hafta sürecek olan çekimine başladı.

Savaş sahneleri, Universal Stüdyosunun yeni kamera vinci ile 2000 eski asker figüran olarak kullanılarak Güney Kaliforniа'da çekildi. Milestone'nun kendine verilen olanakları en iyi biçimde kullanarak çektiği savaş sahneleri o denli gerçekçi ve inandırıcıydı ki, daha sonra birçok belgesel ve propaganda filminde kullanıldı.

Paul Baumer'i oynayacak oyuncu uzun süre arandı. E.M. Remarque, kendisi için otobiografik olan bu rolü oynamayı kabul etmeyince dialog yönetmeni George Cukor'un önerisiyle rol 21 yaşındaki, Lew Ayres'e verildi.

Sesli ve sessiz 2 versiyonu çekilen filmin ilk özel gösterimlerinden sonra Paul Baumer'in annesi rolünde başarılı olamayan Zasu Pitts'in yerine Bery Mercer alınarak, Paul'un annesinin göründüğü sahneler yeniden çekildi.

Bütün zamanların en ünlü savaş karşıtı filmi, genç Alman Paul Baumer'in öyküsünü anlatır. Lise öğrencisi olan Paul ve arkadaşları öğretmenleri Kantorek'in imparator ve ana vatan için savaşmanın ve ölmenin ne kadar güzel ve şerefli olduğu konusunda yaptığı ateşli bir konuşma sonucu gönüllü olarak orduya yazılırlar.

Yeni askerler kısa bir eğitimden geçirilir. Eğitim subayı sivil yaşamda cana yakın bir insan olan, köyün postacısı Himmelstoss'tur. Oysa Himmelstoss bütünüyle değişmiş, sadist bir kişilik kazanmıştır. Himmelstoss'un denetiminde aşağılayıcı ve eziyetli bir eğitimden sonra Paul ve arkadaşları cepheye yollanır. Orada gruba eski asker Katczinsky katılır. Gençler kısa sürede cephe savaşının korkunç gerçeği ile karşı karşıya kalırlar. Bitmek bilmeyen topçu ateşi, siper çatışmaları, gaz saldırıları, açlık, fareler, öldürülmek ve hiç de hoş olmayan ölümün ne olduğunu öğrenirler.

Genç askerler yavaş yavaş savaşın anlamsızlığını görmeye başlarlar. Behm, Kemmerich. Peter ve Leer vurularak ölürler. Yaralanıp bir bacağı kesilen Albert Kropp'u ise umutsuz bir gelecek beklemektedir.

Bu arada askerlere kötü davranışı yüzünden cepheye gönderilen Himmelstoss, saldırıya çıkacakları anda bir mezarlığa saklanır. Ancak Paul onu saldırıya katılmaya zorlar. Himmelstoss saldırı sırasında vurulur. Paul geri çekilirken, bir çukura saklanır. Aynı çukurun içine düşen bir Fransız askeri bıçaklar. Fransız Paul'un kollarında uzun süre can çekiştikten sonra sabaha doğru ölürken Paul savaşın çılgınlığının ve anlamsızlığının bilincine varır.

Annesinin yanında geçirdiği kısa bir izin sırasında Paul, eski lise öğretmenini ziyaret eder. Kantorek hala öğrencilerine savaşa katılmaları için çağrılarda bulunmaktadır. Paul öğrencilere cephedeki vahşeti ve savaşın anlamsızlığını anlatmaya çalışırsa da, bir korkak olmakla suçlanır.

İzinden dönen Paul yeniden Katczinsky ile karşılaşır. Birlikte konuşurlarken Katczinsky uçaktan atılan bir bombaya hedef olur. Arkadaşının öldüğünü farketmeyen Paul, onu revire kadar taşır ve orada doktorlardan Katczinsky'nin öldüğünü öğrenir.

Filmin sonunda Paul, bulunduğu siperde bir kelebeğe dokunmak isterken, bir Fransız tarafından vurulur.

Film çok etkileyici bir sahneyle sona erer: Genç askerler mezarların yanından yürüyerek arka planda kaybolurlarken bir ses şöyle der: «1918 mayısıydı. Bütün cephe o kadar sessiz ve sakindi ki, o günkü rapor yalnızca tek cümleden ibaretti: Batı cephesinde yeni bir şey yok.»

«Batı Cephesinde Yeni Birşey Yok» ilk gösteriminden sonra New York Times ve National Board of Review tarafından olağanüstü sanatsal kalitesi nedeniyle övüldü ve zamanın en iyi filmi ilan edildi.

4 dalda (yönetmen, en iyi film, senaryo, görüntü yönetmeni) Oscar'a aday gösterilen «Batı Cephesinde Yeni Birşey Yok», 5 kasım 1930'daki ödül töreninde yalnızca en iyi film ve en iyi yönetmen ödülleriyle yetinmek zorunda kaldı.

Ancak «Batı Cephesinde Yeni Birşey Yok» filminin öyküsü burada sona ermiyordu. 5 Aralık 1930'da Berlin'de ilk kez gösterime giren film, nazilerin baskısı sonucu yasaklandı. Daha

sonra 45 dakikalık bir bölümü kesilerek yeniden gösterime girdiyse de, sinema salonları sürekli olarak naziler tarafından basıldı ve filmin gösterimine olanak tanınmadı. 1933 yılında ise film kesin olarak yasaklandı.

«Faşizm bugün bir filmi öldürdü. Bakalım yarın sıra kimde?»

Carl von Ossietzky

Film Almanya'dan sonra Avusturya'da ve 1963 yılına kadar Fransa'da yasaklandı. Universal Stüdyosu 1934,39 ve 51 yıllarında filmin önemli sahnelerinin kesildiği kısa versiyonlarını piyasaya sürdü. 1939'da 2. Dünya Savaşının çıkmasıyla Amerikan izleyicisi için yeniden kurgusu yapılan ve güncel olarak seslendirilen bir örnek hazırlandı. Kore Savaşı sırasında resim ve seste yapılan değişikliklerle bu, bütün zamanların en ünlü savaş karşıt filminden, savaşı yücelten bir film oluşturuldu.

Bu arada filmin baş oyuncusu Lew Ayres'in 2. Dünya Savaşı sırasındaki pasifist tutumu yüzünden gözden düştüğünü belirtmek gerekir.

Bütün bu olanların üzerine ayrıca, filmin negatifleri, ABD'de ilk gösterime giren kopyesi, senaryosu ve montaj listeleri kayboldu.

Sonuç olarak: Dünya sinema tarihinde «Batı Cephesinde Yeni Birşey Yok» filmi kadar sansüre uğramış. yasaklanmış, kesilmiş ve niteliğini yitirecek derecede değişikliğe uğratılmış hiç bir film yoktur.

1984 yılında Alman televizyonu 2. kanalı üç yıl süren bir çalışma sonucu, Universal Stüdyosu, ABD Modern Sanat Müzesi, BBC, Münih Şehir Müzesi, Murnau Vakfı, Alman film Enstitüsü arşivi ve Demokratik Almanya Devlet Film Arşivinin katkılarıyla filmin Amerika'da ilk gösterime giren 135 dakikalık orijinal kopyasının rekonstrüksiyonunu sağladı.

Bugüne kadar bir çok savaş karşıtı filmin Oscar'a aday olmasına ve bu ödülü kazanmasına karşın. «Batı Cephesinde Yeni Birşey Yok» yapımının üzerinden 50 yıldan fazla zaman geçtiği halde gücünden ve gerçekçiliğinden hiç bir şey yitirmemiş olup, bu türün en iyi örneği olarak kabul edilmektedir.

ALL QUIET ON THE WESTERN FRONT (BATI CEPHESİNDE YENİ BİRŞEY YOK) Lewis Milestone

En iyi film
En iyi yönetmen

THE BIG HOUSE. George Hill

En iyi senaryo: Frances Marion
En iyi ses: Douglas Shearer

DISRAELI. Alfred E. Green

En İyi Erkek Oyuncu: George Arlis

THE DIVORCEE. Robert Z. Leonard

En İyi Kadın Oyuncu: Norma Shearer

KING OF JAZZ. John Murray Anderson

En İyi Çevre Düzenlemesi: Hermann Rosse

WITH BYRD AT THE SOUTH POLE. Willard van der Veer

En İyi Görüntü Yönetmeni: T. Rucker, Willard van der Veer.

1930/31 CIMARRON

Yapım. William La Baron - RKO Radio (ABD). **Yönetmen:** Wesley Ruggles **Senaryo:** Howard Estabrook. **Görüntü Yönetmeni:** Eddie Cronjager. **Müzik:** Max Steiner. **Oyuncular:** Richard Dix (Yancey Cravat), Irene Dunne (Sabra Cravat), Estelle Taylor (Dixie Lee), William Collier jr. (The Kid) - Nance O'Neill (Felice Venable). Edna May Oliver (Mrs. Tracy Wyatt). **Süre:** 130 dk.

En eski ve geçerliliğini hiç yitirmemiş bir tür olan Westernin bir çok örneği Oscar'a aday olmasına karşın-Stageeoach, (Cehennem Dönüşü), The Ox-Bow Incident, (Ox-Bow Olayı), High Noon (Kahraman Şerif), How the West Was Won (Batının

Zaferi), Butch Cassidy and Sundance Kid (Sonsuz Ölüm) - Cimarron Oscar kazanan tek western olarak kalmıştır.

Yancey ve Sabra Cravat, Oklahoma'nın yerleşime izin verilen bölgesinde kendilerine yeni bir yaşam kurup bir gazete çıkarmaya başlarlar. Kentte gazetesi ve tabancalarıyla düzeni sağlayan Yancey, bir süre sonra bu yaşamdan sıkılır, karısını terketip batıya, yeni yerleşim bölgelerine doğru gider. Sabra gazeteyi tek başına yönetmeye başlar. Yancey daha sonra bir kez evine geri dönmesine rağmen, artık yerleşik yaşama ayak uyduramayan. bir yerde uzun süre kalamayan bir maceracı olmuştur. Sabra ise, zamanın gerçeklerini kavramıştır. Yalnızca gazeteyi yönetmekle kalmaz, politikaya atılıp kongre üyesi seçilir.

Wesley Ruggles'in filmi batının yerleşime açıldığı günlerdeki Amerika tarihinin tipik bir kesitini ve ayrıca ayrıntılı ve inandırıcı biçimde insanın zamanla nasıl değişebildiğini anlatır.

1.433.000 dolara mal olan Cimarron, o zamana kadar RKO'nun yaptığı en pahalı filmdi.

Toprak almak isteyenlerin verilen startla bir yarış havasında yerleşime açılan bölgeye aktıkları ünlü sahnede 1050 at arabası, 3500 at ve 5000 figüran görev aldı. Bu sahne, at arabalarına, çukurlara ve hatta uçaklara monte edilen 35 kamera ile çekildi.

Film, eleştirmenler tarafından beğenilmesine ve en iyi film, en iyi çevre düzenlemesi ve en iyi uyarlama senaryo ödüllerini almasına karşın Amerika'yı sarsan ekonomik bunalıma bağlı olarak ticari başarı elde edemedi. RKO Stüdyosu filmi 1935 yılında yeniden gösterime sokarak 565.000 dolarlık zararı çıkartabildi.

1961 yılında Anthony Mann'ın yönetiminde Glenn Ford, Maria Schell ve Anne Baxter'in başrolleri paylaştığı, yeniden çevirim ise sanatsal ve ticari açıdan orijinalin başarısına erişemedi.

CIMARRON. Wesley Ruggles

En İyi Film
En İyi Çevre Düzenlemesi : Max Ree
En İyi Uyarlama Senaryo: Howard Estabrook

THE DOWN PATROL. (ŞAFAK DEVRİYESİ) Howard Hawks
En İyi Öykü: John Monk Saunders

A FREE SOUL (ÖZGÜR RUH) Clarence Brown
En İyi Erkek Oyuncu: Lionel Barrymore

SKIPPY. Norman Taurrog
En İyi Yönetmen

TABU. (TABU) F. W. Murnau, Robert Flaherty
En İyi Görüntü Yönetmeni: Floyd Crosby.

MIN AND BILL (MIN VE BILL) George Hill
En İyi Kadın Oyuncu: Marie Dressler

1931/32 GRAND HOTEL (BÜYÜK OTEL)

Yapım: Irving Thalberg - M.G.M. (ABD). **Yönetmen:** Edmund Goulding. **Senaryo:** William A Drake. **Görüntü Yönetmeni:** William Daniels. **Oyuncular:** Greta Garbo (Grusinskaya), John Barrymore (Baron von Gaigern), Joan Crawford (Flammchen), Wallace Beery (Preysing). Lionel Barrymore (Otto Kringelein) Lewis Stone (Dr. Otternschlag). **Süre:** 115 dk.

E. M. Remarque'ın «All Quiet on The Western Front» ve Edna Ferber'in «Cimarron»ından sonra üçüncü kez roman uyarlaması bir film yılın en iyi filmi Oscar'ını kazandı.

Vicki Baum'un 1929 yılında yazdığı, Berlin'deki bir otelde gerçekten yaşanmış olayları konu alan romanı «Menschen Im Hotel» (Oteldeki İnsanlar) ın film haklarını MGM Stüdyosu 35.000 dolara satın aldı. Irving Thalberg, MGM ile sözleşmeli olarak çalışan 5 yıldızı bu filmde bir araya getirmek düşüncesindeydi.

Filmde Berlin'deki büyük ve konforlu bir otelde 48 saat içinde gelişen olaylar anlatılır. Olaylar bir doğumdan, bir intihar

girişimine, bir aşk öyküsünden, bir cinayete dek gelişirken, canı sıkılan bir müşteri bu büyük otelde hiç bir ilginç olayın meydana gelmediğinden yakınmaktadır.

Bu filmde bir araya gelen ünlü oyunculardan yalnızca Joan Crawford bir sekreteri canlandırdığı rolünde başarılı bir kompozisyon çizdi. Filmin ticari başarısına önemli katkıda bulunan Greta Garbo, yanlış bir rolde oynatılmasına karşın izleyicilerin büyük ilgisini çekti ve Garbo'nun bu filmde 3 kez tekrarladığı «I want to be Alone» (Yalnız Kalmak İstiyorum) cümlesi sinema tarihine geçti.

Grand Hotel, otel, havaalanı gibi bir toplanma yerinde ya da uçak, posta arabası gibi izole bir yerde, değişik toplum katlarından gelen bir grup insanın öyküsünü anlatan filmlerin prototipi sayılır. Grand Hotel'in 1945 ve 1969 yıllarında 2 kez yeniden çevrimi yapıldı, ancak bu filmler herhangi bir başarı kazanamadı.

GRAND HOTEL (BÜYÜK OTEL) Edmund Goulding
En iyi film

BAD GIRL (KÖTÜ KIZ). Frank Borzage
En iyi senaryo: Edwin Burke
En iyi yönetmen

THE CHAMP (ŞAMPİYON). King Vidor
En iyi erkek oyuncu: Wallace Beery
En iyi öykü: Frances Marion

DR. JEKYLL AND MR. HYDE (DR. JEKYLL VE BAY HYDE) Rouben Mamulian
En iyi erkek oyuncu: Fredric March

SHANGHAI EXPRESS (ŞANGAY EKSPRESİ).
Josef von Sternberg
En iyi görüntü yönetmeni: Lee Garmes

THE SIN OF MADELON CLAUDET (MADELON CAUDETİN GÜNAHI) Edgar Selwyn
En iyi kadın oyuncu: Helen Hayes

TRANSATLANTIC. William K. Howard

En iyi çevre düzenlemesi: Gordon Wiles

1932/33 : CAVALCADE

Yapım: Winfield Sheehan - Fox (ABD). **Yönetmen:** Frank Lloyd. **Senaryo:** Reginald Berkeley. **Görüntü Yönetmeni:** Ernest Palmer. **Müzik:** Noel Coward. **Oyuncular:** Diana Wynyard (Jane Marryot) Clive Brook (Robert Marryot) Ursula Jeans (Fanny Bridges), Herbert Mundin (Alfred Bridges), Una O'Connor (Ellen Bridges), Merle Tottenham (Annie). **Süre:** 109 dk.

İngiliz güldürü yazarı Noel Coward'ın 1931 yılında yazdığı Cavalcade büyük ilgi görüp 405 kez sahnelenerek o zamana kadar komedi yazarı olarak tanınan Coward'ın ciddi tiyatro yapıtlarında da başarılı olabileceğini gösterdi.

Fox firması bu tiyatro yapıtının film haklarını satın aldı ve 1929 da «The Divine Lady» (İlahi Kadın) filmi ile bir Oscar kazanmış olan yönetmen Frank Lloyd'u filmi yapmakla görevlendirdi. Cavalcade, National Board of Review tarafından yılın en iyi 10 filmi listesine seçildi ve 16 Mart 1934'de en iyi film Oscar'ı ile ödüllendirildi.

Cavalcade, 1899'dan başlayarak bölümler halinde bir İngiliz ailesinin başından geçenleri anlatır. 30 yıllık bir zaman dilimi içinde, dünyada meydana gelen olaylar ve bu olayınların doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak aile üzerindeki etkileri filmin konusunu oluşturur.

Bu olaylar zinciri içinde ailenin bir oğlunu Titanik faciasında yitirmesi. Kraliçe Victoria'nın ölümü, Zeppelin ile ilk uçuşlar, I. Dünya Savaşı sayılabilir.

Frank Lloyd'un yönetimi, oyuncuların birbirlerine uyum gösteren mükemmel oyunların, Noel Coword'un müziği ve Ernest

Palmer'in görüntüleri eleştirmenler tarafından çok beğenilirken, Cavalcade 3,5 milyon dolar ile Amerika'da 1933'ün en çok kazanan filmi oldu.

Cavalcade en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi çevre düzenlemesi dallarında Oscar ödüllerini aldı. Film bir Amerikan yapımı olmasına rağmen, konusunun İngiltere'de geçmesi ve oyuncularının İngiliz olması nedeniyle İngiltere'de de büyük ilgi uyandırdı.

CAVALCADE Frank Lloyd

En iyi film
En iyi çevre düzenlemesi: William S. Darling
En iyi yönetmen

A FAREWELL TO ARMS (SİLAHLARA VEDA) Frank Borzage

En iyi görüntü yönetmeni: Charles Bryant Lang jr.
En iyi ses: Harold C. Lewis

LITTLE WOMEN (KÜÇÜK KADINLAR) George Cukor

En iyi uyarlama senaryo: Victor Heerman, Sarah Y. Mason

ONE WAY PASSAGE (TEK YÖNLÜ GEÇİT) Tay Garnett
En iyi öykü: Robert Lord

THE PRIVATE LIFE OF HENRY VIII (VIII HENRY'NİN ÖZEL HAYATI) Alexander Korda
En iyi erkek oyuncu: Charles Laughton

MORNING GLORY. Lowell Sherman

En iyi kadın oyuncu: Katherine Hepburn

1934 : IT HAPPENED ONE NIGHT (BİR GECEDE OLDU)

Yapım: Harry Cohn - Columbia (ABD). **Yönetmen:** Frank Capra. **Senaryo:** Robert Riskin. **Görüntü Yönetmeni:** Joseph Walker. **Müzik:** Louis Silvers **Oyuncular:** Clark Cable (Peter Warne), Claudette Colbert (Ellie Andrews), Walter Connolly (Alexander Andrews), Roscoe Karns (Shapeley), Jameson Thomas (King Westley), Alan Hale (Danker). **Süre:** 105 dk.

1897 Palermo doğumlu Frank Capra, otuzlu yılların başında «Platinum Blonde» (1931), «Lady for a Day» (1933) gibi ucuz, ancak eğlendirici filmler çeken bir yönetmen olarak tanınmaktaydı. Capra'nın yeni filmi «It Happened One Night», 1934 şubatında gösterime girince, olumlu eleştiriler aldı, ama başlangıçta seyircilerden büyük ilgi görmedi. Film birkaç hafta içinde büyük sinemalarda gösterimden kaldırılırken, bazı küçük sinemalarda şaşılacak derecede uzun süre oynadı, yoğun bir ağız propagandası sayesinde yavaş yavaş sansasyonel bir ticari başarı kazanarak 1934'ün en fazla gelir getiren filmi oldu.

It happened one Night dikkafalı milyoner kızı Ellie Andrews'un başından geçenleri anlatır. Ellie babasının karşı çıkmasına rağmen, King Wesley ile evlenir. Babası bu evliliği iptal ettirir ve Ellie özel dedektiflerin gözetiminde babasının yatında oda hepsinde tutulur. Ancak Ellie yatdan kaçmayı başarır ve New York'a giden gece otobüsünde işsiz bir gazetesi olan Peter Warne ile karşılaşır. Warne yol arkadaşının gerçek kimliğini ve Ellie'nin babasının kızını bulana vaadettiği 10.000 dolarlık mükafatı öğrenince, bu olayı gazetede yazmaya karar verir. Özel dedektifleri ustaca atlatan Warne, Ellie'yi tanıyan bir yolcuyu da gangster olduğunu söyleyerek korkutur. Ellie ve Warne önce otobüsle, daha sonra da otostopla peşlerindeki özel dedektiflerden kaçarlar. Bu kaçış sırasında da yavaş yavaş birbirlerine aşık olurlar. Warne öyküsünü gazeteye satmak için Ellie'den ayrılınca, Ellie Warne'nin kendisini ihbar ederek 10.000 dolarlık mükafatı almak istediği düşüncesiyle düş kırıklığına uğrar ve babasının evine döner.

Ellie, King Westley ile yeniden evlenmek üzereyken, Warne geri gelir. Ellie, babasının da desteğiyle Westley'i terkeder ve Warne ile kaçar.

Frank Capra'nın küçük bir bütçe ile 4 haftada çektiği bu film, 1930'larda Hollywood'da popüler olan, karakterler üzerine kurulu «Screwball Comedy» adı verilen türün öncüsü ve en iyi örneğidir.

Robert Riskin tarafından yazılan senaryo, Samuel Hopkins Adams'ın «Night Bus» (Gece Otobüsü) adlı kısa öyküsüne dayanıyordu. Riskin öyküyü esprili dialoglar ve eğlendirici sahnelerle zenginleştirdi. Clark Gable ve Claudette Colbert'in belki de en başarılı oyunlarını ortaya koydukları film, sinema tarihinin en iyi komedilerinden biri olarak kabul edilmektedir.

«It Happened One Night» en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi senaryo, en iyi erkek ve kadın oyuncu dallarında Oscar'a aday gösterildi ve 27 Şubat 1935'de bu beş dalda da ödül aldı. Oscar'ın kısa tarihinde ilk kez bir film 5 önemli Oscar'ı birden kazanıyordu. Ancak 41 yıl sonra, 1975'de, Milos Forman'ın «One Flew Over the Cuckoo's Nest» (Guguk Kuşu) filmi bu başarıya erişebildi.

Clark Gable ve Claudette Colbert'in bir motel odasında gecelemeleri sırasında odayı tavana astıkları bir battaniye ile ikiye bölmeleri ve Gable'in Colbert'e başparmakla otostop yapmanın değişik yöntemlerini öğrettiği sahneler, efsanevi bir ün kazandılar.

«It Happened One Night», filmlerin ve ünlü oyuncuların toplumu nasıl etkilediği konusunda ilginç bir örnek olarak gösterilir.

Filmin bir sahnesinde soyunan Clark Gable'ın fanila giymediği ortaya çıkınca milyonlarca Amerikalının Gable gibi fanila giymemeye başlaması, Amerika iç çamaşır endüstrisine büyük bir darbe indirdi ve satışların bir yıl içinde % 50 düşmesine neden oldu.

IT HAPPENED ONE NİGHT (BİR GECEDE OLDU) Frank Capra

En iyi film
En iyi erkek oyuncu: Clark Gable
En iyi kadın oyuncu: Claudette Colbert
En iyi uyarlama senaryo: Robert Riskin
En iyi yönetmen

CLEOPATRA Cecil B. De Mille
En iyi görüntü yönetmeni: Victor Milner

ESKIMO W.S. van Dyke
En iyi kurgu: Conrad Nervig

THE GAY DIVORCEE (DANS EDELİM Mİ?) Mark Sandrich
En iyi film şarkısı: The Continental

MANHATTAN MELODRAMA (MANHATTAN MELODRAMI)
W. S. van Dyke
En iyi öykü: Arthur Caesar

THE MERRY WIDOW (ŞEN DUL) Ernst Lubitsch
En iyi çevre düzenlemesi: Cedric Gibbons. Frederic Hope

ONE NIGHT OF LOVE Victor Schertzinger
En iyi müzik: Victor Schertzinger, Gus Kahn
En iyi ses: Paul Neal

VIVA VILLA Jack Conway
En iyi yönetmen yardımcısı: John Waters

1935: MUTINY ON THE BOUNTY (GEMİDE İSYAN)

Yapım: Irving Thalberg—M.G.M. (ABD). **Yönetmen:** Frank Lloyd. **Senaryo:** Jules Furthman, Carey Wilson, T. Jennings. **Görüntü Yönetmeni:** Arthur Edeson. **Müzik:** Herbert Stothart **Oyuncular:** Charles Laughton (Kaptan Bligh). Clark Gable (Fletcher Chistian). Franchot Tone (Byam), Herbert Mündin (Smith), Eddie Quillan (Ellison), Donald Crisp (Burkitt). **Süre:** 135 dk.

23 Aralık 1787'de İngiliz yelkenlisi Bounty, Tahiti'ye gitmek üzere İngiltere'den ayrılır. Kaptan Bligh'in komuta ettiği gemide

46 kişilik mürettebat bulunmaktadır. Limandan ayrıldıktan hemen sonra kaptan Bligh'ın mürettebata karşı sert ve haksız davranışları sonucu gemide huzursuzluk başlar. İkinci kaptan Fletcher Christian gemicileri sakinleştirmeyi başarır ve bir isyan çıkmasını önler.

Tahiti'den dönerken, Kaptan Bligh'ın bazı asker kaçaklarını acımasızca cezalandırması sonucu gemide isyan çıkar.

Fletcher Christian isyancıların başına geçer ve Kaptan Bligh kendisine sadık adamları ile bir sandalın içinde açık denize bırakılır. Baunty ise Tahiti'ye geri döner Gemicilerden bir çoğu Tahitili kız arkadaşlarını gemiye alarak Pitcairn adasına yelken açarlar ve orada yaşamaya karar verirler. Bu arada Kaptan Bligh zorlu bir yolculuktan sonra bir limana ulaşır ve hemen isyancıların peşine düşmek üzere yola çıkar. Aralarında Kadett Byam'ın da bulunduğu, isyana aktif olarak katılmamış olan bazı denizciler Tahiti'de kalır. Bligh, bu denizcilerle birlikte İngiltere'ye geri döner. Bu gemiciler askeri mahkeme önüne çıkartılırlar. Byam denizcilerin ölüm cezası istemi ile yargılandıklarını öğrenince, isyana yol açan olayların gerçek nedenlerini ve Kaptan Bligh'in sadistçe tutumunu mahkemeye anlatır. Byam ve diğer gemiciler bağışlanır ve donanmaya geri dönerler .Bligh'ın da kaptanlık rütbesi elinden alınır.

Bu öyküde anlatılan olay gerçektir. İsyan eden gemicilerin ve Tahitili eşlerinin torunları halen Pitcairn adasında yaşamaktadırlar.

İki Oscar'lı yönetmen Frank Lloyd, «Mutiny on the Bounty»yi 2 milyon dolarlık bir bütçe ile çekti. Bu deniz macerası. oyuncuların gösterdiği olağanüstü başarının da katkısıyla, izleyicilerin büyük ilgisini çekti ve 4,5 milyon dolarlık gelir sağlayarak, «Ben-Hur» (1926) dan sonra Amerika sinema tarihinin en büyük ticari başarısını elde etti. Bugüne kadar yapılmış en başarılı macera filmlerinden biri sayılan «Mutiny on the Bounty» 8 dalda Oscar'a aday gösterildi, ama yalnızca yılın en iyi filmi Oscar'ını alabildi.

1962 yılında Lewis Milestone, «Mutiny on the Bounty»yi başrollerde Trevor Howard ve Marlon Brando ile yeniden çe-

virdi. Film yedi dalda Oscar'a aday gösterilmesine karşın, ilk çevrimin kalitesine ve ticari başarısına erişemedi. Roger Donaldson'un yönetiminde 1983 yılında 3. kez çevrilen «Mutiny on the Bounty»nin başrollerinde Anthony Hopkins ve Mel Gibson oynadılar.

MUTINY ON THE BOUNTY (GEMİDE İSYAN) Frank Lloyd

En iyi film

BROADWAY MELODY OF 1936 Roy del Ruth

En iyi koreografi: Dave Gould

DANGEROUS (TEHLİKELİ KADIN) Alfred E. Green

En iyi kadın oyuncu: Bette Davis

THE DARK ANGEL (KARANLIK MELEK) Sidney Franklin

En iyi çevre düzenlemesi: Richard Day

FOLİES BERGERE Roy del Ruth

En iyi koreografi: Dave Gould

GOLDDIGGERS OF 1935 Busby Berkeley

En iyi film şarkısı: Lullaby of Broadway

THE INFORMER (MUHBİR) John Ford

En iyi erkek oyuncu: Victor McLangen
En iyi senaryo: Dudley Nichols
En iyi müzik: Max Steiner
En iyi yönetmen

LIVES OF A BENGAL LANER (BİR BENGAL SÜVARİNİN HAYATI) Henry Hathaway

En iyi yönetmen yardımcısı: Clem Beauchamp, Paul Wing

A MIDSUMMER NIGHT'S DREAM (BİR YAZ GECESİ RÜYASI)

Max Reinhardt, William Dieterle
En iyi görüntü yönetmeni: Hal Mohr
En iyi kurgu: Ralph Dawson

NAUGHTY MARIETTA W. S. van Dyke

En iyi ses: Douglas Shearer

THE SCOUNDREL (SERSERİ) Ben Hecht, Charles Mac Arthur

En iyi öykü: Ben Hecht, Charles Mac Arthur

1936 : THE GREAT ZIEGFELD (BÜYÜK ZIEGFELD)

Yapım: Hunt Stromberg - M.G.M. (ABD). **Yönetmen:** Robert Z. Leonard. **Senaryo:** William Anhony McGuire **Görüntü Yönetmeni:** George J. Folsey ve Oliver H. T. Marsh. **Müzik:** Walter Donaldson ve Harold Adamson. **Oyuncular:** William Powell (Florenz Ziegfeld), Myrna Loy (Billie Burke). Luise Rainer (Anna Held), Frank Morgan (Billings), Fanny Brice (Fanny Brice), Ray Bolger, Virginia Bruce (Audrey Dane). **Süre:** 179 dk.

The Broadway Melody'den sonra 1936'da ikinci kez bir müzikal «The Great Ziegfeld» yılın en iyi filmi Oscar'ı ile ödüllendirildi. Böylece the Broadway Melody, Grand Hotel, Mutiny on the Bounty'den sonra dördüncü kez bir MGM yapımı yılın en iyi filmi seçilmiş oluyordu.

Ünlü tiyatro yapımcısı Florenz Ziegfeld'in 1932'de ölmesinden sonra Hollywood'daki hemen tüm stüdyolar Ziegfeld'in yaşamını konu alan bir film yapmayı denediler. Ama revüleri ile Broadway de başarıdan başarıya koşmuş olan Ziegfeld'in yaşamını anlatan iyi bir senaryo yazılamadı. Ancak, oyun yazarı ve Ziegfeld'in yakın arkadaşı William Anthony McGuire, Ziegfeld'le ilgili anılarını senaryo haline getirmeyi kabul ettikten sonra, ortaya çıkan çalışma MGM yapımcısı Stromberg'in beğenisini kazandı ve filmin çekimine karar verildi.

Florenz Ziegfeld'in 1893'de tiyatro ajanı olarak başladığı mesleğinde yükselmesini ve 1920'lerde Broadway'in en ünlü ve başarılı yapımcısı durumuna gelmesini anlatan bu üç saat uzun-

luğundaki film 2 milyon dolar masrafla, 2 yıllık bir çalışma süresi sonunda tamamlanabildi. Robert Z. Leonard tarafından yönetilen bu gösterişli müzikalde Ziegfeld geleneğine uygun olarak pahalı dekorlar ve frapan kostümler kullanıldı. Ziegfeld'in sahneye koyduğu oyunlardan bölümler ve 1910 ve 20'lerin 23 ünlü melodisinin yer aldığı filmde Fanny Brice, Leon Errol, Ray Bolger ve Gilda gerçek yaşamlarını oynadılar.

«The Great Ziegfeld» New York Eleştirmenler Birliği ve National Board of Review tarafından seçilen yılın en iyi filmleri arasına girememesine karşın, 4 Mart 1937'de en iyi film Oscar'ını kazandı.

THE GREAT ZIEGFELD (BÜYÜK ZİEGFELD)
Robert Z. Leonhard

En iyi film
En iyi koreografi: Seymour Felix
En iyi kadın oyuncu: Luise Raniner

ANTHONY ADVERSE Mervyn Le Roy

En iyi görüntü yönetmeni: Gaetano Gaudio
En iyi müzik: Erich Wolfgang Korngold
En iyi yardımcı kadın oyuncu: Gale Sondergaard
En iyi kurgu: Ralph Dawson

THE CHARGE OF THE LIGHT BRIGADE (HAFİF SÜVARİ ALAYININ HÜCUMU) Michael Curtiz

En iyi yardımcı yönetmen: Jack Sillivan

COME AND GET IT William Wyler, Howard Hawks

En iyi yardımcı oyuncu: Walter Brennan

DODSWORTH William Wyler

En iyi çevre düzenlemesi: Richard Day

MR. DEEDS GOES TO TOWN (BAY DEEDS ŞEHRE GİDİYOR/ ŞEHRE DÖNÜŞ) Frank Capra

En iyi yönetmen

SAN FRANSISCO W. S. van Dyke

En iyi ses. Douglas Shearer

THE STORY OF LOUIS PASTEUR (PASTÖR'ÜN ÖYKÜSÜ) William Dieterle

En iyi senaryo: Peyer Collings, Sheridan Gibney
En iyi erkek oyuncu Paul Muni
En iyi öykü: Peyer Collings, Sheridan Gibney

SWING TIME George Stevans

En iyi film şarkısı: «The way you look tonight»

1937: THE LIFE OF EMILE ZOLA (EMILE ZOLA'NIN HAYATI)

Yapım: Jack L. Warner - Warner Brothers (ABD). **Yönetmen:** William Dieterle. **Senaryo:** Heinz Herald, Geza Herczeg ve Norman Reilly Raine. **Görüntü Yönetmeni:** Tony Gaudio. **Müzik: Max Steiner. Oyuncular: Paul Muni** (Emile Zola), Gale Sondergaard (Lucie Dreyfus), Joseph Schildkraut (Dreyfus), Gloria Holden (Alexandrine Zola), Donald Crisp (Maitre Labori), Erin O'Brien - Moore (Nana). **Süre:** 116 dk.

1936'da çevrilen «The Story of Louis Pasteur» (Pastör'ün Öyküsü) nün 3 dalda Oscar alması ve kazandığı ticari başarıdan sonra Warner-Brothers, yine William Dieterle'nin yönetecegi ve Paul Muni'nin başrolü oynayacağı, Fransız yazarı Emile Zola'nın yaşamını konu alan bir film çekmeye karar verdi. Film Emile Zola'nın gençliğini, Empresyonist ressam Paul Cezanne ile yakın arkadaşlığını ve Dreyfus olayında baskı ve haksızlığa karşı çıkışını anlatır. Bir Yahudi olan Yüzbaşı Dreyfus vatana ihanet suçuyla mahkemeye verilir. Dreyfus'un bir komploya kurban gittiğine inanan Emile Zola onun yanında yer alır. Zola'nın bütün çabalarına karşın mahkeme Dreyfus'u suçlu bulur ve ömür boyu hapse mahkum eder.

Filmin doruk noktası, Emile Zola'nın mahkemede yaptığı savunma sahnesidir. Muni'nin bu sahnede çıkardığı olağanüstü oyun filmin başarısına önemli katkıda bulunmuştur.

«The Life of Emile Zola» 10 dalda Oscar'a aday gösterilerak, yeni bir rekor kırdı. Ve 10 Mayıs 1938'deki ödül töreninde üç ödül kazandı.

«The Life of Emile Zola» en iyi film Oscar'ını kazanan ilk Warner Brothers yapımıydı. Film ayrıca New York Film Eleştirmenleri ödülünü kazandı ve National Board of Review'un yılın en iyi on filmi listesinde ikinci sırayı aldı.

«The Life of Emile Zola» haksızlığa ve baskıya karşı savaşımı anlatan konusuyla daha sonra çevrilen ve grevler, insan hakları, ırk ayrımı gibi konuları işleyen bir çok filmin öncüsü sayılır.

THE LIFE OF EMİLE ZOLA (EMİLE ZOLA'NIN HAYATI)
William Dieterle

En iyi film
En iyi senaryo: Heinz Herald, Geza Herczeg, Norman Relly Raine
En iyi yardımcı erkek oyuncu: Joseph Schildkraut

THE AWFUL TRUTH (KORKUNÇ GERÇEK) Leo McCarey

En iyi yönetmen

CAPTAINS COURAGEOUS (KAHRAMAN KAPTANLAR)
Victor Fleming

En iyi erkek oyuncu: Spencer Tracy

A DAMSEL IN DISTRESS George Stevens

En iyi koreografi: Hermer Pan

THE GOOD EARTH (SARI ESİRLER) Sidney Franklin

En iyi kadın oyuncu: Luise Rainer
En iyi görüntü yönetmeni: Karl Freund

THE HURRICANE (KASIRGA) John Ford, Stuart Heisler

En iyi ses: Thomas Moulton

IN OLD CHICAGO (ŞİKAGO YANIYOR) Henry King

En iyi yardımcı kadın oyuncu: Alice Brady
En iyi yönetmen yardımcısı: Robert Webb

LOST HORIZON (GAİP UFUKLAR) Frank Capra

En iyi çevre düzenlemesi: Stephan Goosson

ONE HUNDRED MEN AND A GIRL (100 ERKEK VE BİR KIZ) Henry Koster

En iyi müzik: Charles Previn

A STAR IS BORN (BİR YILDIZ DOĞUYOR) William A. Wellman

En iyi öykü: William A. Wellman, Robert Carson

WAIKIKI WEDDING Frank Tuttle

En iyi film şarkısı: «Sweet Leilani»

1938 : YOU CAN'T TAKE IT WITH YOU (PARA BERABER GİTMEZ)

Yapım: Frank Capra - Columbia (ABD). **Yönetmen:** Frank Capra. **Senaryo:** Robert Riskin. **Görüntü Yönetmeni:** Joseph Walker. **Müzik:** Dimitri Tiomkin. **Oyuncular:** Jean Arthur (Alice Sycamore), Lionel Barrymore (Büyük baba Vanderhof), James Stewart (Tony Kirby), Edward Arnold (Anthony Kirby). Mischa Auer (Boris Kolenkhov). Ann Miller (Essie Carmichael). **Süre:** 127 dk.

«It Happened One Night» (1934), «Mr. Deeds Goes to Town» (1936) ve «The Lost Horizon» (1937) ile büyük ün kazanan Frank Capra, 1938 yılında Pulitzer Ödülü kazanan «You Can't Take It With You» adlı tiyatro yapıtını sinemaya uyarladı.

Bu güldürüde tuhaf bir aile olan Vanderhof'ların öyküsü anlatılır. Vanderhof'lar yaşamlarını kendi koydukları kural-

lara göre sürdürmektedirler: Büyükbaba gerekliliğine inanmadığı için vergileri ödemezken, anne tanımadığı birinin evde bir daktilo unutmasından sonra, yazar olmaya karar vermiştir. Çocukluktan kurtulamamış baba evin kilerinde havaî fişek imal ederken, evin büyük kızı birgün ünlü bir balerin olacağını düşlediğinden sabahtan akşama dek dans etmektedir. Bu tuhaf ailenin tek mantıklı bireyi, ikinci kız Alice'dir. Alice'in bir milyonerin oğlu olan Tony Kirby'e aşık olması ve onu ailesine tanıştırması, bir dizi gülünç olayın gelişmesine neden olur. Sonuçta Alice ve Tony evlenirler ve Vanderhof ailesi de «normal» yaşamına geri döner.

Senaryo yazarı Robert Riskin, bu tiyatro oyununu sinemaya uyarlarken bazı sahneler ekleyerek içeriğini zenginleştirdi. «You Can't Take It With You»nun çekiciliği, özenli bir karakter betimlemesine sahip olması ve sıcak insancıl ilişkileri anlatmasına bağlıydı.

1934'de «It Happened One Night» ve 1936'da «Mr. Deeds Goes to Town» ile iki kez en iyi yönetmen Oscar'ını kazanan Frank Capra, 3 Şubat 1939'da en iyi yapımcı ve yönetmen olarak iki Oscar'ın daha sahibi oldu. Capra böylece Amerika'da o zamana dek hiç bir yönetmenin erişemediği bir üne kavuştu.

Capra, bu başarısını daha sonraki yıllarda «Mr. Smith Goes To Washington» (Bay Smith Washington'a gidiyor) ve «It's a Wonderful Life» (Yaşamak güzeldir) (1946) ile sürdürdü ve 2 kez daha en iyi yönetmen dalında Oscar'a aday gösterildi.

YOU CANT TAKE IT WITH YOU (PARA BERABER GİTMEZ) Frank Capra.

En iyi film
En iyi yönetmen

THE ADVENTURES OF ROBIN HOOD (ROBIN HOOD'UN MACERALARI) Michael Curtiz. William Keighley

En iyi çevre düzenlemesi: Carl J. Weyl
En iyi özgün müzik: Erich Wolfgang Korngold
En iyi kurgu: Ralph Dawson

ALEXANDER'S RAGTIME BAND Henry King

En iyi uyarlama müzik: Alfred Newman

BIG BROADCAST OF 1938 Mitchell Leisen

En iyi film şarkısı: «Thank for the memory»

BOYS TOWN (YARININ ÇOCUKLARI) Norman Taurog

En iyi erkek oyuncu: Spencer Tracy
En iyi öykü: Eleanore Griffin, Dore Schary

THE COWBOY AND THE LADY (KOVBOY VE HANIMEFENDİ) H. C. Potter
En iyi ses: Thomas Moulton

THE GREAT WALTZ (BÜYÜK VALS) Julian Duvivier

En iyi görüntü yönetmeni: Joseph Ruttenberg

JEZEBEL (DAMGALI KADIN) William Wyler

En iyi kadın oyuncu: Bette Davis
En iyi yard. Kadın oyuncu: Fay Bainter

KENTUCKY David Butler

En iyi yard. erkek oyuncu: Walter Brennan

PYGMALION Anthony Asquith, Leslie Howard

En iyi özgün senaryo: George Bernard Shaw
En iyi uyarlama senaryo: Ian Dairymple, Cecil Lewis, W. P. Lipsomp

SPAWN OF THE NORTH Henry Hathaway

En iyi özel effektler

1939 : GONE WITH THE WIND (RÜZGAR GİBİ GEÇTİ)

Yapım: David O. Selznick - Selznick/M.G.M. (ABD). **Yönetmen:** Victor Fleming. **Senaryo:** Sidney Howard. **Görüntü Yönetmeni:** Ernest Haller. **Müzik:** Max Steiner. **Oyuncular:** Clark Gable (Rhett Butler), Vivien Leigh (Scarlett O'Hara), Leslie Howard (Ashley Wilkes), Olivia de Havilland (Melanie Hamilton), Thomes Mitchell (Gerald O'Hara) Hattie McDaniel (Mammy), **Süre:** 220 dk.

Margret Mitchell'in 1936'da yayınlanan romanı «Gone With The Wind»in film haklarının David O. Selznick tarafından satın alınmasının duyulmasından sonra, başroller için Hollywood'da bugüne kadar eşine rastlanmamış bir savaşım başladı. Gary Cooper, Clark Gable, Ronald Colman ve Fredric March, Rhett Buttler rolünü alabilmek için çaba harcarlarken, Katharine Hepburn, Bette Davis, Jean Arthur ve Joan Benet, Scarlett O'Hara'yı oynamak için uğraş veriyorlardı. Clark Cable'in Rhett Buttler'i oynaması kesinlik kazanınca ortaya bir sorun çıktı. Cable, MGM ile sözleşmeli çalıştığından, MGM, ancak filmin yapımına ortak olduğu takdirde Cable'ı bu rol için serbest bırakacağını açıkladı.

Oysa Selznick'in de United Artists ile sözleşmesi vardı ve bu sözleşme iki yıl sonra sona eriyordu. Bu yüzden filmin yapımı iki yıl sonraya bırakıldı. Bu süre içinde kamuoyunun ilgisi Scarlett O'Hara'yı oynayacak oyuncunun aranması kampanyası ile ayakta tutuldu. 2 yıl boyunca 1400 aday taranarak 90 adaya deneme çekimlerinin yaptırıldığı 92 bin dolara malolan bu kampanyadan sonra ABD'de tanınmayan genç İngiliz oyuncu Vivien Leigh, Scarlett O'Hara rolüne seçildi.

2 yıldan fazla süren ön çalışmalardan sonra 10 Aralık 1938'de George Cukor'un yönetiminde çekime başlandı. Cukor'un yönetim stili ve çekime başlandığı sırada senaryonun tamamlanmamış olması Selznick ve Gable ile Cukor arasında görüş ayrılıklarına yol açtı. Cukor'un 13 Şubat 1939'da yönetmenlikten ayrılmasından sonra Gable'in istek ve baskılarıyla Victor Fleming bu görevi üstlendi. Senaryonun yeniden gözden geçirilmesinden sonra filmin çekimine devam edildi. Fleming ve ekibi günde 18

saat çalışıyorlardı. Bu çalışma temposuna dayanamayan Fleming hastalanınca, yönetmenlik görevi Sam Wood'a verildi. Fleming 14 günlük bir dinlenmeden sonra yeniden işinin başına döndü ve filmin çekimi 27 Haziran 1939'da sona erdi.

4.250.000 dolara maloldu «Gone With The Wind» (bu maliyetin bugünkü karşılığı yaklaşık 50 milyon dolardır), ayrıca 220 dakika ile o zamana dek çekilmiş en uzun filmdi.

«Gone With The Wind»in ilk gösterimi 15 Aralık 1939'da Atlanta'da yapıldı. Clark Gable, Vivien Leigh ve diğer yıldızları izlemek için üçyüzbin nüfuslu kente 1 milyon kişi akın etti. Bir şenlik havası içinde geçen 3 gün içinde filmi 2500 kişilik seçkin bir davetli topluluğu seyredebildi.

Film kazandığı büyük ticari başarıya karşın National Board Review tarafından açıklanan yılın en iyi on filmi listesinde ancak dokuzuncu sırayı alabildi. New York Film Eleştirmenleri ise «Wuthering Heights»i (Uğultulu Tepeler) yılın en iyi filmi seçti.

29 Şubat 1940'da yapılan Oscar ödül töreni, Selznick'in beklediği başarıyı getirdi. 13 dalda aday olan «Gone With The Wind» 8 ödül ve bir özel ödül alarak o güne dek Oscar tarihinde en çok ödül kazanan film ünvanını aldı. Hattie Mc Daniel ise, altın heykelciliği kazanan ilk zenci oyuncu oldu.

«Gone With The Wind» 1965 yılında «The Sound of Music» tarafından geçilene kadar bütün zamanların en çok gelir getiren filmi olarak kaldı. 1976 yılında NBC, filmin televizyonda gösterilme hakkını 5 milyon dolara satın aldı. NBC daha sonra filmin 20 yıllık süre içinde 20 kez gösterilmesi için 35 milyon dolar ödedi.

«Gone With the Wind» çekiminin üzerinden 45 yılı aşkın bir süre geçtikten sonra incelendiğinde bazı büyük eksikliklerinin yanında hayranlık uyandıran özellikler taşıdığı da ortaya çıkar. Filmde Amerikan iç savaşına yol açan nedenler son derece ilkel olarak işlenmiştir. Rhett Buttler ve Scarlet O'Hara arasındaki aşk ise sıradan bir aşk romanında geçebilecek düzeydedir. 1939 yılında sinema için yeni bir kavram olan renk, Techni-color yöntemiyle öyle savurganca kullanılmıştır ki, bazı sahnelerde doğadaki her parça —gök de dahil olmak üzere— seyircinin karşı-

sına kırmızının değişik tonlarında çıkmaktadır. Renk filmde o denli önemli bir işleve sahiptir ki, filmin siyah-beyaz kopyesinin seyirci üzerindeki yaratacağı etki gerçekten merak konusudur.

«Gone With the Wind» David O. Selznick'in kariyerinin doruk noktasıdır. Başta Clark Gable ve Vivien Leigh olmak üzere bütün oyuncular başarılı kompozisyonlar çizerken, özellikle Olivia De Havilland'ın renksiz ve sıradan bir rolü büyük bir başarıyla canlandırması övgüye değer. Filmde müzik, dekor ve kostümün konuya uygunluğu yanında, ünlü Atlanta kentinin yanışını gösteren sahneler sinema tarihine geçecek niteliktedir.

GONE WITH THE WIND (RÜZGAR GİBİ GEÇTİ) Victor Fleming

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi çevre düzenlemesi: Lyle Wheeler
En iyi uyarlama senaryo: Sidney Howard
En iyi kadın oyuncu: Vivien Leigh
En iyi yard. kadın oyuncu: Hattie McDaniel
En iyi görüntü yönetmeni (R)*: Ernest Haller, Ray Rennehan
En iyi kurgu Hal C. Kern, James E. Newcom

GOODBYE MR. CHIPS (ELVEDA ÖĞRETMENİM) Sam Wood

En iyi erkek oyuncu: Robert Donat

MR. SMITH GOES TO WASHINGTON (BAY SMITH WASHINGTON'A GİDİYOR) Frank Capra

En iyi öykü: Lewis R. Foster

THE RAINS CAME (YAĞMURLAR GELİYOR/HİNT RÜYASI)

Clarence Brown
En iyi özel effektler: E.H. Hansen, Fred sersen

STAGECOACH, (CEHENNEM DÖNÜŞÜ) John Ford

En iyi yard. erkek oyuncu. Thomas Michell
En iyi uyar. müzik: R. Hageman. F. Harling, J. Leipold L. Shuken

---

(*) (R) : Renkli

WHEN TOMORROW COMES (YARIN GELDİĞİ ZAMAN) John M. Stahl

En iyi ses: Bernard B. Brown

THE WIZARD OF OZ (BİLLUR KÖŞK/KÜÇÜK KIZIN RÜYASI) Victor Fleming

En iyi özgün müzik: Herberts Stothart
En iyi film şarkısı: «Over the rainbow»

WUTHERING HEİGHTS (UĞULTULU TEPELER) William Wyler

En iyi görüntü yönetmeni (SB)*: Gregg Toland

1940 : REBECCA

Yapım: David O. Selznick/Selznick/United Artists (ABD). **Yönetmen:** Alfred Hitchcock. **Senaryo:** Robert E. Sherwood ve Joan Harrison **Görüntü Yönetmeni:** George Barnes. **Müzik:** Franz Waxman. **Oyuncular:** Laurence Olivier (Maxim de Winter), Joan Fantaine (Mrs. de Winter), George Sanders (Jack Favell), Judith Anderson (Mrs. Danvers), Gladys Cooper (Beatrice Lacy), Nigel Bruce (Lacy), Leo G. Caroll (Dr. Baker). **Süresi:** 130 dk.

1930'larda ABD'de film yapması için birçok kez teklif alan, ama hep olumsuz yanıt veren Alfred Hitchcock 1940 yılında David O. Selznick'in her biri 800.000 dolara malolacak 4 film için yaptığı öneriyi kabul etti. «The Lady Vanishes», «Jamaica Inn», «The 39 Steps» gibi filmlerle ABD'de belli bir ün kazanmış olan Hitchcock, İngiltere'de yaptığı filmlerde tek söz sahibiydi, buna karşın parasal olanaksızlıklar nedeniyle bazı projelerini gerçekleştiremiyordu. Parasal açıdan çok çekici olan bu teklifin olumsuz yönleri de vardı: 1940'ların Amerika'sında yapımcılar çok

(*) (SB): Siyah beyaz

güçlüydü ve filmler yönetmenlerin düşüncelerine göre değil. yapımcıların isteklerine uygun olarak çekilmekteydi.

Selznick'in Hitchcock için düşündüğü ilk proje, Titanic faciası ile ilgili bir filmdi. Ama Selznick Daphne du Maurier'nin romanı Rebecca'nın film haklarını Hitchcock için özel olarak satın alınca, bu projeden vazgeçildi. Hitchcock daha İngiltere'deyken Rebecca'nın film haklarını satın almak istemiş, ama parasal olanakları buna el vermemişti.

Selznick, «Gone With The Wind» de olduğu gibi, «Rebecca»nın oyuncularının seçimini de bir reklam kampanyasına dönüştürmeye çabaladı. Sonuçta Joan Fontaine ile Laurence Olivier'de karar kılındı.

Zengin bir Amerikalı kadının yardımcısı olarak yaşamını kazanan genç bir İngiliz kızı, Monte Carlo'da Maxim de Winter ile tanışır. Eşi bir yıl önce esrarlı bir biçimde ölmüş olan de Winter, kıza aşık olur ve evlenirler. Maxim ve yeni eşi yedi haftalık bir tatilden sonra de Winter'lerin malikanesi Manderley'e dönerler. Yeni Mrs. de Winter, malikanede hizmetçilerin ve personelin düşmanca tutumuyla karşılaşır. Özellikle evin içinde bir hayalet gibi dolaşan kâhya Mrs. Danvers her fırsatta Maxim'in ölen eşi Rebecca'dan söz açmakta ve Rebecca'nın anılarıyla yaşamaktadır

Birkaç ay sonra Rebecca'nın cesedi, küçük bir sandalın içinde sudan çıkartılınca Maxim eşine kazayla Rebecca'nın ölümüne neden olduğunu itiraf eder. Ancak polisin yaptığı soruşturma, Rebecca'nın kansere yakalandığını, bu yüzden de cinayet değil intiharın söz konusu olduğunu ortaya çıkarır. Mr. de Winter'in suçlu olduğuna inanmış olan Mrs. Danvers, bu olaydan sonra Manderley'i yakar, alevler arasında kendi de can verir. De Winter'lerin yeni bir yaşama başlamaları için önlerinde bir engel kalmamıştır.

Film, dekorlarından müziğine kadar gerilimli bir atmosfere sahipti ve seyircilerin korkuya kapılmasına neden oluyordu. Özellikle en beklenmeyen anlarda birden ortaya çıkıp, Mrs. de Winter'i korkuya boğan ve cinnetin sınırına getiren Mrs. Danvers rolündeki Judith Anderson filmdeki gerilimde büyük pay sahibiydi.

Rebecca'nın çekim masraflarının başlangıçta öngörülen 800. 000 doları aşıp, 1.280.000 dolara yükselmesi, Hitchcock ile Selznick arasında anlaşmazlık çıkmasına yol açtı. Hitchcock yalnızca Manderley'in stüdyoda inşa edilen büyük bir modeli için 25.000 dolar harcamıştı. Ama filmin gösterime girmesiyle seyirci ve eleştirmenler tarafından coşkuyla karşılanması, bu anlaşmazlığı ortadan kaldırdı. 1 yıl içinde 2,5 milyon dolar gelir getiren Rebecca, 11 dalda Oscar'a aday olmasına karşın. yalnız en iyi film ve görütü yönetmeni (SB) dallarında ödül alabildi.

Alfred Hitchcock ise, daha sonra dört kez daha, («Lifeboat, 1944», «Spellbound, 1945» «Rear Window, 1954» ve «Psycho, 1960») en iyi yönetmen dalında Oscar'a aday olduysa da, bu ödülü hiç kazanamadı.

REBECCA Alfred Hitchcock
En iyi film
En iyi görüntü yönetmeni (SB): George Barnes

ARISE MY LOVE (AYAĞA KALK AŞKIM) Mitchell Leisen
En iyi öykü: Benjamin Glazer, John S. Toldy

THE GRAPES OF WRATH (GAZAP ÜZÜMLERİ) John Ford
En iyi yönetmen
En iyi yard. kadın oyuncu: Jane Darwell

THE GREAT MCGINTY (MUHTEŞEM MCGINTY)
Preston Sturges
En iyi özgün senaryo: Preston Sturges

KITTY FOYLE (SOKAK KIZI KITTY) Sam Wood
En iyi kadın oyuncu: Ginger Rogers

NORTH WEST MOUNTED POLICE (ZAFER ORDUSU) Cecil B. De Mille
En iyi kurgu: Anne Bauchens

THE PHILADELPHIA STORY (PHILADELPHIA ÖYKÜSÜ)
George Cukor
En iyi erkek oyuncu: James Stewart
En iyi özgün senaryo: Donald O. Stewart

PINOCCHIO (PİNOKYO) Ben Sharpsteen, Hamilton Luske

En iyi özgün müzik: L. Harline. P. J. Smith, N. Washington
En iyi film şarkısı: «When you wish upon a star»

PRIDE AND PREJUDICE (GURUR) Robert Z. Leonard

En iyi çevre düzenlemesi (SB): Cedric Gibbons, Paul Groesse

STRIKE UP THE BAND Busby Berkeley

En iyi ses: Douglas Shearer

THE THİEF OF BAGHDAD (BAĞDAT HIRSIZI) Micheal Powell, Ludwig Berger, Tim Whelan

En iyi çevre düzenlemesi (R): Vincent Korda
En iyi görüntü yönetmeni (R): George Perinal

TIN PAN ALLEY Walter Lang

En iyi uyarlama müzik: Alfred Newman

THE WESTERNER William Wyler

En iyi yard. erkek oyuncu: Walter Prennan

1941 : HOW GREEN WAS MY VALLEY (VADİM O KADAR YEŞİLDİ Kİ)

Yapım: Darryl F. Zanuck 20th Century - Fox (ABD). **Yönetmen:** John Ford. **Senaryo:** Philip Dunne. **Görüntü Yönetmeni:** Arthur Mille. **Müzik:** Alfred Newman. **Oyuncular:** Walter Pidgeon (Merddyn Gruffydd), Maureen O'Hara (Angharad Morgan), Donald Crisp (Mr. Morgan). Roddy McDowall (Huw Morgan), Anna Lee (Bronwen), Sara Allgood (Mrs. Morgan). **Süre:** 118 dk.

Yönetmen John Ford, 25. sanat yılını kutladığı 1941'de İngiliz yazar Richard Llewellyn'in romanı «How Green Was My Valley»i filme çekti.

Bu filmde 20. yüzyılın başında Galli bir madenci ailesi olan Morganların yalın yaşamı anlatılır. Baba ve ailenin 4 büyük oğlu madende çalışmaktadırlar. Baba, en küçük oğlu Huw'ın kendi çektiği sıkıntıları çekmemesi için okumasını, üniversiteye gitmesini istemektedir. Morgan'ların tek kızı Angharad ise papaz Gruffydd'a aşıktır ve onunla evlenmek istemektedir. İşçilerin geçim sıkıntılarının artması grevlere yol açar. Morgan'ın oğulları ABD'ye göç ederler. Papaz Gruffydd işçilerin yanında yer alır ve bir sendika kurulması düşüncesini ortaya atar. Angharad, ailesine parasal açıdan daha fazla yük olmamak için, papaz Gruffydd'dan ayrılır ve maden işletmeleri müdürünün oğluyla evlenir. Bir süre sonra madende meydana gelen patlama, birçok işçinin ölümüne neden olur. Baba Morgan da ölenler arasındadır. Yanlış bir evlilik yaptığını anlayan Angharad. hala sevdiği Gruffydd'a geri döner. John Ford öyküyü, ailenin en küçük oğlu Huw Morgan'ın ağzından anlatır. Film «babam gibi adamlar ölmezler. Onlar benim düşüncelerimde canlı bir gerçek olarak yaşarlar» sözleriyle biter.

«How Green Was My Valley» bir Gal köyünün mikro kozmozunda mutluluğun ve hüznün, yaşamın ve ölümün öyküsünü anlatıyordu. Bu filmde dikkatini maden işçilerinin sosyal ve kişisel sorunlarında yoğunlaştıran Ford, işçilerin yaşamlarını belgesele varan bir gerçeklikle ve canlılıkla vermekteydi.

J. Baxter yazdığı John Ford biyografisinde, Ford'un vadinin doğal güzelliklerini gösterirken bile, doğanın güzelliği ile yaşamın zorlukları arasındaki çelişkiye dikkat çekmek istediğini belirtir.

«How Green Was My Valley» on dalda Oscar'a aday gösterildi ve 5 dalda ödül aldı.

Bazı eleştirmenlere göre «How Green Was My Valley»in en iyi film Oscar'ı ile ödüllendirilmesi, Hollywood'un New York film eleştirmenleri ve National Board of Review'a bir tepkisi olarak kabul edilir. 1941 yılında her iki kuruluş da «Citizen Kane» (Yurttaş Kane)i yılın en iyi filmi seçmişlerdi.

Daha önce «The Informer» (Muhbir) (1935) ve «The Grapes of Wrath» (Gazap Üzümleri) (1940) filmleriyle iki kez en iyi yönetmen Oscar'ını alan John Ford, «How Green Was My Valley»

ile üçüncü kez ödüllendirilmiş oluyordu. Ford, 11 yıl sonra «The Quiet Man» (Kadın Satılmaz) ile 4. kez en iyi yönetmen ödülünü alarak bugüne kadar kırılamayan bir rekorun sahibi oldu.

HOW GREEN WAS MY VALLEY (VADİM O KADAR YEŞİLDİ Kİ) John Ford
En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi yard. erkek oyuncu: Donald Crisp
En iyi çevre düzenlemesi (SB): Richard Day Nathan Juran, Thomas Little
En iyi görüntü yönetmeni (SB): Arthur Miller

ALL THAT MONEY CAN BUY William Dieterle

En iyi özgün müzik: Bernard Herrman

BLOOD AND SAND Rouben Mamoulian

En iyi görüntü yönetmeni (R): Ernest Palmer, Ray Rennehan

BLOSSOMS IN THE DUST Mervyn Le Roy

En iyi çevre düzenlemesi (R): Cedric Gibbons, Urie McCleary. Edwin B. Wills

CITIZEN KANE (YURTTAŞ KANE) Orson Welles

En iyi özgün senaryo: Herman J. Mankiewicz, Orson Welles

DUMBO (DUMBO - UÇAN FİL) Ben Sharpsteen

En iyi özgün müzik (müzikal): Frank Churchill. Oliver Wallace

THE GREAT LIE (BÜYÜK YALAN) Edmund Goulding

En iyi yard. kadın oyuncu: Mary Astor

HERE COMES MR. JORDAN (BAY JORDAN GELİYOR) Alexander Hall

En iyi uyarlama senaryo: Sidney Buchman, Seton I. Miller
En iyi öykü: Harry Segall

I WANTED WINGS Mitchell Leisen
En iyi özel effektler: F. Edouart, G. Jennings, L. Mesenkop

LADY BE GOOD Norman Z. McLeod
En iyi film şarkısı: «The last time I saw Paris»

SERGEANT YORK (ASLAN YÜREKLİ ÇAVUŞ) Howard Hawks
En iyi erkek oyuncu: Gary Cooper
En iyi kurgu: William Holmes

SUSPICION (ŞÜPHE) Alfred Hitchcock
En iyi kadın oyuncu: Joan Fontaine

THAT HAMILTON WOMAN Alexander Korda
En iyi ses: Jack Whitney,

1942 : MRS. MINIVER

Yapım: Sidney Franklin - M.G.M. (ABD). **Yönetmen:** William Wyler. **Senaryo:** Arthur Wimperis., George Froesschel, James Hilton ve Claudine West. **Görüntü Yönetmeni:** Joseph Ruttenberg. **Müzik:** Herbert Stothart. **Oyuncular:** Greer Garson (Mrs. Miniver), Walter Pidgeon (Clem Miniver), Teresa Wright (Carol Beldon), Dame May Whitty (Lady Beldon), Reginald Owen (Foley). Henry Travers (Mr. Ballard). **Süre:** 134 dk.

«Mrs. Miniver» 1942 yılında seyirci ve eleştirmenlerin en çok ilgisini çeken film oldu. William Wyler'in savaşın bir İngiliz ailesi üzerindeki etkilerini anlatan güzel bir film yapmış olmasının yanı sıra, filmin politik açıdan çok uygun bir zamanda gösterime girmesi kazandığı başarının nedenleri arasındaydı. ABD'lilerin savaşın ne olduğunu, insanları nasıl etkilediğini yeni yeni öğrenmeye başladıkları bir dönemde, Savaş İngilteresini anlatan «Mrs Miniver»i bir özel gösterimde izleyen Roosevelt filmi hükümetin savaş politikasını halka benimsetmek için

bir propaganda aracı olarak değerlendirip, hemen ülke çapında gösterime sokulmasını istedi. MGM'in savaş konusunda bir film yapmış olmak için küçük bir bütçeyle çevirdiği «Mrs Miniver» kısa sürede 6 milyon dolar gelir elde ederek, 1942'nin en çok iş yapan filmi oldu.

Filmde «Miniver» ailesinin 2. Dünya savaşı sırasında yaşadığı olaylar işlenir. Erkekler savaşırken, cephe gerisinde yaşam devam etmektedir. Hava saldırılarının kadınlar, çocuklar ve yaşlılar üzerindeki etkileri, sığınaklardaki yaşam, bir gül sergisinin açılması ve en güzel güllerin ödüllendirilmesi, kadınların yaralı bir Alman pilotunu bulmaları ve son olarak da erkeklerin izne gelmeleri filmde anlatılır.

Filmin başarısında oyuncuların ortaya koyduğu mükemmel oyunun katkısı büyüktü. Özellikle Mrs. Miniver rolünde Greer Garson, son derece zarif ve inandırıcı bir kompozisyon çiziyordu.

«Mrs. Miniver» 12 dalda Oscar'a aday gösterildi ve 6 ödül kazandı.

MGM sekiz yıl sonra Greer Garson ve Walter Pidgeon'nun başrollerini oynadığı bir devam filmi olan «The Miniver Story»-yi çevirdi, ancak bu film ilgi görmedi.

MRS. MINIVER (BAYAN MİNİVER) William Wyler

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi kadın oyuncu: Greer Garson
En iyi yard. kadın oyuncu: Teresa Wright
En iyi uyarlama senaryo: George Froeschel, James Hilton Claudine Wert, Arthur Wimperis
En iyi görüntü yönetmeni (SB): Joseph Ruttenberg

THE BLACK SWAN (KARA KUĞU) Henry King

En iyi görüntü yönetmeni (R): Leon Shamroy

HOLIDAY INN (TATİL HANI) Mark Sandrich

En iyi film şarkısı: «White Christmas»

THE INVADERS (İSTİLACILAR) Michael Powell

En iyi öykü: Emeric Pressburger

JOHNNY EAGER (GANGSTERİN HİLESİ) Mervyn Le Roy

En iyi yard. erkek oyuncu: Van Heflin

MY GAL SAL Irving Cummings

En iyi çevre düzenlemesi (R): Richard Day, Joseph Wright Thomas Little

NOW, VOYAGER (AŞK YOLCULARI) Irving Rapper

En iyi özgün müzik: Max Steiner

THE PRIDE OF THE YANKEES (YANKİLERİN GURURU) Sam Wood

En iyi kurgu: Daniel Mandell

REAP THE WILD WIND Cecil B. De Mille

En iyi özel effektler: Farciot Edouart. Gordon Jennings, William L. Pereira, Louis Mesenkop

THIS ABOVE ALL (ÖNCE VATAN) Anatole Litvak

En iyi çevre düzenlemesi (SB): Richard Day, Joseph Wright

WOMAN OF THE YEAR (YILIN KADINI) George Stevens

En iyi özgün senaryo: Michael Kanin, Ring Lardner jr.

YANKEE DOODLE DANDY Michael Curtiz

En iyi erkek oyuncu: James Cagney
En iyi özgün müzik (Müzikal): Ray Heindorf, Heinz Roemheld

1943 : CASABLANCA

Yapım: Hal B. Wallis - Warner Brothers (ABD). **Yönetmen:** Michael Curtiz. **Senaryo:** Julius J. Epstein, Philip Epstein, Howard Koch. **Görüntü Yönetmeni:** Arthur Edeson. **Müzik:** Max Steiner. **Oyuncular:** Humphrey Bogart (Rick), Ingrid Bergman (Ilsa Lund). Paul Henreid (Victor Laszlo) Claude Rains (Louis Renault), Conrad Veidt (Strasser), Sydney Greenstreet (Martinez), Peter Lorre (Ugarte). **Süre:** 102 dk.

Fransa'nın yenilgisinin sonra Nazilerin işgali altındaki Avrupa'dan kaçan mülteciler Casablanca'da toplanmakta, Lisbon üzerinde ABD'ye gidebilmek için vize aramaktadırlar. İçine kapanık bir Amerikalı olan Richard Blain'in sahibi olduğu «Rick's Cafe Americain» Casablanca'nın tanınmış bir gece kulübüdür ve mültecilerin uğrak yeridir. Bir tanıdığı Rick'e iki vize getirir ve hemen sonra Almanlar tarafından vurularak öldürülür. Bu olayın ardından Rick'in Almanların Paris'i işgali sırasında tanıyıp sevdiği, ama sonradan kendisini terkeden Ilsa, bir direnme örgütünün lideri olan kocası Victor Laszlo ile Casablanca'ya gelir. Nazilerden kaçan Ilsa ve Victor'un Lizbon üzerinden ABD'ye gidebilmek için vizeye ihtiyaçları vardır, Casablanca'ya gelen gestapo şefi Strasser ise Fransız Polis Şefi Renault'un yardımıyla Laszlo'nun Casablanca'yı terketmesini ne pahasına olursa olsun önlemek amacındadır. Ilsa'yı hala seven ve kendisini Paris'te terketmesini affedemeyen Rick elinde geçerli vizeler olmasına karşın Ilsa'ya yardımı reddeder. Ilsa Rick'e onu gerçekten sevdiğini ancak bir Alman toplama kampında öldüğünü sandığı kocasının yaşadığını ve yaralı olduğunu öğrenince kocasına döndüğünü söyler. Rick düşüncesini değiştirip Ilsa ve Victor'un Casablanca'yı terketmelerinde yardımcı olmaya karar verir. Bunu önlemeye çalışan gestapo şefi Strasser'i öldürür. Filmin son sahnesinde Ilsa ve kocasını taşıyan uçak bulutların arkasında kaybolurken, Rick ile Renault arasında yeni bir dostluk başlar.

Murray Burnett ve Joan Allison'un yazdıkları «Everybody Comes to Rick's» adlı tiyatro oyunu Broadway'de ilgi görmedi. Japonların Pearl Harbour'a saldırmalarından bir gün sonra Warner-Brothers oyunun film haklarını 20 bin dolara satın aldı.

Çünkü, ABD'nin 2. Dünya Savaşına girmesiyle «Everybody Comes to Rick's»in öyküsü birden güncellik kazanmıştı.

Julius Epstein, Philip Epstein ve Howard Koch'u senaryo yazmakla görevlendiren yapımcı Hal Wallis, filmin oyuncularını büyük bir titizlikle seçti. Filmin başrolleri için ilk düşünülen oyuncular Ann Scheridon ve Ronald Reagan idi. Hal Wallis bu oyuncuların yerine Humphrey Bogart ve Ingrid Bergman ile anlaşmaya vardıktan sonra, diğer oyuncuları aramaya başladı. ABD'nin yeni Charles Boyer'i olarak nitelenen Paul Henreid, Victor Laszlo rolünü oynamayı reddedince, Hal Wallis Henreid'in Menejeri Lew Wasserman'ı devreye soktu. Triesteli Baron von Henreid'in oğlu olan Paul Henreid nazilerin Avrupa'yı işgal etmelerinden sonra Amerika'ya gelmişti ve Amerikan vatandaşı değildi. Nazilere karşı bir direnme örgütünün liderini oynayarak, hem kamu oyunun hem de Warner Brothers gibi büyük bir stüdyonun desteğini kazanacak ve kendisine hiç bir zaman «istenmeyen yabancı» olarak bakılmayacaktı. Lew Wasserman, Japonların Pearl Harbour'a saldırmasından sonra, Japon kökenli Amerikan vatandaşlarının başına gelen tatsız olayları da hatırlatarak Henreid'ı bu rolü kabul etmesinin geleceği açısından iyi olacağı konusunda uyardı. Bu baskılar sonucu Paul Henreid düşüncesini değiştirmek zorunda kaldı ve Victor Laszlo'yu oynamayı kabul etti.

Fransız polis müdürü Louis Renault rolü, 1933'den beri oynadığı filmlerle Amerika'da seyircilerin gözdesi olan 1890 Londra doğumlu Claude Rains'e verildi.

Nazi Almanyasını simgeleyen Heinrich Strasser rolü için Hal Wallis'in kafasında tek isim vardı: Conrad Veidt. Conrad Veidt ise MGM ile anlaşmalı olarak çalışmaktaydı ve MGM, Veidt'in haftalık ücretini 5 bin dolar olarak belirledi. Wallis bu astronomik ücreti kabul etti. Oysa, Humphrey Bogart'ın haftalık ücreti 3500, Ingrid Bergman'ın ise 3150 dolar idi. Böylece Conrad Veidt, Casablanca'nın en pahalı oyuncusu oldu. .

Başroldeki iki oyuncunun yanısıra, diğer rollerdeki oyuncuların da özenle seçilmesi, filmin kazandığı ünde etkili oldu.

Wallis, çekimi 50 günde tamamlanan Casablanca'nın gösterime çıkmasını geciktirdi. 1943 Kasımında general Dwight D. Eisonhower komutasındaki İngiliz ve Amerikan birlikleri, Kuzey Afrika'daki Alman birliklerini yenilgiye uğratıp, Casablanca'yı işgal ettiler. Bu 2. Dünya Savaşının başından beri nazi Almanyasına karşı kazanılmış ilk büyük zaferdi. Warner Brothers stüdyosu hemen savaş bakanlığı ile ilişki kurdu ve filmin ilk gösterimi Amerikan askerleri için Casablanca'da yapıldı. Böylece Casablanca belki de dünya sinema tarihinin en iyi zamanlanmış filmi oluyordu. Film New York'daki ilk gösteriminden sonra on hafta kapalı gişe oynadı ve 1943 Şubatına kadar Amerika'da elde edilen gelir 3.700.000 doları aştı. Romantik Hollywood filmlerinin bütün özelliklerini kendine toplayan «Casablanca» sinema tarihinin üzerinde en çok konuşulan filmlerinden biri oldu. Humphrey Bogart ve Ingrid Bergman bu filmdeki rolleriyle ünlerinin doruğuna eriştiler.

«Casablanca» 3 dalda Oscara aday olup en iyi film, yönetmen ve senaryo dallarında Oscar'a layık görüldü.

«Casablanca» sayesinde üne kavuşamayan tek oyuncu zenci şarkıcı Dooley Wilson'du. Warner Brothers'e bağlı bir plak şirketi olmaması nedeniyle Wilson, filmin ünlü şarkısı «As Time Goes By»ı plak yapamadı. Öte yandan «Amerikan Müzisyenler Birliği» başkanı James Petrillo da Wilson'un başka bir firmayla plak yapmasını engelledi. Bunun tek nedeni Wilson'un zenci olmasıydı. Wilson, «Casablanca»dan sonra başka bir filmde de rol alamadı.

CASABLANCA Michael Curtiz

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi uyarlama senaryo: Julius Epstein, Philip Epstein, Howard Koch

AIR FORCE (HAVA KUVVETİ) Howard Hawks

En iyi kurgu : George Amy

CRASH DIVE (DENİZALTI 104) Archie Mayo

En iyi özel Effektler: Fred Sersen, Roger Heman

FOR WHOM THE BELL TOLLS (ÇANLAR KİMİN İÇİN ÇALIYOR?) Sam Wood

En iyi yard. kadın oyuncu: Katina Paxinou

HELLO, FRISCO, HELLO H. Bruce Humberstone

En iyi film şarkısı: «You'll never know»

THE HUMAN COMEDY (İNSANLIK GÜLDÜRÜSÜ) Clarence Brown

En iyi öykü: William Saroyan

THE MORE THE MERRİER George Stevens

En iyi yard. erkek oyuncu: Charles Coburn

PHAHTOM OF THE OPERA (OPERADA) HAYALET) Arthur Lubin

En iyi çevre düzenlemesi. A. Golitzen, J. Goodman, R. Gausman, I. Webb
En iyi görüntü yönetmeni (R): Hal Mohr, Howard Greene

PRINCESS O'ROURKE (PRENSES O'ROURKE) Norman Krasna

En iyi özgün senaryo: Norman Krasna

THE SONG OF BERNADETTE (BERNADETTE'İN ŞARKISI) Henry King

En iyi yard. kadın oyuncu: Jennifer Jones
En iyi çevre düzenlemesi: James Basevi, William Darling Thomas Little
En iyi görüntü yönetmeni (SB): Arthur Miller
En iyi özgün müzik: Alfred Newman

THIS IS THE ARMY Michael Curtiz

En iyi ses: Stephan Dunn

THIS LAND IS MINE (BU ÜLKE BENİMDİR) Jean Renoir

En iyi özgün müzik (Müzikal) Ray Heindorf

WATCH ON THE RHINE (REN BEKÇİLERİ) Herman Shumlin

En iyi erkek oyuncu: Paul Lukas

1944 GOING MY WAY (YOLUMA GİDERKEN)

Yapım: Leo McCarey — Paramount (ABD). **Yönetmen:** Leo McCary. **Senaryo:** Frank Butler ve Frank Cavett. **Görüntü Yönetmeni:** Lionel Lindon. **Müzik:** Robert Emmett Dolan. Oyuncular: Bing Crosby (Chuck O'Malley), Rise Stevens (Jenny Linden). Bary Fitzgerald (Ritzgibbon), Frank McHugh O'Dovad), James Brown (Ted Haines jr.) Jean Heather (Carol James). **Süre:** 126 dak.

Spencer Tracy'nin papaz olarak perdede görüldüğü San Fransisco (1936) ve Boys Town (Yarının gençliği, 1938) gibi filmlerden sonra bir süre dinsel içerikli filmler yapılmadı. Dinsel konuları sinemaya aktarmakta usta sayılan Cecil B. De Mille bile bu yıllarda başka konularda çalıştı. Yapımcı ve yönetmen Leo McCary RKO firmasına bir papazın yaşamını konu alan bir film yapmayı teklif etti. Başrol için düşündüğü Spancer Tracy RKO tarafından kabul edilmeyince James Cagney'i önerdi. Ama RKO bu öneriyi de reddetti ve herhangi bir neden belirtmeksizin filmi yapmaktan vazgeçtiğini McCarey'e bildirdi.

McCarey bu kez başrolü Bing Crosby'ye vermeyi düşündü. Bing Crosby o sıra Paramount ile sözleşmeli olarak çalışmaktaydı. RKO kendi yönetmeni Leo McCary'i ve tamamlanmış senaryoyu bu film için Paramount'a kiralamayı kabul etti. Buna karşılık Paramount da Bing Crosby'nin RKO ile bir film çekmesine izin verecekti.

Kimse Amerika'nın en ünlü caz şarkıcısı Bing Crosby'nin Papaz elbisesiyle neye benzeyeceğini önceden kestiremedi. Ama Crosby, Papaz Chuck O'Malley rolüyle yalnız Oscar ödülünü değil ayrıca eleştirmenlerin saygısını ve beğenisini de kazandı.

Papaz Chuck O'Malley New York'da bir katolik kilisesine atanır. Müzik ve sporla ilgilenen O'Malley bir kilise korosu oluşturur, komşuların çeşitli işlerde birbirlerine yardım etmesi için bir organizasyon kurar ve bir şarkı besteleyip bu şarkıdan kazanılacak parayla kilisenin restorasyonunun yapılacağını açıklar. Yaşlı Papaz Fitzgibbon O'Malley'in getirdiği yenilikleri benimsemez ve karşı çıkar. Ancak O'Malley başarı kazanıp çevreden de destek görünce bu tutumundan vazgeçer.

Dinsel fanatizm ve yobazlıktan arınmış olan film dini yaşamı yönlendirmek ve sorunları çözmek için bir yardım kaynağı olarak işlemekteydi. Güzel şarkılarla, bu arada Oscar kazanan «Swinging on a Star» ile zenginleştirilen film hem sanatsal hem ticari başarı kazandı.

«Going My Way» 10 dalda Oscar'a aday oldu ve 7 dalda ödül aldı. 17'nci Oscar ödül töreninin büyük galibi kuşkusuz Leo McCarey'di. McCarey en iyi yapımcı, yönetmen ve özgün senaryo dallarında tam üç ödül kazandı.

GOING MY WAY (YOLUMA GİDERKEN) Leo McCarey

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi erkek oyuncu: Bing Crosby
En iyi yardımcı erkek oyuncu: Barry Fitzgerald
En iyi uyarlama senaryo: Frank Butler, Frank Cavett
En iyi öykü: Leo McCarey
En iyi film şarkısı: «Swinging on a Star»

COVER GIRL (KAPAK KIZI) Charles Vidor

En iyi özgün müzik, (Müzikal): Carmen Dragon, Morris Stoloff

GASLIGHT (IŞIKLAR SÖNERKEN) George Cukor

En iyi kadın oyuncu: Ingrid Bergman

En iyi çevre düzenlemesi: Cedric Gibbons. William Ferrari, Edwin B. Willis, Paul Huldschinsky

LAURA (KANLI GÖLGE) Otto Preminger
En iyi görüntü yönetmeni (SB) : Joseph LaShelle

NONE BUT THE LONELY HEART (YALNIZ KALPLER) Clifford Odets
En iyi yardımcı kadın oyuncu: Ethel Barrymore

SINCE YOU WENT AWAY (SEN GİDELİ) John Cromwell
En iyi özgün müzik: Max Steiner

THIRTY SECONDS OVER TOKIO Mervyn Le Roy
En iyi özel effektler: A. Gillespie, D. Jahraus, W. Newcombe, D. Shearer

WILSON (UNUTULAN HATIRALAR) Henry King
En iyi özgün senaryo: Lamar Trotti
En iyi çevre düzenlemesi (R): Wiard Ihnen, Thomas Little
En iyi görüntü yönetmeni (R): Leon Shamroy
En iyi kurgu: Barbara McLean
En iyi ses: E.H. Hansen

1945: THE LOST WEEKEND (YARATILAN ADAM)

Yapım: Charles Brackett — Paramount (ABD). **Yönetmen:** Billy Wilder. **Senaryo:** Charles Brackett ve Billy Wilder. **Görüntü Yönetmeni:** John F. Seitz. **Müzik:** Miklos Rozsa. **Oyuncular:** Ray Milland (Don Birnam). Jane Wyman (Helen St. James), Philips Terry (Wick Birnam), Howard DaSilva (Nat), Doris Dowling (Gloria), Frank Faylen (Bim). **Süre:** 101 dak.

13 yıl senaryo yazarı olarak çalışan Billy Wilder'in çektiği 4 üncü film olan «The Lost Weekend» deneme gösteriminde öyle

kötü eleştiriler aldı ki, Paramount filmin gösterime çıkmasını belirsiz bir tarihe erteledi. Ama filmin bir kopyesi bazı Hollywood patronlarının eline geçti ve özel salonlarda birçok kez seyredildi. Bu gösterilerde filmin beğenilmesi sonucu, Paramount riski göze alarak filmi gösterime soktu.

«The Lost Weekend» çekiminin sona ermesinden yaklaşık bir yıl sonra, 16 Kasım 1945'de ilk kez gösterime girdi ve hem seyirci hem de eleştirmenler tarafından büyük coşkuyla karşılandı.

Wilder filminde yazar olmak isteyen ama alkolün pençesine düşen Don Birnam'ın öyküsünü anlatır. Kardeşinin ve nişanlısının onu alkolden kurtarmak için harcadıkları çabalar başarısızlıkla sonuçlanır. Birnam, evinde dolaba, kütüphaneye ve hatta abajurun içine içki şişelerini saklamaktadır. Kardeşi Wick ve nişanlısı Helen'in seyahata çıktıkları bir hafta sonu, Birnam o kadar çok içer ki, merdivenden yuvarlanır ve alkoliklerin tedavi edildiği bir hastaneye kaldırılır. İlk kez orada diğer alkoliklerin nasıl hallusinasyonlar gördüklerini, hücrelere kapatılıp sakinleştirildiklerini gözler.

Hastaneden kaçan Birnam evine geri döner ve bir süre sonra hallusinasyonlar görmeye başlar. Duvardaki çatlaktan giren yarasanın bir beyaz fareyi öldürdüğü bu sahne filmin en etkileyici sahnelerinden biridir. Bu olaydan sonra kesinlikle alkolün esiri olduğunu kavrayan Birnam kendini öldürmeye karar verir ve nişanlısının kürk mantosunu, daha önce içki almak için emanetçiye bıraktığı tabancasıyla değiştirir. Nişanlısı Birnam'ı, hala alkolü bırakma şansı olduğunu söyleyerek kendini öldürmekten vazgeçirir. Beraberce herşeye yeniden başlamaya ve alkolle mücadeleye karar varirlar.

«The Lost Weekend»in ticari ve sanatsal açıdan büyük başarı kazanmasında en önemli katkı kuşkusuz, baş roldeki Ray Milland'a aitti. Seyirci tarafından hafif komedilerdeki oyunları ve romantik aşık rolleri ile tanınan Milland alkolik Don Birnam'ı olağanüstü bir gerçekçilikle canlandırdı. Sinema tarihinde alkolizm üzerine yapılmış ilk ve en ünlü film olarak kabul edilen «The Lost Weekend», ödül üzerine ödül kazandı: 1946 yılında yapılan ilk Cannes Film Festivalinde başarılı görülen 11 film

arasına girdi, 4 dalda Oscar'a layık görüldü, New York Film Eleştirmenleri Ödülünü aldı ve ayrıca National Board of Review yılın en iyi on filmi listesinde ikinci oldu.

THE LOST WEEKEND (YARATILAN ADAM) Billy Wilder

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi erkek oyuncu: Ray Milland
En iyi uyarlama senaryo: Charles Bracket, Billy Wilder

ANCORS AWEIGH (GÖNÜL KİMİ SEVERSE) George Sidney

En iyi özgün müzikal: Georgie Stoll

THE BELLS OF ST. MARY'S (ST. MARY'NİN ÇANLARI) Leo McCarey

En iyi ses: Stephen Dunn

BLOOD ON THE SUN (GÜNEŞTEKİ LEKE) Frank Lloyd

En iyi çevre düzenlemesi (SB): Wiard Ihnen, A. Roland Fields

FRENCHMAN'S CREEK (KORSAN AŞKI) Mitchell Leisen

En iyi çevre düzenlemesi (R): Hans Dreier, Ernst Fegte, Sam Corner

THE HOUSE ON 92ND STREET (92. SOKAKTAKİ EV) Henry Hathaway

En iyi öykü: Charles G. Booth

LEAVE HER TO HEAVEN (KISKANÇ KADIN) John M. Stahl

En iyi görüntü yönetmeni (R): Leon Shamroy

MARIE-LOUISE Leopold Lindtberg

En iyi özgün senaryo: Richard Schweizer

MILDRED PIERCE (ÖMRE BEDEL KADIN) Michael Curtiz

En iyi kadın oyuncu: Joan Crawford

NATIONAL VELVET Clarence Brown
En iyi yardımcı kadın oyuncu: Anne Revere
En iyi kurgu: Robert J. Kern

THE PICTURE OF DORIAN GRAY (DORIAN GRAY'IN PORTRESİ) Albert Lewin
En iyi görüntü yönetmeni (SB): Hary Stradling

SPELLBOUND (ÖLDÜREN HATIRALAR) Alfred Hitchcock
En iyi özgün müzik: Miklos Rozsa

STATE FAIR (EYALET FUARI) Walter Lang
En iyi film şarkısı: «It might as well be spring»

A TREE GROWS IN BROOKLYN (BROOKLYN'DE BİR AĞAÇ BÜYÜYOR) Elia Kazan
En iyi yardımcı erkek oyuncu: James Dunn

WONDER MAN (HARİKA ADAM) H. Bruce Humberstone
En iyi özel effektler. John Fulton, A. W. Johns

1946: THE BEST YEARS OF OUR LIVES (HAYATIMIZIN EN GÜZEL YILLARI)

Yapım: Samuel Goldwyn — Goldwyn/RKO Radio (ABD) Yönetmen: William Wyler. Senaryo: Robert E. Sherwood. Görüntü Yönetmeni: Gregg Toland. Müzik: Hugo Friedhofer. Oyuncular: Myrna Loy (Milly Stephenson), Fredric March (Al Stephenson), Dana Andrews (Fred Derry), Teresa Wright (Pegy), Virginia Mayo (Marie Derry), Harold Russell (Homer Parrish). Süre: 182 dak.

İkinci Dünya Savaşı sona erince, aynı kentten 3 Amerikalı asker bir askeri uçakla ülkelerine geri dönerler. Áskerliğini

yedek subay olarak yapan Stephenson ailesinin yardımıyla iş ve aile yaşamına kolaylıkla uyum sağlar ve savaştan önce çalıştığı bankada başkan yardımcısı olarak işe alınır.

Yüzbaşı Derry fakir baba evine ve karısına geri döner ama karısının kendisinden çok, gösterişli üniformasına aşık olduğunu anlayınca onu terkeder ve bir mağazada tezgahtar olarak çalışmaya başlar. Derry sık sık Stephenson ve ailesiyle bir araya gelir; Stephenson'un kızına aşık olur ve onunla evlenir.

Sivil hayatta en büyük zorluğu deniz eri Homer Parrish çeker, Parrish bir yangında iki elini kaybetmiştir ve kollarına takılan metal protezler ile basit el hareketlerini yapabilmektedir. Ailesinin ve çevresinin acıma duyguları, onun için yaşamı daha da zorlaştırır. Sevgilisi Wilma başlangıçta yaşadığı şoktan kendini kurtardıktan sonra, Parrish ve Wilma evlenmeye karar verirler. Film Parrish'in protezi ile Wilma'nın parmağına evlilik yüzüğünü takması sahnesiyle sona erer.

İkinci Dünya Savaşının bitiminden 1 yıl sonra savaş karşıtı bir filmi gösterime sokmanın doğru olmayacağı şeklindeki uyarı ve eleştirilere kulak asmayan Sam Goldwyn, seyircinin beğenisini önceden sezinleme yeteneğine ne denli sahip olduğunu gösterdi. Film seyirci ve eleştirmenlerc çok olumlu karşılandı ve 7 Oscar ödülünden başka New York Film Eleştirmenleri ödülünü ve İngiliz Akademi ödülünü de kazandı.

«Geçen yılın sloganı Japonları öldürün idi, bu yılınki ise para kazanın, zengin olun». Savaştan dönen bir askerin söylediği bu tek cümle, «The Best Years of Our Lives»in ana teması olarak kabul edilebilir. Savaştan sonra binlerce askerin yeniden sivil yaşama uyum sağlama çabalarını anlatan filmde bir çok yıldız oyuncu sıradan insanları ustaca canlandırıyordu. Filmin en ilginç oyuncusu ise Harold Russell'di. Bir amatör olan Russell savaşta 2 elini kaybetmiş gerçek bir gaziydi ve acı yaşamını aşırı duygusallığa kaçmaksızın başarıyla oynuyordu. Russell bu oyunuyla en iyi yardımcı erkek oyuncu Oscar'ından başka, ayrıca bir özel Oscar ile ödüllendirildi.

Wyler filminde sıradan bir insanın savaşın korkunçluğunu algılayabilmesinin ne denli zor olduğunu anlatır. Toplum için savaş birgün biter ama Parrish örneğinde olduğu gibi, yaralarını taşıyan insanlar için savaşın etkileri sürer gider.

«The Best Years Of Our Lives»da tek savaş sahnesi gösterilmeksizin, savaşın insanlar üzerinde ne büyük toplumsal, fiziksel ve ruhsal yaralar açabileceği ustaca irdelenir. Film sinema tarihinin en iyi savaş karşıtı filmlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

THE BEST YEARS OR OUR LIVES (HAYATIMIZIN EN GÜZEL YILLARI) William Wyler

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi erkek oyuncu: Fredric March
En iyi yardımcı erkek oyuncu: Harold Russel
En iyi uyarlama senaryo: Robert E. Sherwood
En iyi kurgu: Daniel Mandell
En iyi özgün müzik: Hugo Friedhofer

ANNA AND THE KING OF SIAM (ISTIRAP CENNETİ) John Cromwell

En iyi görüntü yönetmeni (SB): Arthur Miller
En iyi çevre düzenlemesi (SB): L. Wheeler. W. Darling, T. Little, F.E. Hughes.

BLITHE SPIRIT David Lean

En iyi özel effektler: Thomas Howard

THE JOLSON STORY (JOLSON'UN HİKAYESİ) Alfred E. Green

En iyi özgün müzik (Müzikal): Morris Stoloff
En iyi ses: John Livadary

THE RAZOR'S EDGE (ŞEYTANIN KURBANLARI) Edmund Goulding

En iyi yardımcı kadın oyuncu: Anne Baxter

THE SEVENTH VEIL (YEDİNCİ TÜL) Compton Bennett

En iyi özgün senaryo: Muriel Box, Sydney Box

TO EACH HIS OWN (GÜNAH ÇOCUĞU) Mitchel Leisen

En iyi kadın oyuncu: Olivia de Havilland

VACATION FROM MARRIAGE Alexander Korda
En iyi öykü: Clemence Dane

THE YEARLING Clarence Brown
En iyi çevre düzenlemesi (R): C. Gibbons, P. Groesse, E.B. Willis
En iyi görüntü yönetmeni (R): C. Rosher, L. Smith, A. Arling

THE HARVEY GIRLS George Sidney
En iyi film şarkısı: «On the ,Atchinson, Topeka and Santa Fe»

1947: GENTLEMAN'S AGREEMENT (CENTİLMENLER ANLAŞMASI)

Yapım: Darryl F. Zanuck — 20 th Century-Fox (ABD). **Yönetmen:** Elia Kazan. **Senaryo:** Moss Hart. **Görüntü Yönetmeni:** Arthur Miller. **Müzik:** Alfred Newman. **Oyuncular:** Gregory Peck (Phil Green), Dorothy McGuire (Kathy Lacey), Anne Revere (Mrs. Green), Dean Dtockwell (Tommy Green). John Garfield (Dave Goldman), Celeste Holm (Anne Dettrey), **Süre:** 118 dak.

İkinci dünya savaşı sırasında, Amerikan film endüstrisi o zamana kadar tabu sayılan konuları işleyen filmler yapmaya yöneldi. Billy Wilder'in 1945 de çektiği «The Lost Weekend»in kazandığı başarı diğer yapımcı ve yönetmenleri de böyle konulara el atmaya teşvik etti.

Irk ve din ayrımının getirdiği sorunlarla ilgili filmler yapma zamanın geldiğini savunan tanınmış yapımcı Darryl F. Zanuck, toplumdaki Yahudi düşmanlığını anlatan, Laure Z. Hopson'un «Getleman's Agreement» romanını filme çekmeye karar verdi. O zamana kadar yalnız 3 film yapmış olan yeni bir isim —Elia Kazan— filmi yönetmekle görevlendirildi.

Gazeteci Phil Green, Amerika'daki Yahudi düşmanlığı üzerine hazırladığı yazı dizisine gerçekçi materyal toplamak amacıyla 6 ay boyunca kendini Yahudi olarak tanıtır.

Green, Yahudi olduğunun yayılmasıyla hemen toplum tarafından dışlanır ve aşağılanır. Arkadaşları ve tanıdıkları ise Green ile olan ilişkilerini keserler. Green tanıdığı bazı Yahudilerden bu arada okul arkadaşı Dave Goldman'dan Yahudi düşmanlığı hakkında bilgi edinir. Yahudilerin bu aşağılamalara ve hakaretlere nasıl karşı koymaya çalıştıklarını öğrenir.

«Gentleman's Agreement» seyircinin büyük ilgisini çekti. New York Film Eleştirmenleri ödülünü kazandıktan sonra 8 dalda Oscar'a aday oldu ve 3 ödül aldı.

Elia Kazan bu filmdeki yönetimi ile oyunculardan en iyi randımanı alan yönetmen olarak sivrildi. Bu film Kazan'ın parlak sinema kariyerinin başlangıcı oldu. Kazan üçer kez New York Film Eleştirmenleri ödülünü ve Oscar'ı kazanarak Amerikan sinemasının en ünlü yönetmenleri arasına girdi.

GENTLEMAN'S AGREEMENT (CENTİLMENLER ANLAŞMASI)

Elia Kazan
En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi yard. kadın oyuncu: Celeste Holm

THE BACHELOR AND THE BOBBY SOXER (ZAMANE KIZI) Irwing Reis

En iyi özgün senaryo: Sidney Sheldon

THE BISHOP'S WIFE (BİR MELEĞİN AŞKI) Henry Koster

En iyi ses: Goldwyn ses bölümü

BLACK NARCISSUS (SİYAH NARSİS) Michael Powell, Emeric Pressburger

En iyi çevre düzenlemesi (R): Alfred Junge
En iyi görüntü yönetmeni (R): Jack Cardiff

BODY AND SOUL (VÜCUT VE RUH) Robert Rossen

En iyi kurgu: Francie Lyon, Robert Parrish

A DOUBLE LIFE (ÇİFTE HAYAT) George Cukor

En iyi erkek oyuncu: Ronald Colman
En iyi özgün müzik: Miklos Rozsa

THE FARMER'S DAUGHTER (ÇİFTÇİNİN KIZI) H. C. Potter

En iyi kadın oyuncu: Loretta Young

GREAT EXPECTATIONS (BÜYÜK UMUTLAR) David Lean

En iyi çevre düzenlemesi (SB): John Bryan, Wilfred Shingleton

GREEN DOLPHIN STREET (YEŞİL YUNUS SOKAĞI) Victor Savıllle

En iyi özel effektler: A. Gillespie, W. Newcombe, D. Shearer, M. Steinore

MIRACLE ON 34TH STREET (34. SOKAKTAKİ MUCİZE) George Seaton

En iyi yard. erkek oyuncu: Edmund Gwen
En iyi uyarlama senaryo: George Seaton
En iyi öykü: Valentine Davies

MOTHER WORE TIGHTS Walter Lang

En iyi özgün müzik (Müzikal): Alfred Newman

SCIUSCIA (KALDIRIM ÇOCUKLARI) Vittorio de Sica (İTALYA)

En iyi yabancı film
En iyi özgün senaryo: S. Amidei, A. Franci, C. G. Viola. C. Zavattini

SONG OF THE SOUTH (GÜNEYİN ŞARKISI) Wilfred Jackson, Harve Foster

En iyi film şarkısı: «Zip-A-Dee-Doo-Dah»

1948 : HAMLET

Yapım: Laurence Olivier - Rank/Two Cities İngiltere. **Yönetmen:** Laurence Olivier. **Senaryo:** Alan Dent ve Laurence Olivier. **Görüntü Yönetmeni:** Desmond Dickinson. **Müzik:** Sir William Walton. **Oyuncular:** Laurence Olivier (Hamlet), Eileen Herlie (Gertrud), Basil Sydney (Claudius), Jean Simmons (Ophelia), Felix Aylmer (Polonius), Anthony Quayle (Marcellus), Norman Wooland (Horatio). **Süre:** 142 dk.

Shakespeare'in eserlerinden yapılan filmler seyircilerden çok eleştirmenlerin ilgisini çekmiştir ve 1905'den bu yana yapılan 100'e yakın filmden pek azı bugün hatırlanır. Bu filmler arasında Laurence Olivier'in yaptığı Henry V (1946), Hamlet (1948) ve Richard III (1955) sayılabilir.

Bir çok eleştirmene göre Hamlet, Laurence Olivier'nin yaptığı en iyi Shakespeare uyarlamasıdır. Filmin yapımcısı, yönetmeni, senaryo yazarı ve oyuncusu L. Olivier yaptıkları çalışmayı şöyle anlatır «4,5 saatlik bir oyundan 2.5 saatlik bir film yapmak zorundaydık. Bunu yaparken de yeni ve özgün bir sanat yapıtı ortaya çıkarmak dileğindeydik. Sonuçta öykü basitleştirildi, ancak bir çok güzel ayrıntının bu arada kaybedildiğini söylemek gerek.»

Olivier'nin yaptığı değişiklikler arasında bazı sahnelerin ve rollerin tamamının oyundan çıkartılmasının yanı sıra Shakespeare'in dilinin de daha kolay anlaşılır hale getirilmesi vardı. Olivier'nin Hamlet'i, hareketli sahneleri, düelloları, Shakespeare geleneğine uygun güçlü oyuncu kadrosu ile daha ilgili çekici bir film haline geldi.

7 dalda Oscar'a aday gösterilip, dört ödüle layık görülen «Hamlet», en iyi film Oscar'ını kazanan İlk İngiliz filmi olarak sinema tarihine geçti. Film ayrıca ilk kez 1947'de verilmeye başlanan İngiliz Akademi ödülünü ve Venedik Film Festivali büyük ödülünü kazandı.

HAMLET Laurence Olivier

En iyi film

En iyi erkek oyuncu: Laurence Olivier

En iyi çevre düzenlemesi (SB): Roger K. Furse, Carmen Dillon
En iyi kostüm (SB): Roger K. Furse

EASTER PARADE (YARATILAN KADIN/EĞLENCELER PERİSİ) Charles Walters
En iyi özgün müzik (Müizkal): Johnny Green, Roger Edens

JOAN OF ARK (JAN DARK) Victor Fleming
En iyi görüntü yönetmeni (R): J. Valentine, W. V. Skall, W. Hoch
En iyi kostüm (R): Dorothy Jeankins, Karinska

DIE GEZEİCHNETEN Fred Zinnemann
En iyi öykü: Richard Schweizer, David Wechsler

JOHNNY BELINDA Jean Negulesco
En iyi kadın oyuncu: Jane Wyman

KEY LARGO (ÖLÜM GEMİSİ) John Huston
En iyi yard. kadın oyuncu: Claire Trevor

MONSIEUR VINCENT (BAY VINCENT) Maurice Cloche (FRANSA)
En iyi yabancı film

THE NAKED CITY (NEW YORK ESRARI) Jules Dassin
En iyi görüntü yönetmeni (SB): William Daniels
En iyi kurgu: Paul Weatherwax

THE PALEFACE (KORKAK KAHRAMAN) Norman Z. McLeod
En iyi film şarkısı: «Buttons and Bows»

PORTRAIT OF JENNİE (HAYAL KADIN) William Dieterle
En iyi özel effektler: Paul Eager, J. McMillan Johnson

THE RED SHOES (KIRMIZI PABUÇLAR) Michael Powell. Emeric Pressburger
En iyi çevre düzenlemesi (R): Hein Heckroth, Arthur Lawson
En iyi özgün müzik: Brian Easdale

THE SNAKE PIT (TALİHSİZLER YUVASI) Anatole Litvak
En iyi ses: Fox Stüdyosu ses bölümü

TREASURE OF SIERRA MADRE (ALTIN HAZİNELERİ)
John Huston
En iyi yönetmen
En iyi yard. erkek oyuncu: Walter Huston
En iyi özgün senaryo: John Huston

1949 : ALL THE KING'S MEN (SALTANAT HIRSI/ KRALIN BÜTÜN ADAMLARI)

Yapım: Robert Rossen - Columbia (ABD). **Yönetmen:** Robert Rossen. **Senaryo:** Robert Rossen. **Görüntü Yönetmeni:** Burnett Guffey. **Müzik:** Louis Gruenberg. **Oyuncular:** Broderick Crawford (Willie Stark), Joanne Dru (Anne Stanton), John Ireland (Jack Burden). John Derek (Tom Stark), Mercedes McCambridge (Sadie Burke), Ann Seymour (Lucy Stark). **Süre:** 109 dak.

1946'da yayımlanan «All The King's Men» adlı roman, 8 Eylül 1935 de öldürülen politikacı Huey «Kingfish» Long'un yükseliş ve düşüşünü konu almaktaydı. Romanın yazarı Robert Penn Warren politikanın nasıl kötüye kullanılabileceğini çekinmeden anlattığı bu kitabıyla Pulitzer ödülünü aldı ve doğal olarak Hollywood'un ilgisini çekti.

Yapımcı ve yönetmen Robert Rossen bu öyküyü çok beğendi. Columbia'nın romanın film haklarını satın almasından sonra senaryoyu da kendi yazarak filmin çekimine başladı.

Rossen 2. Dünya Savaşından sonra Amerika'da ilgi gören İtalyan yeni gerçekçiliğinden çok etkilendiği için filmi olayın geçtiği yerlerde çekti. Filmin başrolünü ise, o zamana kadar tanınmayan Brodercik Crawford'a verdi.

Arkadaşları, bir kasabada avukatlık yapmakta olan Willie Stark'ı seçimlere girmesi için ikna ederler. Ancak asıl niyetleri oyların bölünmesi ve sonuçta kendi adaylarının seçimi kazanmasıdır. Stark bu oyunun farkına varır. Seçimi kazanmak için büyük çaba harcar ve ikinci turda vali olmak için gerekli oyları toplamayı başarır.

Stark bir yandan huzur evleri, hastaneler, okullar, çocuk yuvaları yaptırırken, diğer yandan gücünü sağlamlaştırmak için teröre ve baskı yöntemlerine başvurmaktan kaçınmaz.

Stark en önemli politik rakibi hakim Stanton'un intihar etmesine neden olunca, hakimin yeğeni tarafından vurularak öldürülür.

«All The King's Men» 2. Dünya Savaşından sonra Hollywood'da yapılan sosyal ieçrikli filmlerin en iyi örneğidir. Rossen gerçekte yaşanmış olaylara dayanarak Amerikan toplumunun da faşist eğilimlere sahip olduğunu belirtmeye çalışmıştır. Politik ve sosyal sorunları işleyen birçok film zamanla güncelliklerini kaybederken «All The King's Men» bugün bile değerini ve etkisini yitirmemiştir. Çünkü iyi niyetle yola çıkan, ama isteyerek ya da istemeyerek yolsuzluklara karışan politikacılara günümüzde de rastlanmaktadır.

New York Film Eleştirmenleri ödülünü alan «All The King's Men» 7 dalda Oscar'a aday gösterilip 3 dalda ödül kazandı.

«All The King's Men» Robert Rossen'in meslek yaşamının doruk noktasıydı. Aralarında «Johnny O'Clock» (1947), «Body and Soul» (Vücut ve Ruh, 1947) ve «The Hustler» (Serseri 1961) gibi klasikler de bulunan on filme imza atan Rossen, 1966 yılında henüz 58 yaşındayken öldü.

ALL THE KING'S MEN (KRALIN BÜTÜN ADAMLARI/SALTANAT HIRSI) Robert Rossen

En iyi film
En iyi erkek oyuncu: Broderick Crawford
En iyi yard. kadın oyuncu: Mercedes McCambridge

ADVENTURES OF DON JUAN (DON JUAN'IN MACERALARI) Vincent Sherman

En iyi kostüm (R): Leah Rhodes, Travilla ve Marjorie Best

BATTLEGROUND (FEDAİLER TABURU) William A. Wellman

En iyi özgün senaryo: Robert Pirosh
En iyi görüntü yönetmeni (SB): Paul C. Vogel

BEYOND THE FOREST (ORMANIN ÖTESİNDE) King Vidor

En iyi özgün müzik: Max Steiner

CHAMPION (ŞAMPİYON) Mark Robson

En iyi kurgu: Harry Gerstad

THE HEIRESS (MİRAS) William Wyler

En iyi kadın oyuncu: Olivia de Havilland
En iyi çevre düzenlemesi (SB). J. Meehan, H. Horner, E. Kuri
En iyi Kostüm (SB): Edith Head. Gile Steele
En iyi özgün müzik: Aaron Copland

LADRİ Dİ BİÇİÇLETTE (BISIKLET HIRSIZLARI)
Vittoria De Sica (İtalya)

En iyi yabancı film

A LETTER TO THREE WIVES (ÜÇ KADINA BİR MEKTUP)

Joseph L. Mankiewicz
En iyi yönetmen
En iyi uyarlama senaryo: Joseph L. Mankiewicz

LITTLE WOMEN (KÜÇÜK KADINLAR) Mervyn LeRoy

En iyi çevre düzenlemesi (R): C. Gibbons, P. Groesse, E. B. Willis, J. D. Moore

MIGHTY JOE YOUNG (KAHRAMAN JOE YOUNG) Ernest B. Schoedsack

En iyi özel effektler

NEPTUNE'S DAUGHTER (NEPTÜNÜN KIZI) Edward Buzzell

En iyi film şarkısı: «Baby, It's cold outside»

ON THE TOWN (DENİZCİLER GELİYOR/ŞEN DENİZCİLER) Gene Kelly, Stanley Donen

En iyi özgün müzik (Müzikal): Roger Edens, Lennie Hayton

SHE WORE A YELLOW RIBBON (SARI EŞARPLI KIZ) John Ford

En iyi görüntü yönetmeni (R): Wilton Hoch

THE STRATTON (STRATTON ÖYKÜSÜ) Sam Wood

En iyi öykü: Douglas Morrow

TWELVE O'CLOCK HIGH (VAZİFE UĞRUNA/SON HÜCUM) Henry King

En iyi yard. erkek oyuncu: Dean Jegger
En iyi ses: Fox ses bölümü

1950: ALL ABOUT EVE (PERDE AÇILIYOR)

Yapım: Darryl F. Zanuck — 20 th Century-Fox (ABD). **Yönetmen:** Joseph L. Mankiewicz. **Senaryo:** Joseph L. Mankiewicz. **Görüntü Yönetmeni:** Milton Krasner. **Müzik:** Alfred Newman. **Senaryo:** Bette Davis (Margo Channing), Anne Baxter (Eve Harrington), George Sanders (Addison De Witt), Celeste Holm (Karen Richards), Gary Merrill (Bill Sampson), Thelma Ritter (Birdie Coonan). **Süre:** 138 dak.

Joseph L. Mankiewicz'in yönettiği «All About Eve» 1950 yılında 6 dalda Oscar kazandı. Film ayrıca 14 dalda aday gösterilip, bugüne kadar kırılamayan bir rekorun sahibi oldu.

Mankiewicz bu filminde genç ve tanınmamış bir oyuncu olan Eve Harrington'ın yükselişini ve ünlü bir tiyatro oyuncusu oluşunu anlatır. Eve tanınmış tiyatro oyuncusu Margo Channing'in güvenini kazanıp, özel sekreteri olarak çalışmaya

başlar. Bir oyunda Margo'nun yedeği olarak kendisine görev verilince bu fırsatı en iyi biçimde kullanıp, iyi bir oyuncu olduğunu kanıtlar. Eleştirmen Dewitt başarıya erişmek için hile, şantaj ve yalan da dahil olmak üzere her yola baş vuran Eve'in gerçek niyetini başlangıçta anlamasına rağmen, yazdığı eleştirilerle kendisine destek olur. Film başladığı gibi sona erer. Bu kez genç bir oyuncunun karşısında ününü korumak durumda olan Eve'dir.

«All About Ev»» bugüne dek tiyatro dünyası üzerine yapılmış en iyi filmlerden biri olarak kabul edilir. Darryl F. Zanuck'un ricası ile hastalanan Claudette Colbert'in yerini alan Bette Davis, Margo Channing rolünde meslek yaşamının en başarılı oyunlarından birini vererek sekizinci kez Oscar'a aday gösterildi. ama bu ödülü Judy Holliday'a kaptırdı. «Dangerous» (Tehlikeli Kadın, 1935) ve «Jesabel» (Damgalı Kadın, 1938) filmleriyle daha önce iki kez Oscar'a layık görülmüş olan Bette Davis, «All About Eve»deki rolü ile New York Film Eleştirmenleri ve Cannes Film Festivali en iyi kadın oyuncu ödüllerini kazandı.

«All About Eve» Oscar'dan başka New York Film Eleştirmenleri ödülünü, İngiliz Akademi ödülünü kazanırken National Board of Review'nin yılın en iyi 10 filmi listesinde 2 nci sırayı aldı.

1949 ve 50 Joseph L. Mankiewicz'in meslek yaşamının en verimli yıllarıydı. Markiewicz «A Letter to Three Wives» (Üç Kadına Bir Mektup) ve «All About Eve» ile iki yıl üstüste en iyi yönetmen ve uyarlama senaryo dallarında Oscar'a layık görüldü.

ALL ABOUT EVE (PERDE AÇILIYOR). Joseph L. Mankiewicz
En iyi film
En iyi uyarlama senaryo: Joseph L. Mankiewicz
En iyi kostüm (SB): Edith Head, Charles Le Maire
En iyi yönetmen
En iyi yard. erkek oyuncu: George Sanders
En iyi ses: Fox Stüdyosu ses bölümü

ANNIE GET YOUR GUN (ZAFER MÜKAFATI) George Sidney
En iyi özgün müzik (Müzikal): Adolph Deutsch, Rager Edens

En iyi çevre düzenlemesi (SB): H. Dreier, J. Meehan, S. Comer, R. Moyer
En iyi özgün müzik: Franz Waxman

THE THIRD MAN (ÜÇÜNCÜ ADAM) Carol Reed

En iyi görüntü yönetmeni (SB): Robert Krasker

1951: AN AMERİCAN IN PARIS (PARİS'DE BİR AMERİKALI)

Yapım: Arthur Freed — M-G-M (ABD). **Yönetmen** Vincente Minnelli. **Senaryo:** Alan Jay Lerner. **Görüntü Yönetmeni:** Alfred Gilks ve John Alton. **Müzik:** George ve Ira Gershwin. **Oyuncular:** Gene Kelly (Jerry Mulligan), Leslie Caron (Lisa Bourvier), Oscar Levant (Adam Cook), Georges Guetary (Henri Baurel), Nina Foch (Milo Roberts). **Süre:** 113 dak.

«The Broadway Melody» (1928/29) ve «The Great Ziegfeld» (1936) den sonra «An American in Paris» en iyi film Oscar'ını kazanan 3. müzikal oldu. 8 dalda aday olmasına karşın kimse bu filme şans tanımıyordu. Seyirci ve eleştirmenler için 1951 yılının iki büyük favorisi «A Place in the Sun» (İnsanlık Suçu) ve «A Streetcar Named Desire» (İhtiras Tramvayı) idi.

«An American in Paris» başarısını George Gershwin'in müziğine, Vincente Minelli'nin yönetimine ve özellikle Gene Kelly'nin koreografisine borçluydu. Şimdiye dek yapılmış en başarılı müzikallerden biri olarak kabul edilen filmin sonundaki 7,5 dakikalık bale bölümünün bu başarıdaki payı büyüktü. Leslie Caron, Gene Kelly ve 120 figüranın, Gershwin'in müziği ve Gene Kelly'nin, Van Gogh, Utrillo, Leutrec, Renoir gibi ressamların tablolarından esinlenerek hazırladığı koreografiyle dansettiği bölüm

MGM'e 450.000 dolara maloldu.

«An American in Paris» getirdiği yeniliklerle müzikal türünün. Van Gogh, Utrillo, Leutrec, Renoir gibi ressamların tabde bu film örnek alındı. Diğer yandan «Film» çok duygusal ol-

ması ve bale sahnelerinde aşırı gösterişe kaçması nedeniyle eleştirildi.

Olağanüstü koreografisiyle filme damgasını vuran Gene Kelly, oyuncu şarkıcı, dansör, yönetmen ve koreograf olarak sinemaya yaptığı hizmetlerden ötürü bir özel Oscar ile ödüllendirildi.

AN AMERİKAN IN PARIS (PARİSTE BİR AMERİKALI) Vincente Minelli

En iyi film
En iyi özgün senaryo: Alan Jay Larner
En iyi çevre düzenlemesi (R): C. Gibbons, P. Ames, E.B. Willis, K. Gleason
En iyi görüntü yönetmeni (R): Alfred Gilks, John Alton
En iyi kostüm (R): Orry Kelly. Walter Plunkett, Irene Sharaff
En iyi özgün müzik: Johnny Green, Saul Chaplin

THE AFRICAN QUEEN (AFRİKA KRALİÇESİ) John Huston

En iyi erkek oyuncu: Humphrey Bogart

THE GREAT CARUSO (BÜYÜK CARUSO) Richard Thorpe

En iyi ses: Douglas Shearer

HERE COMES THE GROOM Edward Sedgwick

En iyi film şarkısı: «In the cool, cool, cool of the evening»

A PLACE IN THE SUN (İNSANLIK SUÇU) George Stevens

En iyi yönetmen
En iyi uyarlama senaryo: Michael Wilson, Hary Brown
En iyi görüntü yönetmeni (SB): William C. Mellor
En iyi kostüm (SB): Edith Head
En iyi kurgu: William Hornbeck
En iyi özgün müzik: Franz Waxman

RASHAMON Akira Kurosawa (JAPONYA)

En iyi yabancı film

SEVEN DAYS TO NOON Stanley Donen

En iyi öykü: Paul Dehn, James Bernard

A STREETCAR NAMED DESIRE (İHTİRAS TRAMVAYI) Elia Kazan

En iyi kadın oyuncu: Vivien Leigh
En iyi yard. Kadın oyuncu: Kim Hunter
En iyi yard. erkek oyuncu: Karl Malden
En iyi çevre düzenlemesi (SB): Richard Day, George James Hopkins

WHEN WORLDS COLLİDE Rudolph Mate

En iyi özel efektler

1952: THE GREATEST SHOW ON EARTH (HARİKALAR SİRKİ)

Yapım: Cecil B. DeMille — Paramount (ABD). **Yönetmen:** Cecil B. DeMille. **Senaryo:** Fredric M. Frank. Theodore St. John ve Barre Lydon. **Görüntü Yönetmeni:** J. Peverell Marley ve Wallace Kelley. **Müzik:** Victor Young. **Oyuncular:** Charlton Heston (Brad Braden), Cornel Wilde (Sebastian), Betty Hutton (Holly), Dorothy Lamour (Phyllis), Gloria Grahame (Angel), James Stewart (Buttons). **Süre:** 153 dak.

Cecile B. DeMille ilk filmi «The Squaw Man» (Kızılderili, 1913)'den itibaren İncil'den alınan öyküler, istilalar, demiryolları kurulması ve keşifleri konu alan büyük, pahalı ve gösterişli yapımlara imza attı.

1949'da «Samson and Delilah»ı (Samson ve Dalila) tamamlayan DeMille, aynı yıl sirkte geçen bir öyküyü filme çekmeye karar verdi. Paramount 250.000 dolar ödeyerek Ringling Brothers-Barnum-Bailey sirki ile anlaşmaya vardı ve 70 yaşındaki DeMille için 3 yıl sürecek bir macera başlamış oldu. DeMille, önce sirkin atmosferini ve artistlerin dünyasını daha iyi ta-

nımak için sirk ile birlikte bir turneye çıktı. Bir yıl sonra senaryonun yazılması ve oyuncuların seçimi için ön çalışmalar başladı. Başrolleri için önce Burt Lancaster, Kirk Douglas, Hedy Lamarr ve Marlene Dietrich' düşünüldü. Sonra bu kadrodan vazgeçilip, ip cambazı rollerine Cornel Wilde ve Betty Hutton, sirk müdürü olarak Charlton Heston ve palyaço rolüne bütün film boyunca hep makyajlı görülen ve gerçek yüzü tanınmayan James Stewart seçildi.

«The Greatest Show on Earth»ün sinema sanatına büyük bir katkıda bulunduğu söylenemez, ancak film eğlendirici ve görkemli bir sirk gösterisiydi. DeMille sirkteki günlük yaşamı o güne dek bu konuda çekilen filmlerden çok daha gerçekçi ve başarılı olarak anlatarak, seyircinin ilgisini çekti. Film 1953 yılının ticari açıdan en başarılı filmi oldu ve DeMille'e yapımcı olarak yaşamının ilk ve tek Oscar'ını getirdi.

DeMille'in bundan sonraki filmi «The Ten Commandments» (10 Emir, 1956) aynı zamanda son filmiydi. Yaşamının 45 yılını sinemaya veren DeMille 1959 yılında 77 yaşındayken bir kalp krizi sonucu öldü.

THE GREATEST SHOW ON EARTH (HARİKALAR SİRKİ) Cecil B. DeMille

En iyi film
En iyi öykü: F.M. Frank, T.S. John, F. Cavett

THE BAD AND THE BEAUTIFUL (ÇIPLAK RUHLAR) Vincente Minelli

En iyi yard. kadın oyuncu: Gloria Grahame
En iyi uyarlama senaryo: Charles Schnee
En iyi görüntü yönetmeni (SB): Robert Surtees
En iyi kostüm (SB): Helen Rose
En iyi çevre düzenlemesi (SB): C. Gibbons, E. Carfagno, E.B. Willis, K. Gleason

BREAKING THE SOUND BARRIER (SES DUVARI) David Lean

En iyi ses: London Film ses bölümü

COME BACK LITTLE SHEBA (DÖN BANA) Daniel Mann

En iyi kadın oyuncu: Shirley Booth

HIGH NOON (KAHRAMAN ŞERİF) Fred Zinnemann

En iyi erkek oyuncu: Gary Cooper
En iyi özgün müzik: Dimitri Tiomkin
En iyi kurgu: Elmo Williams, Harry Gerstad
En iyi film şarkısı: «High Noon»

SEUX INTERDITS (YASAK OYUNLAR) Rene Clement (FRANSA)

En iyi yabancı film

THE LAVENDER HILL MOB (ALTIN HIRSIZLARI) Charles Crichton

En iyi özgün senaryo: T.E.B. Clarke

MOULIN ROUGE (KIRMIZI DEĞİRMEN) John Huston

En iyi çevre düzenlemesi (R): Paul Sheriff, Marcel Vertes
En iyi kostüm (R): Marcel Vertes

PLYMOUNTH ADVENTURE (PLYMOUNTH MACERASI) Clarence Brown

En iyi özel efektler

THE QUIET MAN (KADIN SATILMAZ) John Ford

En iyi yönetmen
En iyi görüntü yönetmeni (R): Winton C. Hoch, Archie Stout

VIVA ZAPATA Elia Kazan

En iyi yard. erkek oyuncu: Anthony Quinn

WITH A SONG IN MY MY HEART (KALBİMİN ŞARKISI) Walter Lang

En iyi özgün müzik (Müzikal): Alfred Newman

1953: FROM HERE TO ETERNITY (İNSANLAR YAŞADIKÇA)

Yapım: Budy Adler — Columbia (ABD). **Yönetmen:** Fred Zinnemann, **Senaryo:** Daniel Taradash, **Görüntü Yönetmeni:** Burnett Guffey. **Müzik:** George Duning. **Oyuncular:** Burt Lancaster (Milt Warden). Montgomery Clift (Prewitt), Frank Sinatra (Angelo Maggio), Deborah Kerr (Karen Holmes), Donna Reed (Lorene), Ernest Borgnine (Fatso Judson), Jack Warden Buckley), Philip Ober (Dana Holmes),. **Süre:** 118 dak.

25 Mart 1954'de yapılan 26. Oscar ödül töreninde Fred Zinnemann'ın filmi «From Here to Eternity» 8 dalda Oscar alarak «Gone With the, Wind» in 14 yıl önce kırdığı rekora erişti.

Filmde Japonların Pearl Harbour'a saldırdığı günlerde bir Amerikan birliğinde gelişen olaylar anlatılır.

Komutanları genç boksör Prewitt'den yeni katıldığı birliğin boks takımında döğüşmesini isterler, ancak Prewitt bir rakibinin kör olmasına neden olduktan sonra boksu bırakmıştır ve bu teklifi rededer. Boks takımına girmesi için kendisine yapılan baskı ve eziyetlere de sesini çıkarmaksızın katlanır. Sadist Çavuş Fatso Judson, Prewitt'in arkadaşı İtalyan kökenli Angelo Maggio'yu döverek öldürür. Birliğin komutanı yüzbaşı Holmes ve Holmes'in karısıyla ilişkisi bulunan başçavuş Milt Warden bu olaya herhangi bir tepki göstermezler. Prewitt, Fatso Judson'u öldürerek arkadaşının intikamını alır ve birliğinden kaçıp kız arkadaşı Lorene'nin evine saklanır. Japonların Pearl Harbour'a saldırdıkları' gün birliğine geri dönmek isterken vurularak öldürülür.

James Jones'un 860 sayfalık romanı uzun süre «filme çekilemez» olarak nitelendi. Columbia buna rağmen romanın film haklarını satın aldı ve Daniel Taradash'ı senaryoyu yazmakla görevlendirdi. Taradash romanı, içeriğini değiştirmeksizin ustaca kısalttı. Filmi yönetmekle görevlendirilen Fred Zinnemann Columbia'nın önerdiği Joan Crawford, Robert Mitchum, Aldo Ray ve Elia Wallach'dan oluşan oyuncu kadrosunu kabul etmedi ve romandaki tiplere daha uygun olarak gördüğü Deborah Kerr, Montgomery Clift, Burt Lancaster, Donna Reed ve Frank Sinatra'yı seçti.

Filmde oyuncuların çizdiği başarılı kompozisyonlar ve Freed Zinnemann'ın yönetimi, seyirci ve eleştirmenlerden büyük övgü aldı. Oscardan başka New York Film Eleştirmenleri ödülünü de alan film, 13 milyon dolar gelir sağlayarak, süperprodüksiyonların revaçta olduğu bir dönemde küçük bütçeyle çekilen bu filmin de yalnız sanatsal değil ayrıca ticari açıdan da başarılı olabileceğini kanıtladı.

«From Here to Eternity» sinema tarihinin en başarılı edebiyat uyarlamalarından biri olarak bilinir.

FROM HERE TO ETERNITY (İNSANLAR YAŞADIKÇA)
Fred Zinnemann
En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi yard. erkek oyuncu: Frank Sinatra
En iyi yard. kadın oyuncu: Donna Reed
En iyi uyarlama senaryo: Daniel Taradash
En iyi görüntü yönetmeni (SB): Burnett Guffey
En iyi kurgu: William Lyon
En iyi ses: John P. Livadary

CALAMITY JANE Davit Butler
En iyi film şarkısı: «Secret Love»

CALL ME MADAM (ŞAHANE DÜĞÜN) Walter Lang
En iyi özgün müzik (Müzikal): Alfred Newman

JULIUS CAESAR (JÜL CEZAR) Joseph L. Mankiewicz
En iyi çevre düzenlemesi (SB): C. Gibbons, E. Carfagno, E.B. Willis, H. Hunt

LILI (KARNAVAL KIZI) Charles Walters
En iyi özgün müzik: Bronislau Kaper

THE ROBE (ZİNCİRLİ KÖLE) Henry Koster
En iyi çevre düzenlemesi (R): L. Wheeler, G.W. Davis, W.M. Shott, P.S. Fox
En iyi kostüm (R): C. LeMaire, E. Santiago

ROMAN HOLIDAY (ROMA TATİLİ) William Wyler

En iyi kadın oyuncu: Audrey Hepburn
En iyi öykü: Ian McLellan Hunter
En iyi kostüm (SB): Edith Head

SHANE (VADİLER ASLANI) George Stevens

En iyi görüntü yönetmeni (R): Loyal Griggs

STALAG 17 (CASUSLAR KAMPI) Billy Wilder

En iyi erkek oyuncu: William Holden

TITANIC (TİTANİK FACİASI) Jean Negulesco

En iyi özgün senaryo: Charles Brackett, Walter Reisch

WAR OF THE WORLDS (DÜNYALAR SAVAŞI) Byron Haskin
En iyi özel effektler

1954: ON THE WATERFRONT (RIHTIMLAR ÜZERİNDE)

Yapım: Sam Spiegel — Columbia (ABD). **Yönetmen:** Elia Kazan, **Senaryo:** Budd Schulberg. **Görüntü Yönetmeni:** Boris Kaufman. **Müzik:** Leonard Bernstein. **Oyuncular:** Marlon Brando (Tery Malloy), Karl Malden (Barry), Lee J. Cobb (Johnny Friendly), Eva Marie Saint (Edie Doyle), Rod Steiger (Charley Malloy), Leif Erickson (Glover). Martin Balsam (Gillette). **Süre:** 108 dak.

«On The Waterfront» çevrilene dek Hollywood'lu sinemacılar endüstri, sendikacılık, işçi hakları gibi konulara değinmemeye özen gösterdiler. Bu konular hem eğlendirici olmaktan uzak, hem de biraz riskliydi. «On the Waterfront» bu konuların işlendiği ilk filmdi ve yapımcı Sam Spiegel, yönetmen Elia Kazan ve senaryo yazarı Budd Schulberg'in cesur girişimleri sonucu gerçekleşebildi.

Budd Schulberg senaryoyu New York Sun gazetesinde çıkan ve bir papazın liman işçileri için yaptığı çalışmaları anlatan bir yazı dizisinden esinlenerek yazdı. Kazan ve Schulberg'in projeleri 20th Century Fox ve United Artists tarafından reddedildikten sonra yapımcı Sam Spiegel filmi 820 bin dolarlık bir bütçe ile kendi finanse etmeye karar verdi.

Filmin birçok sahnesini olayın geçtiği limanda çeken Kazan, belgesele yakın bir biçimde Terry Malloy'un öyküsünü anlatır. Eski bir boksör olan Terry, liman işçisi olarak çalışmaktadır. Terry'nin kardeşi Charley, liman işçileri sendikasının başkanı Johny Friendly'nin karanlık işlerini yöneten bir avukattır. Friendly ve Charley, yolsuzlukları inceleyen bir komisyona sendika hakkında açıklamalar yapmak isteyen bir işçiyi ortadan kaldırmak istemektedirler. Bu iş için hazırladıkları planda Terry'yi kullanırlar. Terry bilmeden ve istemeden işçinin ölümüne neden olur. Daha sonra, ölen işçinin kardeşi Edie ile tanışır ve ona aşık olur. Edie'ye duyduğu sevgi ve papaz Barry'nin çabalarıyla sendikayla olan bütün ilişkilerini koparır, araştırma komisyonunun karşısında sendika aleyhine açıklamalar yapmaya karar verir. Bunun üzerine Charley Terry'yi susturmakla görevlendirilir. Bunu başaramayınca kardeşini korumaya çalışır, ama Friendly tarafından öldürtülür. Terry araştırma komisyonuna açıklamalar yaptıktan sonra, Friendly'nin adamları tarafından dövülür. Bu olayı seyreden liman işçileri Terry'nin doğruyu söylediğini anlarlar. Sendikanın grev çağrısına uymaktan vazgeçip Terry ile işlerinin başına dönerler.

«On the Waterfront» hem işlediği konu yönünden, hem de sanatsal açıdan sinema tarihinin en önemli filmleri arasına girdi. Elia Kazan, Terry rolünü önce Frank Sinatra'ya söz verdi. Ama çekime başlanmasından kısa süre önce düşüncesini değiştirdi ve Sinatra'nın protestolarına karşın Marlon Brando ile anlaştı. Brando «sinema tarihinin en iyi oyunu» olarak nitelenen oyunu ile bir Oscar ödülüne ve uluslararası üne kavuştu. Görüntü yönetmeni Boris Kaufmann'ın görüntüleri ve Leonard Bernstein'in müziği de filme önemli katkılarda bulundular.

12 dalda Oscar'a aday olan «On The Waterfront» 8 dalda ödüle layık görüldü ayrıca New York Film Eleştirmenleri ödülünü de kazandı.

ON THE WATERFRONT (RIHTIMLAR ÜZERİNDE) Elia Kazan
En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi erkek oyuncu: Marlon Brando
En iyi yard. kadın oyuncu: Eva Marie Saint
En iyi özgün senaryo: Budd Schulberg
En iyi kurgu: Gene Milford
En iyi görüntü yönetmeni (SB): Boris Kaufman
En iyi çevre düzenlemesi (SB): Richard Day

THE BAREFOOT CONTESSA (ÇIPLAK AYAKLI KONTES) Joseph L. Mankiewicz
En iyi yard. erkek oyuncu: Edmond O'Brien

BROKEN LANCE (KIRIK MIZRAK) Edward Dmytryk
En iyi öykü: Philip Yordan

THE COUNTRY GIRL (TAŞRA KIZI) George Seaton
En iyi kadın oyuncu. Grace Kelly
En iyi uyarlama senaryo: George Seaton

THE GLENN MILLER STORY (UNUTULMAYAN MELODİLER) Anthony Mann
En iyi ses: Leslie I. Carey

THE HIGH AND THE MIGHTY (SON UÇUŞ) William Wellman
En iyi özgün müzik; Dimitri Tiomkin

JİGOKUMON (CEHENNEM KAPISI) Teinosuke Kinugasa (Japonya)
En iyi yabancı film
En iyi kostüm (R): Sanzo Wada

SABRINA Billy Wilder
En iyi kostüm (SB): Edith Head
SEVEN BRIDES FOR SEVEN BROTHERS (YEDİ KARDEŞE YEDİ GELİN) Stanley Donen
En iyi özgün müzik (Müzikal): Adolph Deutsch, Saul Chaplin

THREE COINS IN THE FOUNTAIN (AŞK ÇEŞMESİ) Jean Negulesco

En iyi görüntü yönetmeni (R): Milton Krasner
En iyi film şarkısı: «Three Coins in the Fountain»

20000 LEAGUES UNDER THE SEA (DENİZ ALTINDA 20000 FERSAH) Richard Fleisher

En iyi çevre düzenlemesi (R): John Meehan, Emile Kuri
En iyi özel effektler

1955: MARTY

Yapım: Harold Hecht — Hecht-Hill-Lancaster United Artists (ABD). **Yönetmen.** Delbert Mann. **Senaryo:** Paddy Chayefsky **Görüntü Yönetmeni:** Joseph LaShelle. **Müzik:** Roy Webb. **Oyuncular:** Ernest Borgnine (Marty Pilletti), Betsy Blair (Clara Snyder), Esther Minciotti (Mrs. Pilletti), Augusta Ciolli (Catherine). Joe Mantell (Angie), Karen Steele (Virginia), Jerry Paris (Thomas). **Süre:** 91 dak.

1955 Oscar ödülünün en büyük favorileri «Mr. Roberts» (Belalı Kaptan) «Picnic» (Piknik) ve «The Rose Tattoo» (Kırmızı Gül) idi, ama geçen iki yılda olduğu gibi gene kimsenin beklemediği bir film, Ernest Borgnine'in başrolünü oynadığı Marty, yılın en iyi filmi ödülünü aldı.

Filmin bir başka ilginç yönü, aslında bir televizyon filmi olmasıydı. Paddy Chayefsky'nin yazdığı eser, başrolde Rod Steiger ile TV'de büyük başarı kazanmıştı.

Serbest yapımcı olarak çalışan Harold Hecht ve Burt Lancaster 343 bin dolar harcayarak Marty'yi filme çektiler. Rod Steiger o sıralar «Oklahoma»yı çevirdiği için yerine Ernest Borgnine baş rolü oynadı.

Hecht ve Lancaster bir TV filminin bu yeniden çevirimin büyük bir başarı kazanmasını beklemiyorlardı. Asıl niyetleri za-

rar edecek bir filme yatırım yapmak, böylece az vergi ödemekti. Film gösterime girince büyük beğeni kazandı. Hecht ve Lancaster bunun üzerine taktiklerini değiştirdiler. Filmin bütçesinden daha fazla parayı —350.000 dolar— reklamlara harcadılar.

Film gençliklerini geride bırakmış iki yalnız insanın arkadaşlıklarının öyküsünü anlatır. 35 yaşındaki Marty kasap olarak çalışmakta ve boş zamanlarını arkadaşları ile birahanelerde geçirmektedir. Birgün pek çekici ve güzel olmayan öğretmen Clara ile tanışınca hayatının akışı değişir. Bu iki yalnız insan sık sık buluşmaya başlarlar ve bir çok zevklerinin ortak olduğunu farkederler. Aralarındaki ilişki aşka dönüşür ve evlenirler.

Filmin beklenmedik başarısı tipik Hollywood klişelerinden saparak bir aşk öyküsünü gerçekçi olarak anlatmasından kaynaklanmaktaydı.

Clara ve Marty o zamana kadar Hollywood'un çizdiği aşık tipine uymamaktaydılar. Film sıradan insanların günlük yaşamını anlatırken, aşkın mutlaka para ve güzelliğe bağlı olması gerekmediğini vurguluyordu.

Marty 8 dalda Oscar'a aday gösterildi ve en iyi film, yönetmen, senaryo ve erkek oyuncu dallarında bu ödülü kazandı. Delbert Mann'ın bu alışılmışın dışındaki aşk öyküsü ayrıca New York Film Eleştirmenleri ödülünü, National Board of Review ödülünü ve Cannes film festivalinde Altın Palmiyeyi kazandı. Marty böylece o güne dek 3 önemli Amerikan ödülü ile Avrupa'da bir festivalde ödül kazanan ilk film özelliğini aldı.

Ernest Borgnine o zamana kadar yalnızca kötü adam rollerine çıkarken, unutulmaz İtalyan kasabı Marty Pilletti rolüyle 3 ödül kazanarak Hollywood yıldızları arasına katıldı.

Marty'nın kazandığı başarı sıradan insanların sorunlarını gerçekçi olarak anlatan bir dizi filmin çekilmesine neden oldu ve çoğu TV'den gelen Sam Peckinpah, Arthur Penp, John Frankenheimer, Sidney Lumet ve Franklin Schaffner gibi isimlerin yeni bir film türü yaratmalarını sağladı.

MARTY Delbert Mann
En iyi film
En iyi yönetmen

En iyi Erkek oyuncu: Ernest Borgnine
En iyi uyarlama senaryo: Paddy Chayefsky

THE BRIDGES AT TOKO-RI (TOKO-Rİ KÖPRÜLERİ) Mark Robson
En iyi özel effektler

EAST OF EDEN (CENNET YOLU) Elia Kazan
En iyi yard. kadın oyuncu: Jo van Fleet

I'LL CRY TOMORROW (YARIN AĞLAYACAĞIM) Daniel Mann
En iyi kostüm (SB): Helen Rose

INTERRUPTED MELODY (KIRIK MELODİ) Curtis Bernhardt
En iyi özgün senaryo: William Ludwig, Sonya Levien

LOVE IS A MANY SPLENDORED THING (AŞK GÜZEL ŞEYDİR) Henry King
En iyi kostüm (R): Charles LeMaire
En iyi özgün müzik: Alfred Newman
En iyi film şarkısı: «Love is a many splendored thing»

LOVE ME OR LEAVE ME (ÖLDÜREN AŞK/YA SEV YA TERKET) Charles Vidor
En iyi öykü: Daniel Fuchs

MISTER ROBERTS (BELALI KAPTAN) John Ford
En iyi yard. erkek oyuncu: Jack Lemmon

OKLAHOMA Fred Zinnemann
En iyi özgün müzik (Müzikal): R.R. Bennett, J. Blackton, A. Deutsch
En iyi ses: Fred Hynes

PICNIC (PİKNİK) Joshua Logan
En iyi çevre düzenlemesi (R): W. Flannery, J. Mielziner, R. Priestley
En iyi kurgu: Charles Nelson. William A. Lyon

THE ROSE TATTOO (KIRMIZI GÜL) Daniel Mann

En iyi kadın oyuncu: Anna Magnani
En iyi çevre düzenlemesi (SB): H. Pereira, T. Larsen, S. Comer, A. Krams

SHIN MEIKE MONOGATARI Kenji Mizoguchi (Japonya)

En iyi yabancı film

TO CATCH A THIEF (KELEPÇELİ AŞIK) Alfred Hitchcock

En iyi görüntü yönetmeni (R): Robert Burks

1956: AROUND THE WORLD IN 80 DAYS (80 GÜNDE DEVR-İ ALEM)

Yapım: Michael Todd — Todd/United Artists (ABD). **Yönetmen:** Michael Anderson. **Senaryo:** James Poe. John Farrow ve S.J. Perelman **Görüntü Yönetmeni:** Lionel Lindon. **Müzik:** Victor Young. **Oyuncular:** David Niven (Phileas Fogg), Cantinflas (Passepartout), Shirley MacLaine (Aouda), Robert Newton (Fix). **Süre:** 178 dak.

Jules Verne'in romanı «Around the World in 80 Days», Michael Todd'un yapımcılığını üstlendiği ilk filmdi. Todd yalnızca çekime baştan sona nezaret etmekle kalmadı, ayrıca Charles Boyer, Charles Coburn, Noel Coward, Marlene Dietrich, Fernandel, John Gielgud, Trevor Howard, Buster Keaton, Peter Lorre, John Mills, Georg Raft, Frank Sinatra, Red Skelton ve diğer 31 ünlü yıldızın filmde rol almasını sağladı.

Phileas Fogg, 1872 yılında Londra'daki «Reform Klubü» üyeleriyle 20.000 Sterling'e dünyanın çevresini 80 günde dolaşabileceğine bahse girer. Fogg uçağı Passepartout ile çıktığı bu yolculukta gemi, tren, posta arabası, fil ve bir deve kuşu da dahil olmak üzere her türlü seyahat aracını kullanır.

GIANT (DEVLERİN AŞKI) George Stevens
En iyi yönetmen

THE KING AND I (KRAL VE BEN) Walter Lang
En iyi erkek oyuncu: Yul Brynner
En iyi çevre düzenlemesi (R): Lyle R Wheeler, John DeCuir, Walter M. Scott. Paul S. Fox
En iyi kostüm (R): Irene Sharaff
En iyi özgün müzik (müzikal): Alfred Newman, Ken Darby
En iyi ses: Carl Faulkner

LUST FOR LIFE (YAŞAMA TUTKUSU) Vincente Minelli
En iyi yard. erkek oyuncu: Anthony Quinn

THE MEN WHO KNEW TOO MUCH (ÇOK BİLEN ADAM) Alfred Hitchcock
En iyi film şarkısı: «Que Sera, Sera»

THE SOLID GOLD CADILLAC (ŞEYTAN KADIN/ALTIN ARABA) Richard Quine
En iyi çevre düzenlemesi (SB): R. Bellah, W.R. Kiernan, L. Diage

SOMEBODY UP THERE LIKES ME (YUKARIDA BİRİ)
En iyi çevre düzenlemesi (SB): Cedric Gibbons, M.F. Brown. E.B. Willis, F.K. Gleason
En iyi görüntü yönetmeni (SB): Joseph Ruttenberg

LA STRADA (SONSUZ SOKAKLAR) Federico Fellini (İTALYA)
En iyi yabancı film

THE TEN COMMANDMENTS (ON EMİR) Cecil B. DeMille
En iyi özel effektler: John Fulton

WRITTEN ON THE WIND (AŞK RÜZGARLARI) Douglas Sirk
En iyi yard. kadın oyuncu: Dorothy Malone

1957: THE BRIDGE ON THE RIVER KWAI (KWAİ KÖPRÜSÜ)

Yapım: Sam Spiegel — Columbia (İngiltere). **Yönetmen:** David Lean, **Senaryo:** Pierre Boulle. **Görüntü Yönetmeni:** Jack Hildyard. **Müzik:** Malcolm Arnold **Oyuncular:** Alec Guinness (Nicholson), William Holden (Shears), Jack Hawkins (Warden), Sessue Hayakawa (Saito), James Donald (Clipton), Ann Sears (Hemşire), Gooffrey Horne (Joyce), **Süre:** 161 dak.

27 yıl boyunca Lewis Milestone'un filmi «All Quiet On the Western Front» (1929/30) sinema tarihinin en ünlü savaş karşıtı filmi olarak kaldı. Ancak 1957'de David Lean'in Pierre Boulle'ın romanından sinemaya aktardığı «The Bridge on the River Kwai» ile birok yönden Milestone'un yapıtına eş değer bir film ortaya çıktı.

Film 2. Dünya Savaşı sırasında Burma ve Siam arasındaki balta girmemiş ormanlarda bir Japon esir kampında geçer.

İngiliz Albay Nicholson komutasındaki birlik komutanlıktan gelen emir sonucu Japonlara teslim olur. Birlik Japonlar tarafından esir kampına getirildikten sonra kendilerine Kwai nehri üzerinde bir köprü yapma görevinin verildiği açıklanır. Kampın komutanı Saito, köprünün zamanında bitmeyeceği korkusuyla, subayların da köprü yapımında çalışmasını isteyince, Nicholson Cenevre anlaşmasının savaş esirlerine nasıl davranılması gerektiğine ilişkin maddelerini öne sürerek, buna karşı çıkar.

Saito ağır cezalar ve hücre hapsi ile subayları çalışmaya zorlarken, askerler de Japonların komutası altında köprü inşaatına başlarlar. Nicholson kendisine verilen bütün cezalara rağmen fikrini değiştirmez ve sonuçta Saito subayların çalışması isteğinden vazgeçmek zorunda kalır.

Nicholson o güne kadar yapılan inşaatı gözden geçirdikten sonra, böyle giderse köprünün zamanında bitmesinin olanaksız olduğunu Saito'ya söyler. İngiliz subayların komutasında köprüyü yapmaya hazır olduğunu bildirir. Saito'nun bu öneriyi kabul etmesiyle, yeni planlarla ve inşaat yeri değiştirilerek köprünün yapımına başlanır.

Köprünün inşaatı sürerken içlerinde esir kampından kalan Amerikalı binbaşı Shears'ın da bulunduğu bir komando birliği Japonlar için büyük stratejik önemi olan köprüyü havaya uçurmak için yola çıkar.

İngilizler bütün güçlerini ortaya koyarak köprüyü zamanında bitirirler. Albay Nicholson eseriyle gurur duymaktadır. Japonlara İngilizlerin gücünü ve üstünlüğünü kanıtlamıştır. Köprünün tamamlanması dolayısıyla bir eğlencenin düzenlediği gece, komando birliği köprüye ulaşır ve dinamitleri yerleştirir. Ertesi gün, köprüden geçecek ilk tren beklenirken albay Nicholson dinamit kablolarını farkeder. Saito ile beraber köprünün havaya uçurulmasını engellemeye çalışır. Nicholson komando birliğindeki askerlerle çatışmada vurulur ve ölürken köprünün havaya uçurulmasını engellemekle hata yaptığını anlar, ancak, bir rastlantı sonucu manivelanın üzerine düşerek köprünün havaya uçmasını sağlar.

Pierre Boulle'in 2. Dünya Savaşında gerçekten yaşanmış bir olaydan yola çıkarak yazdığı roman sinemaya uyarlanırken ustaca değiştirildi ve belirgin olarak savaş karşıtı bir yapıt haline getirildi.

Sri Lanka ormanlarında 3.5 ayda çekilen ve 3 milyon dolara malolan Sam Spiegel'in bu 161 dakikalık destanı seyirci ve eleştirmenlerden olumlu not aldı. 8 dalda Oscar'a aday olan ve 7 dalda bu ödülü kazanan film, bugün klasikler arasına girmiştir. Bu arada filmin müziği de yıllarca dillerden düşmedi.

Amerika'da daha önce «Brief Encounter» (Kısa Buluşma, 1945), «Great Expectations» (Büyük Umutlar, 1946) ve «Olivier Twist» (1948) gibi filmleri ile tanınan David Lean, Oscar ödülünü kazanan ilk İngiliz yönetmen olarak Sinema tarihine geçti.

THE BRIDGE ON THE RIVER KWAI (KWAI KÖPRÜSÜ)
David Lean

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi erkek oyuncu : Alec Guinness
En iyi uyarlama senaryo: Pierre Boulle

En iyi görüntü yönetmeni: Jack Hildyard
En iyi özgün müzik: Malcolm Arnold
En iyi kurgu: Peter Taylor

DESIGNING WOMAN (AŞK ARZULARI/AYRI DÜNYALAR) Vincente Minelli

En iyi özgün senaryo: George Wells

THE ENEMY BELOW (KANLI DENİZ) Dick Powell

En iyi özel effektler: Walter Rossi

LES GIRLS (ÜÇ DÜNYA GÜZELİ/KIZLAR) George Cukor

En iyi kostüm: Orry-Kelly

THE JOKER IS WILD (ÇILGIN ŞARKICI) Charles Vidor

En iyi film şarkısı: «All the way»

LE NOTTI DI CABIRIA (CABIRIA'NIN GECELERİ) Federico Fellini (İTALYA)

En iyi yabancı film

SAYONARA Joshua Logan

En iyi yard. kadın oyuncu: Miyoshi Umeki
En iyi yard. erkek oyuncu: Red Buttons
En iyi çevre düzenlemesi: Ted Haworth, Robert Priestley
En iyi ses: George Groves

THE THREE FACES OF EVE (ÜÇ RUHLU KADIN) Nunnally Johnson

En iyi kadın oyuncu: Joanne Woodward

1958 : GIGI (GİGİ)

Yapım: Arthur Freed - M.G.M (ABD) **Yönetmen:** Vincente Minnelli **Senaryo:** Alan Jay Lerner **Görüntü Yönetmeni:** Joseph Ruttenberg. **Müzik:** Frederick Loewe (**Söz Yazarı:** Alan J. Lerner). **Oyuncular:** Leslie Caron (Gigi), Maurice Chevalier (Honoré Lachaille). Louis Jourdan (Gaston Lachaille), Hermione Gingold (Alvarez), Eva Gabor (Liane D'Exelmans). Jauques Bergerac (Sandomir), Isabel Jeans (Alicia), John Abbott (Manuel). **Süre:** 119 dak.

6 Nisan 1959'da MGM müzikalı «Gigi» 9 dalda Oscar aldı ve «Gone With the Wind» ,(1939), «From Here to Eternity» (1953) ve «On the Waterfront» (1954) filmlerinin 8 dalda Oscar kazanarak elde ettikleri rekoru kırdı.

«Gigi» ayrıca 2 özelliğe daha sahipti: Film aday olduğu bütün dallarda ödül aldı. Daha önce «Wings» (1927/28) «Grand Hotel». (1931/32) «It Happened One «Night», (1934) filmleri de bu başarıya erişmişlerdi. Öte yandan «Gigi» **hiçbir oyuncusunun** Oscar'a aday gösterilmediği yedinci Oscar filmiydi.

«My Fair Lady» (Benim Güzel Meleğim)'nin 1956'dan beri süren olağanüstü başarısı film haklarının satın alınmasını olanaksız kılınca MGM, «My Fair Lady»nin müziklerini besteleyen Alan Lerner ve Frederick Loewe'yi yeni bir müzikal için angaje etti. İki besteci kısa süren bir aramadan sonra Fransız yazarı Sidonie Gabrielle Colette'in romanı Gigi'de yola çıkarak bir müzikal yapmaya karar verdiler.

Bazı eleştirmenlere göre «Gigi», «My Fair Lady»nin Fransız aksanı ile yapılmış bir versiyonuydu. Gerçekten de Louis Jourdan, Leslie Caron ve Maurice Chevalier filmdeki «I Remember it Well, Thank Heaven for Little Girls ve Gigi» gibi şarkıları tipik Fransız aksanıyla söyleyerek oldukça ilgi çekiyorlardı.

«Gigi»nin 9 dalda Oscar almasının yanı sıra Maurice Chevalier de sinemaya yaptığı katkılardan dolayı bir özel Oscar ile ödüllendirildi.

GIGI Vincente Minelli
En iyi film

En iyi yönetmen
En iyi çevre düzenlemesi: W. A. Horning, P. Ames, H. Grace, K. Gleason
En iyi uyarlama senaryo: Alan Jay Lerner
En iyi görüntü yönetmeni (R): Joseph Ruttenberg
En iyi kostüm: Cecil Beaton
En iyi müzik (Müzikal): Andre Previn
En iyi kurgu: Adrienne Fazan
En iyi film şarkısı: «Gigi»

THE BIG COUNTRY (BÜYÜK ÜLKE) William Wyler
En iyi yard. erkek oyuncu: Burl Ives

THE DEFIANT ONES (KADER BAĞLAYINCA) Stanley Kramer
En iyi özgün senaryo: Nathan E. Douglas (= Ned Young), Harold J. Smith
En iyi görüntü yönetmeni (SB): Sam Leavitt

I WANT TO LIVE (YAŞAMAK İSTİYORUM) Robert Wise
En iyi kadın oyuncu: Susan Hayward

MON ONCLE (AMCAM) Jacques Tati (FRANSA/İTALYA)
En iyi yabancı film

THE OLD MAN AND THE SEA (İHTİYAR ADAM VE DENİZ) John Sturges
En iyi özgün müzik: Dimitri Tiomkin

SEPARATE TABLES (AYRI MASALAR) Delbert Mann
En iyi erkek oyuncu: David Niven
En iyi yard. kadın oyuncu: Wendy Hiller

SOUTH PACIFIC (PASİFİK İNCİSİ) Joshua Logan
En iyi ses: Fred Hynes

TOM THUMB (PARMAK ÇOCUK) George Pal
En iyi özel effektler: Tom Howard

1959: BEN-HUR (BEN-HUR)

Yapım: Sam Zimbalist - M.G.M. (ABD). **Yönetmen:** William Wyler. **Senaryo:** Karl Tunberg. **Görüntü Yönetmeni:** Robert Surtees, **Müzik:** Miklos Rozsa. **Oyuncular:** Charlton Heston (Judah Ben-Hur), Jack Hawkins (Quintus Arrius), Haya Harareet (Esther), Stephen Boyd (Messala), Hugh Griffith (Şeyh Ilderim), Martha Scott (Miriam), Cathy O'Donnell (Tirzah), Sam Jaffe (Simonides) **Süre:** 217 dak.

William Wyler'in yönettiği «Ben-Hur» 4 Nisan 1960'da tam 11 dalda Oscar ödülü alarak bu güne kadar kırılamayan bir rekorun sahibi oldu.

Lew Wallace'ın 1880'de yayımlanan çok satan romanı, ilk kez 1926'da Fred Niblo tarafından başrolde Ramon Novarro ile filme çekilmiş ve büyük ilgi görmüştü.

«Ben-Hur»un çekimine 5 yıl süren hazırlık çalışmalarından sonra, 20 Mayıs 1958'de, romandaki Cinecitta stüdyolarında başlandı. İlk olarak Andrew Marton ve Yakima Canutt'un yönetiminde filmin en önemli bölümünü oluşturan araba yarışı sahneleri çekildi. Sinema tarihinin bu en ünlü araba yarışı sahnesi, 217 dakikalık filmde 11 dakikalık bir bölümü oluşturmaktaydı ve 2 ay süren bir çalışma sonucu, 1 milyon dolar masraf yapılarak gerçekleştirildi.

Wyler filminde dul annesi ve kızkardeşi ile Kudüste yaşayan Prens Judah Ben-Hur'un öyküsünü anlatır. Kötü bir rastlantı sonucu Ben-Hur'un evinin damından düşen bir kiremit Romalı valinin başına çarpar. Bu olay üzerine Ben-Hur ve ailesi tutuklanır. Annesi ve kızkardeşi zindana atılır. Ben-Hur ise, bir Roma gemisinde yaşam boyu küreğe mahkum olur. Bir deniz savaşı sırasında Ben-Hur zincirlerini kopartır ve suya düşen filo komutanı Quintus Arrius'u kurtarır.

Arrius, hayatını kurtaran Ben-Hur'u Roma'ya götürür. İmparator Tiberius Ben-Hur'a verilen cezayı affeder ve ona özgürlüğünü geri verir. Ben-Hur inatla annesini ve kızkardeşini aramayı sürdürür. Ailesinin zindana atılması için emir veren kişi

olan Messala'dan annesinin ve kızkardeşinin öldüklerini öğrenir. Bu haber üzerine Roma'yı terkeder ve ünlü bir at yetiştiricisi olan Şeyh İlderim'in yanında yaşamaya başlar. Roma'da büyük bir araba yarışının yapılacağı ve bu yarışa Messala'nın da katılacağı haberi gelince Şeyh İlderim Ben-Hur'a en iyi 4 atıyla bu yarışa katılmasını önerir.

Araba yarışı Ben-Hur ile Messala arasında bir ölüm-kalım savaşına dönüşür. Arabası parçalanan Messala ağır yaralanır ve ölmeden önce Ben-Hur'a annesi ve kızkardeşinin cüzzama yakalandıklarını ve cüzzamlılar vadisinde yaşadıklarını söyler. Ben-Hur gerçekten annesini ve kızkardeşini cüzzamlılar vadisinde bulur ve cüzzamlı olmalarına rağmen onlara evinde bakar. Ben-Hur'un annesi ve kızkardeşi İsa'nın çarmıha gerildiği gün bir mucize ile iyileşirler.

«Ben-Hur» Oscar ödülünden başka, New York Film Eleştirmenleri ödülünü, İngiliz Akademi ödülünü de kazandı. National Board of Review'un yılın en iyi 10 filmi listesinde ise Fred Zinnemann'ın «The Nun's Story» (İnsanlık Uğruna) adlı filminin ardından ikinci sırayı aldı.

Ben-Hur, «Gone With the Wind», «Casablanca», «Citizen Kane» ve «All Quiet on the Western Front» gibi filmlerin yanında Hollywood klasiklerinden sayılır.

Film 1959'da MGM'i iflastan kurtardı ve baş oyuncusu Charlton Heston'un uluslararası üne kavuşmasını sağladı,

BEN-HUR William Wyler

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi erkek oyuncu: Charlton Heston
En iyi yard. erkek oyuncu: Hugh Griffith
En iyi çevre düzenlemesi (R): W. A. Horning, E. Carfagno, H. Hunt
En iyi görüntü yönetmeni: Robert L. Surtees
En iyi kostüm: Elizabeth Haffenden
En iyi özgün müzik: Miklos Rozsa
En iyi kurgu: Ralph E. Winters, John D. Dunning

En iyi özel effektler: A. A. Gillespie, R. MacDonald, M. Lory
En iyi ses: Franklin E. Milton

THE DAIRY OF ANNE FRANK (ANNE FRANK'IN HATIRA DEFTERİ) George Stevens

En iyi çevre düzenlemesi (SB): L. R. Wheeler, G. W. Davis, W. M. Scott, S. A. Reiss
En iyi görüntü yönetmeni (SB): William C. Mellor
En iyi yard. kadın oyuncu: Shelley Winters

A HOLE IN THE HEAD (MİAMİ MACERASI) Frank Capra

En iyi film şarkısı: «High Hopes»

ORFEU NEGRO (SİYAH ORFE) Marcel Camus (FRANSA/İTALYA/BREZİLYA)

En iyi yabancı film

PILLOW TALK (YASTIK SOHBETİ) Michael Gordon

En iyi özgün senaryo: R. Rouse, C. Green, S. Shapiro, M. Richling

PORGY AND BESS (PORGY VE BESS) Otto Preminger

En iyi özgün müzik (Müzikal): Andre Previn, Ken Darby

ROOM AT THE TOP (TEPEDEKİ ODA) Jack Clayton

En iyi kadın oyuncu: Simone Signoret
En iyi uyarlama senaryo: Neil Paterson

SOME LIKE IT HOT (BAZILARI SICAK SEVER) Billy Wilder

En iyi kostüm (SB): Orry-Kelly

1960 : THE APARTMENT (GARSONYER)

Yapım: Billy Wilder - Mirisch/United Artists (ABD). **Yönetmen:** Billy Wilder. **Senaryo:** Billy Wilder ve I. A. L. Diamond. **Görüntü Yönetmeni:** Joseph LaShelle. **Müzik:** Adolph Deutsch. **Oyuncular:** Jack Lemmon (Bud Baxter), Shirley MacLaine (Fran Kubelik), Fred MacMurray (J.D. Sheldrake), Ray Walston (Mr. Dobisch), Edile Adams (Miss Olson), Jack Kruschen (Dr. Dreyfuss), **Süre:** 125 dak.

1945 yılında «The Lost Weekend» ile Oscar kazanan ve «Sunset Boulevard» (Sunset Bulvarı, 1950), «Stalag 17» (Casuslar Kampı, 1953), «Sabrina» (Sabrina, 1954), «Witness for the Prosectuion» (Beklenmeyen Şahit, 1957) ve «Some Like it Hot» (Bazıları Sıcak Sever, 1959) gibi filmlerle en iyi yönetmen dalında Oscar'a aday olan Billy Wilder çarpık toplum düzenini konu alan cesur filmleriyle ve tabulara el atmadaki yürekliliğiyle Hollywood'un sayılı yönetmenleri arasına girmişti.

«Some Like it Hot»un kazandığı başarıdan sonra Wilder'in yeni filmi merakla bekleniyordu. Film «The Apartment» adlı bir güldürüydü ve başrolde yine Jack Lemmon oynuyordu.

Bud Baxter bir sigorta şirketinde memur clarak çalışmaktadır. Şirketteki bütün müdürlerin kadın memurlarla gizli aşk ilişkileri vardır. Mesleğinde hızla yükselmek isteyen Baxter, müdürlerinin sevgilileriyle evinde buluşmasına izin vermektedir.

Baxter, bölüm şefi Sheldrake ile ilişkisi olduğunu bilmeksizin asansörcü olarak çalışan Fran Kubelik'e aşık olur. Fran, Sheldrake ile bir buluşmasından sonra, Bakter'in evinde intihar girişiminde bulunur. Baxter Fran'ı baygın olarak bulur ve doktor çağırarak hayatını kurtarır. Sheldrake ve Baxter olaya kaza süsü vererek gizli kalması için çaba gösterirler. Ancak Baxter daha sonra Sheldrake'e anahtarını vermeyi reddeder ve işinde yükselmiş olmasına karşın firmadan istifa eder. Fran Baxter'in kendisini sevdiğini anlayınca, Sheldrake'i terk eder ve Baxter'e döner.

Wilder'in filmi birçok kişiyi düş kırıklığına uğrattı. Evlilik dışı aşk ilişkileri, intihar girişimi bir çok Amerikalı için bir film-

de hele bir güldürüde ele alınacak konular değildi. Wilder'in eleştiri ve taşlama gücünü bilenler için ise film, toplumdaki ahlaksızlıkları ortaya koyan ve meydan okuyan modern bir dramdı.

Karakterlerin ustaca çizilmesi, anlatımdaki tutarlılık ve içerdiği espiri filmin başarısındaki önemli nedenlerdi. Birçok eleştirmene göre «The Apartment» Wilder'in yönettiği en başarılı filmdi.

Oscar'dan başka New York Film Eleştirmenleri ödülü ve İngiliz Akademi ödülünü kazanan film, ticari açıdan da başarılı olarak Amerika ve Kanada'da 9 milyon dolar gelir sağladı.

«The Apartment» Wilder'e en iyi yapımcı, yönetmen ve senaryo dallarında 3 Oscar getirdi.

Wilder daha sonraki yıllarda «Irma La Douce» (Sokak Kızı İrma, 1963), «Kiss Me Stupid» (Öpsene Budala, 1964), «The Fortune Cookie» (Talihli Adam, 1966), «Avanti!» (Dokunma Gıdıklanırım, 1972), «The Front Page» (Baş Sayfa, 1974), «Fedora» (1978) gibi sanatsal ve ticari açıdan başarılı filmler yapmasına karşın bir daha Oscar ödülü kazanamadı.

THE APARTMENT (GARSONYER) Billy Wilder

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi özgün senaryo: Billy Wilder, I. A. L. Diamond
En iyi kurgu: Daniel Mandell
En iyi çevre düzenlemesi (SB): A. Trauner, E. G. Boyle

THE ALAMO (ALAMO FEDAİLERİ) John Wayne

En iyi ses: G. E. Sawyer, F. Hynes

BUTTERFIELD 8 (VİZONLU VENÜS) Daniel Mann

En iyi kadın oyuncu: Elizabeth Taylor

ELMER GANTRY Richard Brooks

En iyi erkek oyuncu: Burt Lancaster

En iyi yard. kadın oyuncu: Shirley Jones
En iyi uyarlama senaryo: Richard Brooks

EXODUS Otto Preminger

En iyi özgün müzik: Ernest Gold

THE FACTS OF LIFE (HAYATIN CİLVELERİ) Melvin Frank

En iyi kostüm (SB): Edith Head, Edward Stevenson

JUNGFRUKAELLAN (KAYNAK) Ingmar Bergman (İSVEÇ)

En iyi yabancı film

SONG WITHOUT END (SONSUZ ŞARKI) Charles Vidor

En iyi özgün müzik (Müzikal): Morris Stoloff, Harry Sukman

SONS AND LOVERS (OĞULLAR VE SEVGİLİLER) Jack Cardiff

En iyi görüntü yönetmeni (SB): Freddie Francis

SPARTACUS Stanley Kubrick

En iyi yard. erkek oyuncu: Peter Ustinov
En iyi görüntü yönetmeni (R): Russell Metty
En iyi kostüm (R): Valles, Bill Thomas
En iyi çevre düzenlemesi (R): A. Golitzen, E. Orbom, R. A. Gausman, J. Heron

POTE TIN KYRIAKI (PAZARLARI ASLA) Jules Dassin (YUNANİSTAN)

En iyi film şarkısı: «Never on Sunday»

THE TIME MACHINE (ZAMAN MAKİNASI) George Pal

En iyi özel effektler: Gene Warren, Tim Baar

1961 : WEST SIDE STORY (BATI YAKASININ HİKAYESİ)

Yapım: Robert Wise - Mirisch/United Artists (ABD). **Yönetmen:** Robert Wise ve Jerome Robbins. **Senaryo:** Ernest Lehman. **Görüntü Yönetmeni:** Daniel L. Fapp. **Müzik:** Leonard Bernstein ve Stephen Sondheim. **Oyuncular:** Natalie Wood (Maria), Richard Beymer (Tony), Russ Tamblyn (Riff), Rita Morena (Anita) George Chakiris (Bernardo), Simon Oakland (Schrank). **Süre:** 155 dak.

25 Eylül 1957'de sahneye konan ve büyük ilgi gören müzikal «West Side Story» 4 yıl sonra filme çekildi. Filmde Natalie Wood'un yanında o zamana kadar yalnız sahneden tanınan bir dizi genç oyuncu rol aldı.

Müzikal konusunu, Shakespeare'in «Rome-Juliet»inden almaktaydı. Jerome Robbins öyküyü 1950'ler Amerikasına uyarlamıştı.

Manhattan'da Amerikalı ve Portorikolu gençlerden oluşan sokak çetelerinin çatışması ve karşı çetelere mensup iki gencin birbirlerine aşık olması filmin konusunu oluşturmaktaydı.

6 Milyon dolara mal olan bu müzikal, Jerome Robbins ve Robert Wise tarafından yönetildi. Robbins'in dans sahnelerinin kusursuz çekimi için gösterdiği titizlik, zaman ve para kaybına neden olunca, işine 2,5 ay sonra son verildi. Koreografiyi Robbins'in yardımcıları Tommy Abbott, Margaret Banks ve Tony Mordenle üstlendiler ve Robert Wise filmi tek başına tamamladı.

«West Side Story», New York Film Eleştirmenleri ödülünü kazandıktan sonra 10 dalda da Oscar ödülünü kazandı. Oscar tarihinde ilk kez 2 yönetmen aynı film için Oscar'a layık görüldü.

«West Side Story» Avrupa'da büyük ticari başarı kazanarak. Hollywood müzikallerine Avrupa pazarının kapılarını açtı. Ayrıca filmin şarkıları da bütün dünyada aylarca listelerde kaldı.

WEST SIDE STORY (BATI YAKASININ HİKAYESİ) Robert Wise, Jerome Robbins
En iyi film

En iyi yönetmen
En iyi yard. kadın oyuncu: Rita Moreno
En iyi yard. erkek oyuncu: George Chakiris
En iyi çevre düzenlemesi (R): B. Leven, V.A. Gangelin
En iyi görüntü yönetmeni (R): Daniel L. Fapp
En iyi kostüm (R): Irene Sharaff
En iyi özgün müzik (Müzikal): S. Chaplin, J. Green, S. Ramin, I. Kostal
En iyi kurgu: Thomas Stanford
En iyi ses: Fred Hynes, G.E. Sawyer

BREAKFAST AT TIFFANY'S (ÇILGINLAR KRALİÇESİ) Blake Edwards

En iyi özgün müzik: Henry Mancini
En iyi film şarkısı: «Moon River»

LA CIOCIARA (İKİ KADIN/KIZIM VE BEN) Vittorio de Sica (İTALYA/FRANSA)

En iyi kadın oyuncu: Sophia Loren

LA DOLCE VITA (TATLI HAYAT) Federico Fellini (İTALYA/FRANSA)

En iyi kostüm (SB): Piero Gherardi

THE GUNS OF NAVARONE (NAVARON'UN TOPLARI) J. Lee Thompson

En iyi özel effektler: Bill Warrington Vivian C. Greenham

THE HUSTLER (SERSERİ) Robert Rossen

En iyi çevre düzenlemesi (SB): Hary Horner, Gene Callahan
En iyi görüntü yönetmeni (SB): Eugen Schüfftan

JUDGMENT AT NUREMBERG (NÜRNBERG MAHKEMESİ) Stanley Kramer

En iyi erkek oyuncu: Maximilian Schell
En iyi uyarlama senaryo: Abby Mann

SAESOM I EN SPEGEL (AYNANIN İÇİNDEN) Ingmar Bergman (İSVEÇ)

En iyi yabancı film

SPLENDOR IN THE GRASS (AŞK BAHÇESİ/GENÇLİK BİTERKEN) Elia Kazan

En iyi özgün senaryo: William Inge

1962 : LAWRENCE OF ARABIA (ARABİSTANLI LAWRENCE)

Yapım: Sam Spiegel — Horizon/Columbia İngiltere. **Yönetmen:** David Lean. Senaryo: Robert Bolt. **Görüntü Yönetmeni:** F.A. Young **Müzik:** Maurice Jarre. **Oyuncular:** Alec Cuinness (Prens Feisal), Anthony Quinn (Şeyh Auda Abu Tayi), Jack Hawkins (General Allenby), Peter O'Toole (Lawrence), Jose Ferrer (Türk Subay), Claude Rains (Mr. Dryden), Arthur Kennedy (Jackson Benley), Anthony Quayle (Brighton), Omar Sharif (Sherif Ali). **Süre:** 221 dak.

«The Bridge on the River Kwai»ın çekiminden üç yıl sonra yapımcı Sam Spiegel ve yönetmen David Lean yeni bir film için tekrar, bir aray geldiler. Önce Mahatma Gandhi'nin yaşamını filme almayı planladılar. Ama Spiegel 1960 şubatında T.E. Lawrence'ın yazdığı «Seven Pillars of Wisdom»un film haklarını satın alınca, ilk planlarından vazgeçtiler. Winston Churchill'in, «zamanımızın en büyük kişilerinde biri» diye nitelediği efsanevi ve esrarengiz T.E. Lawrence'ın öyküsü Spiegel ve Lean için çok ilginç bir konuydu.

Sam Spiegel'in baş rol için ilk tercihi Marlon Brando idi. Ancak Brando «Mutiny on the Bounty»nin (Gemide İsyan) çekimi nedeniyle bu cazip öneriyi kabul edemedi. Lawrence rolü sonuçta «Royal Shakespeare Theatre at Stratford on Avon»un 28 yaşındaki, İngiltere dışında tanınmayan İrlandalı oyuncusu Peter O'Toole'e verildi. Spiegel diğer roller için uluslararası üne

sahip Anthony Quinn, Alec Guinness, Jack Hawkins, Claude Rains, Arthur Kennedy gibi oyuncuları seçti. Öte yandan, Peter O'Toole'un yanında bir başka yeni isim —Ömer Şerif— bu filmle ünlendi.

Bu dev yapımın çekimine 15 Mayıs 1961'de Ürdün'de başlandı ve Fas, İspanya, Suudi Arabistan, İngiltere'de devam edildi. Kum fırtınaları, kuraklık gibi çöl koşulları çekim çalışmalarını zorlaştırırken, öte yandan bir çok sahnenin gerçekçi ve özgün olmasını sağladı.

Film T.E. Lawrence'ın 1935 yılında bir motosiklet kazası sonucu ölmesiyle başlar. Daha sonra geriye dönüş ile Lawrence'in öyküsü anlatılır. Lawrence 1916 yılında İngiliz ordusunun Kahire'deki başkomutanlığında istihbarat subayı olarak çalışmaktadır. Bir arap isyanı sonucu Türklerin gücünün kırılacağı düşüncesinde olan İngiliz Casusluk örgütünün başındaki Dryden, üstleri ve arkadaşları tarafıdan pek sevilmeyen Lawrence'ı Prens Faysal ile konuşmaya yollar. Lawrence uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra Faysal'a ulaşır ve kendi aralarında birlik sağlayamayan arapları ustaca yönlendirir. O zamana kadar olanaksız kabul edilen bir işi başararak, Türklerin elindeki Akaba'yı alır. Bu zaferden sonra Arap kabileleri kısa bir süre için de olsa Lawrence'ın önderliğinde birleşirler. Ama ulusal bilinçten yoksun olan Araplar, kazandıkları her zaferden sonra ganimetlerini toplayıp Lawrence'ı terketmektedirler. Lawrence İngilizlerden evvel Şam'ı alabilmek için Araplara silah ve para sağlar. İngiliz kuvvetleri general Allenby komutasında Şam'a girdiklerinde kent çoktan Araplar tarafından işgal edilmiştir.

Kentin stratejik önemi olan noktalarını aralarında paylaşmış olan Arap kabileleri arasında iktidar mücadelesi başlar. Oysa İngilizler ve Fransızlar, Türklerin terkettikleri toprakları çoktan aralarında paylaşmışlardır. Lawrence savaşta gösterdiği başarılardan ötürü albay rütbesine yükseltilir ve kendisine, bir asker olarak görevini başardığı bundan sonrasının ise politikacıların işi olduğu söylenir. Lawrence gerçekleşmesi için savaştığı «Birleşik Arap Ulusu» ve «Arap Ülkesi» düşüncesinin hiçbir zaman gerçekleşemiyeceğini anlar. Savaşın sonunda ne İngilizlerden ne de yıllarca birlikte savaştığı Araplardan hiç bir takdir görmeksizin, İngiltere'ye geri döner.

«Lawrence of Arabia» bir çok eleştirmen için sanatsal değer taşıyan nadir süperprodüksiyonlardandır. Robert Bolt'un yazdığı senaryo, David Lean'in usta yönetimi, Freddie Young'un olağanüstü görüntüleri ve oyuncuların gösterdiği yüksek performans filmin başarısını sağlayan etmenlerdi.

15 milyon dolara malolan bu 221 dakikalık film 7 dalda Oscar kazandı. David Lean bu filmden sonra Süperprodüksiyonların yönetmeni olarak ünlendi. Lean 1965'de «Dr. Zhivago» (Dr. Jivago) ve 1984'de «A Passage to India» (Hindistan'a bir geçit) filmleri ile 6. ve 7 inci kez en iyi yönetmen dalında Oscar'a aday oldu.

LAWRENCE OF ARABIAN (ARABİSTANLI LAWRENCE) David Lean

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi çevre düzenlemesi (R): J. Box, J. Stoll, D. Simoni
En iyi görüntü yönetmeni (R): Fred A. Young
En iyi özgün müzik: Maurice Jarre
En iyi kurgu: Anne Coates
En iyi ses: John Fox

DAYS OF WINE AND ROSES (GÜL VE ŞARAP) Blake Edwards

En iyi film şarkısı: «Days of wine and roses»

LES DIMANCHES DE VILLIE D'AVRAY (AVRAY KENTİNİN PAZARLARI) Serge Bourguignon (FRANSA)

En iyi yabancı film

DIVORZIO ALL'ITALIANA (İTALYAN USÜLÜ BOŞANMA) Pietro Germi (İTALYA)

En iyi özgün senaryo: Ennio de Concini, Alfredo Giannetti. Pietro Germi

THE LONGEST DAY (EN UZUN GÜN) Ken Annakin, Andrew Marton, Bernhard Wicki

En iyi Özel effektler: Robert MacDonald, Jacques Moumont

En iyi görüntü yönetmeni (SB): Jean Bourgoin, Walter Wottitz

THE MIRICLE WORKER (KARANLIĞIN İÇİNDEN) Arthur Penn

En iyi kadın oyuncu: Anne Bancroft
En iyi yard. kadın oyuncu: Patty Duke

THE MUSIC MAN Morton da Costa

En iyi uyarlama müzik: Ray Heindorf

SWEET BIRD OF YOUTH (YARALI KADIN/GENÇLİK) Richard Brooks

En iyi yard. erkek oyuncu: Ed Begley

TO KILL A MOCKINGBIRD (BÜLBÜLÜ ÖLDÜRMEK) Robert Mulligan

En iyi erkek oyuncu: Gregory Peck
En iyi çevre düzenlemesi (SB): A. Golitzen, H. Bumstead. O. Emert

En iyi uyarlama Senaryo: Horton Foote

WHATEVER HAPPENED TO BABY JANE? (KÜÇÜK BEBEĞE NE OLDU?) Robert Aldrich

En iyi kostüm (SB): Norma Koch

THE WONDERFUL WORLD OF BROTHERS GRIMM (HARİKALAR ALEMİ) George Pal, Henry Levin

En iyi kostüm (R): Mary Wills

1963: TOM JONES (TOM JONES)

Yapım: Tony Richardson — Woodfall/UA-Lopert İngiltere. **Yönetmen:** Tony Richardson. **Senaryo:** John Osborne. **Görüntü Yönetmeni:** Walter Lassally. **Müzik:** John Addison. **Oyuncular:** Albert Finney (Tom Jones). Susannah York (Sophie Western), Hugh Griffith (Squire Western), Edith Evans (Miss Western), Joan Greenwood (Lady Bellaston), Diane Cilento (Molly). **Süre:** 129 dak.

Daha önce küçük bütçeli ama kaliteli filmler yapan Tony Richardson, Henry Fielding'in 1749'da yayımlanan romanı Tom Jones'u sinemaya uyarladı. Richardson filme büyük zorluklarla parasal kaynak buldu. United Artists'in filmin finansmanını ve dağıtımını üstlenmesi ile film çekilebildi.

Film 18. Yüzyıl İngilteresinde geçer ve bir soylu ile hizmetçinin evlilik dışı çocukları Tom Jones'un öyküsünü anlatır. Tom bir büyük toprak sahibinin yanında büyür ve zamanını içki içmek, kavga etmek ve kadınlarla birlikte olmakla geçirir. Zengin bir ailenin kızı olan Sophie'ye aşık olması bile, diğer kadınlarla olan ilişkilerini kesmesine neden olmaz. Sophie'nin teyzesi, yeğeninin Tom ile ilişkisine karşıdır ve Sophie'nin Tom'un üvey kardeşi ile evlenmesini sağlamaya çalışır. Tom Londra'ya gider ve burada üvey kardeşinin hazırladığı bir komploya kurban giderek, hırsızlık suçundan ölüme mahkum olur. Tom'un evlilik dışı doğmasına karşın bir soylu olduğu ortaya çıkınca. Sophie'nin babası Tom'u ölümden kurtarır ve kızıyla evlendirir.

Tony Richardson, Tom Jones ile neşeli ve eğlenceli bir tarihi film yapmayı başardı. Filmde 18. Yüzyıl İngilteresinin toplumsal yaşamı, ahlak anlayışı canlı ve gerçekçi olarak betimlenmekteydi. Filmde kullanılan teknik hileler ve oyuncuların ortaya koyduğu kaliteli oyun, filme Amerika'da büyük ün kazandırdı. «Tom Jones» elde ettiği 17 milyon dolarlık gelirle en çok para getiren Oscar filmlerinden biri olurken, ayrıca Amerika'nın en önemli üç ödülünü de (Oscar, National Board of Review, New York Film Eleştirmenleri Ödülü) kazanma başarısını gösterdi. Bu ödüllere daha sonra İngiliz Akademi ödülü de eklendi.

TOM JONES Tony Richardson
En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi uyarlama senaryo: John Osborne
En iyi özgün müzik: John Addison

AMERICA AMERICA Elia Kazan
En iyi çevre düzenlemesi (SB): Gene Callahan

CLEOPATRA Joseph L. Mankiewicz
En iyi çevre düzenlemesi (R): J. DeCuir, J. M. Smith, H. Brown, H. Blumenthal R. Moyer, E. Webb, M. Pelling, B. Juraga, W. M Scott, P. S. Fox.
En iyi görüntü yönetmeni (R): Leon Shamroy
En iyi kostüm (R): I. Sharaff, V.N. Novarese.
En iyi özel effektler: Emil Kosa Jr.

HOW THE WEST WAS WON (BATININ (ZAFERİ) Henry Hathaway, John Ford, George Marshall
En iyi özgün senaryo: James R. Webb
En iyi kurgu: Harold F. Kress
En iyi ses: Franklin E. Milton

HUD (ÇILGINLARIN GÜNAHI) Martin Ritt
En iyi kadın oyuncu: Patricia Neal
En iyi yard. erkek oyuncu: Melvyn Douglas
En iyi görüntü yönetmeni (SB): James Wong Howe

IRMA LA DOUCE (SOKAK KIZI İRMA) Billy Wilder
En iyi uyarlama müzik: Andre Previn

IT'S A MAD, MAD, MAD, MAD WORLD (ÇILGIN DÜNYA) Stanley Kramer
En iyi ses effektleri: Walter G. Elliott

LILIES OF THE FIELD (ÇAYIRDAKİ ZAMBAKLAR) Ralph Nelson
En iyi erkek oyuncu: Sidney Poitier

OTTO E MEZZO (SEKİZ BUÇUK) Federico Fellini (İTALYA/ FRANSA)

En iyi yabancı film
En iyi kostüm (SB): Piero Gherardi

THE V.I.P.S (ÇOK ÖNEMLİ KİŞİLER) Anthony Asquith

En iyi yard. kadın oyuncu: Margaret Rutherford

PAPA'S DELICATE CONDITION George Marshall

En iyi film şarkısı: «Call me Irresponsible»

1964 : MY FAIR LADY (BENİM GÜZEL MELEĞİM)

Yapım: Jack L. Warner - Warner Brothers (ABD). **Yönetmen:** George Cukor. **Senaryo:** Alan Jay Lerner. **Görüntü Yönetmeni:** Harry Stradling. **Müzik:** Frederick Loewe (**Söz Yazarı:** A. J. Lerner). **Oyuncular:** Audrey Hepburn (Eliza Doolittle), Rex Harrison (Prof. Higgins), Stanley Holloway (Alfred Doolittle), Wilfried Hyde-White (Pickering), Gladys Cooper (Mrs. Higgins), Theodore Bikel (Zoltan Karpathy), Jeremy Britt (Freddy Eynsford-Hill). **Süre.** 175 dak.

1962 Şubatında Warner Brothers bütün zamanların en çok para getiren müzikalı «My Fair Lady»nin film haklarını satın aldı.

«My Fair Lady»nin bugüne kadar eşi görülmemiş başarısı ilk sahneye konduğu 15 Mart 1956'da başladı. Oyun 6,5 yılda 2717 kez sahnelenerek Amerika tiyatro tarihinde bir rekor kırdı. Broadway'de o zaman 19 yaşında olan Julie Andrews, Eliza Doolittle'ı, Rex Harrison da Prof. Higgins'i oynamışlardı. Yapımcı Jack L. Werner, Prof. Higgens rolünü Rex Harrison'a verirken çiçekçi kız Eliza rolü için Julie Andrews yerine Audrey Hepburn'ü seçti.

Hepburn daha önce Warner Brothers'in yapımcılığını üstlendiği «Nun's Story» (İnsanlık Uğruna, 1959) de de baş rolü oynamıştı ve Amerika'da Julie Andrews'dan daha çok tanınmaktaydı.

Georg Bernard Shaw'ın «Pygmalion» adlı güldürüsünden uyarlanan «My Fair Lady» 12 dalda Oscar'a aday oldu ve 8 ödül kazandı.

Bu Broadway klasiği yapım, masraflarının yüksek olmasına karşın Warner Brothers'a büyük gelir sağladı. Bir eleştirmen bu olayı, «Jack L. Werner altından altın elde etmeyi şaşılacak derecede iyi biliyor» şeklinde yorumladı.

«My Fair Lady»nin Oscarla ödülendirilmesi, özellikle Avrupa'da şaşkınlık ve tepki ile karşılandı. Bir çok eleştirmene göre «Dr. Strangelove» (S. Kubrick) ve «Zorba the Greek» (Cacayannis), Cukor'un sinemaya yeni bir şey getirmeyen bu müzikalinden kat kat daha üstündü.

MY FAIR LADY (BENİM GÜZEL MELEĞİM) George Cukor

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi erkek oyuncu: Rex Harrison
En iyi uyarlama senaryo: Alan Jay Lerner
En iyi çevre düzenlemesi (R): G. Allen, C. Beaton, G. J. Hopkins
En iyi görüntü yönetmeni (R): Harry Stradling
En iyi kostüm (R): Cecil Beaton
En iyi uyarlama müzik: Andre Previn
En iyi ses: George R. Groves

BECKET Peter Glenville

En iyi uyarlama senaryo: Edward Anhalt

FATHER GOOSE (ŞAŞKIN BABA) Ralph Nelson

En iyi özgün senaryo: S. H. Barnett, P. Stone, F. Tarloff

GOLDFINGER (ALTIN PARMAK) Guy Hamilton

En iyi ses effektleri: Norman Wanstall

IERI, OGGI, DOMANI (DÜN, BUGÜN. YARIN) Vittorio de Sica (İTALYA/FRANSA)

En iyi yabancı film

MARY POPPINS Robert Stevenson

En iyi kadın oyuncu: Julie Andrews
En iyi özgün müzik: Richard M. Sherman, Robert B. Sherman
En iyi film şarkısı: «Chim Chim Cheree»
En iyi kurgu: Cotton Warburton
En iyi özel effektler: P. Ellenshaw, H. Luske, E. Lycett

THE NIGHT OF THE IGUANA (İGUANA GECELERİ) John Huston

En iyi kostüm (SB): Dorothy Jeakins

TOPKAPI Jules Dassin

En iyi yard. erkek oyuncu: Peter Ustinov

ZORBA THE GREEK (ZORBA) Michael Cacoyannis (ABD/YUNANİSTAN)

En iyi yard. kadın oyuncu: Lila Kedrova
En iyi çevre düzenlemesi (SB): Vassilis Fotopoulos
En iyi görüntü yönetmeni (SB): Walter Lassally

1965 : THE SOUND OF MUSIC (NEŞELİ GÜNLER)

Yapım: Robert Wise - 20th Century-Fox (ABD). **Yönetmen:** Robert Wise, **Senaryo:** Ernest Lenman, **Görüntü Yönetmeni.** Ted McCord. **Müzik:** Richard Rodgers. **Oyuncular:** Julie Andrews (Maria), Christopher Plummer (Baron Georg Trapp), Eleanor Parker (Schraeder), Richard Haydn (Max Detweiler), Charmian Carr (Liesl). **Süre:** 172 dak.

Richard Rodgers ve Oscar Hammerstein II'nin yazdıkları müzikal «The Sound of Music» 1959'da Broadway'de sahneye

kondu ve 4 yıl süreyle oynadı. 1960'da 20th Century Fox, müzikalin film haklarını Broadway'de sahnelenmesi sona erdikten sonra filme çekmek koşuluyla bir milyon dolara satın aldı.

1963'de filmin çekimini üstlenen William Wyler, çekimin başlayamaması sonucu başka bir film için daha önce imzaladığı bir anlaşmaya uyarak bu görevden ayrıldı. Bunun üzerine yapımcı Robert Wise filmin yönetimini üstlendi. Baş rol için düşünülen Doris Day'in bunu kabul etmemesi üzerine rol Julie Andrews'e verildi.

Film 10 hafta süren çalışma sonucu Salzburg'da çekildi. «The Sound of Music» Tirol'den güzel görüntüler, aile ve din kavramlarına ustaca yaklaşım, Julie Andrews'in çekiciliği ve akılda kalan müziği ile profesyonelce çekilmiş bir filmdi.

5 Oscar ödülü kazanan «The Sound of Music» gösterime çıktığı andan itibaren olağanüstü ticari başarı kazandı. «Gone With the Wind»in rekorunu kırarak, o zamana dek en çok para getiren film oldu ve 79 milyon dolar gelir sağladı.

Film, kazandığı bu başarıya rağmen eleştirmenler tarafından «itici» ve «zevksiz» olarak nitelendi ve Oscar ödülü alması eleştirildi. Gerçekten de 1965 yılında Oscar'a aday filmler içinde bu ödülü «The Sound of Music»den daha fazla hak etmiş yapıtlar vardır.

«The Sound of Music» kazandığı büyük ticari başarıya karşın film endüstrisine çok zararı dokunan etkiler yarattı. Başta 20th Century Fox olmak üzere, birçok stüdyo bu filmden sonra «Doctor Doolittle» (1966), «Star» (1968) gibi pahalı yapımlara yöneldiler ve büyük mali zararlara uğradılar.

THE SOUND OF MUSIC (NEŞELİ GÜNLER) Robert Wise
En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi uyarlama müzik: Irwing Kostal
En iyi kurgu: William Reynolds
En iyi ses: James P. Corcoran, Fred Hynes

CAT BALLOU (KANUNSUZ SİLAHŞÖR) Elliot Silvesrstein
En iyi erkek oyuncu: Lee Marvin

DARLING John Schlesinger
En iyi kadın oyuncu: Julie Christie
En iyi özgün senaryo: Frederic Raphael
En iyi kostüm (SB): Julie Harris

DOCTOR ZHIVAGO (DR JİVAGO) David Lean
En iyi uyarlama senaryo: Robert Bolt
En iyi çevre düzenlemesi (R): J. Box, T. Marsh, D. Simoni
En iyi görüntü yönetmeni (R): Fred Young
En iyi özgün müzik: Maurice Jarre
En iyi kostüm (R): Phyllis Dalton

THE GREAT RACE (BÜYÜK YARIŞ) Blake Edwards
En iyi ses effektleri: Tregoweth Brown

OBCHOD NA KORZE (ANA CADDEDEKİ DÜKKAN) Jan Kadar, Elmar Klos (ÇEKOSLAVAKYA)
En iyi yabancı film

A PATCH OF BLUE (SEVGİLİ ARKADAŞIM) Guy Green
En iyi yard. kadın oyuncu: Shelley Winters

THE SANDPIPER (ÜMİTSİZ AŞK/ZORLU AŞK) Vincente Minelli
En iyi film şarkısı: «The shadow of your smile»

THE SHIP OF FOOLS (APTALLAR GEMİSİ) Stanley Kramer
En iyi çevre düzenlemesi (SB): Robert Clatworthy, Joseph Kish
En iyi görüntü yönetmeni (SB): Ernest Laszlo

A THOUSAND CLOWNS (BİN PALYAÇO) Fred Coe
En iyi yard. erkek oyuncu: Martin Balsam

THUNDERBALL Terence Young
En iyi özel effektler: John Stears

1966 : A MAN FOR ALL SEASONS (HER DEVRİN ADAMI)

Yapım: Fred Zinnemann - Columbia/Highland İngiltere. **Yönetmen:** Fred Zinnemann. **Senaryo:** Robert Bolt. **Görüntü Yönetmeni:** Ted Moore. **Müzik:** Georges Delerue. **Oyuncular:** Paul Scofield (Sir Thomas Morus), Wendy Hiller (Alice Morus), Leo McKern (Thomas Cromwell), Robert Shaw (8. Henry) Orson Welles (Kardinal Wolsey) Susannah York (Margaret Morus), Vanessa Redgrave (Anna Boleyn). **Süre** 120 dak.

Bir İngiliz-Amerikan ortak yapımı olan «A Man For All Seasons» 39. Oscar ödül töreninin süpriz galibi oldu. Columbia tarafından finanse edilen, bir Hollywood yönetmeni tarafından İngiltere'de, İngiliz oyuncularla çekilen film, İngiliz başbakanı Sir Thomas Morus'un yaşamının son dönemini anlatmaktaydı. Filmin stüdyo yerine şatolar, katadraller gibi özgün yerlerde çekilmesi, masrafların 2 milyon doların altında kalmasını sağladı. Zinnemann filmin çekiminin sona ermesinden sonra kendisiyle yapılan bir konuşmada filmin bu kadar ucuza malolmasını şöyle açıkladı. «Herşey istediğimiz gibi oldu. Hatta hava koşulları bile senaryoya uydu. Güneşli bir günde çekim yapmamız gerektiğinde güneş açıyordu. Havanın kapalı olması gerektiğinde, göğü bulutlarla kaplı görüyorduk. Hatta bir sahne kar yağarken çekilmeliydi ve Nisan ayında kar yağdı.»

Film, 1523 yılında İngiliz parlamentosunun sözcülüğüne seçilen, 1529'da da kral 8. Henry tarafından başbakanlığa atanan Sir Thomas Morus'un yaşam öyküsünü anlatır. 1533 yılında kral 8. Henry katolik kilisesinden ayrılır ve karısı Catherine'den boşanarak kısa bir süre sonra sevgilisi Anna Boleyn ile evlenir. Katolik kilisesinin kurallarına karşı olan bu tutumu yüzünden 8. Henry afaroz edilir. İngiliz parlamentosu, Vatikan ile bağların koparılmasını yasallaştırarak, bir İngiliz kilisesinin kurulmasını ve kralın da kilisenin ruhani başkanı olmasını kararlaştırır. 8. Henry ülkedeki bütün din adamlarının ve yüksek düzeydeki görevlilerin bu yeni düzeni onaylamaları ve kendisine bağlılık yemini etmelerini ister. Aralarında Sir Thomas Morus'un da bulunduğu bir avuç katolik, kralın Vatikan'a karşı tutumu-

nu onaylamazlar. Papa'ya karşı aldığı bu tavırda herkesin desteğine gereksinimi olan 8. Henry, Sir Thomas Morus'u düşüncesini değiştirmemesi halinde ölümle tehdit eder. Arkadaşları ve akrabalarının Sir Thomas Morus'u düşüncesinden vazgeçirmek için yaptıkları çabalar boşa gider. 8. Henry, 6 Temmuz 1535 de, bu dik kafalı ama ilkelerine sadık devlet adamını idam ettirir.

Ortaçağ İngiltere'sindeki entrika ve inanç gücünü anlatan bu film canlı ve hızlı temposuyla «starlar» kullanmaksızın başarı kazandı ve 6 Oscar aldı. Tiyatroda Sir Thomas Morus rolünü üstlenmiş olan Paul Scofield, filmde de aynı rolde gözkamaştırıcı bir oyun ortaya koyarak, New York Film Eleştirmenleri ödülünü, İngiliz Akhademi ödülünü Natinoal Board of Review'un en iyi erkek oyuncu ödülunü ve en iyi erkek oyuncu Oscar'ını aldı. Yazar ve oyuncu Robert Shaw'da, 8. Henry rolüyle seyircileri ve sinema eleştirmenlerini büyüledi. Fred Zinnemann, «My Fair Lady» «Dr. Jivago», «Cleopatra» gibi pahalı ve gösterişli yapımların sinema dünyasını etkilediği bir dönemde, «A Man For All Seasons» gibi riskli bir yapımı gerçekleştirmenin ödülünü, en iyi yapımcı ve yönetmen dallarında iki Oscar kazanarak aldı. Görsel ve içerik açısından olağanüstü iyi bir film olan «A Man For All Seasons», New York Film Eleştirmenleri, National Board of Review ödüllerinden sonra İngiliz Akademi ödülünü de kazandı.

A MAN FOR ALL SEASONS (HER DEVRİN ADAMI) Fred Zinnemann

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi erkek oyuncu: Paul Scofield
En iyi uyarlama senaryo: Robert Bolt
En iyi görüntü yönetmeni (R): Ted Moore
En iyi kostüm (R): E. Haffenden, J. Bridge

BORN FREE (HÜR DOĞANLAR) James Hill

En iyi özgün müzik: John Bary
En iyi film şarkısı: «Born Free»

FANTASTIC VOYAGE (ESRARENGİZ YOLCULUK) Richard Fleischer

En iyi çevre düzenlemesi (R). J. M. Smith, D. Hennesy, W.M. Scott. S,A. Reiss
En iyi özel effektler: Art Cruickshank

THE FORTUNE COOKİE (TALİHLİ ADAM) Billy Wilder

En iyi yard. erkek oyuncu: Walter Matthau

A FUNNY THING HAPPENED ON THE WAY TO THE FORUM (APTALLAR ŞEHRİ) Richard Lester

En iyi uyarlama müzik: Ken Thorne

GRAND PRIX (ÖLÜMLE YARIŞANLAR) John Frankenheimer

En iyi kurgu: F. Steinkamp. H. Berman, S. Linder, F. Santillo
En iyi ses: Franklin E. Milton
En iyi ses effektleri: Gordon Daniel

UN HOMME ET UNE FEMME (BİR KADIN BİR ERKEK) Claude Lelouch (FRANSA)

En iyi yabancı film
En iyi özgün senaryo: Claude Lelouch, Pierre Uytterhoeven

WHO'S AFRAID OF VIRGINIA WOOLF (KİM KORKAR HAİN KURTTAN) Mike Nichols

En iyi kadın oyuncu: Elizabeth Taylor
En iyi yard. kadın oyuncu: Sandy Dennis
En iyi çevre düzenlemesi (SB): R. Sylbert, G.J. Hopkins
En iyi görüntü yönetmeni (SB): Haskell Wexler
En iyi kostüm (SB): Irene Sharaff

1967: IN THE HEAT OF THE NIGHT
(GECENİN SICAĞINDA)

Yapım: Walter Mirisch — Mirisch/United Artists (ABD). **Yönetmen:** Norman Jewison. **Senaryo:** Sterling Silliphant. **Görüntü Yönetmeni:** Haskell Wexeer. **Müzik:** Quincy Jones. **Oyuncular:** Sidney Poitier (Virgil Tibbs), Rod Steiger (Bill Gillespie), Warren Oates (Sam Wood), Lee Grant (Leslie Colbert), James Patterson (Purdy), Quentin Dean (Dolores Purdy)). **Süre:** 109 dak.

1967 yılının favori filmleri Arthur Penn'in «Bonny and Clyde»ı ve Mike Nichols'un «The Graduate»ı (Aşk Mevsimi) idi. Ancak Martin Luther King Jr.'un öldürülmesi nedeniyle, planlandığı tarihten iki gün sonra, 10 Nisan 1968'de yapılan Oscar ödül töreninde Norman Jewison'un polisiye filmi «In the Heat of The Night» en iyi film Oscar'ını kazandı. Bu polisiye film, John Ball'ın zenci dedektif Virgil Tibbs'in serüvenlerini anlatan kitabından uyarlanmıştı.

Missisipi'de küçük bir kentte zengin bir fabrikatör, sıcak bir eylül akşamı öldürülür. Kentin Polis şefi Gillespie bu cinayeti çözemeyince kendisine yardım için Philadelphia'dan, karmaşık polisiye vakaları çözmekle belli bir ün yapmış olan dedektif Virgil Tibbs gönderilir. Gillespie, ırk ayrımının hala yoğun bir biçimde sürdüğü bu kentte bir zenci ile birlikte çalışmaktan tedirgin olur. Virgil Tibbs'in yetenekli bir polis olması, Gillespie'nin ona karşı duyduğu önyargıların kaybolmasına neden olur. Sonuçta birbirinden çok farklı olan bu iki insan katili yakalarlar ve değişik ırk ve dünya görüşlerine sahip olan insanların da birbirlerine saygı duyup, birlikte çalışabileceklerini anlarlar.

Jewison seyircilere sürükleyici bir polisiye film sunarken, gerilimi Gillespie ile Tibbs arasındaki çatışmada odaklandırıyordu. Oscar tarihinde ilk kez bir polisiye film, en iyi film ödülünü kazandı. Daha önce Sherllock Holmes, Charlie Chan, Miss Marple, Philip Marlow ve Sam Spade gibi dedektiflerin oynadığı filmler büyük ticari başarı kazanmıştı, ama Amerikan

THE GRADUATE (AŞK MEVSİMİ/MEZUN) Mike Nichols

En iyi yönetmen

GUESS WHO'S COMING TO DINNER (BEKLENMEYEN MİSAFİR) Stanley Kramer

En iyi kadın oyuncu: Katharine Hepburn
En iyi özgün senaryo: William Rose

OSTRE SLEDOVANE VLAKY (YAKINDAN GÖZLENEN TRENLER) Jiri Menzel (ÇEKOSLAVAKYA)

En iyi yabancı film

THOROUGHLY MODERN MILLIE (ÇAĞDAŞ MİLLİE) George Roy Hill

En iyi özgün müzik: Elmer Bernstein

1968: OLIVER (OLİVER)

Yapım: John Woolf - Columbia/Warwick/Romulus (İngiltere). **Yönetmen:** Carol Reed. **Senaryo:** Vernon Harris, **Görüntü Yönetmeni:** Oswald Morris. **Müzik:** Lionel Bart. **Oyuncular:** Ron Moody (Fagin), Oliver Reed (Bill Sikes), Mark Lester (Oliver Twist), Harry Secombe (Mr. Bumble), Shani Wallis (Nancy), Jack Wild (Artful Dodger). **Süre:** 146 dak.

«Gigi» (1958), «West Side Story» (1961), «My Fair Lady» (1964) ve «The Sound of Music» (1965)'den sonra Oliver, 11 yıl içinde en iyi film Oscar'ını alan beşinci müzikal oldu. Charles Dickens'in romanı Oliver Twist, 1909, 1910, 1912, 1916, 1922 ve 1933 yıllarında filme alınmıştı. Ancak bu edebiyat klasiğinden yapılan filmlerin en ünlüsü, David Lean tarafından 1948'de çekilen ve o zaman 34 yaşında olan Alec Guinness'in, olağanüstü oyunuyla uluslararası üne kavuştuğu filmdi.

Filmin öyküsü 1830 yıllarında Londra ve çevresinde geçer. Oliver Twist, annesinin ölümünden hemen sonra bir yetimler yurduna yerleştirilir. Oliver çalışabilecek yaşa gelince bir islahevine gelir. Bir gün daha fazla yemek isteyince, islahevinin müdürü bu terbiyesiz hareketinden ötürü Oliver'i ölü gömücüsü Sowverberry'e satar. Oliver burada Sowerberry'nin yardımcısı tarafından sürekli horlanınca, dayanamayıp Londra'ya kaçar. Londra da Fagin'in yönettiği yoksul çocuklardan oluşan bir hırsızlar çetesinin üyesi Artful Dodger ile tanışır. Bir gün hırsızlık suçundan yakalanır, mahkeme tarafından suçsuzluğu kanıtlanınca, parası çalınan Mr. Brownlow Oliver'e acır ve onu evine alır. Oliver bu evde düzenli bir eğitim görerek mutlu günler yaşar. Fagin ve ortağı Bill Sikes, Oliver'in kendilerini ihbar edeceğinden korktukları için Nancy adlı bir kızın yardımıyla Oliver'i kaçırır. Nancy bir süre sonra yaptığından utanır ve Dr. Brownlow'a başvurur. Mr. Brownlow bu arada Oliver'in kendi yeğeninin oğlu olduğunu öğrenmiştir. Bill Sikes Nancy'nin Oliver'e yardım edeceğini öğrenince onu öldürür ve Oliver'i rehin alarak kaçmaya çalışırsa da başaramaz.

11 dalda Oscar'a aday gösterilen Oliver filminin yönetmen Carol Reed — daha önce de «The Fallen Idol» (Meşum Kadın, 1949) ve «The Third Man» (Üçüncü Adam, 1950) filmleriyle bu ödüle aday gösterilmişti— bu filmiyle beklediği Oscar ödülünü kazandı.

Daha sonra «Hello Dolly» (Cici Kız, 1969), «Fiddler on the Roof» (Damdaki Kemancı, 1971), «Cabaret» (Kabare, 1972) ve «All That Jazz» (Bütün O Caz, 1979) gibi müzikaler Oscar'a aday olmalarına karşın, bu ödülü kazanamadılar ve Oliver bugüne dek en iyi film Oscar'ını alan son müzikal oldu.

OLIVER Carol Reed

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi çevre düzenlemesi: J. Box, T. Marsh, V. Dixon, K. Muggleston
En iyi uyarlama müzik: John Green
En iyi ses: Shepperton Stüdyosu ses bölümü

BULLIT (GANGSTERİN KADERİ) Peter Yates

En iyi kurgu: Frank P. Keller

CHARLY Ralph Nelson

En iyi erkek oyuncu: Cliff Robertson

FUNNY GIRL (KOMİK KIZ) William Wyler

En iyi kadın oyuncu: Barbra Streisand

THE LION IN WINTER (KIŞ ASLANI/KOCA ASLAN) Anthony Harvey

En iyi kadın oyuncu: Katharine Hepburn
En iyi uyarlama senaryo: James Goldman
En iyi özgün müzik: John Barry

THE PRODUCERS (YAPIMCILAR) Mel Brooks

En iyi özgün senaryo: Mel Brooks

ROMEO AND JULİET (ROMEO VE JULİET) Franco Zeffirelli

En iyi görüntü yönetmeni: Pasqualino de Santis
En iyi kostüm: Danilo Donati

ROSEMARY'S BABY (ROSEMARY'NİN BEBEĞİ) Roman Polanski

En iyi yard. kadın oyuncu: Ruth Gordon

THE SUBJECT WAS ROSES (GÜLLERDEN KONUŞUYORDUK) Ulu Grosbard

En iyi yard. erkek oyuncu: Jack Albertson

THE THOMAS CROWN AFFAIR (KİBAR SOYGUNCU) Norman Jewison

En iyi film şarkısı: «The windmills of your mind»

2001: A SPACE ODYSSEY (2001 UZAY MACERASI) Stanley Kubrick

En iyi özel effektler: Stanley Kubrick

VOINA I MIR (SAVAŞ VE BARIŞ) Sergej Bondartschuk (SOVYETLER BİRLİĞİ)

En iyi yabancı film

1969: MIDNIGHT COWBOY (GECEYARISI KOVBOYU)

Yapım: Jerome Hellman — United Artists (ABD). **Yönetmen:** John Schlesinger. **Senaryo:** Waldo Salt. **Görüntü Yönetmeni:** Adam Holender. **Müzik:** John Barry. **Oyuncular:** Dustin Hoffman (Enrico [Ratso] Rizzo), Jon Voight (Joe Buck), Brenda Vaccaro (Shirley), John McGiver (Mr. O'Daniel), Sylvia Miles (Cass Trehune), Ruth White (Sally Buck). **Süre:** 113 dk.

1965 yılında «Darling» ile uluslararası ün kazanan İngiliz yönetmen John Schlesinger 1969'da James Leo Herlihly'nin «Midnight Cowby» adlı romanını sinemaya uyarladı. Midnight Cowboy, yaşamını tabak yıkayarak kazanan bir Teksaslıdır. Tabak yıkamaktan başka yeteneklere sahip olduğuna inanan Buck, yalnız kadınlara jigololuk yaparak zengin olmak amacıyla New York'a gelir. New York'ta sefil bir hayat yaşayan tüberkülozlu Ratso ile tanışır. Ratso ve Buck farklı karakterlere sahip olmalarına karşın beraberliklerini sürdürürler, önlerine çıkan sorunları çözmede birbirlerine yardımcı olmaya çalışırlar. Bu iki yalnız insanın birlikteliği zamanla çok iyi bir arkadaşlığa dönüşür. İkisi de yaşamlarında ilk kez bir başka insan için var olmanın ne demek olduğunun bilincine varırlar. Sonuçta bekledikleri gün gelir: Buck, Ratso ile Florida'ya gitmek için gerekli parayı biraraya getirir ama Ratso'nun düşü gerçekleşemez.

John Schlesinger'in Ratso rolü için ilk tercihi Dustin Hoffman'dı. Hoffman «The Graduate» (Aşk Mevsimi)'den sonraki bu ilk önemli rolü ile ikinci kez Oscar'a aday gösterildi ve İngiliz Akademisinin en iyi oyuncu ödülünü kazandı.

Schlesinger, Joe Buck rolünü Michael Sarrazin'e vermeyi düşünüyordu, ancak Sarrazin kısa bir süre önce Üniversal stüdyosuyla bir anlaşma imzaladığı için bu rolü kabul edemedi. Bunun üzerine «Midnight Cowboy» rolü, 30 yaşındaki tiyatro oyuncusu John Voight'e verildi. Voight olağanüstü oyunuyla New York Film Eleştirmenleri ödülünü aldı ve Oscar'a aday gösterildi.

Midnight Cowboy; Teksas, Florida ve New York'da çekildi. Özellikle New York gettolarında çekilen ve kötü yaşam koşullarını gösteren gerçekçi sahneler filmin başarısına katkıda bulundu. Film gençlik için zararlı sahneler içerdiği savıyla 16 yaşın altındaki seyircilere yasaklanmasına karşın, 20 milyon dolar gelir sağlayarak büyük ticari başarı elde etti.

6 dalda Oscar'a aday gösterilen «Midnight Cowboy» 3 ödül aldı. Daha önceki yıllarda ödül kazanan içerikten yoksun müzikallerden sonra «Midnight Cowboy» ile toplumsal sorunlara değinen bir film ödüllendirilmiş oluyordu.

MIDNIGHT COWBOY (GECEYARISI KOVBOYU) John Schlesinger
En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi uyarlama senaryo: Waldo Salt

ANNE OF THOUSAND DAYS (BİN GÜNLÜK MUTLULUK) Charles Jarrott
En iyi kostüm: Margaret Furse

BUTCH CASSIDY AND THE SUNDANCE KID (SONSUZ ÖLÜM) George Roy Hill
En iyi özgün senaryo: William Goldman
En iyi görüntü yönetmeni: Conrad Hall
En iyi özgün müzik: Burt Bacharach
En iyi film şarkısı: «Raindrops keep fallin on my head»

CACTUS FLOWER (KAKTÜS ÇİÇEĞİ) Gene Saks

En iyi yard. kadın oyuncu: Goldie Hawn

HELLO DOLLY (CİCİ KIZ) Gene Kelly

En iyi çevre düzenlemesi: J. DeCuir, J.M. Smith, H. Blumenthal, W. M. Scott G. Hopkins, R. Bretton
En iyi uyarlama Müzik: Lennie Hayton, Lionel Newman
En iyi ses: Jack Salomon, Murray Spivack

MAROONED (FEZADA KAYBOLANLAR/BOŞLUKTA) John Sturges

En iyi özel effektler: Robbie Robertson

THE PRIME OF MISS JEAN BRODIE (GENÇ KIZLAR) Ronald Neame

En iyi kadın oyuncu: Maggie Smith

THEY SHOOT HORSES, DON'T THEY? (ATLARI DA VURURLAR/SON GERÇEK) Sydney Pollack

En iyi yard. erkek oyuncu: Gig Young

TRUE GRIT (İZ PEŞİNDE) Henry Hathaway

En iyi erkek oyuncu: John Wayne
En iyi film şarkısı: «True Grit»

Z (Z/ÖLÜMSÜZ) Constantin Costa-Gavras FRANSA/CEZAYİR)

En iyi yabancı film
En iyi kurgu: Françoise Bonnot

1970: PATTON (GENERAL PATTON)

Yapım: Frank McCarthy — 20th Century-Fox (ABD). **Yönetmen:** Franklin J. Schaffner. **Senaryo:** Francis Ford Coppola ve Edmund H. North. **Görüntü Yönetmeni:** Fred Koenekamp. **Müzik:** Jerry Goldsmith. **Oyuncular:** George C. Scott (General George S. Patton), Karl Malden (General Omar N. Bradley), Michael Bates (Mareşal Montgomery), Karl-Michael Vogler (Mareşal Rommel), Edward Binns (General Bedell Smith), Lawrence Dobkin (Albay Bell). **Süre:** 171 dk.

Savaş karşıtı görüşlerin Amerikan kamuoyunda güç kazandığı bir dönemde bir savaş filmi, daha doğrusu bir generalin yaşam öyküsü en iyi film Oscar'ını kazandı.

2. Dünya Savaşı sırasında tuğ general olarak görev yapan yapımcı Frank McCharty 1951 yılında savaşın en renkli kişilerinden biri olan General Patton'un yaşamını sinemaya aktarmaya çalıştı, ama bu projeyi gerçekleştiremedi. 18 yıl sonra 20th Century-Fox stüdyosu ve yapımcı Darryl F. Zanuck Patton'un yaşamını konu alan bir film yapmak istediklerini açıkladılar. Bu açıklamayla birlikte bir çok sorun ortaya çıktı.

Patton'un oğlu, babası hakkında bir film yapılmasına karşı olduğunu açıkladı. ABD Savunma Bakanlığı da Patton ile ilgili belgesel filmleri arşivlerinden vermeyi reddetti. Francis Ford Coppola tarafından yazılan senaryo, ABD militarizmini suçlayıcı nitelikte olduğu için, Edmund H. North tarafından bazı bölümleri çıkarıldı ve yumuşatıldı. John Huston ve William Wyler filmin yönetmenliğini reddedince daha önce televizyonda çalışmış olan Franklin J. Schaffner bu görevi üstlendi. Patton rolünü oynayacak oyucuyu bulmak da sorunlar yarattı. Robert Mitchum,, Rod Steiger, Lee Marvin ve Burt Lancaster'e yapılan teklifler sonuçsuz kalınca, rol George C. Scott'a verildi.

George C. Scott, Patton hakkında yayınlanmış bütün kitapları okuyup, belgesel filmleri seyrederek kendini bu role hazırladı. Ayrıca saçlarını kestirdi, çenesine taktığı bir protezle ve burnuna yapılan makyajla, fiziksel olarak da Patton'a benzedi.

Scott'un Patton rolünde çizdiği olağanüstü kompozisyon, filme hem olumlu, hem de olumsuz eleştiriler getirdi. Patton'un kişiliğinde Amerikan militarizminin olumsuz yanlarını görenlerle, Vietnam'da savaşan askerler arasında Patton gibi birinin bulunmadığına üzülenler, filmin ne kadar değişik açılardan yorumlandığını göstermekteydi.

Patton rolü Scott'a bir Oscar'dan başka New York Film Eleştirmenleri ve National Board of Review en iyi erkek oyuncu ödüllerini getirdi. Scott ayrıca kazandığı Oscar'ı almayı reddeden ilk oyuncu olarak sinema tarihine geçti.

PATTON (GENERAL PATTON) Franklin J. Schaffner

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi erkek oyuncu: George C. Scott
En iyi çevre düzenlemesi: U. McCleary, G. Parrondo, A. Mateos, P.L. Thevenet
En iyi özgün senaryo: Francis Ford Coppola, Edmund H. North
En iyi kurgu: Hugh S. Fowler

AIRPORT (HAVAALANI) George Seaton

En iyi yard. kadın oyuncu: Helen Hayes

CROMWELL (ÖLMEYEN KAHRAMAN) Ken Hughes

En iyi kostüm: Nino Novarese

INDAGINE SU UN CITTADINO AL DI SOPRA DI OGNISUSPETTO (HER TÜRLÜ KUŞKUNUN ÖTESİNDE BİR VATANDAŞ ÜSTÜNE SORUŞTURMA) Elio Petri (İTALYA)

En iyi yabancı film

LET IT BE Michael Lindsay-Hogg

En iyi uyarlama müzik: Beatles

LOVE STORY (AŞK HİKAYESİ) Arthur Hiller

En iyi özgün müzik: Francis Lai

LOVERS AND OTHER STRANGERS (SEVGİLİLER VE DİĞER YABANCILAR) Cy Howard

En iyi film şarkısı: «For all we know»

MASH (CEPHEDE EĞLENCE) Robert Altman

En iyi uyarlama senaryo: Ring Lardner jr.

RYAN'S DOUGHTER (İRLANDALI KIZ) David Lean

En iyi görüntü yönetmeni: Freddie Young
En iyi yard. erkek oyuncu: John Mills

TORA TORA TORA Richard Fleischer

En iyi özel effektler: A.D. Flowers, L.B. Abbott

WOMEN IN LOVE (AŞIK KADINLAR) Ken Russell

En iyi kadın oyuncu: Glenda Jackson

1971: THE FRENCH CONNECTION (KANUNUN KUVVETİ)

Yapım: Philip D'Antoni 20th Century-Fox (ABD). **Yönetmen:** William Friedkin, **Senaryo:** Ernest Tidyman. **Görüntü Yönetmeni:** Owen Roizman. **Müzik:** Don Ellis. **Oyuncular:** Gene Hackman (Jimmy Doyle), Fernando Rey (Alain Charnier), Roy Scheider (Buddy Russo), Tony Lo Bianco (Sal Boca), Marcel Bozzuffi (Pierre Nicoli), Frederic De Pasquale (Devereaux). **Süre** 104 dk.

Bir polisiye film olan «The French Connection»un yılın en iyi filmi Oscar'ını kazanması 44. Oscar ödül töreninin en büyük süpriziydi. Çünkü, birçokları için ödüle en yakın film, «A Clockwork Orange» (Otomatik Portakal-Stanley Kubrick) idi.

«The French Connection», sinema sanatına büyük bir katkıda bulunmayan, ama ustaca çekilmiş, birinci sınıf bir polisi-

ye film örneğiydi, Filmin konusu, Robin Moore'un 1962 yılında yaşanmış bir olaya dayanarak yazdığı romandan alınmıştı. Romanda, New Yorklu 2 dedektifin bir rastlantı sonucu 32 milyon dolarlık bir eroin kaçakçılığını ortaya çıkartmaları anlatılmaktaydı. Uyuşturucu Madde Bölümü'nde görevli dedektif «Popeye» Doyle ve Russo, Brooklyn'de küçük bir uyuşturucu madde satıcısını yakalarlar ve daha sonra yaptıkları aramada bir muhbirden, kentte uyuşturucu madde sıkıntısı çekildiğini öğrenirler. Gece içki içmek için buluştukları lüks bir barda misafirleri ile bol para harcayan Boca isimli bir kişi dikkatlerini çeker. Doyle ve Russo, Boca'yı takip ederler. Boca'nın karısıyla beraber küçük bir büfe işlettiğini öğrenince bu dükkanın illegal işler çevirmek için paravana olarak kullanıldığını anlarlar. .

Buco'nun telefonunun dinlenmesiyle gerçekten kısa bir süre sonra çok miktarda eroinin Amerika'ya sokulacağı ortaya çıkar.

Bu arada Marsilya'da iş adamı Alain Charnier tarafından televizyon oyuncusu Henri Devereuax'un otomobiline saklanan 60 kg eroin, gemi ile Amerika'ya doğru yola çıkar.

New York'a gele Charnier polis tarafından izlendiğini anlayınca, katil Nicoli'yi Doyle'yi öldürmekle görevlendirir. Doyle bu suikastten kurtulur ve Nicoli'yi öldürür. Devereaux'nun otomobiline el koyan Doyle ve Russo, eroini bulurlar, ama otomobili Charnier'ye geri verirler. Charnier eroini teslim ederken yapılan baskın sonucu bütün çete mensupları yakalanırken, Charnier kaçmayı başarır. Charnier'i yakalamaya çalışan Doyle ise, takip sırasında yanlışlıkla bir polisi vurarak ölümüne neden olur.

«The French Connectio» son derece kusursuz çekilmiş bir filmdi. Filmin en ünlü sahnesi, Doyle'ın suikast girişiminden sonra bir köprü üzerinde giden metroyla kaçmak isteyen Nicoli'yi otomobille takip ettiği sahneydi. Diğer taraftan film bazı tehlikeli klişeler içerdiği savıyla eleştirildi: Filmde uyuşturucu madde satıcılarının İtalyanlar ve yahudiler, alıcıların ise zenciler ve portorikolular olarak gösterilmesi, polisin en az gangsterler kadar kuralları çiğnemesi, kaba güç kullanması ve acımasızlığı bu klişelerin ağırlığını oluşturuyordu.

Dedektif «Popeye» Doyle rolü Steve McQueen, Burt Lancaster ve Jackie Gleason'un reddetmelerinden sonra Gene Hackman'a verildi. Daha önce 2 kez «Bonnie and Clyde», (1967) ve «I Never Sang for my Father» (Babam ve ben, 1970) filmleriyle Oscar'a aday olan Heckman, ortaya koyduğu oyunla yalnız Oscar'ı değil, aynı zamanda New York Film Eleştirmenleri, National Board of Review ve İngiliz Akademisi'nin en iyi erkek oyuncu ödüllerini de kazandı.

«The French Connection», 1970'lerde çekilen ve polisin uyguladığı yasal olmayan yöntemlerin konu edildiği bir dizi polisiye filmin öncüsü olarak önem kazandı.

Filmin, 26 milyon dolar gelir elde ederek kazandığı başarı, 1974/75 de devamının çekilmesine neden oldu. John Frankenheimer'in yönettiği «The French Connection II» adlı filmde Doyle'ın Charnier'yi yakalamak için Fransa'da verdiği uğraş anlatılmaktaydı. Ancak «The French Connection II», birincisinin başarısını tekrarlayamadı.

THE FRENCH CONNECTION (KANUNUN KUVVETİ) William Friedkin

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi erkek oyuncu: Gene Heckman
En iyi uyarlama senaryo: Ernest Tidyman
En iyi kurgu: Jerry Greenberg

BEDKNOBS 'AND BROOMSTICKS Robert Stevenson

En iyi özel effektler: A. Maley, E. Lycett, D. Lee

FIDDLER ON THE ROOF (DAMDAKİ KEMANCI) Norman Jewison

En iyi görüntü yönetmeni: Oswald Morris
En iyi ses: G.K. McCallum, D. Hildyard
En iyi uyarlama müzik: John Williams

IL GIARDINO DEI FINZI-CONTINI (FİNZİ-CONTİNİLERİN BAHÇESİ) Vittorio de Sica (İTALYA)

En iyi yabancı film

KLUTE (FAHİŞE) Alan J. Pakula

En iyi kadın oyuncu: Jane Fonda

THE LAST PICTURE SHOW (SON GÖSTERİ) Peter Bogdanovich

En iyi yard. kadın oyuncu: Cloris Leachman
En iyi yard. erkek oyuncu: Ben Johnson

NICHOLAS AND ALEXANDRA (NICHOLAS VE ALEXANDRA) Franklin J. Schaffner

En iyi çevre düzenlemesi: J. Box, E. Archer, J. Maxsted, G. Parrondo, V. Dixon
En iyi kostüm: Yvonne Blake, Antonio Castillo

SHAFT (KARA HAFİYE) Gordon Parks

En iyi film şarkısı: «Theme from Shaft»

SUMMER OF'42 (YAZ GÜNÜYDÜ) Robert Mulligan

En iyi özgün müzik: Michel Legrand

1972: THE GODFATHER (BABA)

Yapım: Albert S. Ruddy — Paramount/Alfran (ABD). **Yönetmen:** Francis Ford Coppola. **Senaryo:** Mario Puzo ve Francis Ford Coppola. **Görüntü Yönetmeni:** Gordon Willis. **Müzik:** Nino Rota. **Oyuncular:** Marlon Brando (Don Vito Corleone), Al Pacino (Michael Corleone), James Caan (Sonny Corleone), Richard Castellano (Clemenza), Robert Duvall (Tom Hagen). Sterling Hayden (McCluskey), Diane Keaton (Kay Adams), Talia Shire (Connie Corleone), **Süre:** 175 dk.

Mario Puzo, 1966 yılında yazdığı «Mafia» adlı 20 sayfalık bir öyküyü Paramount'un isteği üzerine senaryo haline getirdi. An-

cak Paramount finanse ettiği «The Brotherhood» (Kan Davası) adlı Mafia filminin zarar etmesi nedeniyle, yeni ismi «Godfather» olan bu senaryoyu filme çekmekten vazgeçti. Puzo bunun üzerine Mafianın önde gelen isimlerinden Don Corleone'nin yaşamını anlatan bu yapıtını roman olarak yayımladı. «The Godfather» Amerika'da iki sene içinde 14.500.000 adet satılarak olğanüstü bir başarı kazandı. Birçok stüdyo bu kitabın film haklarını satın almak için çaba harcarken, Paramount yöneticileri bu hakkın 4 yıldır kendilerine ait olduğunu fark ettiler.

Paramount'un yapımcı Albert S. Ruddy'yi filmin çekimiyle görevlendirmesinden sonra, ön çalışmalar başladı. Richard Brooks, Peter Yates ve Costa-Gavras konuyu ilginç bulmayıp yönetmenliğini üstlenmeyi reddettiler. Sonuçta 31 yaşındaki Francis Ford Coppola yönetmenliğe getirildi.

Coppola Hollywood'da daha çok senaryo yazarı olarak tanınmaktaydı ve Patton'un senaryosu ile 1970'de Oscar ödülü kazanmıştı. Yönetmenliğini yaptığı «You are a Big Boy Now» (Artık Büyüdün Oğlum), «Finian's Rainbow», «The Rain People» (Buhranlı Yıllar) gibi filmler ise belirli bir düzeyi tutturmakla birlikte, büyük ticari başarı kazanamamıştı.

Coppola ilk olarak Puzo ile beraber senaryoda değişiklikler yaptı. Goerge C. Scott, Burt Lancaster, Orsen Welles, Edward G. Robinson, Ernest Borgnine gibi ünlü oyuncuların bu filmde başrolü oynamak istediklerini belirtmelerine karşın Ruddy ve Coppola iki isim üzerinde durmaktaydılar: Laurence Olivier ve Marlon Brando Olivier'nin rolü kabul etmemesi üzerine, Don Corleone rolü Marlon Brando'ya verildi. Paramount yapımcıları önceleri Marlon Brando'nun bu rolü oynamasına kesinlikle karşı çıktılar, ama Brando'nun meslek yaşamında ilk kez kabullendiği deneme çekimini seyredince düşüncelerini değiştirdiler Coppola Don Corleone'nin oğlu Michael rolü için, yeni, ünlenen Al Pacino'yu seçti.

Film için başlangıçta ön görülen 2,5 milyon dolarlık bütçe, ön çalışmalar sonuçlandığında 6 milyona yükselmişti. Coppola'nın küçük bir gangster filmi çekme niyetinde olmadığı da yavaş yavaş belirgin hale geldi.

Birçok eleştirmence bütün zamanların en iyi gangster filmi olarak kabul edilen «The Godfather» ilk gösterime girdiği andan itibaren bir bomba etkisi yarattı. Filmin oynadığı sinemaların önünde uzun kuyruklar oluşmaya başladı ve film bütün gişe rekorlarını kırdı. Oyuncuların ortaya koyduğu mükemmel oyun, usta yönetim ve sanatsal içerik övülürken, cinayet örgütlerini konu alan bir filmin bu kadar büyük bir coşkuyla karşılanması eleştiri konusu oldu. Filmin yapımcıları «The Godfather»ın Mafiayı mazur göstermeye çalışan bir belgesel değil, uydurulmuş bir öykü olduğunu ileri sürdüler. Ancak filmde fantazi ile gerçek birbirini kovalamaktaydı. Filmin çekimi sürerken New York'da düzinelerle gangsterin Mafia içindeki çekişmeler nedeniyle öldürülmüş olması da filmin konusunun ne kadar güncel olduğunu gösteriyordu. Ayrıca Maifa da filmi seyirciler kadar olumlu karşıladı. Oysa filmin çekim hazırlıkları yapılırken yeraltı dünyasının ünlü isimleri senaryodan Mafia sözcüğünün çıkarılmaması halinde çekimi sabote edeceklerini Paramount'a bildirmişlerdi. İtalyan kökenli Amerikalıların haklarını savunan örgütler ise filmi engellemeye çalışmışardı. Frank Sinatra'nın da bu eylemlere katılması ilginçti. «The Godfather» da, Don Corleone'den, kariyerinde dönüm noktası olacak bir rolün kendisine verilmesi için yardım isteyen şarkıcı Johnny Fontaine'in gerçekte Frank Sinatra, oynamak istediği filmin ise «From Here to Eternity» olduğu dedikodusu kulaktan kulağa dolaşmaktaydı.

Yapımcı Albert Ruddy'nin tanınmış kişilerle yaptığı konuşmalar sonucu, bu engeller ortadan kaldırıldı. Filmin çekimine 29 Mart 1971'de New York'da başlandı. Mott Street'de yapılan dış çekimler büyük sorunlara neden oldu. Marlon Brondo'nun nasıl vurulduğunu görmek isteyen kalabalık çekimi aksattı ve suikast sahnesi ancak üç günde tamamlanabildi.

Don Corleone rolü Marlon Brando'yu sanatının zirvesine çıkarırken, Brando eleştirmenlerce Amerika'nın en iyi oyuncusu olarak nitelendirildi.

«The Godfather» 100 milyon dolara yaklaşan gelir elde ederek, o zamana dek en çok para getiren film oldu. Brando ise, yalnızca 100.000 dolar karşılığı Don Corleone rolünü kabul etmişti. Ancak yapılan anlatmaya göre, elde edilecek gelirden

10 milyon dolara kadar % 2,5, 20 milyon dolara kadar % 5 ve 100 milyon dolara kadar da % 20 pay alması öngörülüyordu. Böylece Brando bu filmle 16 milyon doların üzerinde bir kazanç elde etmiş oldu.

Brando'nun olağanüstü oyunuyla en iyi erkek oyuncu Oscar'ını kazanacağından kimsenin kuşkusu yoktu. Diğer yandan «The Godfather»ın on dalda aday olmasına karşın yalnızca 3 dalda, ödül alması herkesi şaşırttı.

Brando, kızılderililere karşı yürütülen ırk ayrımı politikasını protesto amacıyla Oscar'ı almayarak, George C. Scott'dan sonra ödülü reddeden ikinci oyuncu oldu. Ayrıca, Newsweek'in kendisiyle yaptığı bir söyleşide, Mafianın yöntemleri ile Amerikan hükümetinin yöntemleri arasında bir fark görmediğini söyleyerek şimşekleri üzerine çekti.

THE GODFATHER (BABA) Francis Ford Coppola
En iyi film
En iyi erkek oyuncu: Marlon Brando
En iyi özgün senaryo: Mario Puzo, Francis Ford Coppola

BUTTERFLIES ARE FREE (KELEBEKLER HÜRDÜR) Milton Katselas
En iyi yard. kadın oyuncu: Eileen Heckart

CABARET (KABARE) Bos Fosse
En iyi yönetmen
En iyi kadın oyuncu: Liza Minelli
En iyi yard. erkek oyuncu: Joel Grey
En iyi çevre düzenlemesi: R. Zehetbauer, J. Kiebach, H. Strabel
En iyi görüntü yönetmeni: Geoffrey Unsworth
En iyi uyarlama müzik: Ralph Burns
En iyi ses: R. Knutdson, D. Hildyard

LE CHARM DISCRET DE LA BOURGEOISIE (BURJUVAZİNİN GİZLİ ÇEKİCİLİĞİ) Luis Bunuel (FRANSA/İTALYA/İSPANYA)
En iyi yabancı film

THE CANDIDATE (ADAY) Michel Ritchie

En iyi özgün senaryo: Jeremy Larner

LIMELIGHT (SAHNE IŞIKLARI) Charles Chaplin

En iyi özgün müzik: Charles Chaplin, Raymond Rasch, Larry Russell

THE POSEİDON ADVENTURE (POSEYDON MACERASI) Ronald Neame

En iyi film şarkısı: «The morning after»

TRAVELS WITH MY AUNT (TEYZEMLE YOLCULUK) George Cukor

En iyi kostüm: Anthony Powell

1973: THE STING (BELALILAR)

Yapım: Tony Bill, Michael ve Julia Phillips — Universal (ABD). **Yönetmen:** George Roy Hill, **Senaryo:** David S. Ward **Görüntü Yönetmeni:** Robert Surtees. **Müzik:** Scott Joplin (**Müzik uyarlaması:** Marvin Hamlisch). **Oyuncular:** Paul Newman (Henry Gondorff), Robert Redford (Johnny Hooker), Robert Shaw (Doyle Lonnegan), Ray Walston (Singleton), Charles Durning (Snyder), Eileen Brennan (Billie). **Süre:** 129 dk.

«The Exorcist» (Şeytan) ve «The Sting» 1973 yılının en başarılı iki filmiydi. Her iki film de kısa sürede 50 milyon dolar gelir elde etmişler ve 10 dalda Oscar'a aday gösterilmişlerdi. Sonuçta «The Exorcist», 88,5 milyon dolar gelir ile ticari açıdan daha başarılı olurken, «The Sting» 7 dalda Oscar ödülü kazandı.

George Roy Hill, Paul Newman ve Robert Redford 1969 yılında «Butch Cassidy and Sundance Kid» (Sonsuz Ölüm)'de beraber çalışmışlardı. Bu espirili ve romantik western, seyirci ve eleştirmenlerin büyük beğenisini kazanmış, ayrıca 46 milyon dolar gelir ile bütün zamanların en fazla para getiren westerni olmuştu.

Ün kazanan bir filmin devamının çekilmesi Hollywood'un sık başvurduğu bir yöntemdi. «The Sting» genelde bir devam filmi sayılabilmesine karşın, bu tür örneklerden daha özgün ve başarılıydı. «Butch Cassidy and the Sundance Kid»deki oyunları unutulmayan Robert Redford ve Paul Newman bu kez 1930'ların Chicago'sunda geçen bir dolandırıcılık öyküsünde bir araya geldiler. Böylece bir yandan 4 yıl öncesinin başarılı oyuncu kadrosu kullanılırken, diğer yandan tekrardan kaçırılarak, yeni bir konu işlenmekteydi..

Arkadaşların öldürten bir gangsterden intikam almaya çalışan iki küçük dolandırıcının öyküsünü anlatan «The Sting» oldukça karmaşıktı ve seyirci bir süprizden diğerine sürüklüyor, sonuçta oyuna getiriyordu. Ancak film, son derece eğlendiriciydi ve Hollywood'un film yapma konusunda eriştiği düzeyi seyircinin gözleri önüne seriyordu. 1930'ların Chicago'sunun atmosferi büyük masraflarla gerçekleştirilen dekor ve kostümlerle son derece özgün olarak verilmekteydi. Robert Redford, Paul Newman ve Robert Shaw'ın usta oyunları ve Scott Joplin'in akılda kalan müziği ile «The Sting» 1970'lerin en başarılı filmlerinden biri oldu.

«Butch Cassidy and the Sundance Kid» den sonra oynadığı filmler büyük ilgi görmeyen Paul Newmann ise, «The Sting»in başarısından sonra yeniden Hollywood'un aranılan yıldızları arasına girdi.

THE STING (BELALILAR) George Roy Hill

En iyi yönetmen
En iyi film
En iyi özgün senaryo: David S. Ward
En iyi çevre düzenlemesi: H. Bumstead, J. Payne
En iyi kostüm: Edith Head

En iyi uyarlama müzik: Marvin Hamlisch
En iyi kurgu: William Reynolds

THE EXORCIST (ŞEYTAN) William Friedkin

En iyi uyarlama senaryo: William Peter Blatty
En iyi ses: R. Knudson, C. Newman

LA NUIT AMERİCAINE (GÜNEŞTE GECE/AMERİKAN GECESİ) François Truffaut (FRANSA/İTALYA)

En iyi yabancı film

THE PAPER CHASE James Bridges

En iyi yard. erkek oyuncu: John Housemann

SAVE THE TIGER John G. Avildsen

En iyi erkek oyuncu: Jack Lemmon

A TOUCH OF CLASS (YASTIK KAVGASI) Melvin Frank

En iyi kadın oyuncu: Glenda Jackson

VISKNINGAR OCH ROP (ÇIĞLIKLAR VE FISILTILAR) İngmar Bergman (İSVEÇ)

En iyi yabancı film

THE WAY WE WERE (OLDUĞUMUZ GİBİ) Sydney Pollack

En iyi özgün müzik: Marvin Hamlisch

1974 : THE GODFATHER II (BABA II)

Yapım: Francis Ford Coppola - Paramount (ABD). **Yönetmen:** Francis Ford Coppola. **Senaryo:** Francis Ford Coppola ve Mario Puzo. **Görüntü Yönetmeni:** Gordon Willis. **Müzik:** Nino Rota ve Carmine Coppola. **Oyuncular:** Al Pacino (Michael Corleona). Robert Duvall (Tom Hagen). Diane Keaton (Kay Adams Corlenne), Robert de Niro (Vito Corleone), Talia Shire (Connie Corleone), John Cazale (Fredo Corleone), Michael V. Gazzo (Frankie Pentangeli), Lee Strasberg (Hyman Roth). **Süre:** 200 dk.

Francis Ford Coppola'nın 1974'de çektiği «Godfather II» nin bir başyapıt olarak nitelendirilip, 6 dalda Oscar ödülü almasından sonra Coppola, «harika çocuk», «üstün yapımcı» gibi sıfatlarla anılmaya başlandı. Coppola yapımcılığını ve yönetmeliğini üstlendiği ve senryosunu kendi yazdığı «The Conversation» (Konuşma) ile aynı yıl ününe ün kattı. Bu film de Oscar'a aday oldu, Cannes film festivalinde Altın Palmiye ödülünü kazandı ve National Board of Review'un en iyi on fim listesinde birinci sırayı aldı. «The Godfather II»nin bu listeye girememiş olması ise, bir süpriz sayıldı.

Coppola önceleri «The Godfather»ın devamını çekmek istememişti, ama Paramount 1 milyon dolar ücret önerip, filmi dilediği şekilde çekebileceğini garanti edince bu teklifi kabul etti.

Mario Puzo ve Coppola zamanın kısıtlı olması nedeniyle, senaryoyu üç ay gibi kısa sürede yazdılar. Filmin çekimi Lake Tahoe, Los Angeles, Las Vegas Santo Domingo, New York, Trieste ve Sicilya'da yapıldı. Hava koşullarının her zaman çekime uygun olmaması ve yapılan yolculukların getirdiği zorluklara rağmen Coppola dış mekanlarda yapılan çekimlerin filme gerçekçilik kazandırmak için gerekli olduğunu savunmaktaydı.

«The Godfather II»de Don Corleone'nin ölümünden sonra en küçük oğlu Michael'ın yönetimi ele alması ve geriye dönüşlerle de 1920'lerde Sicilya'dan Amerika'ya göçen Don Corleone'nin küçük bir gangster olarak başladığı mesleğinde yükselişi ve yeraltı dünyasının en önemli ismi haline gelmesi anlatılır.

«The Godfather» ve «The Godfather II» birçok eleştirmen tarafından Amerikan tarihine tanıklık eden filmler olarak kabul edilir ve bu işlevlerinden dolayı «The Birth of a Nation» (Bir Ulusun Doğuşu) ve «Gone With the Wind» ile kıyaslanır.

«The Godfather II» 8 Nisan 1975'de 6 Oscar ile ödüllendirildi. Coppola filmin yapımcısı, yönetmeni ve Puzo ile birlikte senaryo yazarı olarak 3 Oscar aldı. Film yalnız sanatsal değil, aynı zamanda ticari açıdan da başarı kazanarak ABD ve Kanada'da 30 milyon dolar gelir sağladı.

Al Pacino, Michael Corleone rolüyle, «The Godfather» (1972) ve «Serpico» (1973)'dan sonra arka arkaya üçüncü kez Oscar'a aday olarak, Hollywood'un yeni yıldızları arasına girdi.

THE GODFATHER II (BABA II) Francis Ford Coppola
En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi yard. erkek oyuncu: Robert DeNiro
En iyi uyarlama senaryo: Francis Ford Coppola
En iyi çevre düzenlemesi: D. Tavoularis, A. Graham, G. R. Nelson
En iyi özgün müzik: Nino Rota, Carmine Coppola

ALICE DOESN'T LIVE HERE ANYMORE (ALICE ARTIK BURADA OTURMUYOR) Martin Scorsese
En iyi kadın oyuncu: Ellen Burstyn

AMARCORD Federico Fellini (İTALYA/FRANSA)
En iyi yabancı film

CHINATOWN Roman Polanski
En iyi özgün senaryo: Robert Towne

EARTHQUAKE (DEPREM) Mark Robson
En iyi ses: R. Pierce, M. Metcalfe sr.

THE GREAT GATSBY (MUHTEŞEM GATSBY) Jack Clayton
En iyi kostüm: Theoni V. Aldredge
En iyi uyarlama müzik: Nelson Riddle

HARRY AND TONTO (HARRY VE TONTO) Paul Mazursky
En iyi erkek oyuncu: Art Carney

MURDER ON THE ORIENT EXPRESS (ŞARK EKSPRESİNDE CİNAYET) Sidney Lumet
En iyi yard. kadın oyuncu: Ingrid Bergman

THE TOWERING INFERNO (YANGIN KULESİ) John Guillermin
En iyi görüntü yönetmeni: F. Koenekamp, J. Biroc
En iyi kurgu: H. F. Kress, C. Kress
En iyi film şarkısı: «We may never love like this again»

1975: ONE FLEW OVER THE CUCKOO'S NEST (GUGUK KUŞU)

Yapım: Michael Douglas ve Saul Zaentz - Fantasy Films/ Ünited Artists (ABD). **Yönetmen:** Milos Forman. **Senaryo:** Lawrene Haunben ve Bo Goldman. **Görüntü Yönetmeni:** Haskell Wexler. **Müzik:** Jack Nitzsche. **Oyuncular:** Jack Nicholson (R. P. McMurphy). Louise Fletcher. (Başhemşire Ratched), Brad Dourif (Billy Bibbit), Will Sampson («Şef» Bromden), William Redfield (Harding), Scatman Crothers (Türkle) Dr. Dean Brooks (Dr. Spivey). **Süre:** 134 dk.

Ken Kesey'in 1962'de yazdığı romandan sinemaya uyarlanan ve yönetmenliğini Milos Forman'ın yaptığı «One Flew Over the Cuckoo's Nest» en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi kadın ve erkek oyuncu ve en iyi senaryo dallarında Oscar'a layık görüldü. Böylece Frank Capra'nın filmi «It Happened One Night» (1934)'dan sonra ilk kez bir film 5 önemli dalda Oscar kazanma başarısına erişiyordu.

Kirk Douglas, yayımlandığı yıl romanın tiyatro ve film haklarını 20.000 dolara Kesey'den satın aldı ve tiyatroya uyar-

ladı ama Douglas'ın başrolde oynadığı bu oyun başarılı olamadı. Roman 1970'lerin başında yeniden ilgi çekmeye başlayınca, Kirk Douglas'ın oğlu Michael Douglas, romanın film haklarını babasından satın aldı ve o zamana kadar plak yapımcısı olarak çalışan Saul Zaentz ile filmi finanse etmeye karar verdi. Douglas ve Zaentz senaryoyu yazması için Ken Kesey ile anlaşmaya vardılar, ancak Kesey'in bir yıllık çalışma sonucu tamamladığı senaryoyu beğenmediler. Lawrence Hauben ve Goldmann senaryoyu yapımcıların isteklerine uygun olarak tekrar yazdılar. Yönetmenliğe, toplumsal eleştiri gücü yüksek filmleriyle tanınan Milos Forman getirildi. Başrol için düşünülen Robert Redford «All The President's Men» (Başkanın Bütün Adamları)'de oynamak istediğinden bu teklifi reddedince, Mc-Murphy rolü Jack Nicholson'a verildi.

35 yaşındaki Randy P. McMurphy, polis tarafından bir akıl hastanesine getirilir. Mc-Murphy Kore'de madalya kazanmış eski bir askerdir ve yaralama, sarhoşluk, tecavüze yeltenme gibi suçlardan mahkum olmuştur. Hapishanedeki ağır işlerden kurtulmak için akıl hastası gibi davranmaktadır. McMurphy'nin gerçekten akıl hastası olup olmadığı, akıl hastanesinde saptanacaktır. İsyankar bir karaktere sahip olan McMurphy. hastanedeki sıkıcı yaşama alışamaz ve başhemşire Ratched'in kurduğu baskıya karşı direnişe geçer. McMurphy ile başhemşire arasındaki savaşım hastalar tarafından ilgiyle izlenmektedir. McMurphy diğer hastaların desteği olmadan ayakta kalamayacağını bilmekte, hastalar ise Mc-Murphy'nin kazanması halinde yaşam koşullarının iyileşeceğine inanmaktadırlar.

McMurphy hastane yönetimini atlatarak düzenlediği bir motor gezintisi sırasında diğer hastaların kendi istekleri ile hastanede bulunduklarını, kendisinin hastanede kalma süresinin ise, başhemşire Ratched'in vereceği karara bağla olduğunu öğrenince isyan eder. Bunun üzerine McMurphy'e elektroşok tedavisi uygulanır. Kızılderili Chief Bromden'e de elektroşok verilmektedir. Herkesin dilsiz olarak bildiği Bromden McMurphy'e gerçekte disiz olmadığını, yalnızca «beyaz adamın» dünyasında yaşamaktansa kendi kabuğuna çekilmeyi yeğlediğini söyler.

McMurphy kaçmaya karar verir ve bir veda partisi düzenleyerek, hastaneye gizlice iki kadın sokar. Ama cinsel sorunları olan Billy'ye bir kadınla ilk ilişkisinde yardımcı olmak

amacıyla kaçışını erteler. Ertesi gün başhemşire Ratched hastaları yerde uyurken bulur. Billy'yi kadınla birlikte yakalayınca öylesine aşağılar ki, Billy intihar eder. McMurphy Ratched'in boğazına sarılarak onu öldürmeye çalışır, ama hastabakıcılar tarafından etkisiz hale getirilir. Bu olaydan sonra McMurphy bir beyin ameliyatı ile duygusuz, çevreye ilgisiz bir duruma getirilir. Koğuşa döndüğünde, Chief Bromden arkadaşının başına gelenleri anlar. McMurphy'nin bu durumda yaşamaktansa ölmesinin daha iyi olacağı düşüncesiyle onu bir yastıkla boğar ve hastaneden kaçar.

Forman bir akıl hastanesini motif olarak kullanarak, toplumdaki çarpıklıklara saldırırken, anlamsız kurallara ve kısıtlamalara karşı gelen birinin nasıl yok edildiğini ustaca anlatıyordu.

Jack Nicholson, rolüne hazırlanırken akıl hastanelerinde birkaç hafta yaşadı. Hastaları ve tedavi yöntemlerini gözledi. Filmin çekimi de hastanede yapıldı ve gerçek akıl hastaları da filmde rol aldı. Film ekibini gerçek hastalardan ayırmak için kendilerine özel kimlikler dağıtıldı ve hastanedeki günlük yaşamın aksamamasına çalışıldı. Özellikle Nicholson kendini McMurphy rolüne o kadar kaptırmıştı ki, bazan çekim bittikten sonra normal yaşama uyum sağlamakta zorluk çekiyordu.

Bütün oyuncuların olağanüstü performans gösterdikleri film, aldığı Oscar'lardan sonra 60 milyon dolar kar sağlayarak büyük ticari başarı kazandı. «Guguk Kuşu» Jack Nicholson için de kişisel bir zafer oldu. Nicholson bu filmle ilk Oscar'ını almakla kalmadı, ayrıca filmin gelirinden pay almak üzere bir anlaşma yaptığı için 10 milyon dolarlık bir kazanç sağladı.

48 inci Oscar ödül töreni «Guguk Kuşu»nun zaferiyle kapanırken, gecenin belki de en ilginç olayı, George Burns'un «The Sunshine Boys»daki rolüyle en iyi yardımcı erkek oyuncu Oscar'ını almasıydı. 80 yaşındaki Burns o güne dek Oscar'a aday olan en yaşlı oyuncuydu ve 1939'dan 1975'e kadar hiç bir filmde rol almamıştı.

ONE FLEW OVER THE CUCKOO'S NEST (GUGUK KUŞU)
Milos Forman
En iyi film
En iyi yönetmen

En iyi kadın oyuncu: Louise Fletcher
En iyi erkek oyuncu: Jack Nicholson
En iyi uyarlama senaryo: Lawrence Hauben, Bo Goldman

BARRY LYNDON Stanley Kubrick

En iyi çevre düzenlemesi: K. Adam, R. Walker, V. Dixon
En iyi görüntü yönetmeni: John Alcott
En iyi kostüm: U. B. Soderlund, M. Canonero
En iyi uyarlama müzik: Leonard Rosenman

DERSU UZALA Akira Kurosawa (SOVYETLER BİRLİĞİ/JAPONYA)

En iyi yabancı film

DOG DAY AFTERNOON (KÖPEKLERİN GÜNÜ) Sidney Lumet

En iyi özgün senaryo: Frank Pierson

JAWS (DENİZİN DİŞLERİ) Steven Spielberg

En iyi özgün müzik: John Williams
En iyi kurgu: Verna Fields
En iyi ses: R. L. Hoyt R. Heman, E. Madery, J. Carter

NASHVILLE Robert Altman

En iyi film şarkısı: «I'm easy»

SHAMPOO (SOSYETE KUAFÖRÜ) Hal Ashby

En iyi yard. kadın oyuncu: Lee Grant

THE SUNSHINE BOYS Herbert Ross

En iyi yard. erkek oyuncu: George Burns

1976 : ROCKY (ROCKY)

Yapım: J. Winkler R. Chartoff - United Artists (ABD). **Yönetmen:** John G. Avildsen. **Senaryo:** Sylvester Stallone. **Görüntü Yönetmeni:** James Crabe. **Müzik:** Bill Conti. **Oyuncular:** Sylvester Stallone (Rocky), Talia Shire (Adrian), Burt Young (Paulie), Burgess Meredith (Mickey) Carl Weathers (Apollo). **Süre:** 119 dk.

«Bir zamanlar bir boksör vardı. Bir gün karşısına yaşamının en büyük şansının çıkacağını umut ediyordu.» Bu sözlerle başlayan bir çağdaş masal, 49. Oscar ödül töreninin süpriz galibi oldu.

Rocky tanınmamış bir oyuncunun başrolünü oynadığı bir ucuz yapım olmasına karşın, «All the President's Men» ve «Network» gibi yılın favori filmlerini geride bırakarak en iyi film Oscar'ını aldı. 960 bin dolara mal olan film ayrıca 50 milyon dolar gelir elde ederek bir sansasyon yarattı.

Film, dünya ağır siklet boks şampiyonunun 30 yaşında sıradan bir boksör olan Rocky Bilbao'ya şans tanıyarak, onunla yapacağı maçta ünvanını ortaya koyacağını açıklamasından sonra gelişen olayları anlatmaktaydı.

Sylvester Stallone belirgin otobiyografik ögeler içeren senaryosunu yapımcı Winkler ve Chartoff'a önerdiğinde, yapımcılar başrolü Burt Reynolds'a veya James Caan'a vermeyi düşündüler. Stallone, başrolü kendisinin oynaması koşuluyla senaryonun filme çekilmesine izin vereceğini belirtti. Yapımcılar sonuçta bu öneriyi kabul ettiler ve film o zamana dek tanınmamış bir yönetmen olan John G. Avildsen tarafından 28 gün gibi kısa bir sürede çekildi. Rocky'nin ıssız Philadelphia sokaklarında antreman yaptığı sahneler ve boks maçının gösterildiği son bölüm, müziğin de katkısıyla seyirci için son derece etkileyiciydi. «Golden Boy» (Altın Çocuk, 1939), «Body and Soul» (Vücut ve Ruh, 1947) ve «Champion» (Şampiyon, 1949) gibi klasik boks filmleriyle karşılaştırıldığında Rocky'nin son derece ustaca çekildiği ortaya çıkıyordu. Diğer yandan film, içerik açısından bu klasiklerin düzeyine ulaşabilecek çapta değildi.

Slyvester Stallone, Charles Chaplin (1940) ve Orson Welles'den (1941) sonra en iyi erkek oyuncu ve özgün senaryo dallarında Oscar'a aday gösterilme başarısına erişen üçüncü kişi oldu, ancak ödül alamadı.

10 dalda Oscar'a aday gösterilen Rocky, üç ödül aldı. Ayrıca Los Angeles yabancı basın birliğinin ödülü olan Golden Globe'a layık görüldü.

Stallone'un 1978 yılında senaryosunu yazıp yönettiği Rocky II, birincinin tekrarı olmaktan öteye gidemedi. 1982'de çekilen Rocky III ve 1985'de çekilen Rocky IV ise büyük ticari başarı elde eden filmler oldu.

ROCKY John G. Avildsen

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi kurgu: R. Halsey, S. Conrad

ALL THE PRESIDENT'S MEN (BAŞKANIN BÜTÜN ADAMLARI) Alan J. Pakula

En iyi yard. erkek oyuncu: Jason Robards
En iyi uyarlama senaryo: William Goldman
En iyi çevre düzenlemesi: G. Jenkins, G. Gaines
En iyi ses: A. Piantadosi, L. Fresholtz, D. Alexander, J. Vebb

BOUND FOR GLORY Hal Ashby

En iyi görüntü yönetmeni: Haskell Wexler
En iyi uyarlama müzik: Leonard Rosenman

IL CASANOVA DI FEDERICO FELLINI (KAZANOVA) Federico Fellini (İTALYA)

En iyi kostüm: Danilo Donati

NETWORK (ŞEBEKE) Sidney Lumet

En iyi kadın oyuncu: Faye Dunaway
En iyi erkek oyuncu: Peter Finch
En iyi yard. kadın oyuncu: Beatrice Straight
En iyi özgün senaryo: Paddy Chayefsky

Woody Allen 8 inci filmi olan «Annie Hall»de güldürü ile kişisel deneyimlerini ustaca kaynaştırarak, dahi bir komedyen olduğunu kanıtladı ve eleştirmenlerce Charles Chaplin ve Groucho Marx ile kıyaslandı.

Romantik güldürü türüne yeni bir bakış açısı getiren «Annie Hall», Oscar'dan başka New York Film Eleştirmenleri ve İngiliz Akademi ödülünü de kazandı. Küçük bir bütçeyle çevrilen bu film ayrıca 18 milyon dolar gelir elde ederek ticari açıdan da başarılı oldu.

Daha önce çevirdiği «The Godfather» (1972), «The Godfather II» (1974) ve «Looking for Mr. Goodbar» (Mr. Goodbar'ın Peşinde, 1977) gibi filmlerle dikkati çeken Diane Keaton, Annie Hall'deki oyunuyla aldığı Oscar'dan sonra iyice ünlendi.

ANNIE HALL Woody Allen

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi kadın oyuncu: Diane Keaton
En iyi özgün senaryo: Woody Allen, Marshall Brickman

CLOSE ENCOUNTERS OF THE THIRD KIND (ÜÇÜNCÜ TÜRDEN YAKINLAŞMALAR) Steven Spielberg

En iyi görüntü yönetmeni: Vilmos Zsigmond

THE GOODBYE GIRL (ELVEDA SEVGİLİM) Herbert Ross

En iyi erkek oyuncu: Richard Dreyfuss

JULIA Fred Zinnemann

En iyi yard. kadın oyuncu: Vanessa Redgrave
En iyi yard. erkek oyuncu: Jason Robards
En iyi uyarlama senaryo: Alvin Sargent

A LITTLE NIGHT MUSIC (KÜÇÜK BİR GECE MÜZİĞİ) Harold Prince (ABD/AVUSTURYA/BATI ALMANYA)

En iyi uyarlama müzik: Jonathan Tunick

STAR WARS (YILDIZ SAVAŞLARI) George Lucas
En iyi çevre düzenlemesi: J. Barry, N. Reynolds, L. Dilley, R. Christian
En iyi kostüm: John Mollo
En iyi özgün müzik: John Williams
En iyi kurgu: P. Hirsch, M. Lucas R. Chew
En iyi özel effektler: J. Stears, J. Dykstra, R. Edlund, G. McCune, R. Blalack
En iyi ses: D. McDougall, R. West, B. Minkler, D. Ball

LA VIE DEVANT SOI (ONCA YOKSULLUK VARKEN/MADAM ROSA) Moshe Mizrahi (FRANSA)
En iyi yabancı film

YOU LIGHT UP MY LIFE Joseph Brooks
En iyi film şarkısı: «You light up my life»

1978: THE DEER HUNTER (AVCI)

Yapım: John Peverall - EMI/Universal (ABD). **Yönetmen:** Michael Cimino. **Senaryo:** Derek Washburn. **Görüntü Yönetmeni:** Vilmos Zsigmond. **Müzik:** Stanley Myers **Oyuncular:** Robert de Niro (Michael), Christopher Walken (Nick), John Cazale (Stan), Meryl Streep (Linda), John Savage (Steven), George Dzundza (John). Chuck Aspegren (Axel). **Süre:** 182 dk.

Vietnam savaşını konu alan iki film, 51. Oscar ödül töreninin gözdeleriydi. Hal Ashby'nin filmi «Coming Home» (Eve Dönüş) en iyi erkek ve kadın oyuncu ve en iyi senaryo dallarında Oscar alırken, Michael Cimino'nun filmi «The Deer Hunter» 5 ödül kazandı.

Doğu Avrupa'dan Amerika'ya göçmüş ailelerin çocukları olan üç Amerikalı gencin Vietnam savaşında yaşadıkları olayları anlatan «The Deer Hunter» Amerika'da seyirci ve eleştir-

menlerce coşkuyla karşılandı. Film anlatım gücü ve kalitesi nedeniyle «Gone With the Wind» ve «The Godfather» ile kıyaslanıp, yeni Amerikan sinemasının bir başyapıtı olarak nitelendi.

«The Deer Hunter» Oscar'dan başka New York film eleştirmenleri ödülünü alırken, o zamana dek tanınmayan Michael Cimino, Amerikan Yönetmenler Birliği tarafından 1978 yılının en iyi yönetmeni seçildi.

Film ABD ve Kanada'da kısa sürede 30 milyon dolar gelir sağlayarak, ticari açıdan da başarılı oldu. Bazı eleştirmenlerce filmin asıl konusu henüz başarılamamış olan daha iyi bir Amerika'nın keşfedilmesi idi. Filmde insan kavramı, bir helikopter, tank ya da alüminyum tabut ile bir tutulmakta ve insanın ne doğayı ne tekniği ne de kendisini insancıl amaçlarla kullanmayı öğrenemediğini anlatılmaktaydı.

Vietnam üzerine yapılmış en karamsar ve sinir bozucu film olarak kabul edilen «The Deer Hunter», Amerika'nın Vietnam'da savaşmasına olumlu yaklaşımı nedeniyle özellikle Avrupa'da olumsuz eleştiriler aldı.

Film yarışma dışı olarak katıldığı Berlin Film Festivalinde, Viet-Kong'un yaptığı işkence sahneleri nedeniyle, doğu bloku ülkelerinin protestolarına ve festivali terketmelerine neden oldu.

THE DEER HUNTER (AVCI) Michael Cimino
En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi yard. erkek oyuncu: Christopher Walken
En iyi kurgu: Peter Zinner
En iyi ses: R. Portman, W. McCoughey, A. Rochin, D. Knight

THE BUDDY HOLLY STORY Steve Rash
En iyi uyarlama müzik: Joe Renzetti

CALIFORNIA SUITE (KALİFORNİA HATIRASI) Herbert Ross
En iyi yard. kadın oyuncu: Maggie Smith

COMING HOME (EVE DÖNÜŞ) Hal Ashby
En iyi kadın oyuncu: Jane Fonda
En iyi erkek oyuncu: Jon Voight
En iyi özgün senaryo: N. Dowd, W. Salt, R. C. Jones

DAYS OF HEAVEN (CENNET GÜNLERİ) Terrence Malick
En iyi görüntü yönetmeni: Nestor Almendros

DEATH ON THE NILE (NİL'DE ÖLÜM) John Guillermin
En iyi kostüm: Anthony Powell

HEAVEN CAN WAIT (CENNET BEKLESİN) Warren Beatty, Buck Henry
En iyi çevre düzenlemesi: P. Sylbert, E. O'Donovan, G. Gaines

MIDNIGHT EXPRESS (GECEYARISI EKSPRESİ) Alan Parker
En iyi uyarlama senaryo: Oliver Stone
En iyi özgün müzik: Giorgio Moroder

PREPAREZ VOS MOUCHOIRS (MENDİLLERİNİZİ ÇIKARIN) Bertrand Blier (FRANSA/BELÇİKA)
En iyi yabancı film

THANK GOD, IT'S FRIDAY Robert Klane
En iyi film şarkısı: «Last dance»

1979: KRAMER VERSUS KRAMER (KRAMER KRAMERE KARŞI)

Yapım: Stanley Jaffe - Columbia (ABD). **Yönetmen:** Robert Benton. **Senaryo:** Robert Benton **Görüntü Yönetmeni:** Nestor Almendros. **Müzik:** Henry Purcell ve Antonio Vivaldi. **Oyuncular:** Dustin Hoffman (Ted Kramer), Meryl Streep (Joanna Kramer), Jane Alexander (Margaret) Justin Henry (Billy). **Süre:** 104 dk.

1979 yılında Amerikan kamuoyunda en çok tartışılan konulardan biri boşanmalar ve boşanmalardan sonra çocuğa kimin bakacağı sorunuydu. Bu konuya duyulan ilginin temelinde bo-

şanmalardan sonra babalarının yanında kalan çocukların sayısında son yıllarda % 136 artış olması yatmaktaydı. ABD'de 1979 yılında bu konuyla ilgili 50 kadar araştırma ve romanın yayımlanmış olması, daima yeni konular peşinde olan Hollywood'un dikkatini çekti. Robert Benton, Avery Corman'ın sanatsal değeri düşük, ama en çok satan kitaplar listesine girmiş romanı «Kramer Kramere Karşı»yı filme çekti.

«Kramer Kramere Karşı», karısı kendisini terkettikten sonra 6 yaşındaki oğluna hem analık, hem babalık yapmak zorunda kalan, bu yüzden mesleğinde başarısızlığa uğrayan, ama zamanla oğluyla arasında sıcak bir ilişki başlayan Ted Kramer'in öyküsünü anlatmaktaydı. Dustin Hoffman Meryl Streep ve 6 yaşındaki Justin Henry'nin güçlü oyunlarıyla ayakta durabilen film, duygusal bir melodramdı.

Yönetmen Robert Benton'un üçüncü filmi olan «Kramer Kramere Karşı» ABD'de büyük ilgi görürken, Avrupa'da beğenilmedi. Filmin Altın Küre ve New York Film Eleştirmenleri ödüllerini amasından sonra, «All that Jazz» ve «Apocalypse Now» gibi filmlerin adaylığına rağmen Oscar'ı da kazanacağına kesin gözüye bakılmaktaydı.

«Kramer Kramere Karşı», 14 Nisan 1980'de 5 dalda Oscar'a layık görülürken, Robert Benton en iyi yönetmen ve uyarlama senaryo dallarında iki altın heykelciğin sahibi oldu. «The Graduate» (1967), «Midnight Cowboy», (1969) ve «Lenny» (1974) filmleriyle daha önce 3 kez Oscar'a aday gösterilmiş olan Dustin Hoffman bu filmdeki rolüyle ilk kez Oscar'ı kazandı. Meryl Streep de bu film ile ününü pekiştirdi. Bir yıl önce «The Deer Hunter» ile Oscar'a aday gösterilmiş olan Streep, «Kramer Kramere Karşı» ile Oscar'dan başka, New York Film Eleştirmenleri ödülünü ve National Board of Review en iyi yardımcı kadın oyuncu ödülünü de aldı. 1982'de ise «The French Lieutenant's Woman» ile bir kez daha Oscar'a aday olurken, 1983'de «Sophie's Choice» daki oyunuyla, en iyi kadın oyuncu Oscar'ını alarak başarısını sürdürdü.

KRAMER VS KRAMER (KRAMER KRAMERE KARŞI)
Robert Benton
En iyi film

1980 : ORDINARY PEOPLE (SIRADAN İNSANLAR)

Yapım: Ronald L. Schwary Wildwood Prod./Paramount (ABD). **Yönetmen:** Robert Redford. **Senaryo:** Alvin Sargent. **Görüntü Yönetmeni:** John Bailey **Müzik:** Marvin Hamlisch. **Oyuncular:** Donald Sutherland (Calvin Jarret), Mary Tyler Moore (Beth Jarrett), Timothy Hutton (Conrad), Judd Hirsh (Dr. Berger). **Süre:** 124 dk.

Robert Redford, Ronald Reagan'a yapılan suikast girişimi yüzünden 24 saat gecikmeyle yapılan 53. Oscar ödül töreninin yıldızıydı. İlk yönettiği film olan «Ordinary People», 1980 yılının en iyi filmi seçildi ve Robert Redford'a da en iyi yönetmen dalında ilk Oscar'ını kazandırdı. Robert Redford'un film haklarını 1976 yılında satın aldığı, Judith Guest'in romanı «Ordinary People» Jarrett ailesinin öyküsünü anlatmaktaydı.

Ailenin büyük oğlunun bir yelkenli kazasında ölmesinden sonra, aile fertlerinin birbirleriyle ilişkilerinin olumsuz yönde gelişmesi, kazadan sağ kurtulan küçük oğulun geçirdiği bunalım filmin konusunu oluşturmaktaydı.

Bir yıl önce ödül kazanan «Kramer Kramere Karşı»da olduğu gibi, aileyi konu alan bu film de eleştirmenlerden değişik tepkiler aldı. Film Amerika'da olumlu karşılanırken, Avrupa'da beğenilmedi. Robert Redford bu ilk yönetmenlik denemesinden ouncuları ustaca yönlendirdiği ve öyküyü son derece özgün ve gerçekçi bir biçimde perdeye aktardığı gerekçesiyle eleştirmenlerden olumlu not aldı. İlk filmini 1962'de çeviren Robert Redford, 1969 yılında Sundance Kid rolü ile üne kavuşmuştu. Bazıları sosyal ve politik temalar, içeren bir çok ilginç filmde oynamasına rağmen ancak 1 kez Oscar'a aday gösterilmişti (The Sting, 1973), İlk yönetmenlik denemesiyle Oscar ödülünü alması, birçokları gibi Robert Redford için de sürpriz oldu.

Timothy Hutton ise, en iyi yardımcı erkek oyuncu dalında Oscar kazanırken, gelecek için ümit veren bir oyuncu olduğunu kanıtladı.

ORDINARY PEOPLE (SIRADAN İNSANLAR) Robert Redford
Eni iyi film

En iyi yönetmen
En iyi yard. erkek oyuncu: Timothy Hutton
En iyi uyarlama senaryo: Alvin Sargent

COAL MINER'S DAUGHTER (MADENCİNİN KIZI)
Michael Apted

En iyi kadın oyuncu: Sisy Spacek

THE EMPIRE STRIKES BACK (İMPARATOR) Irvin Kershner

En iyi ses: B. Varney, S. Maslow, G. Landaker, P. Sutton

FAME (ÜN) Alan Parker

En iyi müzik: Michael Gore
En iyi film şarkısı: «Fame»

MELVIN AND HOWARD (MELVİN HOWARD) Jonathen Demme

En iyi yard. kadın oyuncu: Mary Steenburgen
En iyi özgün senaryo: Bo Goldman

MOSKWA SLJESAM NE VERITY (MOSKOVA GÖZYAŞLARINA İNANMIYOR) Wladimir Menshow (SOVYETLER BİRLİĞİ)

En iyi yabancı film

RAGING BULL (KIZGIN BOĞA) Martin Scarsese

En iyi erkek oyuncu: Robert DeNiro
En iyi kurgu: Telma Schoonmaker

TESS Roman Polanski

En iyi çevre düzenlemesi: P. Guffroy, J. Stevens
En iyi görüntü yönetmeni: G. Unsworth, G. Cloquet
En iyi kostüm: Anthony Powell

1981 : CHARIOTS OF FIRE (ATEŞ ARABALARI)

Yapım: David Puttnam - Enigma/20th Century-Fox (İngiltere). **Yönetmen:** Hugh Hudson. **Senaryo:** Colin Welland, **Görüntü Yönetmeni:** David Watkin **Müzik:** Ben Cross (Harold Abrahams). Ian Charleson (Eric Liddeli), Ian Holm (Sam), Sir John Gielgud (Trinity koleji müdürü), Brad Davis (Amerikalı atlet), Alice Krige (Sybil Gordon). **Süre:** 123 dk.

30 Mart 1982'de bir İngiliz yapımı olan «Chariots of Fire», Amerikan Sinema Akademisi tarafından yılın en iyi filmi seçildi. Bu karar en başta filmin yapımcısı David Puttnam için sürpriz oldu. Çünkü en iyi film adayları arasında Warren Beatty'nin Rus ihtilalini anlatan destanı «Reds» (Kızıllar), Steven Spielberg'in macera filmi «Raiders of the Lost Ark» (Kutsal Hazine Avcıları) ve Louis Malle'ın Amerika'da çevirdiği ilk film olan «Atlantic City» gibi kaliteli filmler bulunmaktaydı.

«Chariots of Fire» Carol Reed»in «Oliver»inden (1968) sonra en iyi film Oscar'ını kazanan ilk İngiliz filmiydi.

Film Paris Olimpiyatlarında altın madalya kazanan İngiliz atletleri Harold Abrahams ve Eric Liddell'in öyküsünü anlatır. 22 yaşındaki İskoçyalı Liddell ve zengin bir Yahudi ailesinin oğlu olan 25 yaşındaki Abrahams spora aşırı derecede düşkündürler. Abrahams, sporda kazandığı başarılarla Yahudi olduğu için kendine karşı beslenen önyargıları yıkmak istemektedir. İki sporcu da elde ettikleri bir dizi başarıdan sonra İngiliz Olimpiyat takımına seçilirler. Paris'e geldiklerinde, Liddell için büyük bir sorun ortaya çıkar. 100 metre yarışı pazar günü koşulacaktır. Liddell dinsel nedenlerden dolayı pazar günü yarışmayı reddeder. İngiliz Prensinin çabaları bile Liddell'i bu kararından caydıramaz. Abrahams ise yarışlara katılır. Finale kalır ve yarışın favorisi olan Amerikalı atleti geçerek, 10.6'lik derecesi ile İngiliz takımına ilk altın madalyayı kazandırır. Abrahams'ın kazandığı bu başarıdan sonra antrenör Liddell'i bağışlar ve 400 metre seçmelerine girmesine izin verir. Daha önce hiç 400 metre koşmamış olan Liddell Amerikalı atletler karşısında şansının çok az olmasına rağmen gösterdiği üstün performans ile birinci olur ve altın madalyayı kazanır.

1981'de neredeyse bütün önemli ödülleri kazanan bu film, yaklaşık beş milyon dolara maloldu. Bu arada, filmin verdiği mesaj uzun süre tartışıldı. Bazı eleştirmenlere göre İngiliz üstünlüğünü anlatan dokunaklı bir övgü, bazılarına göre de olimpiyat ruhunun arkasına saklanan art niyetli ve tutucu bir yapımdı. Film diğer yandan, iki «bireyci»nin 1920'lerin geleneklerine bağlı İngilteresinde kendi çabalarıyla bütün engelleri aşıp, başarıya ulaşmalarını anlatan başarı bir deneme olarak nitelendirildi.

Filmin beklenmeyen uluslararası başarısında iyi yönetimin yanında, 1920'lerin atmosferini çok iyi biçimde veren dekor ve kostümler ve Vangelis'in kulakta kalan müziği önemli rol oynadı.

CHARIOTS OF FIRE (ATEŞ ARABALARI) Hugh Huston
En iyi film
En iyi özgün senaryo: Collin Welland
En iyi kostüm: Milena Canonero
En iyi özgün müzik: Vargelis

AN AMERICAN WAREWOLF IN LONDON (KURT ADAM LONDRA'DA) John Landis
En iyi makyaj: Rick Baker

ARTHUR Steve Gordon
En iyi yard. erkek oyuncu: John Gielgud
En iyi film şarkısı: «Arthur's theme (Best that you can do)»

MEPHISTO Isvan Szabo (MACARİSTAN/BATI ALMANYA)
En iyi yabancı film

ON GOLDEN POND (ALTIN GÖLÜN ÜSTÜNDE) Mark Rydell
En iyi kadın oyuncu: Katharine Hepburn
En iyi erkek oyuncu: Henry Fonda
En iyi uyarlama senaryo: Ernest Thomson

RAIDERS OF THE LOST ARK (KUTSAL HAZİNE AVCILARI) Steven Spielberg
En iyi çevre düzenlemesi: N. Reynolds, L. Dilley, M. Ford.

En iyi kurgu: Michael Kahn
En iyi özel effektler: R. Edlund, K. West, B. Nicholson, J. Johnson
En iyi ses: B. Vanrey, S. Maslow. G. Landaker, R. Charman

REDS (KIZILLAR) Warren Beatty
En iyi yönetmen

En iyi yard. kadın oyuncu: Maureen Stapleton
En iyi görüntü yönetmeni: Vittorio Storaro

1982 : GANDHI (GANDİ)

Yapım: Attenborough - Columbia (İngiltere). **Yönetmen:** Sir Richard Attenborough. **Senaryo:** John Briley. **Görüntü Yönetmeni:** Billy Williams ve Ronnie Taylor. **Müzik:** RaviShankar. **Oyuncular:** Ben Kingsley (Mahatma Gandhi), Cardice Bergen (Margaret Bourke-White), Edward Fox (General Dyer), John Gielgud (Lord Irwin) Trevor Howard (Hakim Broomfield), John Mills (Vali) Martin Sheen (Walker) **Süre:** 188 dk.

Gandhi'nin film biografisinin 1982'nin en iyi filmi seçilmesiyle bu projeyi büyük zorluklarla 20 yılda gerçekleştirilen Sir Richard Attenborough bu çabalarının ödülünü alıyordu. Attenborough, Gandhi'nin hazırlık çalışmaları sırasında kendisine önerilen 40 rolü ve yönetmenliği teklif edilen 12 filmi reddetti. Bu arada iki kez iflasın eşiğinden döndü. Attenborough filmin gerçeğe uygun olabilmesi için Gandhi'yi en iyi tanıyan kişilerden biri olan Nehru ile ilişkiye girdi ve senaryoyu ona okutup, düşüncelerini aldı. Yıllarca Gandhi rolü için uygun oyuncu arayan Attenborough, sonunda Ben Kingsley'i buldu. İngiltere dışında tanınmayan bir tiyatro oyuncusu olan Kingsley'in annesi İngiliz, babası Hintliydi. Kingsleyin Gandhiye benzemesi Attenborough'un rolü ona vermesindeki nedenlerden biri oldu. Attenborough daha sonra kendisi ile yapılan bir söyleşide Kingsley'in

asıl adının Krishna Rhanli olduğunu, ailesinin de Gandhi'nin doğduğu köyden geldiğini, bu yüzden de Kingsley'in Gandhi'ye benzerliğinin bir rastlantı olmadığını belirtti. Kingsley, Gandhi rolüne kendini çok iyi hazırladı. Gandhi ile ilgili kitaplar okuyup, filmler seyretti. Gandhi'nin yaşamının geçtiği yerleri ziyaret etti. Dış görünüşünü Gandhi'ye benzetmek için zayıfladı. Gandhi'nin yaşam biçimini benimsedi ve uzun süre güneş altında kalarak esmerleşti. Sonuçta olağanüstü bir makyajın da yardımıyla. Gandhi'yi gençliğinden yaşlılığına kadar, büyük bir başarıyla oynadı. Bu benzerlik ilk çekim günü ilginç bir olayın geçmesine neden oldu: Kingsley çekim yerine geldiğinde, aralarında yaşları gereği Gandhi'yi tanımış olanların da bulunduğu 200 figüran birden sustular. Yaşlı bir Hintli köylü, Kingsley'in ayaklarına kapandı. Şaşıran, ama aynı zamanda çok duygulanan Kingsley, kendisinin yalnızca bir oyuncu olduğunu söyledi. Yaşlı adam ise, «biliyorum, ama senin sayende yeniden yaşayacak» yanıtını verdi.

Film birçok yönden David Lean'ın baş yapıtlarını ve özellikle «Lawrence of Arabia» yı anımsatmaktaydı. Hindistan kentlerinin gecekondu mahallelerindeki fakirlik, pislik ve ölümü gösteren sahneler, sarayların görkemini sergieyen sahnelerle çatışıyor ve çelişki seyircilerin gözleri önüne seriliyordu. Gandhi'nin cenaze töreninin çekimi için 300 bin kişilik bir kalabalık toplandığında bunun yalnızca bir film olduğuna inanmak güçleşiyordu. Filmin çekim çalışmaları 24 haftada tamamandı. Attenborough ve Kingsley günde 18 saat, çalışarak, 189 sahnenin gerçekleşmesini sağladılar. Hindistan'da çevrilen sahneler için bir Boeing 707 kiralandı ve 20 ton ağırlığındaki malzeme Hindistan'a taşındı.

Richard Attenborough, Gandhi ile sinema tarihinin en başarılı film biografisini gerçekleştirmiş oldu. Filmin ilk gösteriminde bir konuşma yapan Attenborough, bu filmi çevirmek için geç kaldığı düşüncesinin kendisini zaman zaman korkuttuğunu, ama dünyada geçen olaylara göz attığında, Gandhi'nin pasif direnme felsefesinin her zaman güncel olduğunun farkına vardığını söyledi. Filmin ilk gösteriminden sonra yayın organları övgülerle doldu. Newsweek Ben Kingsleyin sinema tarihinin en şaşırtıcı biografik oyununu ortaya koyduğunu yazdı.

Attenborough'un bu dev filmi 11 Nisan 1983'de 8 dalda Oscar aldı. Yapımcı ve yönetmen olarak 2 ödül kazanan Richard Attenborough, ayrıca Los Angeles yabancı basın birliğinin ödülünü ve Martin Luther King barış ödülünü kazandı.

GANDHI Richard Attenborough
En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi erkek oyuncu: Ben Kingsley
En iyi özgün senaryo: John Briley
En iyi görüntü yönetmeni: Billy Williams ve Ronnie Taylor
En iyi çevre düzenlenmesi: S. Craig, B. Laing, M. Seirton
En iyi kostüm: John Mollo Bhanu Athaiya
En iyi kurgu: John Bloom

E. T. - THE EXTRA TERRESTRIAL. Steven Spielberg
En iyi özgün müzik: John Williams
En iyi özel effektler: C. Rambaldi, D. Muren, K. F. Smith
En iyi ses: B. Knudson, R. Glas, D. Bigirolamo, G. Cantamessa
En iyi ses kurgusu: Charles L. Campbell, Ben Burtt

LA GUERRE DU FEU (ATEŞ SAVAŞI) Jean-Jacques Annoud (FRANSA/KANADA)
En iyi makyaj, Sarah Monzani. Michele Burke

MISSING (KAYIP) Constantin Costa-Gavras
En iyi uyarlama senaryo: Constantin Costa-Gavras, Donald Stewart

AN OFFICER AND A GENTLEMAN (SUBAY VE CENTİLMEN) Taylor Hackford
En iyi yard. erkek oyuncu: Louis Gossett jr.
En iyi film şarkısı: «Up where we belong»

SOPHIE'S CHOICE (SOPHİE'NİN SEÇİMİ) Alan J. Pakula
En iyi kadın oyuncu: Meryl Streep

TOOTSIE Sydney Pollack
En iyi yard. kadın oyuncu: Jessica Lange

VICTOR/VICTORIA Blake Edwards

En iyi uyarlama müzik: Henry Mancini, Leslie Bricusse

VOLVER A EMPEZAR Jose Luis Garci (İSPANYA)

En iyi yabancı film

1983 : TERMS OF ENDEARMENT (SEVGİ SÖZCÜKLERİ)

Yapım: James L. Brooks - Paramount (ABD). **Yönetmen:** James L. Brooks. **Senaryo:** James L. Brooks. **Görüntü Yönetmeni:** Andrzej Bartkowiak. **Müzik:** Michael Gore. **Oyuncular:** Shirley MacLaine (Aurora Greenway), Debra Winger (Emma Greenway - Horton). Jack Nicholson (Garrett Breedlove), Jeff Daniels (Flap Horton), Danny DeVito (Vernon Dahlart), John Lithgow (Sam Burns), Lisa Hart Carroll (Patsy,) Betty King (Rosie). **Süre:** 125 dk.

500 milyon insanın televizyonlarından izlediği 56. Oscar ödül töreninin yıldızı Shirley MacLaine idi. «Some Came Running» (Aşk Uğruna, 1958),», «The Apartment» (1960), «Irma La Douce» (1963) ve «The Turning Point» (Dönüş Noktası, 1977) filmlerindeki oyunları ile Oscar'a aday olan, ama bu ödülü hiç kazanamayan MacLaine, gözlerinde yaşlarla en iyi kadın oyuncu Oscar'ını aldı. «Terms of Endearmert'in yönetmeni James L.Brooks daha önce yalnızca televizyon için çalışmıştı ve bu ilk filmiyle en iyi yapımcı, yönetmen ve uyarlama senaryo dallarında 3 ödül birden kazandı. 30 yıllık bir zaman kesiti içerisinde geçen bir anne—kız ilişkisini anlatan «Terms of Endearment» aşk, güncel sorunlar, hastalık, ölüm gibi Hollywood melodramlarının geniş bir seyirci kitlesine seslenen bütün tipik özelliklerini içeriyordu.

James L. Brooks gösterişsiz bir öyküden seyirci ve eleştirmenlerin beğenisini kazanan bir film yaptı. Filmin başarısında romanın çok ustaca sinemaya uyarlanması, Brooks'un yönetimi

ama özellikle oyuncuların ortaya koyduğu yüksek performans etkili oldu. «Terms of Endearment» hem Amerika hem de Avrupa'da olağanüstü ilgi gördü. 2 ay içinde 25 milyon dolar gelir sağladı. 1984'ün başında 4 altın küre alaıak 11 dalda Oscar'a aday oldu, 5 dalda da bu ödülü kazandı.

Jack Nichoson bu filmdeki rolüyle en iyi yardımcı erkek oyuncu ödülünü kazanarak, Jack Lemmon ve Robert de Niro'dan sonra Oscar tarihinde hem en iyi erkek oyuncu, hem de en iyi yardımcı erkek oyuncu ödülünü alan üçüncü oyuncu oldu. Öte yandan Shirley Mac-Laine'in bir yıl önce satışa çıkan, ancak Oscar ödülünü alıncaya dek yalnızca vitrinleri süsleyen kitabı «Out of a Limb», ödülden sonra birdenbire Amerika'nın en çok satan kitabı haline geldi.

TERMS OF ENDEARMENT (SEVGİ SÖZCÜKLERİ) James L. Brooks

En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi kadın oyuncu: Shirley MacLaine
En iyi yard. erkek oyuncu: Jack Nicholson
En iyi uyarlama senaryo: James L. Brooks

FANNY OCH ALEXANDER (FANNY VE ALEXANDER) Ingmar Bergman (İSVİÇRE/BATI ALMANYA/FRANSA)

En iyi yabancı film
En iyi çevre düzenlemesi: Anna Susanne Lingleim
En iyi görüntü yönetmeni: Sven Nykvist
En iyi kostüm: Marik Vos

FLASHDANCE Adrian Lyne

En iyi film şarkısı: «Flashdance... What a Feeling»

THE RIGHT STUFF Philip Kaufman

En iyi özgün müzik: Bill Conti
En iyi kurgu: G. Farr L. Fruchtman, S.C. Rotter: D. Steward T. Rolf
En iyi ses: M. Berger T. Scott, R. Thom, D. MacMillan
En iyi ses kurgusu: Jay Boekelheide

TENDER MERCIES Bruce Beresford
En iyi erkek oyuncu: Robert Duvall
En iyi özgün senaryo: Horton Foote

THE YEAR OF LIVING DANGEROUSLY Peter Weir
En iyi yard. kadın oyuncu: Linda Hunt

YENTL Barbra Streisand
En iyi uyarlama müzik: Michel Legrand, Alan ve Marilyn Bergman

1984: AMADEUS (AMADEUS)

Yapım: Saul Zaentz— The Saul Zaentz Company (ABD). **Yönetmen:** Milos Forman. **Senaryo:** Peter Shaffer. **Görüntü Yönetmeni:** Miroslav Ondricek. **Müzik:** Wolfgang Amadeus Mozart. **Oyuncular:** F. Murray Abraham (Antonio Salieri), Tom Hulce (Wolrgang Amadeus Mozart), Elizabeth Berridge (Constanze Mozart), Roy Dotrice (Leopold Mozart), Jeffrey Jones (İmparator Frans Joseph II), Christine Ebersole (Katerina Cavalieri), Nicholas Kepros (Salzburg Başpiskoposu), (Salzburg Başpiskoposu), Cynthia Nixon (Lorl), Simon Callow (Emanuel Schikaneder). **Süre:** 153 dk.

1985 yılı başında değişik eleştirmen kuruluşları yılın ödüllerini dağıtmaya başlayınca, Oscar Ödüllerinin «Amedeus» ile «A passage to India» arasında paylaşılacağı ortaya çıktı. Bu iki film, Oscar'dan önce dağıtılan değişik ödüllerin aralarında paylaştılar.

Amadeus, Los Angeles yabancı basın birliği tarafından 4 altın küre ile ödüllendirilirken, David Lean'in filmi «A Passage to India» en iyi yabancı film dalında altın küre kazandı. New York Film Eleştirmenleri, David Lean'i en iyi yönetmen ödülüne layık gördü.

İki film de, 11 dalda Oscar'a aday gösterilmişti. 77 ülkeye yapılan canlı yayın ile bir milyara yakın insanın izlediği 57. Oscar ödül töreninde «Amadeus» bütün rakiplerini geride bırakarak, tam 8 dalda ödül kazandı.

«Amadeus» İngiliz yazar Peter Schaffer'in 1981'de Londra ve New York'da olağanüstü ilgi gören ve 5 Tony ödülü alan tiyatro oyunundan sinemaya uyarlandı.

Peter Schaffer oyununu «gerçeklere dayanan bir fantazi» olarak niteliyor ve hiç bir zaman Mozart'ın yaşam öyküsünü yazmayı düşünmediğini söylüyordu. Yapıtını kendi senaryolaştıran Schaffer, sinemanın olanaklarından daha fazla yararlanmak amacıyla bir çok sahnesini değiştirdiği oyununda seyirciye Mozartın pek bilinmeyen yönlerini de tanıtıyordu.

Senaryoda Mozart olağanüstü yetenekli, ama aynı zamanda çocuksu, dik kafalı, kurallara uymayı sevmeyen bir kişi olarak ele alınmıştı. Öykünün baş kişisi ise Mozart değil, saray bestecisi Salieriydi. Shaffer, büyük tiyatro eserlerinin geleneğine uyarak, Mozart ile Salieri'nin kişiliklerinde dahilik ve sıradanlığın çatışmasını anlatmaktaydı.

«One Flew Over the Cuckoo's Nest» (1975) den sonra ilk kez yeniden Milos Forman ile beraber çalışan yapımcı Saul Zantz, «Amadeus»un çekimi için 18 milyon dolar harcadı.

Forman ve Zaentz filmin başrolünü Wolfgang Amadeus Mozart'ın müziğine bırakmayı düşündükleri için, filmin oyuncuları ünlü isimler arasından seçilmedi. O zamana kadar tanınmayan F. Murray Abraham ve Tom Hulce, Salieri ve Mozart'ı canlandırdılar ve bu oyunlarıyla övgü toplayıp, Oscar'a aday gösterildiler.

«Amadeus»un 8 dalda kazandığı 57. Oscar ödül töreni, David Lean'in yenilgisiyle sonuçlandı. «Amadeus»un üstüste kazandığı ödüllerden sonra «A Passage to India» daki özgün müziği ile Oscar kazanan Maurice Jarre, heykelciğini aldıktan sonra yaptığı teşekkür konuşmasında, Wolfgang Amadeus Mozart'ın en iyi müzik dalında Oscar'a aday gösterilmiş olmamasından büyük mutluluk duyduğunu, çünkü Mozart'ın aday olması durumunda bu ödülü kazanmasının olanaksız olduğunu söyledi.

«Amadeus», Avrupa'da büyük seyirci toplarken, Amerika'da ancak aldığı Oscar'lardan sonra ticari başarı kazanabildi.

AMADEUS
En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi erkek oyuncu: F. Murry Abraham
En iyi uyarlama senaryo: Peter Shaffer
En iyi çevre düzenlemesi: Patrizia von Brandenstein, Karel Cerny
En iyi kostüm: Theodor Pistek
En iyi makyaj: Paul LeBlance, Dick Smith
En iyi ses: M. Berger, T. Scott, T. Boekelheide, C. Newman

LA DIOGONALE DU FOU Richard Dembo (İSVİÇRE/FRANSA/BATI ALMANYA)
En iyi yabancı film

INDIANA JONES AND THE TEMPLE OF DOOM (KAMÇILI ADAM) Steven Spielberg
En iyi özel effektler: D. Muren, M. McAlister, L. Peterson, G. Gibbs

THE KILLING FIELDS (ÖLDÜREN TARLALAR) Roland Joffe
En iyi yard. erkek oyuncu: Haing S. Ngor
En iyi görüntü yönetmeni: Chris Menges
En iyi kurgu: Jim Clark

A PASSAGE TO INDIA (HİNDİSTANA BİR GEÇİT) David Lean
En iyi yard. kadın oyuncu: Peggy Ashcroft
En iyi özgün müzik: Maurice Jarre

PLACES IN THE HEART (YÜREKTEKİ YERLER)
En iyi kadın oyuncu: Sally Field
En iyi özgün senaryo: Robert Benton

PURPLE RAIN (MOR YAĞMUR) Albert Magnoli
En iyi uyarlama müzik: Prince

THE WOMAN IN RED (KIRMIZI KADIN) Gene Wilder
En iyi film şarkısı: «I Just called to say I love you»

OUT OF AFRICA (AFRİKA'NIN DIŞINDA) Sydney Pollack
En iyi film
En iyi yönetmen
En iyi uyarlama senaryo: Kurt Luedtke
En iyi müzik: John Barry
En iyi görüntü yönetmeni: David Watkin
En iyi çevre düzenlemesi: Steven Grimes, Josie McAvin
En iyi ses: Chris Jenkins, Gary Alexander, Larry Svensvold, Peter Handford

KİSS OF THE SPIDER WOMAN (ÖRÜMCEK KADININ ÖPÜCÜĞÜ) Hector Babenco
En iyi erkek oyuncu: William Hurt

TRIPO TO BOUNTIFUL (CÖMERTLİK GEZİSİ)
En iyi kadın oyuncu: Geraldine Page

COCOON (KOZA) Ron Howard
En iyi yard. erkek oyuncu: Don Ameche
En iyi özel görüntü effektleri: Ken Ralston, Ralph McQuarrie, Scot Farrar David Berry

PRIZZI'S HONOR (PRİZZİLERİN ŞEREFİ) John Huston
En iyi yard. kadın oyuncu: Anjelica Huston

LA HISTORIA OFFICIAL (RESMİ TARİH) Luis Puenzo (ARJANTİN)
En iyi yabancı film

WITNESS (TANIK) Peter Weir
En iyi kurgu: Thom Noble
En iyi özgün senaryo: William Kelley, Pamela Wallace ve Earl W. Wallace

RAN (KARGAŞA) Akira Kurosawa
En iyi kostüm: Emi Wada

WHITE NIGHTS (BEYAZ GECELER)

En iyi film şarkısı: «Say You, Say Me» Lionel Richie

MASK (TUTKU SUÇLARI) Peter Bogdonativch

En iyi makyaj: Michael Westmore

ÖZEL ÖDÜLLER: Paul Newman ve Alex North

KAZANAMAYAN ADAYLAR 1985

En İyi Film :

The Color Purple (Morun Rengi)
Prizzi's Honor (Prizzi'lerin Şerefi)
Witness (Tanık)
Kiss of the Spider Woman (Örümcek Kadının Öpücüğü)

En iyi Kadın Oyuncu :

Meryl Streep (Out of Africa)
Jessica Lange (Sweet Dreams)
Whoopi Goldberg (The Color Purple)
Anne Bancroft (Agnes of God)

En İyi Erkek Oyuncu :

Jack Nicholson (Prizzi's Honor)
John Voight (Runaway Train)
Harrison Ford (Witness)
James Garner (Murphy's Romance)

ÖZEL OSCARLAR

1927/28 Charles Chaplin: «Circus» (Sirk) filmi için
Warner Brothers Stüdyosu: İlk sesli film olan «The Jazz Singer) (Caz Şarkıcısı) için

1931/32 Walt Disney

1935 David Wark Griffith

1936 W. Howard Greene ve Harold Rosson: «The Garden of Allah» (Allahın Bahçesi) filminin görüntü yönetimi için

1937 Edgar Bergen
W. Howard Greene: «A Star is born» (Bir yıldız doğuyor) filminin görüntü yönetimi için
The Musevm of Modern Art film kütüphanesi
Mack Sennett

1938 J. Arthur Ball
Walt Disney: «Snow White and the seven dwarfs» (Pamuk Prenses ve yedi cüceler) filmi için
G. Jennins J. Domela, D. Jennings, I. Roberts. A. Smith, F. Edouart, L. Griggs, L. Ryder, H. Mills, L. H. Mesenkop ve W. Oberst: «Spawn of the North» filmindeki özel effektler için
Oliver Marsh ve Allen Davey: (Sweethearts» filmindeki görüntü yönetimi için
Harry M. Warner

1939 Douglas Fairbanks
William Cameron Menzies: «Gone with the Wind» filmindeki renk dramaturjisi için
Motion Picture Relief Fund
Technicolor Company

1940	Bob Hope Nathan Levinson
1941	İngiliz Tanıtma Bakanlığı Walt Disney, William Garity, John N. A. Hawkins ve RCA: «Fantasia» filmi için Rey Scott Leopold Stokowski «Fantasia» filmi için
1942	Charles Boyer Noel Coward: «In which we serve» için MGM: «Andy Hardy» dizisi için
1943	George Pal
1944	Bob Hope
1945	Republic stüdyosu, Daniel J. Bloomberg ve Republic stüdyosu ses bölümü Walter Wanger «The House I live in»
1946	Ernst Lubitsch Laurence Olivier: «Henry V» filmi için Harold Russell: «The best years of our lives» filmindeki oyunu için
1947	James Baskett: «Song of the south» (Güneyin Şarkısı) filmindeki oyunu için William N. Selig, Albert E. Smith, Thomas Armat, George K. Spoor «Bill and Coo»
1948	Sid Grauman Walter Wanger: «Joan of Arc» (Jan Dark) filmi için Adolph Zukor
1949	Fred Astaire Cecil B. DeMille Jean Hersholt
1950	Louis B. Mayer George Murphy

1951	Gene Kelly
1952	Merian C. Cooper Bob Hope Harold Lloyd George Alfred Mitchell Joseph M. Schenck
1953	Bell and Howell Company Joseph I. Breen Pete Smith 20th Century Fox Film Corporation
1954	Bausch and Lomb Optical Company Greta Garbo Danny Kaye Kemp. R. Niver
1956	Eddie Cantor
1957	Gilbert M. Anderson Charles Brackett B. B. Kahane The Society of Motion Picture and Television Engineers
1958	Maurice Chevalier
1959	Lee de Forest Buster Keaton
1960	Gary Cooper Stan Laurel
1961	William L. Hendricks Fred L. Metzler Jerome Robbins
1964	Willam Tuttle «Seven Faces of Dr. Lao» (Dr. Lao'-nun 7 yüzü) filmindeki makyaj çalışması için.
1965	Bob Hope

1966 Y. Frank Freeman
Yakima Canutt

1967 Arthur Freed

1968 John Chambers: «Planet of Apes» (Maymunlar Cehennemi) filmindeki makyaj çalışması için
Onna White

1969 Cary Grant

1970 Lillian Gish
Orson Welles

1971 Charles Chaplin

1972 L. B. Abbott und A.D. Flowers: «The Poseidon Adventure» (Poseidon Macerası) filmindeki özel effektler için
Charles S. Boren
Edward G. Robinson

1973 Henri Langlois
Groucho Marx

1974 Frank Brendel, Glen Robinson und Albert Whitlock: «Earthquake» (Deprem) filmindeki özel effektler için
Howard Hawks
Jean Renoir

1975 Peter Berkos «The Hindenburg» filmindeki ses effektleri için
Albert Whitlock ve Glen Robinson «The Hindenburg» filmindeki özel effektler için
Mary Pickford

1976 L.B. Abbott, Glen Robinson und Matthew Yuricich «Logan's Run» (Hayal Şehir) filmindeki özel effektler için
Carlo Rambaldi, Glen Robinson und Frank van der Veer «King Kong» filmindeki özel effektler için

1977 Margaret Booth
Benjamin Burtt jr. «Star Wars» (Yıldız Savaşları) fil-

mindeki robotların ve uzay yaratıklarının sesleri için
Gordon E. Sawyer
Sidney Paul Solow
Frank E. Warner «Close Encounters ot the Third Kind» (Üçüncü türden yakınlaşmalar) filmindeki ses effektleri kurgusu için

1978 Les Bowie, Colin Chilvers, Denys Coop, Roy Field, Derek Meddings und Zoran Perisic «Superman» filmindeki özel effektler için
Linwood G. Dunn
Walter Lants
The Museum of Modern Art, Sinema Bölümü
Laurence Olivier
Loren L. Ryder
Kin Vidor
Waldon O. Watson

1979 John O. Aalberg
Charles G. Clarke
Hal Elias
John G. Frayne
Alec Guinness
Alan Splet «The Black Stallion» filmindeki ses kurgusu için

1980 Richard Edlund, Kit West, Bruce Nicholson und Joe Johnston «The Empire Strikes Back» (İmparator) filmindeki özel effektler için
Henry Fonda

1981 Barbara Stanwyck

1982 Mickey Rooney

ÖDÜL KAZANAMAYAN ADAYLAR

EN İYİ FİLM

1927/28 The Last Command (Son Emir), The Racket, Seventh Heaven (Yedinci Cennet), The Way of All Flesh (Tendeki Şeytan)

1928/29 Alibi, Hollywood Revue, In Old Arizona, The Patriot

1929/30 The Big House, Disraeli, The Divorcee, The Love Parade (Aşk Resmi Geçidi)

1930/31 The Front Page (Baş Sayfa), Skippy, East Lynne, Trader Horn

1931/32 The Champ (Şampiyon) Smiling Lieutenant (Gülümseyen Teğmen), Arrowmith, Shanghai Express (Şangay Ekspresi), One Hour With You (Seninle Bir Saat), Five Star Final, Bad Girl (Kötü Kız)

1932/33 A Farewell To Arms (Silahlara Veda), I am a Fugitive From a Chain Gang (Ben Bir Pranga Kaçağıyım), Lady for a Day, Little Women (Küçük Kadınlar), State Fair (Eyalet Fuarı), The Private Life of Henry VIII, Forty-Second Street, She Done Him Wrong, Smilin' Through

1934 The Thin Man (Hayal Adam), The Barretts of Wimpole From a Chain Gang (Ben Bir Pranga Kaçağıyım), The Navy, The House of Rothschild, Imitation of Life, Viva Villa, The White Parade, Flirtation Walk

1935 Alice Adams, Broadway Melody of 1936, Captain Blood (Kanlı Kaptan), David Copperfield, The Informer (Muhbir), Les Miserables (Sefiller), Lives of a Bengal Lan-

cer (Bir Bengal Süvarisinin Hayatı), A Midsummer Night's Dream (Bir Yaz Gecesi Rüyası), Naughty Marietta, Ruggles of Red Gap.

1936 Mr. Deeds Goes to Town (Bay Deeds Şehre Gidiyor/ Şehre Dönüş), Romeo and Juliet, San Francisco, The Story of Louis Pasteur (Pasteur'ün Öyküsü), A Tale of Two Cities (İki Şehrin Hikayesi), Dodsworth, Anthony Adverse, Libeled Lady.

1937 The Awful Truth (Korkunç Gerçek), Captains Courageous (Kahraman Kaptanlar), Dead End, Lost Horizon (Gaip Ufuklar), The Good Earth (Sarı Esirler), In Old Chicago (Chicago Yanıyor), One Hundred Men and a Girl (Yüz Erkek ve Bir Kız), Stage Door (Sahne kapısı), A Star Is Born (Bir Yıldız Doğuyor)

1938 The Adventures of Robin Hood (Robin Hood'un Maceraları), Boy's Town (Yarının Çocukları), Grand Illusion (Büyük Aldanış), Pygmalion, The Citadel (Şahika), Test Pilot (Test Pilotu), Jezebel (Damgalı Kadın), Four Daughters (Dört Genç Kız), Alexander's Ragtime Band.

1939 Ninotchka, Of Mice and Men (Fareler ve İnsanlar), Mr. Smith Goes to Washington (Bay Smith Washington'a Gidiyor), Goodbye Mr. Chips (Elveda Öğretmenim), Love Affair, Dark Victory (Ölene Kadar), Wuthering Heights (Uğultulu Tepeler/Rüzgarlı Bayır), Wizard of Oz (Billur Köşk/Küçük Kızın Rüyası), Stagecoach (Cehennem Dönüşü)

1940 All This and Heaven Too (Cennet de Beraber), Foreign Correspondent (Yabancı Muhabir), The Grapes of Wrath (Gazap Üzümleri), The Great Dictator (Diktatör), The Letter (Mektup), Kitty Foyle (Sokak Kızı Kitty) The Long Voyage Home, Our Town (Bizim Şehir) The Philadelphia Story (Philadelphia Hikayesi)

1941 Blossoms In The Dust, Citizen Kane (Yurttaş Kane) Here Comes Mr. Jordan (Bay Jordan Geliyor), Hold Back The Dawn (Şafak Olmasın/Şafakla Beraber), The

Little Foxes (Öldürünceye Kadar), The Maltese Falke (Malta Şahini), Suspicion (Şüphe), Sergeant York (Aslan Yürekli Çavuş), One Foot In Heaven

1942 The Pied Piper, The Pride of The Yankees, Kings Row, The Magnificent Ambersons (Şahane Ambersonlar), Random Harvest (Unutulan Yıllar), The Talk of the Town (Şehirde Dedikodu), The Invaders, Yankee Doodle Dandy, Wake Island

1943 For Whom The Bell Tools (Çanlar Kimin İçin Çalıyor), Heaven Can Wait (Cennet Beklesin), The Human Comedy (İnsanlık Güldürüsü), In Which We Serve (Denizler Hakimi), Madame Curie, The More The Merrier, The Ox-Bow Incident (Ox-Bow Olayı), The Song Of Bernadette (Bernadette'nin Şarkısı), Watch On the Rhine (Ren Bekçileri)

1944 Double Indemnity (Çifte Tazminat), Gaslight (Işıklar Sönerken), Since You Went Away (Sen Gideli), Wilson (Unutulmaz Hatıralar)

1945 Anchors Aweigh (Gönül Kimi Severse), The Bells of St. Mary's (St. Mary'nin Çanları), Mildred Pierce (Ömre Bedel Kadın), Spellbound (Öldüren Hatıralar)

1946 Henry V, It's a Wonderful Life (Yaşamak Güzeldir), The Razor's Edge (Şeytanın Kurbanları), The Yearling

1947 The Bishop's Wife (Bir Meleğin Aşkı), Crossfire, Great Expectations (Büyük Umutlar), Miricle on the 34. Street (34. Sokaktaki Mucize)

1948 Johnny Belinda, The Red Shoes (Kırmızı Pabuçlar), Snake Pit (Talihsizler Yuvası), Treasure of Sierra Madre (Altın Hazineleri)

1949 Battleground (Fedailer Taburu), The Heiress (Miras), A Letter to Three Wifes (Üç Kadına Bir Mektup), Twelve O'Clock High (Son Hücum/Vazife Uğruna)

1950 Born Yesterday (Dünkü Çocuk), Father of the Bride (Gelinin Babası) King Solomon's Mines (Hazreti Sü-

leyman'ın Hazineleri) Sunset Boulevard (Sunset Bulvarı)

1951 Decision Before Dawn (Fedai Casus), A Place In The Sun (İnsanlık Suçu) Quo Vadis, A Streetcar Named Desire (İhtiras Tramvayı)

1952 Hight Noon (Kahraman Şerif), Ivanhoe (Kara Şövalye), Moulin Rouge (Kırmızı Değirmen), The Quiet Man (Kadın Satılmaz)

1953 Julius Caesar, The Robe (Zincirli Köle), Roman Holiday (Roma Tatili), Shane (Vadiler Aslanı)

1954 The Caine Mutiny (Gemide İsyan), The Country Girl (Taşra Kızı), Seven Brides For Seven Brothers (Yedi Kardeşe Yedi Gelin), Three Coins In The Fountain (Aşk Çeşmesi)

1955 Dove Is a Very Splendored Thing (Aşk Güzel Şeydir), Mister Roberts (Belalı Kaptan), Picnic (Piknik), The Rose Tattoo (Kırmızı Gül)

1956 Friendly Persuasion (Kan Dökmeyeceksin), Giant (Devlerin Aşkı), The King And I (Kral ve Ben), The Ten Commandments (On Emir)

1957 Peyton Place (Peyton Aşıkları), Sayanora, 12 Angry Men (12 Öfkeli Adam), Witness For The Prosecution (Beklenmeyen Şahit)

1958 Auntie Mame (Mame Teyze), Cat On a Hot Tin Roof (Kızgın Damdaki Kedi), The Defiant Ones (Kader Bağlayınca), Separate Tables (Ayrı Masalar)

1959 Anatomy of a Murder (Bir Cinayetin Anatomisi), The Dairy of Anne Frank (Anne Frank'ın Hatıra Defteri), The Nun's Story (İnsanlık Uğruna), Room At the Top (Tepedeki Oda)

1960 The Alamo (Alamo Fedaileri), Elmer, Gantry, Sons and Lovers (Oğullar ve Sevgililer), The Sundawners

1961 Fanny, The Guns of Navarone (Navarone'un Topları), The Hustler (Serseri), Judgment at Nuremberg (Nürnberg Duruşmaları)

1962 The Longest Day (En Uzun Gün) The Music Man, Mutiny on the Bounty (Gemide İsyan), To Kill a Mockingbird (Bülbülü Öldürmek)

1963 America America, Cleopatra, How the West Was Won (Batının Zaferi), Lilies of the Field (Çayırdaki Zambaklar)

1964 Becket, Dr. Strangelove (Dr. Garipaşk), Mary Poppins, Zorba The Greek (Zorba)

1965 Darling, Dr. Zhivago (Dr. Jivago), Ship of Fools (Aptallar Gemisi), A Thousand Clowns (Bin Palyaço)

1966 Alfie, The Russians Are Coming, The Russians Are Coming (Ruslar Geliyor), The Sand Pebbles (Macera Gemisi), Who's Afraid of Virginia Woolf (Kim Korkar Hain Kurttan)

1967 Bonnie and Clyde, Doctor Dolittle, The Graduate (Aşk Mevsimi/Mezun), Guess Who's Coming to Dinner (Beklenmeyen Misafir)

1968 Funny Girl (Komik Kız), The Lion in Winter (Koca Aslan/Kış Aslanı), Rachel, Rachel (Yasak Aşk), Romeo and Juliet

1969 Anne of a Thousand Days (Bin Günlük Mutluluk), Butch Cassidy and the Sundance Kid (Sonsuz Ölüm), Hello Dolly (Cici Kız), Z (Ölümsüz/Z)

1970 Airport (Havaalanı), Five Easy Pieces (Beş Kolay Parça), Love Story (Aşk Hikayesi), MASH (Cephede Eğlence)

1971 A Clockwork Orange (Otomatik Portakal), Fiddler on the Roof (Damdaki Kemancı), The Last Picture Show (Son Gösteri), Nicholas and Alexandra

1972 Cabaret (Kabare), Deliverance (Kurtuluş), The Emigrants (Göçmenleri), Sounder

1973 American Graffiti, Cries and Whispers (Çığlıklar ve Fısıtılar), The Exorcist (Şeytan), A Touch of Class (Yastık Kavgası)

1974 Chinatown, The Conversation (Konuşma), Lenny, The Towering Inferno (Yangın Kulesi)

1975 Barry Lyndon, Dog Day Afternoon (Köpeklerin Günü), Jaws (Denizin Dişleri), Nashville

1976 All the President's Men (Başkanın Bütün Adamları), Bound for Glory, Network (Şebeke), Taxi Driver (Taksi Şoförü)

1977 Julia, Star Wars (Yıldız Savaşları), The Goodbye Girl (Elveda Güzelim), The Turning Point (Dönüş Noktası)

1978 Coming Home (Eve Dönüş), Heaven Can Wait (Cennet Beklesin), Midninght Express (Geceyarısı Ekspresi), An Unmarried Woman (Yalnız Bir Kadın)

1979 All That Jazz (Bütün O Caz), Apocalypse Now (Kıyamet), Breaking Away. Norma Rae

1980 Coalminer's Daughter (Madencinin Kızı), The Elephant Man (Fil Adam), Raging Bull (Kızgın Boğa), Tess

1981 Atlantic City, On Golden Pond (Altın Gölün Üstünde), Raiders of the Lost Ark (Kutsal Hazine Avcıları), Reds, (Kızıllar)

1982 E.T., The Extra Terrestrial, Missing (Kayıp), Tootsie, The Verdict (Karar)

1983 The Big Chill (Büyük Ürperti), The Dresser (Kostümcü), The Right Stuff, Tender Mercies
dia (Hindistan'a Bir Geçit), Places in the Heart (Yü-

1984 The Killing Fields (Öldüren Tarlalar) A Passage to India (Hindistan'a Bir Geçit), Places in the Heart (Yürekteki Yerler), A Soldier's Story (Bir Askerin Öyküsü)

EN İYİ ERKEK OYUNCU

1927/28 Richard Barthelmess (The Noose ve The Patent Leather Kid), Charles Chaplin (The Circus-Sirk)

1928/29 George Bancroft (Thunderbolt), Chester Morris (Alibi), Lewis Stone (The Patriot), Paul Muni (The Valiant)

1929/30 Wallave Beery (The Big House), Maurice Chevalier (The Love Parade-Aşk Resmi Geçidi ve The Big Pond), Roland Colman (Bulldog Drummond ve Condemned), Lawrence Tibbett (The Rogue Song)

1930/31 Jackie Cooper (Skippy), Richard Dix (Cimarron), Fredric March (The Royal Family of Broadway), Adolphe Menjou (The Front Page-Baş Sayfa)

1931/32 Leslie Howard (Berkeley Square - Berkeley Meydanı), Alfred Lund (The Guardsman), Paul Muni, (I am a Fugitive From a Chain Gang - Ben Bir Pranga Kaçağıyım)

1934 Frank Morgan (Affairs of Cellini), William Powell (The Thin Man - Hayal Adam)

1935 Clark Gable, Charles Laughton ve Franchot Tone (Mutiny on the Boutny-Gemide İsyan)

1936 Gary Cooper (Mr. Deeds Goes to Town-Bay Deeds Şehre Gidiyor), Walter Huston (Dodsworth), William Powell (My Man Godfrey-Sevgili Erkeğim), Spencer Tracy (San Francisco)

1937 Charles Boyer (Conquest), Fredric March (A Star is Born - Bir Yıldız Doğuyor), Robert Montgomery (Night Must Fall - Gece Olmalı), Paul Muni (The Life of Emile Zola - Emile Zola'nın Hayatı)

1938 Charles Boyer (Algiers-Cezayir Batakhaneleri), James Cagney (Angels with Dirty Faces-Kirli Yüzlü Melekler), Robert Donat (The Citadel-Şahika), Leslie Howard (Pygmalion)

1939 Clark Gable (Gone with the Wind-Rüzgar Gibi Geçti). Laurence Olivier (Wuthering Heights-Uğultulu Tepeler), Mickey Rooney (Babes in Arms-Bahar Çiçekleri) James Stewart (Mr. Smith Goes to Washington-Bay Smith Washington'a gidiyor)

1940 Charles Chaplin (The Great Dictator-Diktatör), Henry Fonda (The Grapes of Wrath), Raymond Massey (Abe Lincoln in İllionis-Abe Lincoln Illinois'de), Laurence Olivier (Rebecca)

1941 Cary Grant (Penny Serenade-Penny Serenadı), Walter Huston (All That Money Can Buy-Paranın Alabileceği Her Şey), Robert Montgomery (Here Comes Mr. Jordan-Bay Jordan Geliyor), Orson Welles (Citizen Kane-Yurttaş Kane)

1942 Roland Colman (Random Harvest-Unutulan Yıllar), Gary Cooper (The Pride of the Yankees), Walter Pidgeon (Mrs. Miniver-Bayan Miniver), Monty Wolley The Pied Piper)

1943 Humphrey Bogart (Casablanca), Gary Cooper (For-Whom the Bell Tolls-Çanlar Kimin İçin Çalıyor), Walter Pidgeon (Madame Curie), Mickey Rooney (The Human Comedy-İnsanlık Güldürüsü)

1944 Charles Boyer (Gaslight-Işıklar Sönerken), Barry Fitzgerald (Going My Way-Yoluma Giderken) Cary Grant (None But the Lonely Heart-Yalnız Kalper), Alexander Knox (Wilsen-Unutulmaz Hatıralar)

1945 Bing Crosby (The Bells of St. Mary's-St. Mary'nin Çanları), Gene Kelly (Anchors Aweigh-Gönül Kimi Severse), Gregory Peck (The Keys of the Kingdom-Cennetin Anahtarlar), Cornel Wilde (A Song to Remember - Unutulmaz Şarkı)

1946 Laurence Olivier (Henry V), Lary Parks (The Jolson Story-Jolson'un Hikayesi), Gregory Peck (The Yearling), James Stewart (It's a Wonderful Life-Yaşamak Güzeldir)

1947 John Garfield (Body and Soul-Vücut ve Ruh), Gregory Peck (Gentleman's Agreement-Centilmenler Anlaşması), William Powell (Life With Father-Babamla Geçen Günler), Michael Redgrave (Mourning Becomes Electra-Electra'ya Yas Yaraşır)

1948 Lew Ayres (Johnny Belinda), Montgomery Clift (The Search), Dan Dailey (When My Boby Smiles at Me-Aşk Köprüsü), Clifton Webb (Sitting Pretty)

1949 Kirk Douglas (Champion-Şampiyon) Gregory Peck (Twelve O'Clock High-Vazife Uğruna), Richard Todd (The Hasty Heart-Aceleci Kalp), John Wayne (Sands of Iwo Jima-Iwo Jima Yanıyor)

1950 Louis Calhern (The Magnificient Yankee), William Holden (The Sunset Boulevard-Sunset Bulvarı), James Stewart (Harvey), Spencer Tracy (The Father of the Bride)

1951 Marlon Brando (A Streetcar Named Desire-İhtiras Tramvayı), Montgomery Clift (A Place In The Sun-İnsanlık Suçu), Arthur Kennedy (Bright Victory), Fredric March (Death of a Salesman-Satıcının Ölümü)

1952 Marlon Brando (Viva Zapata), Kirk Douglas (The Bad and the Beautiful-Çıplak Ruhlar), Jose Ferrer (Moulin Rouge-Kırmızı Değirmen), Alec Guinnes (The Lavender Hill Mob-Altın Hırsızları)

1953 Marlon Brando (Julius Caesar-Jül Sezar), Richard Burton (The Robe-Zincirli Köle), Montgomery Clift ve Burt Lancaster (From Here to Eternity-İnsanlar Yaşadıkça)

1954 Humphrey Bogart (The Caine Mutiny-Gemide İsyan), Bing Crosby (The Country Girl-Taşra Kızı), James Ma-

son (A Star is Born-Bir Yıldız Doğuyor), Dan O'Herlihy (Adventures of Robinson Crusoe-Robinson Crusoe'nun Maceraları)

1955 James Cagney (Love Me or Leave Me-Ya Sev Ya Terket/Öldüren Aşk), James Dean (East of Eden-Cennet Yolu), Frank Sinatra (The Man With the Golden Arm-Altın Kollu Adam), Spencer Tracy (Bad Day at Black Rock-Zafer Madalyası/Kasabanın Sırrı)

1956 James Dean ve Rock Hudson (Giant-Devlerin Aşkı), Kirk Douglas (Lust for Life-Ölmeyen İnsanlar), Laurence Olivier (Richard III)

1957 Marlon Brando (Sayonara), Anthony Franciosa (A Hatful of Rain-Morfin), Charles Laughton (Witness for the Prosecution-Beklenmeyen Şahit), Anthony Quinn (Wild is the Wind-Vahşi Aşk)

1958 Tony Curtis ve Sidney Poitier (The Defiant Ones-Kader Bağlayınca), Paul Newman (Cat on a Hot Tin Roof-Kızgın Damdaki Kedi), Spencer Tracy (The Old Man and the Sea-İhtiyar Adam ve Deniz)

1959 Laurence Harvey (The Room on the Top-Tepedeki Oda), Jack Lemmon (Some Like it Hot-Bazıları Sıcak Sever), Paul Muni (The Last Angry Man-Son Kızgın Adam), James Stewart (Anatomy of a Murder-Bir Cinayetin Anatomisi)

1960 Trevor Howard (Sons and Lovers-Oğullar ve Sevgililer), Jack Lemmon (The Apartment-Garsonyer), Laurence Olivier (The Entertainer-Sahte Tebessüm), Spencer Tracy (Inherit the Wind-Rüzgarın Mirası)

1961 Charles Boyer (Fanny-Marsilya Aşıkları), Paul Newman (The Huster-Serseri), Spencer Tracy Judgement at Nuremberg-Nürnberg Duruşmaları), Stuart Whitman (The Mark)

1962 Burt Lancaster (Bird Man of Alcatraz-Alcatraz Kuşcusu), Jack Lemmon (Days of Wine and Roses-Gül ve

Şarap), Marcello Mastroianni (Divorce-Italian Style-İtalyan Usulü Boşanma), Peter O'Toole (Lawrence of Arabia-Arabistanlı Lawrence)

1963 Albert Finney (Tom Jones), Richard Harris (This Sporting Life-Sporcunun Hayatı), Rex Harrison (Cleopatra), Paul Newman (The Hud-Çılgınların Günahı)

1964 Richard Burton ve Peter O'Toole (Becket), Anthony Quinn (Zorba the Greek-Zorba), Peter Sellers (Dr. Strangelove-Dr. Garipaşk)

1965 Richard Burton (The Spy Who Came in From the Cold-Soğuktan Gelen Casus), Laurence Olivier (Ot hello), Rod Steiger (The Pawnbroker-Tefeci), Oskar Werner (Ship of Fools-Aptallar Gemisi)

1966 Alan Arkin (The Russians are Coming, The Russians Are Coming-Rûslar Geliyor), Richard Burton (Who's Afraid of Virginia Woolf-Kim Korkar Hain Kurttan), Michael Caine (Alfie), Steve McQueen (The Sand Pebbles-Macera Gemisi)

1967 Warren Beatty (Bonnie and Clyde), Dustin Hoffman (The Graduate-Aşk Mevsimi/Mezun), Paul Newman (Cool Hand Luke-Parmaklıklar Arkasında), Spencer Tracy (Guess Who's Coming to Dinner-Beklenmeyen Misafir)

1968 Alan Arkin (The Heart is Lonely Hunter-Yürek Yalnız Bir Avcıdır), Alan Bates (The Fixer), Ron Moody (Oliver), Peter O'Toole (The Lion in Winter-Kış Aslanı/Koca Aslan)

1969 Richard Burton (Anne of a Thousand Days-Bin Günlük Mutluluk), Dustin Hoffman ve Jon Voight (Midnight Cowboy-Geceyarısı Kovboyu), Peter O'Toole (Goodbye Mr. Chips-Elveda Öğretmenim)

1970 Melvyn Douglas (I Never Sang for my Father-Babam ve Ben), James Earl Jones (The Great White Hope-Büyük Beyaz Umut/Zafer Benimdir), Ryan O'Neal (Love

Story-Aşk Hikayesi), Jack Nicholson (Five Pieces-Beş Kolay Parça)

1971 Peter Finch (Sunday, Bloody Sunday-Allahın Belası Bir Pazar) Walter Matthau (Kotch), George C. Scott (The Hospital-Hastane), Topol (Fiddler on the Roof-Damdaki Kemancı)

1972 Michael Caine ve Laurence Olivier (Sleuth) Peter O'-Toole (The Ruling Class-Yönetici Sınıfı), Paul Winfield (Sounder)

1973 Marlon Brando (Last Tango in Paris-Paris'te Son Tango), Jack Nicholson (The Last Detail-Son Ayrıntı), Al Pacino (Serpico), Robert Redford (The Sting-Belalılar)

1974 Albert Finney (Murder on the Orient Exspress-Doğu Ekspresinde Cinayet), Dustin Hoffman (Lenny), Jack Nicholson (Chinatown), Al Pacino (The Godfather II-Baba II)

1975 Walter Matthau (The Sunshine Boys-Güneş Çocukları), Al Pacino (Dog Day Afternoon-Köpeklerin Günü), Maximillian Schell (The Man in the Glass Booth), James Whitmore (Give'em Hell, Harry)

1976 Robert De Niro (Taxi Driver-Taksi Şoförü), Giancarlo Gianini (Seven Beauties), William Holden (Network-Şebeke), Sylvester Stallone (Rocky)

1977 Woody Allen (Annie Hall), Marcello Mastroianni (A Special Day-Özel Bir Gün), John Travolta (Saturday Night Fever-Cumartesi Gecesi Ateşi), Richard Burton (Equus)

1978 Robert De Niro (The Deer Hunter-Avcı), Laurence Olivier (The Boys From Brazil-Vahşetin Çocukları), Gary Busey (The Buddy Holly Story), Warren Beatty (Heaven Can Wait-Cennet Beklesin)

1979 Roy Scheider (All That Jazz-Bütün O Caz), Al Pacino (... and Justice for All-Ve Herkes İçin Adalet), Peter

Sellers (Being There-Merhaba Dünya), Jack Lemmon (The China Syndrome-Dünyanın Kaderi)

1980 John Hurt (The Elephant Man-Fil Adam), Robert Duvall (The Great Santini), Peter O'Toole (The Stunt Man-Ecelle Yarış), Jack Lemmon (Tribute)

1981 Paul Newman (Absence of Malice), Dudley Moore (Arthur), Burt Lancaster (Atlantic City), Warren Beatty (Reds-Kızıllar)

1982 Jack Lemmon (Missing-Kayıp), Peter O'Toole (My Favorite Year), Dustin Hoffman (Tootsie), Paul Newman (The Verdict-Karar)

1983 Tom Courtenay ve Albert Finney (The Dresser-Kostümcü), Michael Caine (Educating Rita), Tom Conti (Reuben, Reuben)

1984 Tom Hulce (Amadeus), Sam Waterston (The Killing Fields-Öldüren Tarlalar), Jeff Bridges (Starman), Albert Finney (Under the Volcano)

EN İYİ KADIN OYUNCU

1927/28 Louise Dresser (A Ship Comes In), Gloria Swanson Sadie Thompson)

1928/29 Ruth Chartterton (Madame X), Betty Compson (The Barker), Jeanne Eagels (The Letter), Bessie Love (The Boadway Melody)

1929/30 Nancy Carrol/The Devil's Holiday-Şeytanın Tatili) Ruth Chatterton (Sarah and Son), Greta Garbo (Anna Christie ve Romance), Gloria Swanson (The Trespasser)

1930/31 Marlene Dietrich (Morocco), Irene Dunne (Cimarron). Ann Harding (Holiday), Norma Shearer (A Free Soul-Özgür Ruh)

1931/32 Marie Dressler (Emma), Lynn Fotanne (The Guardsman)

1932/33 May Robson (Lady for a Day), Diana Wynyard (Cavalcade)

1934 Grace Moore (One Night of Love), Norma Shearer (The Barretts of Wimpole Street-Acı Aşk)

1935 Elisabeht Bergner (Escape Me Never), Claudette Colbert (Private Worlds), Katharine Hepburn (Alice Adams), Miriam Hopkins (Becky Sharp, Merle Oberon (The Dark Angel-Karanlık Melek)

1936 Irene Dunne (Theodora Goes Wold), Gladys George (Valiant is the Word Carrie), Carole Lombart (My Man Godfrey-Sevgili Erkeğim), Norma Shearer (Romeo and Juliet)

1937 Irene Dunne (The Awful Truth-Korkunç Gerçek), Greta Garbo (Camille), Janet Gaynor (A Star is Born-Bir Yıldız Doğuyor), Barbara Stanwyck (Stella Dallas)

1938 Fay Bainter (White Banners), Wendy Hiller (Pygmalion), Norma Shearer (Marie Antoinette), Margaret Sullavan (Three Comrades-Üç Arkadaş)

1939 Bette Davis (Dark Victory-Ölene Kadar) Irene Dunne (Love Affair), Greta Garbo (Ninotchka), Greer Garson (Goodbye Mr. Chips-Elveda Öğretmenim)

1940 Bette Davis (The Letter-Mektup), Joan Fontaine (Rebecca), Katharine Hepburn (The Philadelphia Story-Philadelphia Hikayesi), Martha Scott (Our Town-Bizim Şehir)

1941 Bette Davis (The Little Foxes-Öldürünceye Kadar), Olivia De Havilland (Hold Back the Dawn-Sabah Olmasın/Şafakla Beraber), Greer Garson (Blossoms in the Dust), Barbara Stanwyck (Ball of Fire-Ateş Topu)

1942 Bette Davis (Now Voyager-Aşk Yolcuları), Katharina Hepburn Woman of the Year-Yılın Kadını), Rosalind Russell (My Sister Eileen-Kızkardeşim Elen), Teresa Wright (The Pride of the Yankees)

1943 Jean Arthur (The More the Merrier), Ingrid Bergman (For Whom the Bell Tolls-Çanlar Kimin İçin Çalıyor), Joan Fontaine (The Constant Nymph), Greer Garson (Madame Curie)

1944 Claudette Colbert (Since You Went Away-Sen Gideli), Bette Davis (Mr. Skeffington), Greer Garson (Mrs. Parkington), Barbara Stanwyck (Double Indemnity-Çifte Tazminat)

1945 Ingrid Bergman (The Bells of St. Mary's-St. Mary'nin Çanları), Greer Garson (The Valley of Decision-Karar Vadisi), Jennifer Jones (Love Letters-Aşk Mektupları), Gene Tierney (Leave Her to Heaven-Kıskanç Kadın)

1946 Celia Johnson (Brief Encounter-Kısa Buluşma), Jennifer Jones (Duel in the Sun-Kanlı Aşk) Rosalind Russell (Sister Kenny-Hemşire Kenny), Jane Wyman (The Yearling)

1947 Joan Crawford (Possessed-Ümitsiz Aşk), Susan Hayward (Smash Up, The Story of a Woman), Dorothy McGuire (Gentleman's Agreement-Centilmenler Anlaşması), Rosalind Russell (Mourning Becomes Electro-Electraya Yas Yaraşır)

1948 Ingrid Bergman (Joan of Ark-Jan Dark), Olivia De Havilland (The Snake Pit-Talihsizler Yuvası), Irene Dunne (I Remember Mama-Annemi Hatırlıyorum), Barbara Stanwyck (Sorry, Wrong Number-Yanlış Numara)

1949 Jeanne Crain (Pinky-Kara Damga), Susan Hayward (My Foolish Heart-Meşum Hata), Deborah Kerr (Edward, My Son-Günahkâr Baba), Loretta Young (Come to the Stable)

1950 Anne Baxter ve Bette Davis (All About Eve-Perde Açılıyor), Eleanor Parker (Caged-Mahpus Kadınlar), Gloria Swanson (Sunset Boulevard-Sunset Bulvarı)

1951 Katharine Hepburn (The African Queen-Afrika Kraliçesi), Eleanor Parker (Detective Story-Karakolda), Shelly Winters (A Place in the Sun-İnsanlık Suçu), Jane Wyman (The Blue Veil-Mavi Peçeli Kadın)

1952 Joan Crawford (Sudden Fear-Çıldırtan Takip)-Bette Davis (The Star-Yıldız), Julie Harris (The Member of the Wedding), Susan Hayward (With a Song in my Heart-Kalbimin Şarkısı)

1953 Leslie Caron (Lili), Ava Gardner (Mogambo), Deborah Kerr (From Here to Eternity-İnsanlar Yaşadıkça), Maggie McNamara (The Moon is Blue-Ay Mavidir)

1954 Dorothy Dandridge (Carmen Jones), Judy Gerland (A Star is Born-Bir Yıldız Doğuyor), Audrey Hepburn (Sabrina),, Jane Wyman (The Magnificent Obsession-Mukaddes Izdırap)

1955 Susan Hayward (I'll Cry Tomorrow-Yarın Ağlayacağım), Katharine Hepburn (Summertime-Venedik Tatili), Jennifer Jones (Love is a Very Splendored Thing-Aşk Güzel Şeydir), Eleanor Parker (Interrupted Melody-Kırık Melodi)

1956 Caroll Baker (Baby Doll-Taş Bebek), Katharine Hepburn (The Rainmaker-Yağmurcu), Nancy Kelly (The Bad Seed-Canavar Tohumu), Deborah Kerr (The King and I-Kral ve Ben)

1957 Deborah Kerr (Heaven Knows, Mr. Allison-Beyaz Rahibe), Anna Magnani (Wild is the Wind-Vahşi Aşk), Elizabeth Taylor (Raintree Country-Yağmur Ağacı), Lana Turner (Peyton Place-Peyton Aşıkları)

1958 Deborah Kerr (Separate Tables-Ayrı Masalar), Shirley Mac-Laine (Some Came Running-Aşk Uğruna), Rosalind Russell (Auntie Mame-Mame Teyze), Elizabeth Taylor (Cat on a Hot Tin Roof-Kızgın Damdaki Kedi)

1959 Doris Day (Pillow Talk-Yastık Sohbeti), Audrey Hepburn (The Nun's Story-İnsanlık Uğruna), Katharine

Hepburn ve Elizabeth Taylor (Suddenly, Last Summer Geçen Yaz Birdenbire)

1960 Greer Garson (Sunrise at Campobello-Campobello Şafağı), Deborah Kerr (The Sundowners-Gün Batışı/Göçebeler), Shirley MacLaine (The Apartment-Garsoniyer), Melina Mercouri (Never on Sunday-Pazarları Asla)

1961 Audrey Hepburn (Breakfast at Tiffany's-Çılgınlar Kraliçesi), Piper Laurie (The Hustler-Serseri), Geraldine Page (Summer and Smoke-Alevli Kan), Natalie Wood. (Splendor in the Grass-Aşk Bahçesi/Gençlik Biterken)

1962 Bette Davis (What Ever Happened to Baby Jane-Küçük Bebeğe Ne Oldu), Katharine Hepburn (Long Day's Journey into Night-Günden Geceye), Geraldine Page Sweet Birth of Youth-Yaralı Kadın/Gençlik), Lee Remick (Days of Wine and Roses-Gül ve Şarap)

1963 Leslie Caron (The L-Shaped Room, L Biçimi Oda), Shirley MacLaine (Irma La Douce-Sokak Kızı İrma), Rachel Roberts (This Sporting Life-Sporcunun Hayatı), Natalie Wood (Love With a Proper Stranger-Aradığım Aşk)

1964 Anne Bancroft (The Pumpkin Eater-Kabaksever), Sophia Loren (Marriage İtalian Style-İtalyan Usulü Evlenme), Debbie Reynolds (The Unsinkable Molly Brown-İnatçı Kız), Kim Stanley (Seance on a Wet Afternoon)

1965 Julie Andrews (The Sound of Music-Neşeli Günler), Samantha Eggar (The Collector-Korkunç Koleksiyoncu), Elizabeth Hartman (A Patch of Blue-Sevgili Arkadaşım), Simone Signoret (Ship of Fools-Aptallar Gemisi)

1966 Anouk Aimee (A Man and a Woman-Bir Kadın Bir Erkek), Ida Kaminska (The Shop on the Main Street-Ana Caddedeki Dükkân), Lynn Redgrave (Georgy Girl), Vanessa Redgrave (Morgan)

1967 Anne Bancroft (The Graduate-Aşk Mevsimi/Mezun), Faye Dunaway (Bonnie and Clyde), Dame Edith Evans (The Whisperers-Fısıldayanlar), Audrey Hepburn (Wait Until Dark-Karanlığa Kadar Bekle)

1968 Patricia Neal (The Subject Was Roses-Güllerden Konuşuyorduk), Vanessa Redgrave (Isadora), Joanne Woodward (Rachel, Rachel-Yasak Aşk)

1969 Genevieve Bujold (Anne of a Thousand Days-Bin Günlük Mutluluk), Jane Fonda (They Shoot Horses, Don't They-Atları da Vururlar/Son Gerçek), Liza Minelli (The Sterile Cuckoo-Bahar Rüzgarı), Jean Simmons (The Happy Ending)

1970 Jane Alexander (The Great White Hope-Büyük Beyaz Umut/Zafer Benimdir), Ali MacGraw (Love Story-Aşk Hikayesi), Sarah Mills (Ryan's Daughter-İrlandalı Kız), Carey Snodgrass (Dairy of a Mad Housewife-Deli Bir Ev Kadınının Günlüğü)

1971 Julie Christie (McCabe and Mrs. Miller), Glenda Jackson (Sunday Bloody Sunday-Allahın Belası Bir Pazar) Vanessa Redgrave (Mary, Queen of Scots-İskoçya Kraliçesi Mary), Janet Suzman (Nicholas and Alexandra)

1972 Diana Ross (Lady Sings the Blues-Lady Blues Söylüyor), Maggie Smith (Travels With My Aunt-Teyzemle Yolculuk), Cicely Tyson (Sounder), Liv Ullman (The Emigrants-Göçmenler)

1973 Ellen Burstyn (The Exorcist-Şeytan), Marsha Mason (Cinderella Liberty-Külkedisi Özgürlüğü), Barbra Streisand (The Way We Were (Olduğumuz Gibi), Joanne Woodward (Summer Wishes, Winter Dreams-Dilekler ve Düşler)

1974 Diahann Carroll (Claudine), Faye Dunaway (Chinatown), Valerie Perrine (Lenny), Gena Rowlands (A Woman Under the Influence)

1975 Isabelle Adjani (The Story of Adele H.-Adele H.'nın Öyküsü) Ann Margret (Tommy), Glenda Jackson (Hedda), Carole Kane (Hester Street)

1976 Marie-Christine Barrault (Cousin, Cousine), Talia Shire (Rocky), Sissy Spacek (Carrie-Günah Tohumu), Liv Ullman (Face to Face-Yüz Yüze)

1977 Jane Fonda (Julia), Shirley MacLaine ve Anne Bancroft (The Turning Point-Dönüş Noktası), Marsha Mason (The Goodbye Girl-Elveda Güzelim)

1978 Ingrid Bergman (Herbssonate-Güz Sonatı), Geraldine Page (Interiors), Ellen Burstyn (Same Time, Next Year), Jill Clayburgh (An Unmarried Woman-Yalnız Bir Kadın)

1979 Marsha Mason (Chapter Two), Jane Fonda (The China Syndrom-Dünyanın Kaderi), Bette Midler (The Rose), Jill Clayburgh (Starting Over)

1980 Mary Tyler Moore (Ordinary People-Sıradan İnsanlar), Gena Rowlands (Gloria), Goldie Hawn (Private Benjamin), Ellen Burstyn (Resurrection-Diriliş)

1981 Susan Sarandon (Atlantic City), Meryl Streep (The French Lieutenant's Woman-Fransız Teğmenin Kadını), Marsha Mason (Only When I Laugh), Diane Keaton (Reds-Kızıllar)

1982 Jessica Lange (Frances), Sissy Spacek (Missing-Kayıp), Debra Winger (An Officer and a Gentleman-Subay ve Centilmen), Julie Andrews (Victor/Victoria)

1983 Debra Winger (Terms of Endearment-Sevgi Sözcükleri), Julie Walters (Educating Rita) Meryl Streep (Silkwood), Jane Alexander (Testament)

1984 Vanessa Redgrave (The Bostonians), Jessica Lange (Country), Judy Davis (A Passage to India-Hindistan'a Bir Geçit), Sissy Spacek (The River-Nehir)

K A Y N A K Ç A

BARBOUR A.G. : Humphrey Bogart. Seine Filme, Sein Lebep Wilhelm Heyne Verlag. 6. Autlage. München 1984

BAXTER J. : John Ford. Der Legendaere Hollywoodregisseur. Wilhelm Heyne Verlag. München 1980

BRÜNE K. : Der Spielfilm im ZDF 1/1983. ZDF Information und Presse/Öffentlichkeitsarbei+ Mainz. 1983

DICKENS H. : Gary Cooper und Seine Filme. Goldmann Verlag. München 1982

DORSAY A./GÜRKAN T. : Türk ve Dünya Sinema Ansiklopedisi. Gösteri Yayınları.

HALLIWELL L. : Halliwell's Filmgoer's Companion. 7. Edition. Charles Scribner's Sons. New York 1980

HARFIS R.A./LASKY M.S. . Alfred Hitchcock und Seine Filme. 3. Auflage Goldmann Verlag. München 1982

HEINZMEIER A./SCHULZ B./WITTE K. . Die Unsterblichen des Kinos Stummfilmzeit und die goldenen 30er Jahre. Fisc-Jahre. Fischer Taschenbuch Verlag. Frankfurt 1980

HEINZMEIER A./SCHULZ B./WITTE K. : Die Unsterblichen des Kins. Stummfilmzeit und die goldenen 30er Jahre. Fischer Taschenbuch Verlag Frankfurt 1982

HEINZMEIER A./SCHULZ B./WITTE K. : Die Unsterblichen des Kinos. Die Stars seit 1960. Fischer Taschenbuch Verlag. Frankfurt 1982

HEMBUS J. : Charlie Chaplin. Seine Filme, Sein Leben. 2. Auflage Wilhelm Heyne Verlag München 1984

HOPPE U.: Casablanca 2. Auflage. Wilhelm Heyne Verlag. München 1984

HORN P./BERGERJ.: Klassiker der Filmkomik, rororo Verlag Reinbek bei Hamburg 1982.

JEIER T.: Robert Redford. Seine Filme, Sein Leben, 2. Auflage. Wilhelm Heyne Verlag. München 1984

JORDAN R. Marlon Brando. Seine Filme, Sein Leben. Goldmann Verlag München 1979

KERBER M: Henry Fonda, 2. Auflage. Wilhelm Heyne Verlag. München 1984

KERBER M.: Henry Fonda. 2. Auflag. Wilhelm Heyne Verlag. München 1982

KRUSCHE D.: Lexikon der Kinofilme. Philipp Reclam Jun. Stuttgart 1977

KUBIAK H.J.: Die Oscar Filme. Fischer Taschenbuch Verlag. Frankfurt 1985

LEBRUN M. Woody Allen. Wilhelm Hayne Verlag. München 1980

LYON C.: The International Dictionary of Films and Filmmakers Volume I 5. Edition Crown Publishers Inc. New York 1978

MANTHEY, D.: Cinema 6/79, 11/79, 3/80, 5/81, 2/88, 11/84 Heinrich Möller Söhne, Rendsburg

MARILL A.H.: Katharine Hepburn. Wilhelm Hayne Verlag. München 1984

MICHAEL P.: The Academy Awards. A Pictural History. 5 Edition. Crown Publishers Inc. New York 1978

GELLER H.: Spielfilme im ersten deutschen Fernsehen 1985. ARD Film Redaktion. Frankfurt 1985

QUIRK L.: Ingrid Bergman und Ihre Filme. Goldmann Verlag. München 1982

PICKARD R. :The Award Movies. A Complete Guide From A to Z. Schocken Books. New York 1981

PICKARD R. : Who Played Who in The Movies. Schocken Books. New York 1981

PICKARD R. : Hollywood Gold, The Award Winning Movies. Taplinger Publishing Company. New York 1977

RAGAN D. : Who's Who In Hollywood. Arlington House Publishers. New Rochelle New York 1976.

SHALE R. : Academy Awards 2. Edition. Frederick Ungar Publishing Co. New York 1982

STREINBERG C.S. : Film Facts, Facts On File Inc. New York 1980

STIPMAN D. . The Story Of The Cinema. St. Martin's New York 1982

STRESAU N. : Der Oscar, Alle Filme, Schauspieler Preistraeger. Wilhelm Hayne Verlag. München 1985

THOMPSON H. : James Stewart. 4. Auflage. wilhelm Hayne Verlag. München. 1985

TICHY W. : rororo Filmlexikon Band 1-6. Rewolt Taschenbuch Verlag. Reinbek bei Hamburg 1978

ZURHORST M./JUST L. : Jack Nicholson. Wilhelm Hayne Verlag. München 1983.

Charles Chaplin'in "The Circus" (1928), "City Lights" (1931), "Modern Times" (1936) gibi filmleri Oscar adaylarından kat kat üstün olmalarına karşın ödüle layık görülmediler. 1927/28 ve 1971 yıllarında aldığı iki özel ödül göz önüne alınmazsa, Chaplin ilk ve tek Oscar'ını çeviriminden 19 yıl sonra Los Angeles'ta gösterime giren "Limelight" filminin müziği için 1972 yılında aldı.

Orson Welles, "Citizen Cane" in bir sahnesinde. "Sanki Sinema uyuyan bir canavardı, öfkeli bir genç adam onu tekmeleyerek uyandırdı ve hayata kavuşturdu."

Dalton Trumbo, Robert Rich olayından 18 yıl sonra Akademi başkanı Walter Mirish'den ödülünü alırken.

Lew Ayres ve Louis Wolheim (All Quiet on the Western Front, 1929/30)

John Barrymore ve Greta Garbo (Grand Hotel, 1931/32)

Claudette Colbert ve Clark Gable (It happened One Night, 1934)

Clark Gable ve Vivien Leigh (Gone with the Wind, 1939)

Joan Fontaine ve Laurence Olivier (Rebecca, 1940)

Dooley Wilson, Humphrey Bogart ve Ingrid Bergman (Casablanca, 1943)

Bing Crosby (Going My Way, 1944)

Gregory Peck ve Dorothy McGuire (Gentleman's Agreement, 1947)

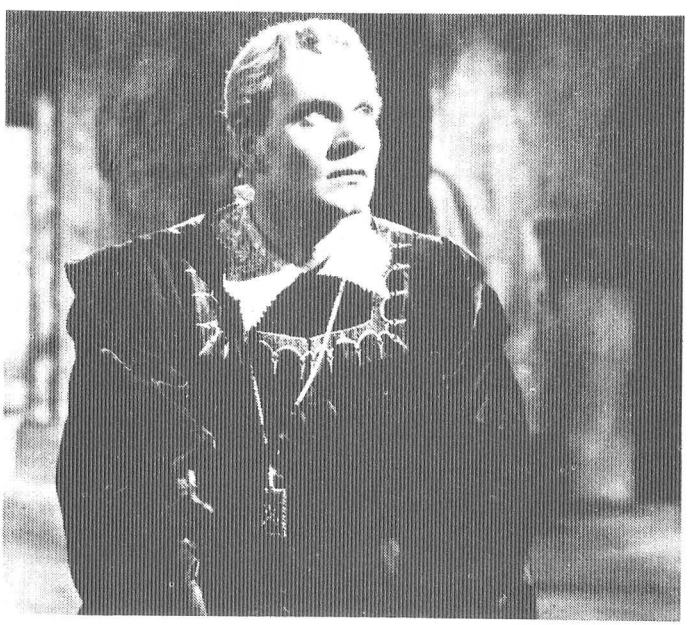

Laurence Olivier (Hamlet, 1948)

Broderick Crawford (All the King's Men, 1949)

Alec Guinness (The Bridge on the River Kwai, 1957)

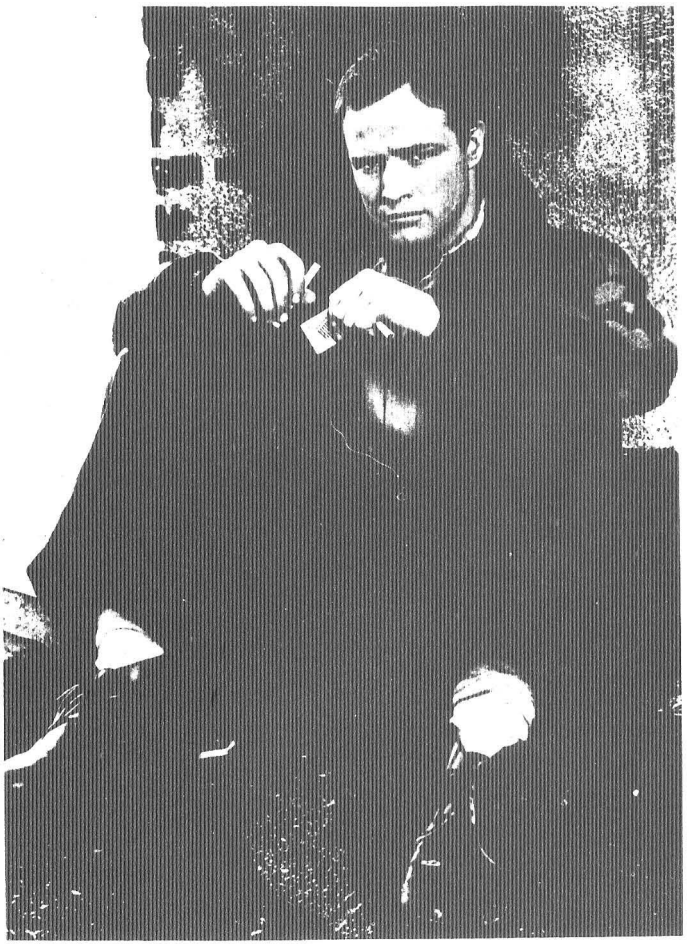

Marlon Brando (On the Waterfront, 1954)

Shirley MacLaine ve Jack Lemmon (The Apartment, 1960)

Peter O'Toole ve Anthony Quinn (Lawrence of Arabia, 1962)

Sidney Poitier ve Rod Steiger (In the Heat of the Night, 1967)

George C. Scott (Patton, 1970)

Gene Hackman (The French Connection, 1971)

Robert Duvall ve Marlon Brando (The Godfather, 1972)

Jack Nicholson (One Flew over the Cuckoo's Nest, 1975)

Sylvester Stallone ve Burgess Meredith (Rocky, 1976)

Diane Keaton ve Woody Allen (Annie Hall, 1977)

Dustin Hoffman ve Meryl Streep (Kramer versus Kramer, 1979)

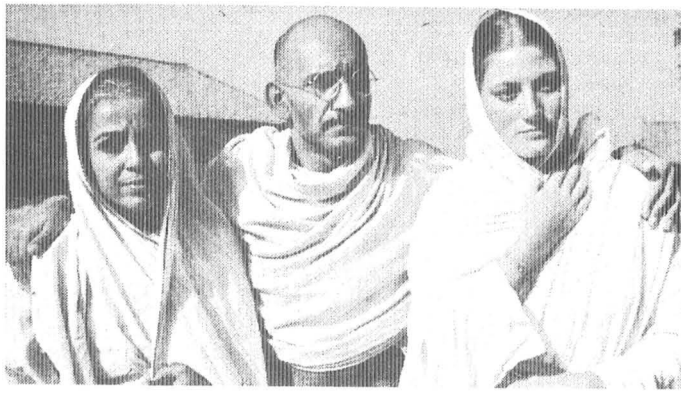

Ben Kingsley (Gandhi, 1982)

Jack Nicholson ve Shirley MacLaine (Terms of Endearment, 1983)

«Avrupa ve hatta diğer kıtalardaki film şenlikleri ve sinema ödülleri önem kazanmaya başlayınca, bir de Amerikan sinemasındaki durgunluktan ötürü, Oscar'lar giderek ağırlığını yitirdi. Ama yine de Oscar'ların tecimsel etkisi, ödül alan filmlerin ve kişilerin piyasa değeri, hatta Oscar'a salt aday gösterilmenin getirdiği parasal üstünlükler bile bu uğurda eski fırıldakların yeni yöntemlerle çevrilmesini sağlamaya devam ediyor.»

Kalem

KALEM 016